

T. B. M. M.

TUTANAK DERGİSİ

Kırkancı Birleşim

10 . II . 1954 Çarşamba

İçindekiler

	Sayfa		Sayfa
1. — Geçen tutanak özeti	140	Maliye ve Bütçe komisyonları raporları (1/698)	143:167
2. — Havale edilen kâğıtlar	140:141	2. — Artırma, Baskılama ve İhale Kanununa ek kanun lâyihası ve Maliye ve Bütçe komisyonları raporları (1/429)	167:168
3. — Yoklama	141	3. — Elazığ Mebusu Ömer Faruk Sanaç'ın, Gelir Vergisi Kanununun 30 nci maddesinin 2 nci fıkrasının tadilinde ve Sınob Mebusu Muhit Tümerkan'ın, Gelir Vergisi Kanununun 24 nci maddesinde değişiklik yapılmasına dair kanun teklifleri ve Geçici Komisyon raporu (2/528; 532)	168:169,171,171,172,176,182:185
4. — Riyaset Divanının Umumi heyete sunuşları	141	4. — Konya Mebusu Sıtkı Salim Burçak ve iki arkadaşının, Tıp Mensuplarının Devlet Teşkilâtında Vazifeye Alınma Şartları hakkındaki 5979 sayılı Kanunun yürürlükten kaldırılmasına dair kanun teklifi ve Sağlık ve Sosyal Yardım Komisyonu raporu (2/567)	169:181
1. — Meclis mesaisine dair karar	141		
2. — Sayın mebuslardan bâzılarına izin verilmesi hakkında Türkiye Büyük Millet Meclisi Riyaseti tezkeresi (3/574)	141:142		
3. — Bu toplantı yılı içinde iki aydan fazla izin alan Ankara Mebusu Osman Talât İtengin'ın ödeneği hakkında Türkiye Büyük Millet Meclisi Riyaseti tezkeresi (3/575)	142		
4. — Bu toplantı yılı içinde iki aydan fazla izin alan Erzincan Mebusu Cemal Göneng'in ödeneği hakkındaki, Türkiye Büyük Millet Meclisi Riyaseti tezkeresi (3/756)	142:143		
5. — Görüşülen işler	143		
1. — Harcırah kanunu lâyihası ve			

1. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

Mardin Mebusu Mehmet Kâmil Boran'ın : Avukatlık Kanununun 4 ncü maddesinin; Hâkimler Kanununun 64, 65 ve 66 ncü maddelerinin değiştirilmesine;

Memurin Kanununun 2919 sayılı Kanunla değiştirilen ve 2978 sayılı Kanunla bir fıkra eklenen 64 ncü maddesine bir fıkra ve bu kanuna bir geçici madde eklenmesine ve,

Yargıçlar Kanununa ek Kanunun 1 nci maddesinin değiştirilmesine dair kanun tekliflerinin gündeme alınması hakkındaki takrirleri reddolundu.

Soruların gündemdeki diğer maddelerden sonra görüşülmesi hakkındaki takrirler kabul edildi.

1757 sayılı Kanunun birinci maddesini değiştiren 2507 sayılı Kanunun tefsirine mahal olmadığına dair olan Bütçe Komisyonu raporu kabul olundu.

Ankara Hukuk Fakültesi Öğrencilerinden Kemal Özalp ve arkadaşlarına Şubat ayı içinde bir imtihan hakkı daha verilmesine dair olan 5398 sayılı Karara vâkı itirazın reddi yolundaki Dilekçe Komisyonu raporu reddolundu.

4808 sayılı Kanunun değiştirilmesine;

İspençiyari ve Tıbbi Müstahzarlar Kanununun 4348 sayılı Kanunla değiştirilmiş bulunan 5 nci maddesinin tadiline dair olan kanunlarla; 5591 sayılı Kanuna ek Kanun kabul edildi.

10 Şubat 1954 Çarşamba günü saat 15 te toplanılmak üzere Birleşime son verildi.

Reisvekili

Manisa Mebusu

Muzaffer Kurbanoğlu

Kâtip

Kayseri Mebusu

İbrahim Kirazoğlu

Kâtip

İstanbul Mebusu

Fürüzan Tekil

Sorular

Yazılı sorular

1. — Zonguldak Mebusu Rifat Sivişoğlu'nun, vazifelerini kötüye kullanan Devrek Kaymakamı ile Jandarma Kumandanı hakkında ne gibi idari ve inzibati tedbirler alındığına dair

3. — Zonguldak Mebusu Rifat Sivişoğlu'nun, Devrek Belediye Reisinin vazifesini suiistimal ettiği hakkındaki söylentinin doğru olup olmadığına ve bu hususta ne gibi tahkikat yapıldığına dair yazılı soru önergesi Adalat ve

B : 40 10.2. 1954 O : 1

Ankara Mebusu Mümtaz Faik Fenik: 1,5 ay, mazeretine binaen, 15. I. 1954 tarihinden itibaren.

Ankara Mebusu Osman Talât İltekin: 1 ay, hasta olduğu için, 2. I. 1954 tarihinden itibaren.

Çanakkale Mebusu Süreyya Endik: 1 ay hasta olduğu için, 29. I. 1954 tarihinden itibaren.

Erzincan Mebusu Cemal Gönenç: 2,5 ay, hasta olduğu için, 3. II. 1954 tarihinden itibaren.

İzmir Mebusu Halide Edib Adıvar: 20 gün, hasta olduğu için, 4. II. 1954 tarihinden itibaren.

İzmir Mebusu Vasfi Mentş: 1 ay, hasta olduğu için, 6. I. 1954 tarihinden itibaren.

Kars Mebusu Mehmet Bahadır: 20 gün, hasta olduğu için, 8. II. 1954 tarihinden itibaren.

Kocaeli Mebusu Mümtaz Kavaleioğlu: 1 ay, hasta olduğu için, 17. I. 1954 tarihinden itibaren.

Kocaeli Mebusu Mehmet Yılmaz: 20 gün, hasta olduğu için, 25. I. 1954 tarihinden itibaren.

Niğde Mebusu Hâdi Arıbaş: 1 ay, mazeretine binaen, 4. I. 1954 tarihinden itibaren.

Manisa Mebusu Refik Şevket İnce: 15 gün ma-

Kabul edilmiştir.

Kars Mebusu Mehmet Bahadır: 20 gün, hasta olduğu için, 8. II. 1954 tarihinden itibaren.

REİS — Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Kocaeli Mebusu Mümtaz Kavaleioğlu: 1 ay, hasta olduğu için, 17. I. 1954 tarihinden itibaren.

REİS — Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Kocaeli Mebusu Mehmet Yılmaz: 20 gün, hasta olduğu için, 25. I. 1954 tarihinden itibaren.

REİS — Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Niğde Mebusu Hâdi Arıbaş: 1 ay, mazeretine binaen, 4. I. 1954 tarihinden itibaren.

REİS — Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Manisa Mebusu Refik Şevket İnce: 15 gün mazeretine binaen, 10. II. 1954 tarihinden itibaren.

REİS — Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

yet yüce tasviplerine arz olunur.

T. B. M. M. Reisi
R. Koraltan

REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gündemle alakalı bir takrir vardır, okuyuz:

Yüksek Reisliğe

Bugünkü gündeme dâhil soruların diğer iş-

lerden sonraya tehirini arz ve teklif ederim.

İstanbul Mebusu
İhsan Altınel

REİS — Rize Mebusu İzzet Akçal ve 27 arkadaşının, Türk Ceza Kanununun 6123 sayılı Kanunla değişen 2 nci maddesinin son fıkrasının tefsiri hakkında takriri ve Adalet Komisyonu raporu komisyondan gelmediği cihetle bunu geçiyoruz.

5. — GÖRÜŞÜLEN İŞLER

1. — *Harcırah kanunu lâyihası ve Maliye ve Bütçe komisyonları raporları (1/698)* [1]

REİS — Maliye Vekili buyurun.

MALİYE VEKİLİ HASAN POLATKAN (Eskişehir) — Gündemin birinci defa görüşülecek işleri arasında 42 nci maddede bulunan Harcırah Kanununun diğer işlere takdimen görüşülmesini rica ediyorum.

REİS — Bu husustaki takriri okuyoruz.

Yüksek Reisliğe

Gündemin birinci defa görüşülecek işleri arasında 42 numarada bulunan (Harcırah kanunu lâyihasının) diğer işlere takdimen görüşülmesini arz ve teklif ederim.

Maliye Vekili
H. Polatkan

REİS — Takdimen görüşülmesi hususunu oyunza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Takdimen görüşülmesi kabul edilmiştir.

Tümü üzerinde söz istiyen var mı?

Maliye Vekili buyurun.

MALİYE VEKİLİ HASAN POLATKAN (Eskişehir) — Muhterem arkadaşlarım; yüksek tetkikinize ve tasvibinize sunulmuş olan bu lâ-yihanın esasları hakkında, kısaca malûmat arz etmek istiyorum.

Bildiğiniz şekilde bugün yurt içinde veya dışında, daimî ve muvakkat bir vazife ile resmî dairelerce başka yere gönderilenlere 3 Nisan 1333 tarihli kanun ile 15 Mayıs 1335 tarihli kararnameye istinaden harcırah verilmektedir. Bunlardan birincisi; Memurini Hariciyeye verilecek harcırahların sureti tesviyesi hakkındaki

kanun, diğeri ise; Mülkiye Harcırah kararnamesidir.

Bu iki kanun ve kararname zaman zaman tadil olunmuş, tereddüde düşülmüş veya kanun ve kararnamenin ihtiva etmediği çeşitli meseleler hakkında ise tefsir yoluna baş vurulmuş olmakla beraber, 35 yıla yakın bir müddet tatbik olunmuştur. Diğer taraftan âmme hizmeti ve anlayışında zamanla vukua gelen büyük değişiklik, bir taraftan bu mevzulara ait yeni yeni teşkilâtı zaruri kılarken, Harcırah Kararnamesinin zamanın şartlarına intibakındaki müşkülât yüzünden, bu yeni hizmetlere has kararnamenin zamanın şartlarına intibakındaki müşkülât yüzünden bu yeni hizmetlere has harcırah hükümlerinin bu hizmetlere ait kanunlarda yer almasına sebep olmuştur. Bu suretle harcırah mevzuatı olarak halen tatbik edilmekte olan 70 aded çeşitli kanun, 12 tefsir ve 42 kadar hükümlerinin göz önünde tutulması lâzım gelmiştir. Bu yüzden bugün her hangi bir harcırah meselesinin halledilmesi âdeta bir ihtisas işi haline gelmiş bulunmaktadır. Kanundaki ve tatbikattaki müşkülâtın giderilmesi için, yabancı mevzuat da gözden geçirilmek suretiyle, uzun bir emek neticesinde, bu yeni lâ-yiha hazırlanmıştır. Bu lâ-yihada başlıca esaslardan birisi (umumiyet) esasıdır.

Bu esas kanun lâyihasının âmme sektörü ile ilgili bütün daire ve müesseselerde vazife almış bileümle personele tatbik edilecektir.

İkincisi; hizmet esasıdır. Yani harcırahta, istihkakta alakalı memurun müktesep hak olarak aldığı aylık tutarının değil, gördüğü hizmete ait kadro maaşının tutarı esastır.

Üçüncüsü; konjonktüre intibak esasıdır. Zamanla hâsıl olan değişiklik üzerine yeni kanun

[1] 112 sayılı basmayazı tutanağın sonundadır.

çıkarılması uzun bir zamanı ve tatbikatı icabet-tirmektedir. Değişen konjonktüre göre bu yeni tasarıya hükümler konmuş, her sene konjonktüre göre harcırahların intibakı temin edilmiştir. Bu yeni kanunla göz önünde bulundurduğumuz esaslardan birisi; resmî bir vazife ile seyahat eden bir kimsenin bu seyahat dolayısıyla katlanması melhuz olan, kabili hesap masraflarını mümkün mertebe tediye etmek olmuştur. Bu yüzden yer değiştiren bir memur ayrıca malî bir külfete uğramıyacaktır. Harcırah Kanunu tatbikatında muvakkat bir vazife ile başka yere gönderilen bir memurun muhtelif sebep ve bahanelerle orada daimî bir memur imişçesine yevmiyeli olarak bırakıldığı daima görülen halledendir. Bu yeni lâyhada muvakkatlık mevzuu üzerinde durulmuş ve bu da hallolunmuştur.

Keza bu kanun tasarısı ile, harcırahların tediye ve mahsubunda lüzumsuz formalitelerin bertaraf edilmesi esası da ayrıca nazarı itibara alınmıştır.

Esaslarını arz ettiğim kanun lâyihasında harcırahın unsurları olan yol masrafı, yevmiyeler, aile masrafı ve yer değiştirme masrafına ve memurların hangi sınıf ve çeşit nakil vasıtalarıyla seyahat edeceklerine dair vazih hükümler mevcuttur. Diğer taraftan müfettiş yevmiyelerinin bugünkü seviyelerinin, bunların men-sup oldukları heyetleri ciddî bir eleman buhranı içinde bıraktığı bir hakikattir. Bu gerçeği göz önünde bulunduran Hükümetiniz, kanun lâyihasını hazırlarken müfettişlerle uzmanlara, Divanı Muhasebat murakıplarına ve Başvekâlet Umumi Murakabe Heyeti uzmanlarına ve bunların muavinlerine ve merkez kontrolörlerine verilecek yevmiyeleri de ehemmiyetli derecede yükseltmiş bulunmaktadır.

Yurt dışında resmî vazife ile seyahat edenlere verilecek yevmiyelerin âzami haddi ise her yıl Bütçe Kanunlarıyla tesbit olunacaktır.

Huzurunuzda bulunan kanun lâyihası büyük bir emek ve gayret neticesi meydana gelmiştir. Bu mevzua dair yabancı memleketlerin bütün mevzuatı tetkik edilmiştir. Bu arada memleketimiz realiteleri de göz önünde bulundurulmuştur.

Yıllardan beri bu sahada memurların mâruz kaldığı sıkıntı bu lâyihanın kanunlaşmasıyla ortadan kalkmış ve yer değiştiren memur

ru ayrıca bir malî külfete mâruz kalmaktan kurtarmış olacaktır. (Alkışlar)

REİS — Başka söz isteyen yok.

Maddelere geçilmesini oyunza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komasyon raporunda tasarının ivedilikle görüşülmesi hususu mevcuttur. Onu da oyunza arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... İvedilikle görüşülmesi kabul edilmiştir.

Harcırah Kanunu

Kısım : I

Umumi hükümler

Kanunun şümulü

MADDE 1. — a) Umumi muvazeneye dâhil dairelerle mülhak ve hususi bütçeli idareler (köy bütçeleri hariç) ve bunlara bağlı sabit ve mütedavil sermayeli müesseseler;

b) Hususi kanunlarla kurulmuş banka ve teşekküller; (Denizcilik Bankası Türk Anonim Ortaklığı ile Türkiye Vakıflar Bankası Türk Anonim Ortaklığı hariç);

c) Yukardaki (a) ve (b) fıkralarında yazılı daire, idrae, banka, teşekkül ve müesseselerin sermayesinin yarısından fazlasına sahip buldukları teşekkül ve müesseseler;

Tarafından ödenecek harcırah bu kanun hükümlerine tâbidir.

REİS — Madde üzerinde söz isteyen yok. Oyunza arz ediyorum... Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Reisicumhurun seyahat masrafları

MADDE 2. — Reisicumhurun memleket iç ve dışındaki seyahatleri dolayısıyla vâkı bilcümle masrafları bu kanun hükümlerine tâbi tutulmaksızın ödenir.

REİS — Madde üzerinde söz isteyen yok. Oyunza arz ediyorum... Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tarifler

MADDE 3. — Bu kanunda geçen :

a) Kurum tâbiri : Birinci maddenin (a), (b) ve (c) fıkralarında yazılı daire, idare, banka, teşekkül ve müesseseleri;

b) Memur tâbiri : Barem kanunları hükümlerine tâbi olan aylıklı ve ücretli kimseleri;

c) Hizmetli tâbiri : Barem Kanunu hükümlerine tâbi olmıyan daimî veya muvakkat müs-

tahdemlerle kurumlarda yalnız ödenek veya gündelik mukabili çalışan kimseleri;

d) Aile efradı tâbiri : Memur ve hizmetlinin harcırah verilmesini gerektiren hâdise sırasında evlilik bağıyla bağlı olduğu eşi ile, yardım etmesi halinde zarurete düşecek olan usul ve fûruu ve erkek ve kız kardeşlerini;

e) Bagaj tâbiri : Memur ve hizmetlinin mensup olduğu kuruma veya şahsına ait olup resmî vazife için istimal olunabilecek eşya ile yolunun bu seyahati için ihtiyacı bulunan zatî eşyasından mûtat surette taşınması mümkün olanları;

Ifade eder.

REİS — Madde üzerinde söz istiyen yok. Oyunuza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Harcıraha müstahak kimseler ve istisnaları

(MADDE 4. — Bu kanunda zikredilen ahvalde ancak :

1. Birinci maddenin (a), (b) ve (c) fıkralarında yazılı kurumlardan aylık, ücret, ödenek ve yevmiye alan memur ve hizmetlilerle aileleri efradı ve aynı kurumlarda fahriyen çalışanlara;

2. Ühdelerinde her hangi resmî bir vazife bulunmamakla beraber kurumlarca muvakkat bir vazife ile tanzif olunanlara;

3. Kadro dolayısıyla açıkta kalan veya vekâlet emrine alınan memurlara ve bunların ailesi efradına;

4. Hizmetlilerden cezaen olmamak üzere vazifelerine son verilenlere ve aileleri efradına;

5. Memur veya hizmetlinin vefatında ailesi efradını, çocuklara terfik olunacak memur ve hizmetlilere;

6. Mahkûm veya mevkûfların sevkına memur edilen jandarmalara;

7. Re'sen veya isteği üzerine emekliye ayrılanlara tekrar hizmete alınmaları dolayısıyla kesilmiş olan emekli aylıkları iadeten tahsis olunanlara ve bunların ailesi efradına;

8. Millî ve Resmî spor temaları dolayısıyla seyahat edecek sporcu ve idarecilere;

9. Birlik halinde yabancı memleketlere gönderilecek ordu mensuplarına ve bunların memlekette bırakacakları aile efradına;

10. Aile ile birlikte oturulması yasak edilen bölgelerdeki askerî şahısların aileleri efradına;

Harcırah verilir.

Ancak :

Becayış olunanlarla bu kanunda aksine sarahat bulunmadıkça hizmetlilerden hademe, odacı, bekçi, kolcu, evrak dağıtıcı, işçi gibi mahallen temin ve tanzifleri mümkün ve mûtat olan kimselere yeni veya açıktan vekâleten tayin veya nakil veyahut da vazifeye son verilme ve emeklilik hallerinin icabettirdiği seyahatler dolayısıyla ve vefatlarında aileleri efradına;

Harcırah verilmaz.

REİS — Madde üzerinde söz istiyen varmı?

KOMİSYON ADINA MAZHAR ŞENER (Giresun) — Efendim, 5 nci fıkrada bir küçük düzeltme yapmak lâzım geliyor, tabii hatasıdır : «Memur veya hizmetlinin vefatında ailesi efradını» diyor, «efradına» olacaktır.

REİS — Maddeyi bu tashih edilmiş şekliyle oyunuzda arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Harcırahın unsurları

MADDE 5. — Harcırah; yol masrafı, yevmiye, aile masrafı ve yer değiştirme masrafını ihtiva eder. İlgili, bu kanun hükümlerine göre bunlardan birine, birkaçına veya tamamına müstahak olabilir.

REİS — Madde üzerinde söz istiyen yok. Oyunuza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Harcırah hesabında esas tutulacak yol

MADDE 6. — Harcırah, bu kanunda aksine sarahat bulunmadıkça, gidip gelmeye en müsait ve takibi mûtat olan yolun daha az masrafı icabettireni üzerinden verilir.

Bu yol, seyahatte geçen müddete göre memur veya hizmetlinin ve ailesi için ödenmesi lâzımgelen yevmiye ile nakil vasıtası ücretleri yekûnu nazarı itibara alınmak suretiyle memur veya hizmetlinin mensup olduğu dairece tesbit olunur.

Ancak iki mahal arasında hem muayyen tarifeli ve hem de gayrimuayyen tarifeli nakil vasıtası işlemekte ise harcırah muayyen tarifeli nakil vasıtasına göre tahakkuk ettirilir.

Birinci fıkraya göre takibedilmesi lâzımgelen yoldan başka bir yol takibi veya muayyen tarifeli nakil vasıtalarından başka bir vasıta ile seyahat edilmesinin işin icabına göre zaruri

bulunması halinde, mütat yol veya muayyen tarifeli nakil vasıtasından başka yol ve vasıtaya ait masrafların kabulü merkezde âmiri ita veya bu durumda olan âmirlerin, tağrada memur veya hizmetlinin mensup olduğu kurumun âmiri itası mevkiinde olan kimsenin veya mahallin en büyük askeri ve mülki âmirinin önceden verilmiş yazılı bir emri bulunmasına bağlıdır.

REİS — Madde üzerinde söz isteyen yok. Oyunuza arz ediyorum. Kabul ederler... Etmiyorlar... Kabul edilmiştir.

Harcirah hesabında esas tutulacak aylıklar

MADDE 7. — Harcıraha istihkakta işgal edilen kadroya ait tutarlar esastır. Ancak kadro aylığı karşılık gösterilmek suretiyle yapılan tâyinlerde müktesep hak olarak alınan aylık veya tutarları nazarı itibara alınır.

Hizmetlilerin harcırahu, aldıkları aylık ücret veya ödeneklerinin, yevmiye ile çalışanların harcırahu da gündeliklerinin 30 mislini tekabül ettiği en yakın aylık veya ücret tutarı üzerinden hesaplanır. Şu kadar ki, ücretli ve gündelikli olan hizmetlilerin harcırahları, hiçbir suretle 4 ncu derecedeki memurlara verilen miktarı geçemez.

Terfian tâyin edilenlerin harcırahu, yeni vazifelerine yapılan tâyin şekline göre terfi ettikleri derece üzerinden birinci fıkradaki esaslar dairesinde ödenir.

Vekâleten veya muvakkat kaza yetkisi ile başka bir mahalle gönderilenlere, aski vazifelerine ve gönderildikleri vazifenin kadro aylığına göre bu madde hükümlerine tevfikeyen verilmesi lâzımgelen harcıraktan fazla olanı ödenir.

CEMAL KIRCAK (Zonguldak) — Muhterem arkadaşlar, burada; (şu kadar ki, ücretli ve gündelikli olan hizmetlilerin harcırahları, hiçbir suretle 4 ncu derecedeki memurlara verilen miktarı geçemez.) diye bir kayıt var. Bu şekilde ücret ve yevmiye ile istihdam edilen elemanlar arasında, barem dereceleri tutmama ile beraber, liyakat ve kıymetleri 4 ncu derecenin üstünde harcırakh ödemeyi icabettirecek vasıfta olanlar vardır. Bu gibi elemanlara esasen ödenen yevmiyeler, kendilerinin barem dereceleri tutmadığı için liyakat ve ehliyetleri derecesinde ücret tediyesini sağlamak

için verilmektedir. Şimdi bunların yevmiyelerin, istihkaklarının düşük yapılması birtakım güçlüklerle sebebiyet verecektir. Bu gibi elemanların temininde esasen zorluk vardır, hususi teşebbüs bu gibi kıymetli elemanı kullanmak istiyor. Bunlar mühendis ve yüksek mühendis olarak, başlı başına kıymetler olarak ortadadır. Bunların harcırahlarının da istihkaklarına, yevmiyelerine tekabül eden tutar üzerinden verilmesi zarureti vardır. Maddenin ona göre tahsihi lâzımgelmektedir. Bu hususta bir taktir takdim ediyorum, komisyonun da iltihakını rica ederim.

BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MAZHAR ŞENER (Giresun) — Muhterem arkadaşlar; ücretli ve yevmiye ile çalışan hizmetliler için verilecek miktarın 4 ncu derece ile tahdit edilmesi mevzuu iki esasa istinad etmektedir. Birincisi (D) cetvelindeki ücretlilerin âzami aylıklarının 625 lirayı geçmemesidir. Barem Kanununda olduğu gibi bu kadro içinde de ücretler derecelendirilmiş ve en son derece 625 lira ile tahdit edilmiş bulunmaktadır. 625 lira âzami had olarak kabul edildiğine göre bu da dördüncü derece ile karşılanmış bulunmaktadır.

Dördüncü derecenin muhafaza edilmesinin diğer bir sebebi de, taadül esaslarından ayrılmamak noktasıdır.

Hepinizin malûmu olduğu veçhile Devlet teşkilâtında Barem kanunlarına göre bir vazife almak isteyen vatandaş, bu kanunun tahsil vaziyetleri, hizmet müddetleri ve saire gibi sevk ettiği hükümlere göre müstahak maaş derecesine girebilmektedir. Halbuki bu hizmetli dediğimiz kimselere, Barem Kanunu hükümleri tatbik edilmeden tahsil derecesi ve hizmet müddeti hiç aranmadan, bâzı zaruretlerle barem takyitleri haricinde ücret takdir edilmektedir. Bunlara aldıkları ücretlerin veya yevmiyelerin balığı üzerinden harcırakh verecek olursak; diğer Devlet memurları arasında onların aleyhine olarak adalet hislerini rencide edeceği için komisyonunuz Hükümetin teklif ettiği 4 ncu dereceyi yerinde bulmuştur. Bu sebeple taktirin reddini rica ederim.

REİS — Cemal KırcaK, buyurun.

CEMAL KIRCAK (Zonguldak) — Efendim, ücret tediyesi daima barem bünyesinde mütalâa edilecek bir mevzudur. Biz harcırakh öderken elemanın muayyen masraflarına karşılık

bir ödeme yapıyoruz. Muayyen masraflar karşılığı verilen para, ancak o elemanın şu vazifede ve şu derecede bulunması neticesinde onun seyahat ,ikamet ve sair masraflarının karşılanması için ödenmesi lâzım gelen paradır. Eğer liyakati meselesi adaletle mütalâa edilecek olursa o vakit bu mevzuu barem bünyesinde mütalâa etmek ve barem formülünden dışarı çıkmamak iktiza eder. Burada ücret ve yevmiye formülü ile muayyen kimselere fazla para ödenmesi o memura karşı bir adaletsizlik yapmak demek olur. Biz niçin ona bu parayı ödüyünüz? Liyakati olduğu için ödüyünüz. Bu liyakatli memuru bu vazifede başka türlü çalıştıramayız, yoksa kaçıırız.

Arkadaşlar, memlekette iş sahaları inkişaf etmektedir. Bugün elemanlar daha müsait işler bulmaktadırlar. Eleman başka sahalarda iş bulurken angajman şartlı ödeyeceğimiz ücrettir. Ücretleri ve yevmiyeleri tahdit etmiyoruz, sebebi adaletsizliği ve elemanı kaçırmayı önleme arzusudur. Biz bunu bu bünye içinde tahakkuk ettirirken öte taraftan bizatihi kıymetli bir elemanın bir seyahatte harcırah ödenmesini icabettirecek bir sahada kendinden fedakârlık etmesini istersek bu o elemanın iş yerine gitmekten istinkâf etmesini gerektirir, doğru bir şey değildir. Binaenaleyh takririmin kabulünü rica ediyorum. Tashihat yapılacaksa ücret te-diyesinde yapılsın. Liyakat sahibi hakkını alsın. Bunu bugünden derpiş etmekte zaruret vardır.

REİS — Komisyon Sözcüsü.

BÜTÇE KOMİSYONU ADINA MAZHAR ŞENER (Giresun) — Arkadaşlar, Cemal Kıpçak arkadaşımızın mütalâalarına iştirak etmeye imkân yoktur.

Harcırahlar zaruri masraf karşılığı verilmektedir, liyakat bir ölçü değildir. Liyakat ölçüsü, bu muvakkat memurlar için, kendilerine verilen ücretlerde nazara alınmış ve Barem Kanunu ile hiçbir memurun alamadığı ücretlere terfi imkânları sağlanmıştır, bu sebeple kendilerine 50 lira ve daha yukarı yevmiyeler verilmektedir. Böyle bir şekilde çalışan muvakkat bir memur birkaç gün için diğer bir yere vazife görmeye giderse kendisine dördüncü dereceden, yani 90 liranın karşılığında harcırah verilmektedir ki, hiçbir zaman küçük seviyeli

bir memurun harcırah karşılığı sayılamaz. Bunu hatırlatmaya lüzum yoktur. Bu bakımdan arkadaşımızın mütalâalarına iştirak edemiyoruz, takririn reddini rica ederim.

MALİYE VEKİLİ HASAN POLATKAN (Eskişehir) — Muhterem arkadaşlarım, bu kanun tasarısı, biraz önce arz ettiğim gibi, yabancı mevzuat da gözden geçirilmek suretiyle uzun bir tetkik neticesinde hazırlandı ve bütün maddeleri birbirine irtibatlı olarak tertip olundu. Sözcü arkadaşımızın biraz evvel temas ettiği gibi, harcırah bir ehliyet meselesi değildir. Onun için ehliyetli bir insanın şu mevkide bulunması ile kendisine şu nispette bir harcırah verilmesinde bir kıyas ve muhakeme yapmaya imkân yoktur. Bilhassa son zamanlarda bir kısım dairelerde puvantör, desinatör, organizatör gibi çeşitli isimlerle yüksek yevmiye ve ücretlerle yeni yeni makamlar, memuriyetler ihdas edildiğini görmekteyiz. Henüz memuriyete yeni intisabetmiş ve fakat yüksek yevmiyelerle işe başlamış bu gibi kimselere Devlet Şûrası Reisinin veya Temyiz Mahkemesi Reisinin alacağı nispette harcırah verirsek bu haksızlık olur. Bu da sözcü arkadaşımızın izah ettiği noktadan başka ve Cemal Kıpçak arkadaşımızın teklifinin kabul edilmemesini icabettiren diğere bir noktadır. Bu maddenin aynen kabulünü ve takririn reddini rica ediyorum.

REİS — Takriri okuyoruz:

Başkanlığa

~~Sifahi~~ arz ettiğim sebepler dolayısıyla 7 nci maddenin 2 nci paragrafının son kısmı olan: (Şu kadar ki, ücretli ve gündelikli olan hizmetlilerin harcırahları hiçbir suretle 4 nci derecedeki memurlara verilen miktarı geçemez.) kaydının tamamen kaldırılmasının reye vaz'ını teklif ediyorum.

Zonguldak Mebusu

Cemal Kıpçak

REİS — Komisyon iştirak etmiyor efendim. Takririn dikkate alınıp alınmamasını reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Takrir reddolunmuştur.

Maddeyi aynen oyunuzda arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Uhdelerinde resmî bir vazife bulunmayanların harcırahi

MADDE 8. — Uhdelerinde bu kanuna göre

harcırah verilmesini icabettirecek bir vazife bulunmayanlardan; bu kanuna tâbi kurumlarca muvakkat bir vazife ile tanzif edilen kimselere verilecek yol masrafı ve yevmiye, bunların bilgi seviyeleri ve faaliyet sahaları ile mahallî şartlar nazarı itibara alınarak 4 ncü dereceye kadar olan memurlardan her hangi birine verilen yol masrafı ve yevmiyeye kıyasen, ilgili dairece takdir olunur. Ancak ilgili vekâletin tekli ve Maliye Vekâletinin muvafık mütalâası üzerine bu gibi kimselerden icabedenlere 4 ncü dereceden daha yüksek dereceli memurların müstahak bulunduğu yol masrafı ve yevmiye verilebilir.

Mukavele ile istihdam edilip de mukavelede kendilerine verilecek harcırâh hakkında hususi hükümler bulunan kimseler hakkında fıkra hükümü tatbik olunmaz.

REİS — Madde üzerinde söz istiyen var mı?

Komisyon Sözcüsü Mazhar Şener.

BÜTÇE KOMİSYONU ADINA MAZHAR ŞENİR (Ginesun) — Efendim; maddenin son fıkrasında; «Mukavele ile istihdam edilip de mukavelede kendilerine verilecek harcırâh hakkında hususi hükümler bulunan kimseler hakkında fıkra hükümü tatbik olunmaz;» denilmektedir. Bu, «madde hükümü tatbik olunmaz» suretinde tashih edilecektir. Fıkranın bu suretle tashihini rica ediyorum.

REİS — Komisyon Sözcüsünün tashihî şeklinde maddeyi oyunuzda arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Daimî vazife harcırâhının mebdeî

MADDE 9. — Daimî vazife harcırâhı :

a) İlk defa bir memuriyete tâyin olunanlara tâyinleri sırasında mütemekkin oldukları mahalden;

b) Naklen veya tahvilen başka bir mahalle gönderilenlere, bu tâyinleri sırasında mezunen başka bir mahalde bulunsalar dahi, eski memuriyetleri mahallinden;

c) Muvakkat vazife ile veya vekâleten bir yerde buldukları esnada asli vazife mahalli değişenlere eski memuriyetleri mahallinden;

İtibaren verilir.

REİS — Madde üzerinde söz istiyen var mı? Maddeyi oyunuzda arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Kısım : II

Seyahat ve vazifenin mahiyetine göre verilecek harcırâh

Yol masrafı, yevmiye, aile masrafı ve yer değiştirme masrafının birlikte verilmesini icabettiren haller

MADDE 10. — Yol masrafı, yevmiye, aile masrafı ve yer değiştirme masrafı aşağıdaki hallerde verilir :

1. Yurt içinde veya dışındaki daimî bir vazifeye yeniden veya naklen tâyin olunanlarla yabancı memleketlerdeki memuriyet merkezi tebdil olunan ve yahut bu yerlerden yurt içinde diğer bir daimî vazifeye tâyin edilen memur ve hizmetlilere yemi vazife mahallerine kadar;

2. Emekliliğini istiyen veya emekliye sevk olunan memur ve hizmetlilerden (4 ncü maddenin son fıkrasında yazılı hizmetler dâhil) emekli aylıkları ilk defa bağlananların bu aylıklarını Türkiye dâhilinde, tediye ettirecekleri mahalle kadar emekli aylığı almaya kesbi istihkak etmemiş olan memur ve hizmetliler için de, keza Türkiye dâhilinde ikamet edecekleri yere kadar ve yalnız bir defaya mahsus olmak üzere;

3. Emekli iken Devlet hizmetine alındıktan sonra cezaen olmamak üzere vazifelerine son verilen memur ve hizmetlilerden emekli aylıkları iadeten tahsis edilenlere bu aylıklarını Türkiye dâhilinde tesviye ettirecekleri mahalle kadar;

4. Cezaen olmamak üzere kurumlarınca vazifelerine son verilen hizmetlilerle terhis olunan yedek subay ve yedek askerî memurlara Türkiye dâhilinde ikamet edecekleri yere kadar ve yalnız bir defaya mahsus olmak üzere;

5. Kadro dolayısıyla açıkta kalan veya vekâlet emrine alınan memurlara açık aylıklarını Türkiye dâhilinde tesviye ettirecekleri yere kadar;

6. Aslın vüruduna kadar muvakkaten gönderilmiş olmayıp da vekâlet namı altında asaleten gönderilen ve vekâlet müddeti belli olmayan kumandan ve memurlara vazife mahallerine kadar.

REİS — Madde üzerinde söz istiyen var mı? Maddeyi oyunuzda arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Yol masrafı, yevmiye ve yer değiştirme masrafı verilmesini icabettiren haller

MADDE 11. — Memur ve hizmetlilerden vefat edenlerle emekliye ayrıldıktan veya açığa çık-

tıktan sonra işlerinden ayrılış tarihinden itibaren altı ay içinde vefat edenlerden 10 ncu maddenin 2 nci bendi mucibince harcırah almamış olanların, bu kanuna göre harcıraha müstehak aile efradından her birine eski memuriyet veya ikamet mahallinden, Türkiye dâhilinde dul ve yetim aylıklarını alacakları ve böyle bir aylığa istihkakı olmıyanların ikamet edecekleri mahalle kadar yol masrafı yevmiye ve yer değiştirme masrafı verilir. 44 ve 45 nci maddelerin tatbiki suretiyle hesaplanacak olan bu yevmiye, yol masrafı ve yer değiştirme masrafı, aile efradından olup bu ailenin idaresini deruhde eden kimseye verilir.

Aile inkısam ettiği takdirde yukarıki esaslara göre hesaplanan yevmiye ve yer değiştirme masrafı yekûnu, aile efradı adedine taksim edilerek elde olunacak mebalîğ, yol masrafı ile birlikte, harcırah olarak ilgililere verilir.

Aile efradının hepsi küçüklerden ibaret ise bunlar gidecekleri mahalle kurumlarınca sevk olunur ve yukarıki esaslara göre hesaplanacak harcırahlar küçüklerin seyahati için zaruri bulunan masrafları tediye etmek üzere sevke memur kimseye emaneten tevdi olunur.

4 ncü maddenin son fıkrası şümulüne giren hizmetlerden vefat edenlerin dul ve yetim maşası bağlanan aile efradına da bu madde esasları dâhilinde harcırah verilir.

REİS — Madde üzerinde söz istiyen var mı? Maddeyi oyunuzda arz ediyorum. Kabul edenler... Etmıyenler... Madde Kabul edilmiştir.

Daimî veya muvakkat vazife halinde yolda veya vazifeye başlamadan vefat edenlerin harcırahı

MADDE 12. — Daimî veya muvakkat bir vazife ile bir tarafa gönderilenler yolda veya yeni vazife mahallinde işe başlamadan vefat eyledikleri takdirde ölüm mahalline kadar olan harcırahları hesap ve buna peşinen ödenmiş ve istirdadı kısmen veya tamamen imkânsız bulunmuş olan nakil vasıtaları bilet ücretleri ilâve olunur. Bu suretle tahakkuk edecek istihkak, verilmiş olan avanstan ziyade ise fazlası tesviye olunur, noksan ise farkı geri alınmaz. Ancak muvakkat vazife ile yabancı memleketlere gönderilenlerden vefat edenlerin bu suretle uhdelerinde bırakılacak fark, bunların bu kanu-

nuna göre müstehak buldukları dış yevmiyelerin on günlüğüne tekabül eden miktarından fazla olamaz.

REİS — Madde üzerinde söz istiyen var mı? Maddeyi oyunuzda arz ediyorum. Kabul edenler... Etmıyenler... Madde Kabul edilmiştir.

Yeni memuriyet mahallinde işe başlamadan veya yolda vefat halinde aile harcırahı

MADDE 13. — Daimî memuriyetle bir mahalle tâyin olunup da yolda veya yeni memuriyet mahallinde işe başlamadan evvel vefat eden memur veya hizmetli ailesini birlikte götürmüş bulunuyorsa, harcıraha müstehak aile efradına ölümün vukubulduğu mahalden itibaren ve ailesini birlikte götürmemiş ise bunlara vefat tarihinde buldukları mahalden itibaren, 11 ve 45 nci maddeler esaslarına göre harcırah verilir.

REİS — Madde üzerinde söz istiyen var mı? Maddeyi oyunuzda arz ediyorum. Kabul edenler... Etmıyenler... Madde Kabul edilmiştir.

Muvakkat vazife harcırahı (yol masrafı ve yevmiye)

MADDE 14. — Aşağıda gösterilen memur ve hizmetlilere muvakkat vazife harcırahı olarak yol masrafı ile yevmiye verilir ve hamal (cins ve adedi beyannamede gösterilmek suretiyle) bagaj ve ikametgâh veya vazife mahalli ile istasyon, iskele veya durak arasındaki nakil vasıtası masrafları da ayrıca tediye olunur :

1. Birinci maddede yazılı kurumlara ait bir vazifenin ifası maksadiyle muvakkaten yurt içinde veya dışında başka bir yere gönderilenlere;

2. Yeni ve eski memuriyetlerine mütaalik bir meseleden dolayı bu kanuna tâbi kurumlara açılan bir dâva sebebiyle sanık veya dâvalı olarak (işten el çektirilmiş olsun veya olmasın) başka bir yere gönderilenlerden lehinde netice hâsıl olanlara;

3. Memuriyet merkezlerinin bulunduğu mahal dışındaki bir vazifeye vekâleten gönderilenlere;

4. Fiilen oturduğu mahalden gayrı bir yere açıktan vekâleten gönderilenlere (yalnız gidış ve dönüşleri için);

5. Muvakkat kaza salâhiyeti ile gönderilenlere.

REİS — Madde üzerinde söz isteyen var mı? Maddeyi oyunuz arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde Kabul edilmiştir.

Askerî birliklere harekâta harcırah

MADDE 15. — Kıta halinde ve bir kumanda altında hareket eden askerî birliklere mensup subay ve askerî memurlarla astsubaylara ve sivil memur ve hizmetlilere yol masrafı ve yevmiye verilmez. Ancak bu hareket, kıtanın daimî yer değiştirmesi veya diğer kuruluşa girmesi için olursa bunlara aile ve yer değiştirme masrafı verilir.

Subay, askerî memur ve astsubaylardan bir kıtayı bir yerden diğer muavven bir yere götürmeye memur edilip bu vazifenin hitamında asıl birlikleri mahalline dönenlere yalnız dönüşleri için ve teslim ve tesellüm için birkaç erle başka mahalle gönderilenlere gidış, dönüşleri için yol masrafı ve yevmiye verilir.

Celp ve terhis eratını sevke memur edilen subay ve askerî memur ve astsubaylara gidışlerinde yalnız yevmiye ve dönüşlerinde yol masrafı ve yevmiye verilir.

REİS — Madde üzerinde söz isteyen yoktur. Maddeyi kabul edenler ... Etmeyenler ... Madde kabul edilmiştir.

Aile ile birlikte oturulması yasak bölgelere geliş, gidişte aile harcırahı

MADDE 16. — Seferberlikte veya fevkalâde hallerde aile ile birlikte oturulması yasak edilen bölgelerden çıkarılacak veya yasak olan veya olmıyan bir bölgeden bu nevi bir bölgeye tâyin veya naklolunacak askerî şahısların aile efradı için 45 nci maddenin son fıkrası ile 46 nci maddenin 2 nci fıkrası hükümleri de nazarı itibara alınmak suretiyle;

a) Aile ile birlikte oturulması yasak edilmiş olan bölgelerden çıkarılacak aile efradına ikamet edecekleri yere kadar;

b) Aile ile birlikte oturulması yasak edilmiş olan yerden yasak edilmiş olmıyan bir yere tâyin edilenlerin aile efradı için, bunların (a) fıkrasındaki ikamet yerlerinden yeni vazife mahalline kadar;

c) Aile ile birlikte oturulması yasak edilmiş olan bir yerden yine böyle bir yere tâyin

edilenlerin aile efradı için, bunların evvelce oturduğu yerden ikamet edecekleri yeni mahalle kadar;

d) Aile ile birlikte oturulması yasak olmıyan bir yerden yasak olan bir yere tâyin edilenlerin aile efradı için, eski vazife mahallinden ailenin ikamet edeceği yere kadar;

e) Aile ile birlikte oturulması yasak edilen bölgeden çıkarılmış olan aile efradının, yasağın ref'i üzerine tekrar yerlerine avdetleri halinde, bunlara (a) fıkrasına göre harcırah verilmiş olan yerden eski yasak yere kadar;

Aile masrafı ile yer değiştirme masrafı verilir.

REİS — Madde üzerinde söz isteyen yoktur. Maddeyi kabul edenler ... Etmeyenler ... Madde kabul edilmiştir.

Birlik halinde yabancı memleketlere gönderilecek ordu mensuplarının harcırahı

MADDE 17. — Milletlerarası anlaşmalar gereğince askerî birlikler halinde yabancı ülkelere gönderilecek ordu mensuplarına verilecek harcırahın miktarı İcra Vekilleri Heyetince tesbit olunur.

Yabancı memleketlere gönderilecek bu birliklere mensup subay, askerî ve sivil memur ve hizmetlilerle astsubayların bu durumlarının devamı sırasında harcıraha müstahak aileleri efradını Türkiye sınırları dâhilinde ikamet edecekleri bir mahalle kadar gönderenlere bir defaya mahsus olmak üzere 45 nci madde esasları da uygulanmak suretiyle aile masrafı ile yer değiştirme masrafı verilir.

Yabancı memleketlere gönderilen birliklere mensup subay, askerî ve sivil memurlarla hizmetliler ve astsubayların hava değişimi maksadıyla ana vatana gelmelerini icabettiren hallerde bunlara, ailelerinin bulunduğu veya raporlarında yazılı hastalıklarının fennen icabettirdiği mahallere kadar geliş ve dönüşleri için bu kanuna göre yol masrafı ve yevmiye verilir. Aynı maksatla anavatana gelen ve dönen erlere ödenecek yol masrafları ile yevmiyeler İcra Vekilleri Heyetince tsbit olunur.

Yukarıki fıkra gereğince hastalık icabı başka bir mahalde oturmaları fennen zaruri olan ordu mensuplarının bu mahallere kadara gelecek harcıraha müstahak aile efradına azimet ve avdetleri için yalnız yol masrafı verilir.

REİS — Madde üzerinde söz istiyen yoktur. Maddeyi kabul edenler ... Etmeyenler ... Madde kabul edilmiştir.

Ehliyet tesbiti, imtihan, hava değiştirme ve tedavi için başka yere gönderilenler

MADDE 18. — Memurlardan:

a) Meslekî kıfayetleri veya vazifelerine ait sıhhi ehliyetleri tesbit edilmek üzere;

b) Kurumlarınca görülecek lüzum üzerine imtihan için

c) Hava değiştirme veya kanunları gereğince sağlık müesseselerinde yatarak veya ayakta tedavi maksadıyla;

Başka mahalle gönderilenlere gidiş ve gelişleri için yol masrafı ve meslekî kıfayet, sıhhi ehliyet tesbiti ve imtihan ve ayakta tedavi için gönderilenlere ayrıca yevmiye verilmekle beraber ayakta tedavi görenlere ikamet ettikleri yer ile tedavi müessesesi arasındaki mütat nakil vasıtası ücretleri de ayrıca ödenir. Ancak (a) ve (b) bentlerinde sayılan hallerde (yolda geçen müddetler hariç) bir haftadan fazla yevmiye verilemez.

REİS — Madde üzerinde söz istiyen yoktur. Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Muvakkat vazife mahallerinde hastalananlara verilecek yevmiye

MADDE 19. — Muvakkat vazife mahallinde hastalanmaları sebebiyle vazife ifa edemiyen memur ve hizmetlilere, bu sebeple vazife göremedikleri günlerin en çok yedi gün için yevmiye verilebilir. Hastanede yatırılmak suretiyle tedavi masraflarının kurumlarınca ödemesi halinde bu günler için yevmiye verilmez.

REİS — Madde üzerinde söz istiyen yoktur. Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Hastalara refakat halinde harcırah

MADDE 20. — Hastalıkları icabı 18 nci maddenin (c) bendinde yazılı yerlere bir kimse refakatinde gitmesi lüzumu resmî tabip raporiyle tevsik edilenlere refakat edecek aile efradından birisine yalnız gidiş ve dönüş için ve aile efradından refakat edecek bir kimse bulunmadığı takdirde kurumlarınca terfîk olacak memur veya hizmetliye de bu işin devamı müddetince yevmiye ve yol masrafı verilir.

REİS — Madde üzerinde söz istiyen yoktur. Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Yatacak yeri bulunmıyan mahallerde muvakkat vazife

MADDE 21. — Şehir ve kasaba haricinde, yatacak yeri bulunmıyan ve böyle bir yeri bulunan mahalle bir nakil vasıtası ile gidilip gelmesi zaruri olan yerlere muvakkat vazife ile gönderilenlere, her gün için bu mahalden en yakın köy, kasaba veya şehire kadar gidiş ve geliş mütat nakil vasıtası ücreti ödenir.

REİS — Madde üzerinde söz istiyen yoktur. Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Vazife mahallini terketmek mecburiyetinde kalanların harcırahı

MADDE 22. — Harb zaruretleri dolayısıyla memuriyet mahallerini terketmeye mecbur olan memur ve hizmetlilerden (4 nci maddenin son fıkrası şümulüne giren hizmetliler dâhil) kurumlarınca gösterilen mahalle veya memuriyet merkezine en yakın vilâyet veya kaza merkezine iltica edenlere o mahallere kadar bu kanun hükümleri dairesinde yol masrafı ve yevmiye verilir. Ancak bunlar bu mahallere aileleri ile birlikte gelmiş iseler kendilerine aile masrafı ile yer değiştirme masrafı da ödenir. Bunların vazife mahallerine avdetlerinde aynı suretle harcırah tesviye olunur.

REİS — Madde üzerinde söz istiyen yoktur. Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Yurt içi ve dışı spor temalarında harcırah

MADDE 23. — Yurt içinde ve dışında ter-tip edilen millî ve resmî spor temasları dolayısıyla seyahat edecek sporcü ve idarecilerin bu seyahatlerine ait yol masrafları ile yevmiyeleri Maliye Vekâletinin mütalâası alınmak suretiyle İcra Vekilleri Heyetince tesbit edilecek esaslar dairesinde ödenir.

REİS — Madde üzerinde söz istiyen yoktur. Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Müfettiş ve benzerlerinin aile ve yer değiştirme masrafı

MADDE 24. — 32 nci maddenin (b) fıkrası şümulüne girenlerin vazife seyahatlerinde aile-

leri efradı için harcırah verilmez. Ancak bunlardan bu vazifelere ilk defa tâyin edilenlere veya mıntakaları tebdil olunanlara yeni mıntaka merkezlerine kadar bu kanun hükümlerine göre aile ve yer değiştirme masrafı verilir.

REİS — Madde üzerinde söz isteyen yoktur. Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Başka yerde bırakılan aile efradı

MADDE 25. — Memur veya hizmetli tarafından tâyin veya naklolunduğu mahalle götürülmiyerek ikamet maksadiyle ve topluca bu mahalden başka bir yere gönderilen aile efradı için - yeni memuriyet mahalline kadar hesaplanacak harcırahı tecavüz etmemek ve bilâhara bu mahalle celplerinde bir şey verilmemek şartıyla - bu yerlere kadar ve mütaakıp tâyin ve nakillerde de - memur veya hizmetlinin bulunduğu yerden yeni vazife mahalline kadar hesaplanacak miktarı tecavüz etmemek kaydıyla - aile efradının buldukları yerden yeni memuriyet mahalline kadar harcırah verilir.

REİS — Madde üzerinde söz isteyen yoktur. Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

İzamından sarfınazar olunanların harcırahları

MADDE 26. — Daimî veya muvakkat vazife ile bir tarafa izamları takarrür ettikten sonra gönderilmelerinden sarfınazar edilenler harcırah almamış ve hareket etmemiş buldukları takdirde kendilerine bir şey verilmez.

Ancak daimî vazife ile bir tarafa gönderilmeleri takarrür edip de harcırahları ödendikten sonra izamlarından sarfınazar olunanlara - bu kanuna göre müstahak buldukları yer değiştirme masrafını tecavüz etmemek şartıyla - harcırah hesabına esas tutulan aylık veya ücretleri tutarının 1/4 ü nispetinde bir tazminat verilmekle beraber peşinen ödenmiş ve istirdadı kısmen veya tamamen imkânsız bulunmuş olan tren, vapur, tayyare bileti ücretleri gibi yol masrafları da bu tazminata ilâve olunur.

Harcırahlarına mahsuben para ödenmiş olup da muvakkat vazife ile bir tarafa gönderilmelerinden sarfınazar edilmiş olanlara, yalnız peşinen ödenmiş ve istirdadı kısmen veya tamamen imkânsız bulunmuş olan bilet ücretleri ödenir.

Hareket ettikten sonra izamından sarfınazar olunanlara, gönderilmelerinden, sarfınazar olduğuna dair emrin kendilerine tebliğ edildiği mahalle ve oradan da asıl vazife mahallerine veya başka bir mahalle tâyin veya izam kılınmakta iseler bu son mahalle kadar hesap olunacak harcırahları kendilerine tesviye olunur ve istirdadı kısmen veya tamamen imkânsız bulunmuş olan bilet ücretleri de yol masrafına ilâve olunur.

REİS — Madde üzerinde söz isteyen yoktur. Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Kısım : III

Harcırahın unsurları

Bölüm : I

Yol masrafı

Yurt içinde yol masrafı

MADDE 27. — Yurt içinde yol masrafı, muayyen tarifeli nakil vasıtaları ile seyahatte, bu kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin birinci sütununda yazılı makam ve sıfatlar ile vazife aylık veya ücret tutarlarına göre aynı cetvelin ikinci sütununda yazılı mevkiin tarife üzerinden bilet parası ve muayyen tarifeli olmıyan nakil vasıtalarıyla seyahat halinde ise 3 numaralı sütunda gösterilen nakil vasıtalarına göre ihtiyar olunan hakiki masraftan terekübeder.

Ancak Reısicumhur, Büyük Millet Meclisi Reisi, Başvekil, vekiller ve Erkânı Harbiyei Umumiye Reisine vazife seyahatlerinde refakat eden kimseler, bu madde hükmüyle mukayyet olmaksızın bu zevat tarafından tâyin olunacak mevkilerde seyahat edebilirler.

REİS — Madde üzerinde söz isteyen yoktur. Maddeyi kabul edenler.. Etmeyenler.. Madde kabul edilmiştir.

Şehir ve kasabaların belediye hudutları içinde yol masrafı

MADDE 28. — (48 nci madde şumulüne girenler hariç olmak üzere) şehir ve kasabaların belediye hudutları dâhilinde bir vasıta ile gidilmesi icabeden bir mahalle vazife ile gönderilenlerin yol masrafı; bu mahaller arasında mütat olan vesaitte göre yapılacak hakiki masraf üzerinden verilir.

Müstacel ve zaruri ahvalde, daire âmirinin tasvibi ile bu mahallere mütat vesaitten gayrı

vasıtalarla gidilmesi halinde bu vasıta için yapılacak hakiki masraf, yol masrafı olarak ödenir.

REİS — Madde üzerinde söz isteyen yoktur. Maddeyi kabul edenler.. Etmeyenler.. Madde kabul edilmiştir.

Yurt dışında yol masrafı

MADDE 29. — Yurt dışında daimî ve muvakkat vazife seyahatlerinde ekspres ve yataklı vagon ücreti dâhil olmak üzere aylık ve ücret tutarları 475 lira ve daha fazla olanlara birinci mevki, 475 liradan aşağı olanlara da ikinci mevki tren, vapur ve uçak bilet parası ile otomobil, araba, kayık ve sair nakil vasıtaları ve hamal ücretleri için ihtiyar olunan hakiki masraflar yol masrafı olarak ödenir. Bu kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin 7 numaralı notundaki esaslar dış memleketlerde hususi otomobiliyle seyahat edenler hakkında da uygulanır.

Bu maddeye göre verilecek yol masrafı muayyen tarifeli nakil vasıtalarıyla seyahatta bu vasıtaların Türkiye'deki aktarmasız hareket mebdinden ve memuriyet merkezi bu mebde ile hudut arasında bulunanlar için vasıtanın güzergâhında memuriyet merkezine en yakın tevakkuf mahallinden; muayyen tarifeli olmayan nakil vasıtalarıyla seyahatte yol üstünde hududa en yakın vilâyet veya kaza merkezinden itibaren hesap olunur. Memuriyet merkezinden aktarmasız hareket mebdine, en yakın tevakkuf mahalline veya hududa en yakın kaza veya vilâyet merkezine kadar olan yolculuklar hakkında bu kanunun yurt içi seyahatlerine ait hükümleri tatbik olunur.

REİS — Madde üzerinde söz isteyen yoktur. Maddeyi kabul edenler.. Etmeyenler.. Madde kabul edilmiştir.

Biletinin yemeksiz olarak alınması mümkün olmayan vasıtalarda seyahat

MADDE 30. — Biletinin yemeksiz olarak alınması mümkün olmayan bir vasıta ile seyahat halinde bilet bedeline dâhil yemek bedeli de yol masrafı olarak kabul olunur.

REİS — Madde hakkında söz isteyen var mı? Maddeyi oyunuzâ sunuyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Parasız ve tenzilli tarife ile seyahatte yol masrafı

MADDE 31. — Birinci maddenin a, b, c bentlerinde yazılı kurumlara ait veya bunlar tarafından kiralanmış nakil vasıtalarında paso veya permî ile veya diğer her hangi bir suretle parasız olarak seyahat edenlere yol masrafı verilmez. Tarifeler gereğince bilet ücretlerinde tenzillât yapılması halinde yol masrafı fiilen ödenen ücrete göre hesaplanır.

REİS — Madde hakkında söz isteyen var mı? Maddeyi oyunuzâ sunuyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Hususi vazifeli emniyet mensuplarının yol masrafı

MADDE 32. — Emniyet mensupları merkezden aldıkları hususi vazifenin icabettirdiği her türlü nakil vasıtasından istifade ederler. Bunların yol masrafları istifade edilen vasıtaya göre ihtiyar olunacak masraf üzerinden ödenir.

REİS — Madde hakkında söz isteyen var mı? Maddeyi oyunuzâ sunuyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bölüm : II Yevmiyeler

Yurt içinde verilecek yevmiyelerin miktarı ve asgari hadleri

MADDE 33. — Bu kanun gereğince verilecek yurt içi yevmiyelerinin miktarı her sene bütçe kanunları ile tesbit olunur. Ancak bu yevmiyeler:

a) Büyük Millet Meclisi Reisi, Başvekil, vekiller ve mebuslar ile Erkânı Harbiye Umumiye Reisi hariç olmak üzere memur ve hizmetliler için -6 liradan aşağı düşmemek kaydıyla aylık veya ücret tutarının % 3 ünden az ve % 6 sından çok;

b) Bu kanuna tâbi kurumlarca mntaka merkezleri haricine vazife ile gönderilecek alâfimum müfettiş ve müfettiş muavinleriyle Maliye Vekâleti hesap uzman ve uzman muavinleri ve vekâletler merkez teşkilâtına dâhil kontrolörler, bankalar yeminli murakıpları, senelik hesap tetkiki maksadıyla taşraya gönderilecek Divanı Muhasebat murakıp ve muavinleriyle Başvekâlet Umumi Murakabe Heyeti uzman ve uzman muavinleri için -15 liradan aşağı olmamak kaydıyla aylık veya ücret tu-

tarlalarının % 3,5 inden az ve % 7 sinden çok ;
Olamaz.

Ancak, b fıkrası gereğince verilecek yevmiyeler, teftiş heyeti reisi veya müdürleriyle, hesap uzmanları kurulu reisi için 3 ncü derece, diğerleri için 4 ncü derecedeki Devlet memurlarının aylık tutarlarına tekabül eden maktarları geçemez.

REİS — Madde hakkında söz isteyen var mı? Maddeyi oyunuzaya sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Memleket dışında yapılacak vazife seyahatlerinde yevmiye

MADDE 34. — Yabancı memleketlerde yapılacak daimî vazife seyahatleri ile muvakkat vazife seyahat ve ikametlerinde memur veya hizmetliye ödenecek yevmiyenin, iç yevmiyelerin en çok kaç misli üzerinden verilebileceği her yıl bütçe kanunları ile tesbit olunur.

Gidilecek memlekete, memur ve hizmetlilerin aylık veya ücret tutarlarıyla izam sebeplerine göre bu âzami hadleri aşmamak üzere iç yevmiyelere tatbik olunacak emsaller Maliye Vekâletinin teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetince tâyin olunur.

REİS — Madde hakkında söz isteyen var mı? Maddeyi oyunuzaya sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Hususi ehemmiyeti haiz merasimlere iştirak edeceklerin dış yevmiyeleri

MADDE 35. — Taç giyme ve cenaze merasimleri gibi hususi ehemmiyeti haiz bir merasim dolayısıyla yabancı memleketlere gönderilecek olanlara verilecek yevmiye, İcra Vekilleri Heyeti kararıyla, 33 ncü maddenin birinci fıkrası gereğince tâyin olunacak âzami haddin % 50 si nispetinde artırılabilir.

REİS — Madde hakkında söz isteyen var mı? Maddeyi oyunuzaya sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sevka memur jandarmalara verilecek yevmiye

MADDE 36. — Mahkûm veya mevkufların sevkinde memur edilen veya refakat vazifesiyle mensup olduğu vilâyet mıntakası haricine çıkan jandarma erasına verilecek yevmiye İçişleri ve Maliye vekâletlerince müştereken tesbit olunur.

REİS — Madde hakkında söz isteyen var

mı? Maddeyi oyunuzaya sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kurslara iştirak edenlerin yevmiyesi

MADDE 37. — Meslekî bilgilerini arttırmak maksadıyla vazife mahallerinden başka mahallerde açılan kurs veya mekteplere gönderilenlere yatacak yer temin edilip edilemediğine göre verilecek yevmiye, muvakkat vezife ile gönderilen emsallerine verilen yevmiyenin 1/2 sini tecavüz etmemek ve 4 liradan aşağı olmamak üzere, Maliye Vekâleti ve ilgili vekâletçe müştereken tesbit olunur.

Bunlardan iase edilenlerin iase bedelleri yevmiyelerinden mahsup edilir.

REİS — Madde hakkında söz isteyen var mı? Maddeyi oyunuzaya sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Hayati tehlike arz eden hastalıklarla mücadelede yevmiye

MADDE 38. — Bir hastalığın müntesiren hükümferma olduğu zamanlarda bu hastalığın insana sirayeti dolayısıyla mücadele tehlike arz ediyorsa bu takdirde bu mücadeleye iştirak eden memur ve hizmetlilerin bu kanuna göre müstahak oldukları yevmiyeyi ilgili vekâletin teklifi ve Maliye Vekâletinin mütalâası üzerine İcra Vekilleri Heyeti iki misline kadar artırmaya salâhiyetlidir.

REİS — Madde üzerinde söz isteyen?

Buyurun Ali Fahri İşeri.

ALİ FAHRİ İŞERİ (Balıkesir) — Muhterem arkadaşlar, her hangi bir sâri hastalık vukuunda harcırahın iki misline çıkarılması yetkisi veriliyor.

Arkadaşlar, her hangi bir doktor hususi hastası için evine gidiyor. Yahut hasta hastanede her gün tedavi ediliyor. Bunlar, bulaşıcı hastalığa her vakit için korunma tedbirini bulabileceklerdir. Bu maddeye hiç lüzum yoktur. Çünkü, suiistimale çok müsaittir.

Size bir sual arz edeceğim.

Deprem mıntakalarına Sağlık Vekâleti başmüfettişlerinden bir müfettiş gidiyor. 39 gün deprem mıntakalarında mütemediyen gezmesi icabederken 39 günde iki defa gidiyor.

REİS — Ali Fahri Bey sözleriniz bu madde ile alakalı değildir.

ALİ FAHRİ İŞERİ (Devamla) — Bu madde bu şekilde çok suiistimale yol açacaktır. Bu-

nun üzerinde ehemmiyetle durulmasını rica edeceğim.

REİS — Madde hakkında başka söz istiyen var mı? Oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Belediye hudutları dâhil ve haricindeki seyahatlerde yevmiye

MADDE 39. — Şehir ve kasabaların belediye hudutları dâhilinde resmî bir vazife ile muvakkaten bir tarafa gönderilenlere yevmiye verilmez. Şehir ve kasaba belediye hudutları haricindeki bir yere aynı sebeple gönderilenlerden burarlarda öğle ve akşam yemeği zamanlarından birini geçirenlere 1/3, ikisini geçirenlere 2/3 ve geceyi de geçirenlere tam yevmiye verilir.

REİS — Madde hakkında söz istiyen var mı? Maddeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Memleket iç ve dışında mücbir veya zatî sebepler ve vahim hastalık yüzünden yola devam edememe halinde yevmiye

MADDE 40. — Aktarma ve karantina beklemek, alınan bir emir üzerine yola devam edememek veya yol kapanmak gibi mücbir sebeplere müstenit tevakkuf günlerinin her biri için yevmiye verilir. Hastalık yüzünden olsa dahi zatî sebeplere dayanan tevakkuf günleri için yevmiye verilmez. Ancak, âni ve ağır bir hastalık veya şahsi kusurdan mütevellit olmiyan bir kaza dolayısıyla yola devam etmesinin hayatı için tehlike arzettiği hastane heyeti sıhhiye raporu ile bulunmiyan yerlerde resmî tabip raporiyle tebeyyün eden memur ve hizmetlilere yolculuk yapabilecek hale gelinceye kadar yevmiye verilir. Bu hastalıkları dolayısıyla hastanelere yatarak tedavi paraları daireleri tarafından ödenenlere yevmiye verilmez.

REİS — Madde hakkında söz istiyen var mı? Oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kurumlarca temin edilen binalarda yatanların yevmiyelerinden yapılacak tenzilât

MADDE 41. — Muvakkat vazife mahallinde kurumlarca temin edilen ikamete mahsus yerlerde veya kara veya deniz nakil vasıtalarında ve ordu evlerinde parasız yatanların bu kanuna göre müstahak oldukları yevmiyelerinin 1/3 ü tenzil olunur.

Bu ikamet dolayısıyla ücret veya kira alındığı takdirde yukarıki fıkraya göre yapılacak tenzilât ile fiilen ödenen kira miktarı arasındaki fark kesilir.

REİS — Madde hakkında söz istiyen yok, kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Muvakkat vazifede yevmiyenin müddete göre azalması ve yevmiye verilebilecek âzamî müddet

MADDE 42. — Yurt içinde ve dışında muvakkat bir vazife ile başka bir mahalle gönderilenlere bu kanuna göre verilecek yevmiyeler, bu mahalle varış tarihinden itibaren ilk 90 gün için tam ve mütaakıp müddet için de 2/3 nispetinde ödenir.

Yurt içinde muvakkat vazife mahalline varış tarihinden itibaren bir yıllık devre zarfında aynı yerde, aynı iş için aynı şahsa 180 günden fazla yevmiye verilemez. Muvakkat vazifede yapılacak inkıtal bu müddeti veya gündelik nispetini tezyide müessir olamaz.

Yevmiyeleri 32 nci maddenin (b) fıkrasına göre tesbit edilenlerle 50 nci maddede zikrolunanlar ve etüd ve inşaat maksadiyle arazi üzerinde bilfiil çalışan yüksek mühendis, mühendis, jeolog, fen memuru, desinatör, topoğraf ve bunlarla birlikte çalışması zaruri bulunan diğer memur ve hizmetliler hakkında bu madde hükmü tatbik olunmaz.

REİS — Madde hakkında söz istiyen yok, kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Memleket iç ve dışında seyahat günlerinin hesabı

MADDE 43. — Seyahat günlerine ait yevmiyeler, seyahat edilen vasıtanın hareket saatinden gidilecek yere muvasalat saatine kadar geçen her 24 saat için hesab olunur. Bu süreden az devam eden seyahatler bir gün itibar olunur.

Seyahat müddetinin her 24 saati aşan kesri tam gün sayılır.

REİS — Madde hakkında söz istiyen yok, kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bölüm : III.

Aile masrafı

Aile masrafının miktarı

MADDE 44. — Aile masrafı, aile efradından her biri için memur ve hizmetlilerin işbu kanuna göre müstahak oldukları nakil vasıtası ücretinin tamamı ile yevmiyesinin yarısından terekübeder.

Ancak, munhasıran otomobil veya araba kira-

lanması suretiyle gidilmesi mümkün olan yerlere memur veya hizmetli ile birlikte seyahat eden aile efradından dördü için ayrıca nakil vasıtası ücreti ödenmez.

45 nci maddenin son fıkrası hükmü o fıkra yazılı hallerde aile efradından birisinin yevmiyesi hakkında da uygulanır.

REİS — Madde hakkında söz istiyen yok, kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bölüm : IV.

Yer değiştirme masrafı

Yurt içinde yer değiştirme masrafının unsurları ve miktarı

MADDE 45. — Yurt içinde yer değiştirme masrafı beher kilometre veya deniz mili için verilecek miktar ile memur veya hizmetlinin harcıraha müstahak ailesi efradı bulunup bulunmadığına göre ödenecek miktarın yekûnundan teşekkül eder. Beher kilometre veya mil başına verilecek miktar her sene bütçe kanunlarıyla tesbit olunur. Ancak bir kilometre ve deniz mili başına verilecek para, aylık veya ücret tutarları 475 lira veya daha fazla olan memur ve hizmetlilerin şahısları için 20 kuruşla harcıraha müstahak aile efradının beheri için 5 kuruştan ve daha az aylık ve ücretli olanların şahısları için 15 kuruşla harcıraha müstahak aile efradından her biri için keza 5 kuruştan aşağı olmaz.

Şu kadar ki, yer değiştirme masrafı verilmesini icabettiren yolculuğun bulunulan kaza hududu haricine vâkı olması şartıyla, kilometre ve deniz mili hesabıyla verilecek paranın balığı, harcıraha müstahak aile efradı bulunan memur ve hizmetliler için 45 liradan ve bulunmayanlar için de 30 liradan dünelemez.

Yer değiştirme masrafının aile efradı bulunup bulunmadığına ödenecek kısmı, harcıraha müstahak aile efradı bulunmayan memur ve hizmetliler için bunların bu kanuna göre müstahak buldukları yevmiyenin iki katı ve bulunanlar için de dört katından ibarettir. Ancak yer değiştirme masrafı verilmesini icabettiren seyahat aynı kaza hudutları içinde vâkı olursa bu miktar seyyanen ve yevmiyenin iki katı olarak verilir.

11, 13, 15, 16 ve 17 nci maddelerde yazılı olup aile efradının memur veya hizmetli ile birlikte

olmaksızın başka bir mahalle gitmeleri veya bu başka mahalden avdetleri dolayısıyla harcırah verilmesi derpiş edilmiş olan hallerde, aile efradına verilecek yer değiştirme masrafı bunlardan birisinin memur veya hizmetli olarak nazarı itibara alınması suretiyle hesaplanır.

REİS — Mütalâa var mı?

BÜTÇE KOMİSYONU ADINA MAZHAR ŞENER (Giresun) — Efendim, bu maddede bir tabı hatası vardır. Üçüncü fıkra «yer değiştirme masrafının aile efradı bulunup bulunmadığına» dan sonra (göre) kelimesi ilâve edilecektir.

REİS — Komisyon sözcüsünün bu tashihi veçhile maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Hesaba esas tutulacak kilometre veya deniz mili

MADDE 46. — Yurt içinde yer değiştirme masrafının hesabında nazarı itibara alınacak kilometre veya deniz mili, iki mahal arasında gidip gelmeye elverişli en kısa kara ve deniz yolu esas tutularak bulunur.

16 nci maddenin b, c, ve d bentlerinde yazılı hallerde nazarı itibara alınacak kilometre veya deniz mili, askerî şahısların vazife ve aileleri efradının ikamet yerlerinden yeni vazife veya ikamet yerine kadar olan en kısa kara ve deniz yolu mesafelerinin mecmuunun yarısıdır. 24 nci maddede yazılı halde de bu esas uygulanır.

BÜTÇE KOMİSYONU ADINA MAZHAR ŞENER (Giresun) — Maddenin sonunda (24 nci maddede yazılı denmiştir. Bu da (25 nci maddede yazılı) olacaktır.

REİS — Komisyon sözcüsünün tashihi veçhile maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Dış seyahatlerde yer değiştirme masrafı

MADDE 47. — Bu kanunun yer değiştirme masrafı verilmesini teviz ettiği hallerde yabancı memleketlere veya bu memleketlerden yurda yapılacak seyahatlerde, işbu kanuna bağlı (2) sayılı cetvelde yazılı miktardaki eşya için ihtiyar olunacak hakiki nakliye masrafları, yer değiştirme masrafı olarak ilgiliye ödenir.

REİS — Madde hakkında söz istiyen?.. Yok. Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kısım : IV
Çeşitli hükümler

Belediye hudutları dâhilinde seyyar olarak vazife ifa eden memur ve hizmetlilerin yevmiye ve yol masrafı

MADDE 48. — Belediye hudutları dâhilinde seyyar olarak vazife gören tahsildar, tebliğ memuru, müvezzi, muakkip, mübaşir gibi memur ve hizmetlilere yevmiye ve yol masrafı verilmez. Bu gibilere birinci maddenin a, b, c bentlerinde yazılı kurumlar tarafından işletilen nakil vasıtalarında seyahat için bu kurumlarca fotoğrafı birer kart verilir.

Bu kartların kimlere, hangi mıntaka ve vasıtalar için ve hangi şartlarla verileceği Ulaştırma, İçişleri ve Maliye vekâletlerince müştereken tesbit olunur.

REİS — Madde hakkında söz isteyen?.. Yok. Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Belediye hudutları haricinde seyyar olarak vazife görenlerin harcırahı; hayvan satılma avansı

MADDE 49. — Şehir ve kasabaların belediye hudutları dışında ve muayyen bir vazife sahası dâhilinde seyyar olarak vazife gören müvezzi, muakkip, mübaşir, sağlık memuru, sağlık koruyucusu, köy grup ebesi mücadele memuru, muhafaza memuru, takip memuru, koruma memuru, tahsil memuru, tahsildar, gezici başöğretmen, öğretmen ve tarım memuru gibi memur ve hizmetlilere yevmiye ve yol masrafı verilmez.

Bu gibilere asıl istihkaklarına ilâvetten aylık veya ücret tutarlarının hizmetlilerde ücretten yakın aylık tutarının % 30 undan fazla olmamak üzere alâkalı vekâlet ile Maliye Vekâleti arasında tesbit edilecek bir tazminat verilir.

Dairesinin teklifi üzerine mahallî en büyük mülkiye âmirleri bu kabül memur ve hizmetlileri hayvan (at veya katır) beslemeye veya bisiklet almaya mecbur tutabilir. Bu takdirde bunlara bir senelik tazminat miktarını geçmemek üzere, hayvan veya bisiklet satınalmaya yetecek kadar avans verilebilir. Bu avans, tediye takibeden aydan itibaren alâkalının bu maddeye göre tahakkuk edecek tazminatın her ay yarısı kesilmek suretiyle tahsil olunur.

REİS — Madde hakkında söz isteyen yok-

tur. Maddeyi kabul edenler ... Etmeyenler ... Kabul edilmiştir.

Fiilen arazi üzerinde çalışanlara verilecek tazminat

MADDE 50. — Aşağıdaki bentlerde gösterilen memur ve hizmetlilerden (4 ncü maddenin son fıkrası şümulüne girenler dâhil) 1, 2, 3, ve 5 numaralı bentlerde yazılı olanlara her türlü arazi üzerinde fiilen çalıştıkları günler için ve 4 numaralı bendinde yazılı olanlara da Ankara dışında görevle geçirdikleri günler için derece ve vazifelerin mahiyetine göre her yıl Bütçe Kanununa bağlı bir cetvel ile tesbit edilecek miktarlarda yevmiyeler tazminat olarak verilir.

1. Harita almak veya harita almaya müteallik işleri görmek üzere araziye çıkan Harita ve Orman Umum müdürlükleri fen memurlarına;

2. Amenajman teşcir ve orman sınırlama işlerinde fiilen çalışan orman fen memurları ile teknik memurlara ve diğer memur ve hizmetlilere;

3. Toprak üzerinde köylerde kadastro ve tapu tahriri işlerinde ve Tapulama Kanununun tatbikında bilfiil çalışan memur ve hizmetlilerle gezici hâkimlere;

4. Toprak komisyonları reis âza ve memurlarıyla tâyinleri merkezden yapılan hizmetlilerine ve bu komisyonların buldukları yerlerde gezici olarak vazifelendirilen hâkim zabıt kâtibî ve mübaşirlere; (6092 sayılı Kanunun birinci maddesinin son fıkrası gereğince teşkil olunan komisyonların memur olan âzaları dâhil);

5. Maden arama işlerinde çalışan mühendis; jeolog prospektörler ve bunlarla beraber çalışması zaruri bulunan diğer memur ve hizmetlilere;

(Orman sınırlarına komisyonlarıyla kadastro ve tapu tahriri komisyonlarının memur olmayan âzalarına ve bilirkişilere bu kanunun 8 nci maddesinin birinci fıkrası hükmü dâhilinde yevmiye verilir.)

CEMAL KIPCAK (Zonguldak) — Efendim, burada 5 nci paragrafta «Maden arama işlerinde çalışan mühendis, jeolog, prospektörler ve bunlarla beraber çalışması zaruri bulunan diğer memurlar ve hizmetliler» deniliyor. Acaba bunların alacakları harcırahı normal

harcıraha nazaran daha düşük mü olacak? Bu hususta komisyonun tenvir etmesini rica ediyorum.

REİS — Komisyon sözcüsü.

BÜTÇE KOMİSYONU ADINA MAZHAR ŞENER (Giresun) — Efendim, 50 nci maddeye göre verilen yevmiyeler; maddenin matlâbının da ifade ettiği gibi, hakikatta harcırah alan ve istihkakları, bu nevi faaliyet ve çalışmalarını karşılamağa Barem Kanunumuzun hükümleri müsait olmadığından dolayı, Harcırah Kanununa ilâve edilen yevmiyelerdir. Bunlara hizmetlerinin icabettirdiği bir tazminat verilmektedir. Bu tazminat yevmiye ile mukayese edilmediği için az mı, çok mu olacağını şimdiden ifade etmekten âcizim. Çünkü bu tazminat miktarları her sene Bütçe kanunlarına bağlı bir cetvelle tesbit edilecektir. Tabii hizmetin mahiyetine göre Yüksek Meclis ne takdir ederse o verilecektir. Şimdiden az mı olacaktır, çok mu olacaktır? Diye bir şey dermeyen etmek ve bunu Meclisin tasvibine arz etmek yerinde olmaz kanaatindeyim.

REİS — Cemal Kıpçak.

CEMAL KIPÇAK (Zonguldak) — Muhterem arkadaşlar, bu kanun hükmünün içerisinde belirtilen diğer mevzuları bilmiyorum. Ama maden işleri ile uğraşan, maden arama işlerinde çalışan jeolog ve mühendislerin diğerlerinden farklı bir mahiyetleri vardır. Bu farklı mahiyet, bunların ekseriyetle yeraltı aramaları yapmaları ve madencilik tatbikatı işinde çalışmalarındır.

Şimdi, madencilik tatbikatında çalışan İktisadi Devlet Teşekkülleri mensuplarına %20 maden yeri tazminatı verilir. Bu kanun bu % 20 tazminatın verilmesini İktisadi Devlet Teşekkülleri için derpiş ederken aynı formda olan maden arama personeline vermiyor. «Onlar araziye çıkarlar, orada çalıştıkları zaman yevmiye alırlar.» dendi. Şimdi eğer verilecek olan harcırah miktarı normal harcırah haddinden düşük olacak olursa o zaman derpiş edilen bir müvazene ihlâl edilmiş olur, adaletsizlik olur. Bunu burada belirtmek mecburiyetindeyim. Eğer harcırah nispetleri diğer yerlerde münasillerine verilmekte olan harcırahlara müadil veya fazla ise mesele yok, fakat yapılan hesaba göre komisyonun derpiş ettiği % 70 civarında bir şey oluyor. Evvelce % 20 maden yeri taz-

minatı bunlara verilmezdi. Şimdi hem araziye gidecekler, masraf yapacaklar, diğerlerine nazaran fazla olarak bir yeraltı çalışması gibi külfete girecekler, üstelik normal harcırahın % 70 ini alacaklar. Bu, doğru değildir. Binaenaleyh bu beşinci paragrafın kaldırılmasını bendeniz teklif edeceğim. Bunların bir sene arazide kalmaları mevzu bahis değildir. Ancak altı ay kalabiliyorlar. Bu arkadaşlar daha ziyade petrol sondaj arama işlerinde kullanılıyorlardı. Bu da yeni kanunla M. T. A. dan ayrılmış bulunuyor. Şimdi bu gibi teknisiyenler yaz aylarına mahsus olmak üzere prospeksiyon işlerinde çalışıyorlar. Bu da altı aydan az bir müddet alır. Arz ettiğim sebeplere dayanarak beşinci paragrafın kaldırılması hususunda yaptığım teklifin kabulünü Yüksek Heyetinizden rica ediyorum.

BÜTÇE KOMİSYONU ADINA MAZHAR ŞENER (Giresun) — Efendim; demin de ifade ettim, bir kere daha Cemal Kıpçak arkadaşımızın bu hizmetlilere ve memurlara şöyle harcırah verilsin şeklindeki mütalâlarına cevap arzımı zait addediyorum. Bunlara verilecek harcırahlar, bütçenin konuşulmasında mevzu bahis olacaktır. Bu tazminatlar o zaman tesbit edilecektir. Yalnız şunu tasrih edeyim ki; burada çalışan memurlara diğer memurlara nazaran % 30 veya % 40 kadar bir tenzilâtla harcırah veriliyor diye ifade ettiler ki bu Hükümet teklifinde idi. Bütçe Komisyonu bu esası değiştirmiştir. Bunu tasrih için huzurunuzu rahatsız ediyorum. O, Hükümetin teklifindeydi, Hükümet diğer memurlara verilen yevmiyenin % 40 noksan olarak bunlara verilmesini teklif etmişti, Maliye Komisyonu bu tenzilâtı % 30 a indirdi, % 70 yevmiye verilmesini teklif etti. Bütçe Komisyonunuz Hükümetin teklifini ve Maliye Komisyonunun kabul etmiş olduğu metni mahzurlu görmüştür. Çünkü bu seyyal bir madde, bu madde, müşterek karakterleri olmakla beraber, geçitli hizmetleri bir arada mütalâa etmektedir. Bu sebeple her sene Bütçe Kanunu ile ve hizmetlerin mahiyetine göre yevmiyelerin takdir edilmesi muvafık olacaktır.

Şimdi zannederim ki Cemal Kıpçak arkadaşım bu mâruzatımdan sonra tavrılarını geriye alırlar. Geriye almazlarsa reddini rica ederim.

CEMAL KIPÇAK (Zonguldak) — Geri alıyorum.

REİS — 50 nci maddeyi oyunuzda arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde ayne kabul edilmiştir.

Misafir ve ziyaretçilere terfîk edilenlerin masrafları

MADDE 51. — Devletin misafiri veya ziyaretçisi olarak Türkiye'ye gelecek yabancılara terfîk edilen memurlara, memuriyet ve asli sıfatları ne olursa olsun, refakatin şekil ve vaziyetine göre tanzim edilecek müfredatlı hesap pusulasına istinaden yol, ikamet, yemek, içmek ve teferuâtı için ihtiyar ettikleri masraflar ödenerek başkaca harcırah verilmez. Ancak misafir ve ziyaretçilere iltihak etmek veya bunları karşılamak üzere başka mahalle gidenlerle bunlardan ayrılarak eski vazifeleri mevkiine dönenlere bu gidiş ve dönüşleri için bu kanuna göre müstahak oldukları yol masrafı ve yevmiye verilir.

REİS — Madde hakkında söz istiyen var mı? Maddeyi oyunuzda sunuyorum. kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Harcırahlarını Harçlar Kanununa göre alanlar

MADDE 52. — 5887 sayılı Harçlar Kanununun 33, 47, 76, 83 ve 125 nci maddelerinde yazılı hallerde alâkadâr hâkim, adalet memuru, tebliğ memuru, akît icrasına giden tapu memuru veya konsolosluk memurlarına bu kanuna göre ayrıca harcırah verilmez.

REİS — Madde hakkında söz istiyen var mı? Maddeyi oyunuzda sunuyorum. kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 53. — Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları ve Havayolları gibi ulaştırma hizmeti ifa eden müesseselerin memur ve hizmetlilerine verilecek harcırah, bu kanun ile tesbit edilmiş bulunan miktarları aşmamak ve kanunun umumi esasları dışına çıkmamak şartıyla, Maliye ve Ulaştırma Vekâletlerince, müesseselerin hususiyetlerine göre nizamnamelerle tesbit olunur.

REİS — Madde hakkında söz istiyen var mı? Maddeyi oyunuzda sunuyorum. kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Dışişleri Vekâleti memurları ve benzerlerinin takibedecekleri yol

MADDE 54. — Daimî bir vazife ile yabancı memleketlere gönderilecek veya yurda celb olunacak memur ve hizmetlilerin 6 nci madde esasları dâhilinde takibedecekleri yol itibarıyla vazife

mahallerine kaç günde gidip gelecekleri Dışişleri ve Maliye Vekâletlerince müştereken hazırlanacak bir cetvelle tesbit olunur.

REİS — Madde hakkında söz istiyen var mı? Maddeyi oyunuzda sunuyorum. kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Cenaze nakil masrafları

MADDE 55. — Daimî veya muvakkat bir vazife ile yabancı memleketlerde bulunanlardan bu yerlerde veya yolda vefat edenlerin cenaze teşhiz ve tekfîn masrafları ile Hükümet tarafından görülecek lüzuma veya aileleri tarafından vukubulacak talebe istinaden cenazelerinin Türkiye'de her hangi bir mahalle kadar olan nakil masrafları kurumlarınca ödenir.

Yurt içinde daimî veya muvakkat bir vazife ile bir tarafa izam kılınanlardan yolda veya muvakkat vazife mahallinde vefat edenler hakkında da yukarıki fıkra hükmü uygulanır.

REİS — Madde hakkında söz istiyen var mı? Maddeyi oyunuzda sunuyorum. kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Harcırah alabilmek için müracaat müddeti

MADDE 56. — a) Re'sen veya isteği üzerine emekliye ayrılan memur ve hizmetlilerle açıkta kalan ve vekâlet emrine alınan memurlara ve cezaen olmamak üzere kurumlarınca vazifelerine son verilen hizmetlilere vazifelerinden ayrıldıkları;

b) İşten el çektilirmek suretiyle vekâlet emrine alınan memurlardan men'i muhakeme kararı alan veya beraet edenler veyahut haklarındaki takibat afla ortadan kaldırılanlara, haklarında verilen kararın kesbi katiyet ettiği;

c) Memur ve hizmetlilerden vefat edenlerle (4 nci maddenin son fıkrası şümulüne giren hizmetliler de dâhil olmak üzere) emekliye veya açığa çıktıktan sonra ayrılış tarihini takibeden 6 ay içinde vefat edenlerin aileleri efradına ölüm hâdisesinin vukuu;

Tarihlerinden itibaren 6 ay zarfında müracaat edenlere bu kanuna göre müstahak oldukları harcırah verilir. Müracaata mâni bir mücbir sebebin vukuu halinde bu müddet mücbir sebebin zâil olduğu tarihten itibaren başlar.

Bu müddetlerin geçmesinden sonra müracaat edilmesi halinde harcırah verilmez.

REİS — Madde üzerinde söz istiyen?... Yok-

tur. Maddeyi oyunuzda sunuyorum kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Harcırahın sureti tediyesi

MADDE 57. — Harcırah hizmetin taallük ettiği kurum bütçesinden ödenir. 52 nci madde hükmü mahfuz kalmak şartıyla, ceza dâvalarında mezkûr maddede yazılı yol masrafı ve tazminatların, işin ifasından evvel makbuz mukabilinde vezneye yatırılmasına imkân bulunmayan hallerde, bunlar, bilâhara mahkûm olan veya haksız çıkan taraftan tahsil olunmak üzere, evvel emirde Adalet Vekâleti Bütçesinden ödenir. (1631 sayılı Askerî Muhakeme Usul Kanununun 281 nci maddesinin (A) fıkrası hükmü mahfuzdur.)

Bir dâva ve ihtilâfın tetkiki sırasında, gerek alâkalılardan birinin talebî ile olsun, gerekse kurumun göstereceği lüzuma müstenit bulunsun, tahkik, tetkik, keşif, tebliğ gibi bir muamele için belediye hudutları iç ve dışında bir mahalle gönderilen 52 nci maddede yazılı olanlardan gayrı Adalet memurları ile diğer kimselere verilecek harcırah, bilâhara haksız çıkan taraftan istirdat olunmak üzere evvel emirde alâkalılardan talepte bulunan veya bunu ödemeye razı olandan alınır.

REİS — Madde üzerinde söz istiyen?... Yoktur. Maddeyi oyunuzda sunuyorum kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 58. — 15. II. 1937 tarihli ve 3135 sayılı Kanun mucibince verilecek harcırah miktarı, her sene bütçe kanunlarıyla tesbit olunur. Ancak, bu miktar senelik ödenek yekûnunun % 40 inden aşağı ve % 50 sinden fazla olamaz.

REİS — Madde hakkında söz istiyen?... Yoktur. Maddeyi oyunuzda sunuyorum kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Harcırahın sureti tediyeye ve mahsubu

MADDE 59. — Harcırah memur ve hizmetlinin gidişinde ve ailenin nakli sırasında peşin olarak verilir. Harcırahın tam miktarının önceden tâyin ve tesbitinin mümkün olmadığı hallerde yetecek miktarda para avans olarak verilir. Harcırahını katî olarak veya avans suretiyle alanlardan zatî sebepler yüzünden daimî veya muvakkat vazife mahallerine 15 gün içinde hareket etmeyenler aldıkları parayı derhal iade etmeye mecburdurlar.

Aile için harcırah itasında ilgililerin verecekleri beyan kâğıtları esas tutulur. Bu beyan kâğıdında harcırahın tahakkuk ettirilebilmesi için lüzumlu malûmat gösterilir.

Daimî memuriyetle bir yere gönderilenler gidecekleri mahalle varış tarihinden ve muvakkat vazife ile gönderilenler de memuriyetleri mahalline dönüş tarihlerinden itibaren bir ay zarfında harcırah beyannamelerini, evrakı müsbeteleri ile birlikte dairesi âmirine tevdi ederler. Memurun kendisinden evvel veya sonra hareket eden ailesi için avans para verildiği takdirde bu bir aylık müddet, ailenin evvel gitmesi halinde memur veya hizmetlinin yeni vazifesi mahalline varış tarihinden ve sonra gitmesi halinde de bunların memur veya hizmetli nezdine muvasalatları tarihinden itibaren hesap olunur.

Beyannameyi alan daire âmirleri bunu vize ettikten sonra taşrada mahallin en büyük mal memuruna ve merkezde de alâkadar malî mercie vermekle mükelleftirler.

Vâkı masraf verilen ayans paradan ziyade ise fazlası tesviye ve az ise farkı re'sen istirdat olunur.

Evrakı müsbite tedariki mümkün olmayan hallerde bu imkânsızlığın sebepleri ile vâkı masrafın hesabı alâkadar tarafından mensup olduğu daire âmirine yazılı olarak bildirilir. İmkânsızlık sebepleri dairesince vârit ve muhik görüldüğü ve masrafın hesabında bir fazlalık bulunmadığı neticesine varıldığı takdirde avans bu hesaba göre mahsup olunur.

Alındıkları tarihten itibaren tahakkuk ettirilecek faizleri de dâhil olmak üzere birinci fıkraya gereğince derhal iade edilmiyen paralarla harcırahlarını avans olarak alıp da bu zimmetlerinin mahsubu için muktazi evrakı üçüncü fıkrada yazılı müddetler zarfında teslim etmiyenlerin bu borçları bu evrakı verdikleri zaman harcırah istihkakları ayrıca tahakkuk ettirilip ödenmek üzere aylık, ücret veya kabili haciz sair istihkaklarının yarısı bu borçları tamamen kapanıncaya kadar ve hüküm alınmaya hacet kalmaksızın re'sen istirdat olunmak suretiyle tahsil olunur.

Harcırah itası ve avansların mahsubu muamelelerinde aksi sabit oluncaya kadar memurun beyanına itibar olunur.

REİS — Hasan Ali Vural.

HASAN ALİ VURAL (Çorum) — Muhterem arkadaşlar; 59 ncu maddenin birinci fıkrasında; «Harcırahını katî olarak veya avans suretiyle alanlardan zatî sebepler yüzünden daimî veya muvakkat vazife mahallerine 15 gün içinde hareket etmeyenler aldıkları parayı derhal iade etmeye mecburdurlar.» denilmektedir. Mahallî memuriyetine gitmemek için zatî sebepleri, bazan maksadı mahsus ve kasdi mahsusla ihdas eden memurlar olabilir. Fakat bu zatî sebeplerin, bazan da maksadı mahsusun dışında olarak, hakikaten hareket etmesini geciktirecek mahiyette mazeretler de olabilir. Binaenaleyh burada, bu fıkradaki hüküm o kadar katîdir ki, bazan, ölüm, doğum, evlenme ve sair gibi sebepler dolayısıyla 15 gün içinde gidememek vaziyeti hâsıl olabilir. Hüküm, bence bu kadar katî olmamalıdır, biraz açık kapı bırakmalıdır. Komisyon Sözcüsünden rica ediyorum, bu (zatî sebebi) ne şekilde izah ediyorlar. Hiç mazeret kabul etmiyecekler mi? Memurun 15 gün içinde memuriyet vazifesinin ehemmiyeti dolayısıyla mahalli memuriyetine gitmesine taraftar bulunuyorum. 15 günlük mehil ve katiyet memurun bir an evvel vazifesine başlaması, âmme hizmetinin aksamamasını temin edecek mahiyettedir. Bu (zatî sebep ve mazeretin) bir kısım açık kapılara yer vermenin sebep olacağı kanaatindeyim.

Komisyon Sözcüsünün izahından sonra bu maddeye bir fıkra ilâvesini rica edeceğim. «Tevsik edilen meşru zatî sebepler» cümlesini bu fıkraya ilâve edilmesi icabettiği kanaatindeyim. İzah edildikten sonra takririmi takdim edeceğim.

REİS — Ali Fahri İşeri, buyurun.

ALİ FAHRİ İŞERİ (Balıkesir) — Muhterem arkadaşlar, benden az evvel konuşan arkadaşın fikirlerine iştirak etmiyorum. Bir yere vazifeli giden bir kimse hiçbir mâzeretle işinden kalmamalıdır. Devlet ve millet işinin kendi işinden daha mühim olması lâzımdır. Derhal vazife başına gitmesi gerekirken icabederse bir rapor alıyor. Bu işler bilhassa tahvillerde, tâyinlerde pek çok oluyor. Mazereti olmadığı halde sahte raporla mazeret yaratmak her halde iyi olmasa gerektir. Bu hususta sırası geldikçe misaller vereceğim. Bunun nazarı dikka-

te alınmamasını rica ediyorum. Vazife dendi mi vazife başına gitmelidir.

REİS — Komisyon.

BÜTÇE KOMİSYONU ADINA MAZHAR ŞENER (Giresun) — Hasan Ali Vural Bey arkadaşımızın mevzuubahis ettiği mesele Harcırah Kanununun 59 ncu maddesinden ziyade Maaş Kanununu alâkadar eden bir keyfiyettir. Maaş Kanununda bir memurun bir yerden diğer bir yere naklinde kaç günde vazifeye başlıyacağı, mazereti halinde yeniden izin verilmesi gibi sebepler derpiş edilmiştir. Şimdi burada zatî sebepler takyit edilmiştir. Takyit edilen husus; bir memur bir yerden diğer bir yere nakledilmiştir; bu memur, zatî mahzuru varsa harcırahını almaz, harcırahı aldığı takdirde ise 15 gün içinde hareket edecektir. Bu kaydın konması, Devletin parasını lüzumsuz yere memurun üzerinde tutmaması içindir. Eğer harcırahı almış ve ondan sonra zatî bir sebep husule gelmişse, o zaman harcırahı iade eder ve izin mi alacak, ne yapacaksa yapar ve zatî mahzur kalktıktan sonra harcırahını yeniden alıp gidebilir.

Sonra arkadaşımız zatî sebepleri saydılar, hastalık, evlenme falan dediler, ve bu hususta bir takdir hakkı verelim dediler. Takdir hakkı verilirse bu takdiri kullanacak hangi makamdır? Bu, çeşitli daireler, çeşitli tâyin yerleri ve yine çeşitli makamlar. Bunlar arasında Temyiz Mahkemesi gibi bir makam da yoktur ki bir tevhidî içtihada varılabilsin. Bu itibarla bir takdir hakkı verilmesine taraftar değiliz.

Zannediyorum ki bu mâruzatımdan sonra arkadaşımız takrirlerini geri alacaklardır. Eğer almazlarsa, komisyon namına, takririn reddedilmesini arz ve rica ediyorum. Mâruzatım bundan ibarettir.

REİS — Geri alıyor musunuz, efendim?

HASAN ALİ VURAL (Çorum) — Peki, aldım efendim.

REİS — 59 ncu maddeyi oyunuzla arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Hilâfı hakikat beyanname verenler

MADDE 60. — Bu kanuna göre tahakkuk edecek, istihkakın miktarını artıracak şekilde - maddi hatalar hariç - hilâfı hakikat beyanname verenler hakkında, mensup oldukları ku-

rumların inzıbat, memurin, müdürler komisyonları gibi salâhiyetli heyet ve makamlarının kararı ile ve işlenen suçun mahiyet ve şümülüne göre rütbe veya sınıf tenzili veya ihraç cezalarından her hangi biri tatbik olunur ve bu gibilerin bu suretle aldıkları fazla harcırah, Devlet özel idare ve belediyelerce Âmme Alacaklarının Tahsil Usulü Kanununa göre ve bu kanuna tâbi diğer kurumlara da umumi hükümlere tevfikân tahsil olunur.

Suçlu hakkında idarece ittihaz olunan inzıbatî kararlar cezai takibata mâni olmayıp bu gibiler hakkında ayrıca hukuku âmme dâvası

ikame ve kanuni takibat icrâ olunur.

REİS — Madde üzerinde söz istiyen yok. Maddeyi oyunuzda arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

MADDE 61. — Bu kanuna göre ödenecek istihkaklar borç için haczedilemez.

REİS — Madde üzerinde söz istiyen yok. Maddeyi oyunuzda arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

MADDE 62. — Aşağıda yazılı kanunlarla bu kanuna muhalif diğer hükümler kaldırılmıştır.

(Kanun veya Kararnamenin

Tarihi

Numarası

U n v a n ı

Tarihi	Numarası	U n v a n ı
3 . 4 . 1333	250	Memurini Hariciyeye Verilecek Harcırahların Sureti Tesviyesi hakkında Kanun
15 . 5 . 1335	155	Mülkiye Harcırah Kararnamesi
10 . 11 . 1335	277	15 Mayıs 1335 tarihli Mülkiye Harcırah Kararnamesinin Mevaddı Muvakkate Fashının Tadili hakkında Kararname
27 . 10 . 1336	44	İşgal Dolayısıyla Terki Mevkie Mecbur Olan Memurin Ve Ailelerine Harcırah İtası hakkında Kanun
16 . 10 . 1338	273	Hasbellüzum Celp Veya Bir Mahalle İzam Kılınacak İmalâtı Harbiye Sivil Ustalarıyla Levazımatı Umumiye Fabrika Ve Müessesatı Sanatkârlarına Harcırah İtasına dair Kanun
22 . 4 . 1341	646	15 Mayıs 1335 tarihli Mülkiye Harcırah Kararnamesine Müzeyyel Kanun
21 . 11 . 1341	668	Vazifei Memureleri Haricinde Emrazı Sâriyei Hayvaniye Mücadelesine Memur Edilecek Memurini Fenniye Ve Saireye Verilecek Yevmiyeler hakkında Kanun
25 . 1 . 1926	722	Bâzı Kolordular Menatıkındaki Erkân, Ümera Ve Zâbitanın Tebdiline dair Kanun
17 . 2 . 1926	745	15 Mayıs 1335 tarihli Mülkiye Harcırah Kararnamesinin 27 nei Maddesinin 2 nci Fıkrasını Muaddil Kanun
10 . 3 . 1926	778	10 Teşrinisani 1335 tarihli Harcırah Kararnamesinin Birinci Maddesine Müzeyyel Kanun
28 . 4 . 1926	829	Tekaüt Edilenlerle İnfisal Edenlerin Harcırahlarının Müddeti Tesviyesi hakkında Kanun
5 . 6 . 1926	902	Memurini Hariciye Harcırahları Hakkındaki 3 Nisan 1333 tarihli Kanuna Müzeyyel Kanun
28 . 3 . 1927	999	Müfettiş ve Müfettiş Muavinlerinin Yevmiye ve Harcırahlarına dair Kanun
18 . 6 . 1927	1092	Harcırah Kararnamesine Müzeyyel Kanun
29 . 12 . 1927	1185	Harcırah Kararnamesine Müzeyyel 18.VI.1927 tarihli ve 1092 numaralı Kanuna Müzeyyel Kanun

(Kanun veya Kararnamenin
Tarihi Numarası

U n v a n ı

(Kanun veya Kararnamenin Tarihi	Numarası	U n v a n ı
8 . 6 . 1929	1508	Amenajınan ve Teşcir İşlerinde Müstahdem Memurini Fenniyeye Verilecek Yevmiyeler hakkında Kanun
19 . 7 . 1931	1846	15 Mayıs 1335 tarihli Harcırah Kararnamesi ve Müzeyyelâtının Tadili hakkında Kanun
15 . 12 . 1934	2616	Harcırah Kararnamesinin 13 ncu Maddesine Bir Fıkra Eklenmesine dair Kanun
13 . 6 . 1938	3441	Yabancı Memleketlere Gönderilecek Memurların Harcırahları hakkında Kanun
13 . 6 . 1938	3442	15 Mayıs 1335 tarihli Mülkiye Harcırah Kararnamesine ek Kanun
13 . 6 . 1938	3443	Müfettiş ve Müfettiş Muavinlerinin Yevmiye ve Harcırahlarına dair olan 28 Mart 1927 tarihli ve 999 sayılı Kanuna ek Kanun
17 . 1 . 1940	3770	Genelkurmay Başkanının Seyahat ve İkamet Yevmiyesi hakkında Kanun
11 . 8 . 1941	4101	Harcırah Kararnamesine ek Kanun
16 . 3 . 1942	4192	Alelûmum Seyyar Küçük Sihat Memurlarına Hayvan Yem Bedeli Verilmesine dair Kanun
3 . 8 . 1942	4278	Askerî Kara, Deniz, ve Hava Ataşeleri Maiyetlerine Birer Er Verilmesi hakkında Kanun
3 . 8 . 1942	4279	Yabancı Memleketlere Gönderilecek Memurların Harcırahları hakkındaki 3441 sayılı Kanuna ek Kanun
10 . 8 . 1942	4287	Maliye Atlı Tahsildarlarına Hayvan Yem Bedeli Verilmesi hakkında Kanun
12 . 8 . 1942	4291	Hayvan Sağlık Memurlarına Hayvan Yem Bedeli Verilmesi hakkında Kanun
16 . 12 . 1942	4327	Memur ve Müstahdemlere Verilecek Fevkalâde Zam hakkındaki 4178 sayılı Kanuna ek Kanun
23 . 12 . 1942	4333	P. T. T. Umum Müdürlüğü Süvari Müvezzilerine Hayvan Yem Bedeli Verilmesi hakkında Kanun
18 . 6 . 1943	4440	Harcırah Kararnamesi ve müzeyyelâtının Tadili hakkındaki 1846 sayılı Kanuna bağlı cetvel ile 3135 sayılı Kanunda Değişiklik Yapılması hakkında Kanun
29 . 5 . 1946	4909	Subay Ve Askerî Memurlarla Gedikli Erbaşlardan Ve Askerî Kadrolardaki Çeşitli Hizmetlilerden Kurslara Gönderilenlerin Gündelikleri hakkında Kanun
22 . 12 . 1947	5143	3135 ve 4440 sayılı kanunlara Ek Kanun
20 . 2 . 1948	5190	Tekel Genel Müdürlüğü Atlı Takip Memurlariyle Atlı Koruma Ve Tahsil Memurlarına Hayvan Yem Bedeli Verilmesi hakkında Kanun

REİS — Madde üzerinde söz istiyen? Yok.
Maddeyi oyunza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 63. — Aşağıda yazılı kanunların

hizalarında gösterilen maddeler ve fıkralarının harcırah, hayvan mülbayaası, hayvan yem bedeli veya bu maksatla zaruri masraf verilmesine mütaallik olan hükümleri kaldırılmıştır.

Tarih	Kanun No.	Unvanı	Madde ve fıkrası
15.3.1329		İdarei Umumiyei Vilâyat Kanunu	İdarei Umumiyei Vilâyat Kanununun 5048 sayılı Kanunla değişik 116 ncı maddesi
22.4.1341	657	Harita Müdiriyeti Umumiyesi Kanunu	7 ncı maddesi
26.5.1926	858	Çekirge Kanunu	7 ncı maddesi
7.6.1926	912	Ordu, Bahriye ve Jandarma Zâbitan ve Memurini hakkında Kanun	4 ncü maddesi
16.6.1927	1076	İhtiyat Zâbitleri ve İhtiyat Askerî Memurları Kanunu	19 ncü maddesi
20.6.1927	1108	Maaş Kanunu	8 ncı maddesinin (B) fıkrası
19.5.1930	1613	Büyük Millet Meclisi Âzasının Tahsisat ve Harcırahları hakkında Kanun	3 ncü maddesinin son fıkrası
19.7.1931	1843	Maaşatın Tevhit ve Teadülü hakkındaki 1452 ve 1489 sayılı kanunlara müzeyyel Kanun	4 ncü maddesi
4.6.1932	2000	1932 Senesinden İtibaren Tıp Fakültesinden Neşet Edecek Tabiplerin Mecburi Hizmetlerinin Lâğvı ve Leyli Tıp Talebe Yurduna Alınan Tıp Talebesinin Tâbi Olacakları Mecburi Hizmetler hakkında Kanun	2 ncı maddesinin 2 ve 3 ncü fıkraları
15.12.1934	2613	Kadastro ve Tapu Tahriri Kanunu	5055 sayılı Kanunla değiştirilen 43 ncü maddesi
15.11.1935	2847	Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme U. Md. Memur ve Müstahdemlerinin Ücretlerine dair Kanun	9 ncü maddesi
20.1.1936	2897	Hayvanlar Vergisi Kanunu	4 ncü maddesinin son fıkrası
29.5.1936	2996	Maliye Vekâleti Teşkilât ve Vazifeleri hakkında Kanun	5655 sayılı Kanunla değiştirilen 21 ncı maddesi
8.2.1937	3116	Orman Kanunu	5653 sayılı Kanunla değişik 12 ncı maddesi
11.6.1937	3238	Köy Eğitimcileri Kanunu	4 ncü maddesi
7.6.1939	3634	Millî Müdafaa Mükellefiyeti Kanunu	26 ncı maddesi
30.6.1939	3656	Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne dair Kanun	20 ncı maddesi
3.7.1939	3659	Bankalar ve Devlet Müesseseleri Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülü hakkında Kanun	4621 sayılı Kanununun 4 ncü maddesiyle değiştirilen 13 ncü maddesinin B ve J fıkrası

Tarih	Kanun No.	Unvanı	Madde ve fıkrası
26. 6 .1940	3888	Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülü hakkındaki 3656 sayılı Kanuna ek Kanun	5 nci maddesi
18. 12 .1940	3944	Gümrük Muhafaza ve Muamele Sınıfı Memurları Teşkilâtı hakkında Kanun	8 nci maddesi
30. 5 .1941	4047	Beden Terbiyesi Kanununa ek Kanun	3 ncü maddesi
19. 6 .1942	4274	Köy Okulları ve Enstitüleri Teşkilât Kanunu	43 ncü maddesi
18. 6 .1943	4440	Harcırah Kararnamesi ve Müzeyyelâtının Tadili hakkındaki 1846 sayılı Kanuna bağlı cetvel ile 3135 sayılı Kanunda Değişiklik Yapılması hakkında Kanun	1 nci maddesi
9. 7 .1943	4459	Köy Ebeleri ve Köy Sağlık Memurları Teşkilâtı Yapılmasına ve 3017 numaralı Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekâleti Teşkilât ve Memurin Kanununun Bâzı Maddelerinin Değiştirilmesine dair Kanun	1 nci maddesinin 3 ncü bendi
19. 7 .1943	4481	Ziraat Vekâleti Teşkilâtının Nakil ve Teknik İşletme Vasıtalarıyla Teğhizine dair Kanun	2 ve 3 ncü maddeleri
6. 9 .1943	4487	Seferberlikte ve Fevkalâde Hallerde Askerî Şahısların Ailelerini İcabında Yanlarında Bulundurmalarının Men'i hakkında Kanun	2 ve 3 ncü maddeleri
21. 6 .1944	4598	Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanunun Bâzı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bâzı Maddeler Eklenmesi hakkında Kanun	9 ncü maddesi
28. 3 .1945	4709	Hesap Uzmanları Kurulu Kurulmasına ve Maliye Vekâleti Merkez ve İller Kadrosunda Bâzı Değişiklikler Yapılması hakkında Kanun	7 nci maddesi
6. 7 .1945	4784	Tarım Bakanlığı Toprak İşleri Genel Müdürlüğü Görev ve Kuruluş Kanunu	19 ncü maddesi

Tarih	Kanun No.	Unvanı	Madde ve fıkrası
28.12.1946	4988	Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanunla buna ek 4644 sayılı Kanunda Değişiklik Yapılması hakkında Kanun	2 nci maddesinin 3 ncü bendiyle 6 ncı maddesinin son fıkrası
31.5.1948	5213	Devlet Havayolları Gn. Md. lüğü Teşkilâtı hakkındaki 3424 sayılı Kanuna ek Kanun	2 nci maddesi
26.12.1949	5479	Köy Enstitüsü Mezunu Öğretmenlerle Köy Sağlık Memurlarının Geçimlerini Düzenlemek Üzere 3803, 4274 ve 4459 sayılı kanunlara ek 5129 sayılı Kanunda Değişiklik Yapılması hakkında Kanun	1 nci maddesinin son fıkrası
1.3.1950	5572	Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin Adalet Bakanlığı ve Tapu ve Kadastro Umum Müdürlüğü Bölümlerinde Değişiklik Yapılması ve Kadastro Mahkemeleriyle Gezici Mahkemelerin Kaldırılması hakkında Kanun	3 ncü maddesinin 3 ncü fıkrası
16.3.1950	5602	Tapulama Kanunu	49 ve 50 nci maddeleri
6.12.1950	5686	Birleşmiş Milletler Emrine Verilmek Üzere Askerî Birlikler Hâlinde Yabancı Ülkelere Gönderilecek Ordu Mensuplarının Aylık ve Ücretleriyle Çeşitli İstihkakları ve Birliğin Sair Masrafları hakkında Kanun	1, 2 ve 3 ncü maddeleri
2.7.1951	5802	Astsubay Kanunu	9 ncü maddesi
1.7.1953	6091	Tapulama Kanununun Bâzı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına dair Kanun	3 ncü maddesi

REİS — Madde hakkında söz istiyen?.. Yok. Maddeyi oyunza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Ek kanunlar

MADDE 64. — Harecah mevzuu ile alakalı hükümler ancak bu kanuna ek olarak çıkacak kanunlarda yer alır.

REİS — Madde hakkında söz istiyen?.. Yok.

Maddeyi oyunza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Devlet Demiryolları ve Denizcilik Bankasının eski hükümlerinin meriyeti

MUVAKKAT MADDE 1. — 53 ncü madde de zikredilen nizamnameler meriyete girinceye kadar bu hususlardaki eski hüküm ve usullerin tatbikına devam olunur.

REİS — Madde hakkında söz istiyen?.. Yok. Maddeyi oyunza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Eski hükümlere göre harcırah almış olup da henüz hareket etmemiş veya ailelerini yanlarına celbetmemiş olanlar

MUVAKKAT MADDE 2. — a) Eski hükümlere göre harcırah almış olup da bu kanunun meriyeti tarihinde henüz hareket etmemiş olanların harcırahları bu kanun hükümlerine göre hesap ve noksanı varsa ikmal olunur.

b) Bu kanunun meriyeti tarihinde yolda bulunanlardan veya bu tarihten evvel vazife mahallerine muvasalat etmiş oldukları halde aileleri efradını mezkûr tarihten sonra nezdlerine celbedenlerin işbu kanuna göre müstahak oldukları aile ve yer değiştirme masrafları yekûnundan Harcırah Kararnamesine göre ödenmiş bulunan infikâk ve muvasalât yevmiyelerinin tutarı tenzil olunur.

MADDE 65. — Bu kanun 1 Mart 1954 tarihinden itibaren mer'idir.

REİS — Madde hakkında söz istiyen?.. Yok. Maddeyi oyunza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 66. — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

REİS — Maddeyi oyunza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

KOMİSYON ADINA MAZHAR ŞENER (Giresun) — Efendim, kanunun son maddesi de kabul edildi. Tümü reye konmadan evvel 14 ncü maddede bir tashih icabetmektedir.

14 ncü maddenin 5 nei bendinin sonuna (yalnız gidiş ve dönüşleri için) ibaresi konacaktır.

REİS — Tasarının heyeti umumiyesini oyunza arz etmeden evvel tümü üzerinde Cezmi Türk'e söz veriyorum.

CEZMİ TÜRK (Seyhan) — Yeni harcırah kanununun kabul edilmek üzere bulunduğu sırada Hükümetten ve gelecek iktidar hükümetlerinden bir temennide bulunmak isterim.

Şunu hatırlatmak isterim ki, bu Harcırah Kanunu hükümleriyle memurlarımıza verilmekte olan yevmiye ve harcırah bundan sonra yapılacak siyasi nakil ve tahvillerin de maliyetini artıracaktır. Onun için bundan sonra yapıla-

cak siyasi nakil ve tahvillerde iktidarların imsak etmelerini, bu Harcırah Kanununun tahmil edileceği vergi mükelleflerini temsil eden bir milletvekili olarak, arz ve temenni ederim.

REİS — Tasarının heyeti umumiyesini oyunza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Tasarının kanunluğu kabul edilmiştir.

2. — *Artırma, Eksiltme ve İhale Kanunu ile Muhasebei Umumiye Kanununa ek kanun lâyihası ve Maliye ve Bütçe komisyonları raporları (1/429) [1]*

REİS — Bir takrir var okutuyorum.

Yüksek Reisliğe

Gündemin birinci defa görüşülecek işleri arasında 15 numarada bulunan (Artırma, Eksiltme ve İhale Kanunu ile Muhasebei Umumiye Kanununa ek kanun lâyihasının) diğer işlere takdimen öncelik ve ivedilikle görüşülmesini arz ve teklif ederim.

Maliye Vekili
H. Polatkan

REİS — Gündemin birinci defa görüşülecek işler arasında ve 15 numarada bulunan Artırma, Eksiltme ve İhale Kanunu ile Muhasebei Umumiye Kanununa ek kanun lâyihasının diğer işlere takdimen görüşülmesi teklif olunmaktadır. Reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tümü üzerinde söz istiyen var mı? maddelere geçilmesini reynize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon raporunda ivedilikle görüşülmesi teklifi de vardır. İvedilikle görüşülmesini reynize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Artırma, Eksiltme ve İhale Kanunu ile Muhasebei Umumiye Kanununa Ek Kanun

MADDE 1. — Dış memleketlerden satın alınacak her çeşit eşya ve gereçler, 2490 sayılı Artırma, Eksiltme ve İhale Kanunu ile 1050 sayılı Muhasebei Umumiye Kanununun 83 ncü maddesinin (II) fıkrası hükümlerinin uygulanması kabil olmıyan hallerde, ait olduğu Vekâletin teklifi ve Maliye Vekâletinin muvafa-

[1] 27 sayılı basmayazı tutanağın sonundadır.

kati ile İcra Vekilleri Heyetince tesbit edilecek esaslar dairesinde mubayaa edilebilir.

REİS — Madde üzerinde söz istiyen var mı? Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren mer'idir.

REİS — Madde üzerinde söz istiyen var mı? Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

REİS — Madde üzerinde söz istiyen var mı? Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Lâyihanın heyeti umumiyesini reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3. — *Elâzığ Mebusu Ömer Faruk Sanaç'ın, Gelir Vergisi Kanununun 30 ncü maddesinin 2 nci fıkrasının tadiline ve Sinob Mebusu Muhit Tümerkan'ın, Gelir Vergisi Kanununun 24 ncü maddesinde değişiklik yapılmasına dair kanun teklifleri ve Geçici Komisyon raporu (2/528, 532) [1]*

REİS — Bir takrir daha var efendim.

Yüksek Reisliğe

Gündemin birinci defa görüşülecek işleri arasında 31 numarada bulunan (Gelir Vergisi Kanununda değişiklik yapılması hakkındaki kanun teklifinin) diğer işlere takdimen görüşülmesini arz ve teklif ederim.

Maliye Vekili
H. Polatkan

REİS — 31 numarada Gelir Vergisi Kanununda değişiklik yapılması hakkındaki kanun teklifinin diğer işlere takdimen görüşülmesini oyunuzaya sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Heyeti umumiyesi üzerinde söz istiyen yoktur. Maddelere geçilmesini oyunuzaya arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Maddelere geçilmesi kabul edilmiştir.

Komisyon raporunda ivedilikle görüşülmesi hususu da mevcuttur. İvedilikle görüşülmesi-

[1] 78 sayılı basmayazı tutanağın sonundadır.

ni oyunuzaya arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gelir Vergisi Kanununun 24 ncü maddesinin (1) numaralı bendiyle aynı kanunun 30 ncü maddesinin (2) numaralı bendinin değiştirilmesi hakkında Kanun

MADDE 1. — 5421 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 24 ncü maddesinin (1) numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

1. a) Dilsiz, meflûç, iki gözü kör, el ve ayaklarının ikisinden veya birinden mahrum, birini veya ikisini kullanamıyacak derecede el ve ayakları sakat bulunan hizmet erbabının ücretleriyle yukarda yazılı şekillerden birisiyle mâlûl veya sakat olanların mâlûllük, emeklilik, dul ve yetim aylıkları; (Sakatlık veya mâlûllüğün resmî hastanesi veya mümasil sıhhi teşekkülü bulunan yerlerde, ilgili mütehassısın başta-biplikçe tasdik edilecek raporiyle, resmî hastanesi veya mümasil sıhhi teşekkülü olmayan veya olup da ilgili mütehassısı bulunmayan yerlerde resmî tabip raporiyle tevsiki şarttır).

b) Yukarıki (a) fıkrasında yazılı sakatlık veya mâlûllükler dışındaki sıhhi sebepler dolayısıyla çalışamıyacak derecede mâlûl olanların mâlûllük, emeklilik, dul ve yetim aylıkları, (Mâlûllüğün sıhhi heyet raporiyle tevsik edilmesi şartıyla).

c) Altmış yaşını doldurmuş olanların mâlûllük, emeklilik, dul ve yetim aylıkları (bu aylıklardan başka ayrıca vergiye tâbi yıllık beş bin lirayı aşan geliri bulunanlar bu istisnadan faydalanamazlar).

REİS — Madde ile ilgili bir takrir var, okutuyorum.

T. B. M. M. Başkanlığına

Geçici Komisyonunda kabul edilen birinci maddenin (c) fıkrasında parantez içinde yazılı istisna hükmü, daha genç insanların rapor almaları takdirinde muaf oldukları Gelir Vergisini, 60 yaşından yukarı olan mâlûllere bile tahmil etmektedir. Başka kazancı olanlar onlardan büyük vergiler vereceği cihetle Gelir Vergisinin bu maaşlarla ilgili ufak bir kısmı ile fazladan mükellef tutulmasında da büyük fayda yoktur. Mâruz kısmın tayyını arz ederim.

Sinob Milletvekili
Ali Şükrü Şavlı

REİS — Komisyonun mütalâası nedir efendim?

GEÇİCİ KOMİSYON REİSİ HİDAYET AYDINER (Konya) — Efendim, 60 yaşından sonrakileri tabii mâlûl addederek vergiden istisna ettik. Fakat, 5 bin liradan fazla ayrıca kazancı olanlar bundan istifade edemeyecek diye bir hüküm koyduk.

Şimdi Dr. Ali Şükrü Şavlı arkadaşımız, bunun adaletsiz olduğunu, çünkü altmış yaşından aşağıda olanların mâlûliyetlerinde Gelir Vergisinden istisnanın mevcut olduğunu, 60 yaşından sonra mükellefiyete gireceklerin ise - 5 000 lira ve daha fazla geliri olduğu takdirde - vergiden muaf kılınmadığını beyan etmektedir.

Bendeniz komisyonu, fikrini almak üzere, dâvet ettim, fakat toplanma imkânı hâsıl olmadı. Takdirinize bırakıyorum, Maliye Vekili isterse kendi noktai nazarını müdafaa eder.

MUHİT TÜMERKAN (Sinob) — Takrir benim değildir efendim.

REİS — Maliye Vekili, buyurun.

MALİYE VEKİLİ HASAN POLATKAN (Eskişehir) — Efendim, bu, içtimai düşüncelerle konmuş olan bir istisnadır. Emekli, dul ve yetimlere altmış yaşını geçmiş olduğu takdirde bir muafiyet tanınıyor. Fakat bu kimsenin, emekli, dul ve yetim aylığından gayri başka gelirleri mevcut ise ve bu gelirlerin miktarı beş bin lirayı geçiyorsa o vakit bu istisnadan istifade etmesine lüzum ve sebep yoktur. O itibarla buraya (Bu aylıklardan başka ayrıca vergiye tâbi yıllık beş bin lirayı aşan geliri bulunanlar bu istisnadan faydalanamazlar) kaydı konulmuştur ve muvafık olanı da budur. (Doğru sesleri).

REİS — Maliye Vekili, takrire iştirak ediyormusunuz?

MALİYE VEKİLİ HASAN POLATKAN (Eskişehir) — Hayır efendim.

REİS — Ahmed Veziroğlu.

AHMED VEZİROĞLU (Afyon Karahisar) — Efendim; öğrenmek istediğim cihet şudur: Bu madde hükmünden sonradan âriz olan hastalık sebebiyle sağır ve dilsiz olanlar da istifade edecekler mi? Bunun lütfen cevaplandırılmasını rica ediyorum.

REİS — Komisyon.

KOMİSYON REİSİ HİDAYET AYDINER (Konya) — Evet efendim; şartları haiz iseler

sağır ve dilsizler bundan istifade edeceklerdir.

AHMED VEZİROĞLU (Afyon Karahisar) — Cevaplandırdığı husus bendenizi tatmin etmedi. Evvelce dil ve kulak hissi mevcut iken hastalık, meselâ menenjit dolayısıyla sağır ve dilsiz olanlar da bundan istifade edecekler midir?

KOMİSYON REİSİ HİDAYET AYDINER (Konya) — Bu maddenin aradığı mâlûliyete ne vakit musap olursa ve raporunu ne zaman alırsa o andan itibaren bir hak iktisabetmiş olacaktır.

REİS — Takriri tekrar okutuyorum efendim.

(Sinob Mebusu Ali Şükrü Şavlı'nın takriri tekrar okundu.)

REİS — Komisyon ve Maliye Vekili takrire iştirak etmemektedir.

Takriri reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Takrir reddedilmiştir.

Maddeyi oya arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Aynı kanunun 30 ncu maddesinin (2) numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

2. Subay ve erlerle ordu hizmetinde bulunan sivil makinistlere uçuş, dalış gibi hizmetleri dolayısıyla verilen gündelikler, ikramiyeler, zamlar;

REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Bu kanunu Maliye Vekili yürütür.

REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Heyeti umumiyesi açık oya arz olunmuştur.

4. — *Konya Mebusu Sıtkı Salim Burçak ve iki arkadaşının, Tıp Mensuplarının Devlet Teşkilâtında Vazifeye Alınma Şartları hakkındaki 5979 sayılı Kanunun yürürlükten kaldırılmasına dair kanun teklifi ve Sağlık ve Sosyal Yardım Komisyonu raporu (2/567) [1]*

[1] 63 sayılı basmayazı tutanağın sonundadır.

REİS — Bir takrir var, okuyoruz.

Yüksek Başkanlığa

Gündemin iki defa görüşülecek işler sütununun birinci defa görüşülecek işler meyanında 28 sıra sayısında kayıtlı Tıp Mensuplarının, Devlet Teşkilâtında Vazifeye Alınma Şartları hakkındaki 5979 sayılı Kanunun yürürlükten kaldırılmasına dair kanun teklifinin, gündemdeki diğer işlere takdimen öncelik ve ivedilikle görüşülmesinin Yüksek Meclise arzını saygı ile rica ederim.

Sağlık ve Sosyal Yardım

Komisyonu Sözcüsü

Çoruh Mebusu

Ali Rıza Sağlar

REİS — Bu teklifin diğer işlere takdimen görüşülmesi teklif olunmaktadır. Oyunuza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Heyeti umumiyesi üzerinde söz isteyenler: Avni Tan, M. Remzi Bucak.

Avni Tan.

AVNİ TAN (Afyon Karahisar) — Çok muhterem arkadaşlarım, yurdumuzun gerek coğrafi ve gerek iktisadi sebeplerden dolayı İcra Vekilleri Heyetince mahrumiyet bölgesi olarak tesbit edilen mıntakalardaki yurttaşlarımızın sağlık işlerinin mükemmel bir surette cereyanı için Sağlık Vekâleti takriben iki sene evvel bir kanun tasarısını Yüksek Meclisinize getirerek Heyeti Celilenizin tasvibine arz etmişti. Tasarı o zaman kabul edilip kanunlaştı ve yürürlüğe girdi. 5979 numaralı olan bu kanuna göre Hükümetten ilk defa olarak memuriyet isteyen her tabip, dış tabibi ve eczacılar mutlaka kur'a çekerek kur'alarına göre mahrumiyet bölgelerinden bir yere gitmeye mecbur tutulmaktadır. Şayet kur'a çeken doktor, dış tabibi veya eczacı çektiği kur'a mahalline gitmiyecek olursa kendisine Devlet kapısından maaşlı, ücretli ve hattâ yevmiyeli dahi bir vazife verilmemektedir.

Arkadaşlarım, bugün mahrumiyet mıntakalarına gitmemek için tahsillerini ikmal ederek fakültelerimizden çıkan hekimler kur'aya yanaşmıyorlar. Bunlardan pek az bir kısmı, geçimlerini hiçbir suretle temin edemeyenler, kur'a çekiyorlar ve eğer kur'ada beğendikleri bir yer çıkarsa gidiyorlar. Bu doktorların ekseriyeti ise kur'aya yanaşmıyarak hariçte tababetle ilgisi ol-

mıyan işler aramakta veya ailelerinin yardımlarıyla geçinmektedir. Kadın hekimlere gelince bunlar hakikaten acımacak bir halde ve evlerinde oturmaktadırlar. Bir de mahrumiyet bölgelerinden sayılan bir kasaba ile alâkası olan veya oranın halkından olan bir doktor geliyor, Sağlık Vekâletinden o kasabadaki hekimliği istiyor. Orası da mahrumiyet bölgesinden olduğu halde vekâlet bu doktora kanuna uyarak hayır, biz seni oraya tâyin edemeyiz, mutlaka kur'a çekeceksin diyor ve bu doktor da oraya tâlip olmaksızın vazgeçiyor.

5979 numaralı Kanun yüzünden mahrumiyet bölgeleri beklenen faydayı görmediği gibi, mahrumiyet bölgesi olmıyan diğer şehir, kasaba ve müesseselerimize dahi doktor tâyini imkânı kalmamış ve oralar da münhal kalmışlardır. İşte size rakamlar; bugün Sağlık Vekâletinin 423 münhali vardır. Bu münhallerden; 117 tabiplik mahrumiyet bölgesi sayılan yerlerde 257 tabiplik de mahrumiyet olmıyan bölgelerde 44 eczacı ve 5 dış tabibi de umumi olarak münhaldir.

Bundan başka muhterem arkadaşlarım, fakültelerimiz bu kanun yüzünden öğretim meslekinin tabii bir kaynağı olan asistanları tedarik edemiyorlar. Hastanelerimiz ve diğer müesseseler için esasen mevcudu az olan eczacı ve dış tabipleri de bulamıyorlar.

En mühim bir mesele de tıp fakültelerimize olan rağbetin azalmasıdır. Her sene Ankara Tıp Fakültesi imtihanla 150 talebe alırken bu sene imtihanı da kaldırdıkları halde 110 talebeyi güçlükle bulabilmişlerdir.

Bundan başka Amerika'da her hangi bir hastanede ayda 50 dolâr temin eden genç hekimlerimiz Amerika'ya gidiyorlar. Bunlar Amerika hastanelerine ihtisas için değil, hizmet için gidiyorlar.

Arkadaşlarım, Sağlık Vekâletinden başka, diğer vekâletler de bu kanunun tesiri altındadır. Doktor, dış tabibi ve eczacı bulamamakta ve sıhhi vazifeler aksamaktadır. Binaenaleyh 5979 numaralı Kanun meriyette bulunduğça mahrumiyet bölgelerinin sağlık işlerini yolda koyamadığımız gibi mahrumiyet sayılmıyan bölgelerin sağlık işlerini de aksatmış oluyoruz. Yüzlerce genç hekim bugün açıkta kalıp mesleklerinden ve hattâ bilgilerinden bile uzaklaştırılmış bir halde beklemektedirler. Binaenaleyh (Zararın neresinden dönülürse kârdır) düsturuna uyarak memleketin

sağlığı namına 5979 numaralı Kanunun yürürlükten kaldırılmasına dair olan bu kanun tasarısının kabul buyurulmasını istirham ederim. Takdir Yüksek Meclisindir.

REİS — Oylarını kullanmayanlar lütfen kullansınlar....

Remzi Bucak (Yok sesleri) Baha Akşit.

BAHA AKŞİT (Denizli) — Muhterem arkadaşlar; 5979 sayılı Kanun çıkarken, aleyhinde konuşmuş olan bir arkadaşınız sıfatıyla bugün görüşmekte olduğumuz teklifin yüksek huzurlarınıza gelmiş olduğu bugünde hakikaten bunun kabulünün çok yerinde bir karar olacağını ifade etmek isterim.

Arkadaşlar, bu kanun çıktığı günden beri hakikaten mahrumiyet bölgesi diye adlandırmış olduğumuz mıntakalarda birçok tabiilerin vazife almalarını sağlayamamış olduğu içindir ki, bugün işlemez bir halde bulunmaktadır. Bunun işlemezliği sebeplerini, şüphesiz ki, Sağlık Bakanımız burada açıklamak ihtiyacını duyacaktır. Fakat bendeniz şunu arz etmek mecburiyetindeyim ki, bu Yüksek Meclis, sağlık tesisleri meydana getirmek için elden gelen her türlü fedakârlığı hiçbir zaman esirgememiş, milyonlara baliğ olan sağlık müesseselerinin kurulması için her türlü fedakârlığı göstermiş olan bir Meclistir. Bir sağlık mensubu olarak ifade etmek isterim ki, alınmış olan bu kararlarla kurulan müesseseler memleketin menfaati noktasından her türlü takdire değer bir harekettir kanaatindeyim. Yalnız burada, vücuda getirilmiş olan güzel müesseseler içinde görülen rahatlığı ile, seve seve çalışacak olan doktorlara bir mecburiyet tahmil etmekten ziyade onları tadir etmek lâzımgeldiğini hatırımızdan uzak tutmamak icabeder. 5979 sayılı Kanunu kaldırmak şüphesiz ki bu derde birinci deva olabilir. Ancak bunun esaslı olarak hal yoluna girmesi için arkasından ikinci ve esaslı tedbirin alınmasına ihtiyaç bulunduğuna kani bulunmaktayım.

5979 sayılı Kanun çıktıktan sonra Erzurum veya Diyarbakır'ın her hangi bir yerine tâlip olan bir doktor arkadaşın dahi tâyinini yapmak imkânı bulunamamıştır.

Kur'a mecburiyeti birçok hekimlerin Devlet hizmeti almamalarına sebep olmuştur ki, bunun neticesi olarak Sağlık Vekâleti kadroları bir türlü doldurulamamıştır.

5979 sayılı Kanun, mahrumiyet bölgelerinin

de ve mahrumiyet bölgeleri haricinde birçok münhâllerin mevcudiyetine sebep olmuştur. Demek ki bu 5979 sayılı Mecburi Hizmet Kanunu hakikatte arzu edilen faydayı temin edemediğine göre, bunun hal çaresi şüphesiz meriyetten kaldırılmasıdır. Bunun arkasından bu işi esasından halledebilmek için gerekli tedbirlerin alınması icabeder.

Muhterem arkadaşlar, sağlık teşkilatımızı lüzumlu şartlara göre teşhizi ve bu müessese içinde vazife alanlara bu işin icaplarına uygun imkânların sağlanması ve haklarının verilmesi icabeder. Tabiplere bir taraftan mecburi hizmet diye bir yük yüklerken aslı maaşı 50 liraya kadar yükselmiş olan bir tabip arkadaşın ihtisas yapmak, görgü ve bilgisini artırmak maksadıyla müracaat ettiği ve imtihanda kazandığı zaman bunun 30 lira maaşla tâyini asgari üç sene çalıştıktan ve bir terfi devresini kaybettikten sonra tekrar 40 lira ile vazife almaya mecbur olması keyfiyetini nazara itibara alacak olursak, o memurun nazarında baremin bir kıymet ifade etmeyeceği hakikati karşımızda belirniş olur. Zaten dâva bir mecburiyet tahmil etmekten ziyade normal hakları tabiplere vermek suretiyle halledilebilirdi. Bu itibarla huzurunuzda gelmiş olan bu teklifin bir düzeltme olduğuna ve bundan sonra yeni bir adımın atılması iktiza ettiğine kaani olarak Yüksek Huzurunuzda çıkmış bulunuyorum.

Yalnız doktor arkadaşlarımıza mahsus olmak üzere çıkarılmış olan bu Mecburi Hizmet Kanunu, istenilen faydayı temin edemediği için kanunun aksaklığı meydana çıkmış bulunmaktadır. Bu itibarla bu işin bir an evvel, sağlık dâvasına büyük ehemmiyet veren, Yüksek Meclisiniz tarafından anlayış çerçevesi içinde nazarı itibara alınacağına kaani bulunmaktayım.

Takdir Yüksek Heyetinize aittir, hepinizi hürmetle selâmlarım.

REİS — Oyunu kullanmayan arkadaşlar lütfen oylarını kullansınlar, efendim.

Hikmet Fırat.

HİKMET FIRAT (Malatya) — Muhterem arkadaşlar, bu kanunun müzakeresi zamanında da kıymetli huzurunuzu izacetmiştim. O zaman endişeli olarak kürsüye çıkmıştım, şimdi neşeli olarak mütalâa yürüteceğim. Bu fir-

sattan istifade ederek bâzı düşüncelerimi de arz etmiş olacağım.

Tabip, dış tabibi ve eczacıları 5979 sayılı Kanun hükümlerine göre mecburi hizmete tâbi tutan, bundan bir buçuk sene evvel Yüksek Meclisin tasvibine iktiran eden kanun hedefine varamamıştır, varamıyacaktır. Çünkü kanunların icabettirdiği şümüllü tıbbîki yalnız bir zümreye hasrettik, genç nesle, mektepten yeni çıkan bir zümreye hasrettik. Yüksek malûmunuzdur ki, hepimizin hürmet ettiğimiz bir Anayasa vardır. Anayasanın 92 nci maddesini burada hatırlatmak isterim. Siyasi hakları olan her Türkün, yeterliğine ve hak edişine göre Devlet memuru olmak hakkıdır. Bu, katî hükümdür. Biz bu kanunla, dolambaçlı yoldan bu hakkı kaldırdık. Bu kanunun hedefi mahrumiyet bölgesine hekim, eczacı ve dış tabibi bulmak iken betahsis bu kanunun tıbbîki mevkiine girdiği günden bugüne kadar adedini, ihtiyacını daha da artırmıştır. Bu zarar yalnız mensup olduğu vekâlete kalmış olsaydı sizi bu kadar rahatsız etmezdim, diğer vekâletleri de aynı durumda müşkülâta uğratmıştır.

O zaman da arz etmiş olduğum veçhile, her hangi bir Devlet teşkilâtı, mahallî idareler ve belediyeler kendi kadrosunda hekim istihdam edebilmek için, bu kabîl memurları alma müsaadesini, ancak o hekimin bu hizmeti ifa etmiş olduğu tasdik edilmek şartıyla, ait olduğu vekâletin mütalâasına bu kanun hükümlerine göre arz etmiştir. Binaenaleyh diğer vekâletler de yeni nesli kendi bünyesine alamamıştır.

Daha büyük zararı; memlekette ihtisasa set çekmiştir. Benim bildiğim ve tavsiye ettiğim birkaç genç Avrupa'ya ihtisasa gitmişlerdir. Çünkü, memur olarak maaşlı kadroya geçmek suretiyle ihtisasa kadrosu bu kanuna göre kapanmıştır. Ancak fahrî olarak profesörler nezdinde çalışma yolu var ise, de bu da mahdut olduğundan, tatmin edici durumda değildir.

Bir kere daha tekrar ve arz etmek isterim ki; yeni arkadaşları; tecrübesiz arkadaşları mahrumiyet bölgelerine göndermiyelim. Bundan hem o bölgedeki vatandaşlar zarar görüyor, hem o bölgeye giden yetişmemiş bu genç nesil körülenip kalıyor. Vekâletin muhtaç olduğu elemanlara burs vererek ve icabediyorsa, eskiden olduğu gibi yatılı yerler temin etmek suretiyle karşılık rızasıyla mukaveleli bir şe-

kilde istihdam gayet tabiidir. Kendi parasıyla ve kendi emeğiyle okumuş ve Anayasanın hükümlerine dayanmış bir vatandaş tabîi haktan mahrum etmek yetkisi kimseye verilmemiştir. Binaenaleyh ben bu kanunu teklif eden zata bu kürsüden teşekkür ederim. Ve Yüksek Heyetinizin tasvibine iktiran etmesini canü gönülden temenni ederim.

REİS — Oylama muamelesi bitmiştir.

Burhanettin Onat.

BURHANETTİN ONAT (Antalya) — Muhterem arkadaşlar, bu mecburi hizmet kanunu teklif edildiği zaman ben de bu kanunun aleyhinde epey konuşmuş bir arkadaşınızım. Şu anda hâfızamı yokladım, epey şeyler söylemişim : Bu kanun insan haklarına mugayirdir, demişim, antidemokratik kanunları kaldıralım derken ancak totaliter rejimlerin getirebileceği bir kanunu teklif etmek bize yaraşmaz demişim, bu kanun beklenen neticeyi temin etmez demişim, en ziyade muhtaç bulunduğumuz bir meslekten gençlerimizi soğuturuz, demişim... Daha birçok şeyler söylemişim. Filhakika söylediklerimin hepsi tebeyyün etti.

Bugün, muhterem huzurunuzda (Nasıl, ben size söylemedim miydi?) diye çıkmaktansa, bu kürsüde mahcup vaziyete düşüp sizden özür dilemeyi çok arzu ederdim. Fakat böyle olmadı, arkadaşlar. Hüsnüniyetle kabul edilmiş olduğunda asla şüphe olmıyan ve bu maksatla Hükümetin eline verilmiş olan bu silâh geriye tepti arkadaşlar. Eskisi kadar, eski nispet dâhilinde dahi müracaat bulamadığı gibi, ortada genç, münevver bir nesli de darıltmış, gücendirmiş olduk. İşte bugün arkadaşlarımızın teklif ettiği bu kanunla bu hatayı izale etmek mevkiindeyiz.

Fert olsun, kütle olsun her zaman insanlar hataya düşebilir. Fazilet, isabetli bir iş yapmak olduğu kadar hatayı anlayıp rücu etmektedir. Hatayı anlayıp rücu etmek de, hatayı kabul etmek de iyi bir şey yapmak ve isabetli bir teklif yapmak kadar isabetli ve faziletli bir harekettir.

Bu kanunun kaldırılması hakkındaki esbabı mucibe üzerinde uzun uzadıya duracak değilim. Fiiliyat bu kanunun isabetsizliğini göstermiştir. Bu kanunun kaldırılması hakkındaki teklif huzurunuzda gelmiş iken, vakit geçirmeden bu

teklifin kabulünü ve bir buçuk sene evvel düştüğümüz bu hatadan sıyrılmamızı arkadaşlarımızdan rica ederim.

REİS — Komisyon adına, buyurun Hüsni Türkand.

SAĞLIK VE SOSYAL YARDIM KOMİSYONU ADINA HÜSNÜ TÜRKAND (Kocaeli) Muhterem arkadaşlarım; 3017 sayılı Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Teşkilât ve Memurlar Kanununa ek olarak 1952 senesi 28 Haziran tarihinde çıkarılan 5979 sayılı Kanun bir buçuk senelik bir tatbikattan sonra Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığına ümit edilen faydayı sağlamadığı kanaatine varılarak ve birçok yerlerde de halkın ve tıp mensubunun haklı şikâyetleri karşısında milletvekili arkadaşlarımız kanunun ilgasına ait bir teklifle huzuruza gelmişlerdir.

Tıp Fakültesi mezunlarına ilk defa 8 Kasım 1339 tarihinde 369 numaralı Kanunla mecburi hizmet tahmil olunmuştur. Bu kanunun çıkarılmasındaki sebep o tarihlerde Tıp Fakültesine iktisadi ve malî durumu iyi olan ailelerin çocuklarının devam etmiş olması, durumu müsait olmıyan talebelerin altı senelik uzun bir tahsile devam imkânını bulamadıkları için tıp yalnız zengin aile çocuklarına inhisar eden bir meslek halinde idi. (Asker tabipler hariç). Onun için 1339 tarihinde Sağlık ve Sosyal Yardım Vekâletinin doktor ihtiyacını temin etmesi bakımından başka bir kaynağa sahip olmadığı göz önüne alınarak kendi hesabına Tıp Fakültesini ikmal edenlere 369 sayılı Mecburi Hizmet Kanununu koymuş, bu kanunla serbest etibbaya iki senelik bir mecburi hizmet ihdas edilmiştir. Sağlık Bakanlığı o tarihte vatandaşın bozuk olan Sağlık durumunu, tam ihtiyacını karşılayacak tedbirleri almaya kadar bunu yapmak mecburiyetinde idi. Çünkü burdan başka bir kaynağa sahip değildi. Fakat bu kanun tatbik edilmeye başlayınca Tıp Fakültesine kendi hesabına tıp tahsili için müracaatlar birdenbire azalmış. Fakültenin sınıflarına devam eden talebeler her sene mühim bir azalma kaydetmiş. Bu vaziyeti gören Sağlık ve Sosyal Yardım Vekâleti ihtiyacı için lâzımgelen doktoru temin etmek için 1340 senesinde tıp tahsilini yapmak isteyen lise mezunlarının bütün masrafını deruhde etmek suretiyle leyli tıp ta-

lebe yurtlarını açmak suretiyle altı senelik uzun olan tıp tahsilini kolayca takip ve bitirme imkânını sağlamak suretiyle yurdumuzun doktor ihtiyacını temin edecek kuvvetli bir imkânı ve membaı buldu. Serbest hekimliğin de inkişafını temin etmek için 1932 senesinde (369) sayılı Kanunu kaldırarak serbest hekim adedinin de bu sayede artmasına hizmet etti. Bu tarihten sonra hakikaten Tıp Fakültesine kendi hesabına tıp tahsil edenlerin adedi büyük bir tezayüt gösterdi.

Devlet hesabına leyli tıp talebe yurtlarında okuyarak doktor çıkanlara da üç senelik bir mecburi hizmet koydu. Hükümet bu tedbirle o günkü tabip ihtiyacını temin etme imkânına kavuştu. Bir zamanlar leyli tıp talebe yurdundaki talebe adedi 1200 e kadar yükseldi 1946 tarihlerinde bakımı beğenmiyen talebelerin şikâyetlerini göz önüne alarak o zamanın Sağlık Bakanı leyli tıp talebe yurtlarına fazla talebe alınmaması için karar alındı. Bu suretle bazı leyli talebe yurtları kapandı ve nihayet yurtlar tamamiyle kaldırılarak ayda 125 lira para vermek suretiyle burslar ihdas edildi. Ve bugün de Sağlık Bakanlığının 500 burslu talebesi mevcuttur. 1950 senesine kadar doktor tâyininde hiçbir müşkülâta mâruz kalmıyan vekâlet 1951 senesinden sonra sağlık teşekküllerimiz için doktor bulmakta büyük müşküllere düçar olmuş. Gün geçtikçe inkişaf eden sağlık teşkilâtı yeni yeni açmış olduğu sağlık müesseselerine doktor bulamaz bir hale gelmiştir. Bunun sebebi 1946 senesindeki hatalı karardır.

İktidarımız zamanında yurdumuzun birçok yerlerinde ve mahrumiyet mntakalarında açılan sağlık teşekküllerine doktor bulmak mecburiyeti hâsıl olmuş ve her gün adedleri mahrumiyet mntakalarında çoğalan sağlık müesseselerine doktor tâyin edilememiş, bunun üzerine şikâyetler artmıştır.

Yurdun senelerden beri ihmal edilmiş olan bu mahallerindeki iskân ve iğtimai durumun bozuk oluşu bu yerlere gönderilen tabiplerin bu yerlerde barınmasına ve oralarda uzun boylu vazife görmesine imkân vermediğinden ancak Devlet hesabına üç senelik mecburi hizmete tâbi olan hekimleri tutmak imkânını sağlamaktadır. Mecburi hizmetin câri olan devirlerinde bile bu mahallerde sağlık durumu bozulan dok-

torları geri çekmek mecburiyetleri ile başbaşa kalmıştır.

Bugünkü iktidarımız bu mahrumiyet mntakalarındaki iskân vaziyetini ve içtimai durumu ıslah etmek için çalışmakta ise de bu yerlerin umrana kavuşması ve iktisadi şartlarının düzelmesi zamana mütevakıftır. Bu mntakaların kalkınması için alınan tedbirler meyanda sağlık merkezleri, verem hastaneleri, sıtma, frengi, trahom ve intanî hastalıklarla mücadele dispanserleri ve hastaneler açmaya başlanmış ve bu yerlerde doktor ihtiyacı bir kriz halinde artmıştır. Bu mntakalara doktor gönderilemediği için, çok haklı olarak halkımız şikâyet etmeye başlamış, bunun üzerine Sağlık ve Sosyal Yardım Vekâleti 5979 sayılı Mecburi Hizmet Kanununu Büyük Millet Meclisine getirmeye mecbur kalmıştır.

Bunun üzerine kendi hesabına Tıp Fakültesini bitiren doktorlara ikinci bir defa daha 3017 sayılı Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Teşkilât ve Memurin Kanununa ek olarak 5979 numaralı Kanun ile mecburi hizmet tahmil edilme yoluna gidilmiştir.

Bu kanuna göre, «genel, katma ve özel bütçeli dairelerle, İktisadi Devlet Teşkilâtında ve sermayesinin tamamı veya yarısından fazlası Devlete ait olan müesseselerde ve İşçi Sigortalarında vazife alacak Türk vatandaşı tabip, dış tabibi ve eczacılar (mütahassıs tabip dâhil), coğrafi, iktisadi, içtimai ve idari sebeplerle hususî vaziyette görülüp Bakanlar Kurulunca tesbit olunan mahallerde Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı tarafından verilecek vazifelerde iki yıl müddetle fiilen hizmet etmeye mecburdurlar. Bunların tâyin mahalleri kur'a ile tesbit olunur. Bu suretle tâyin olundukları mahallerde mecburi hizmetlerini tamamlamayanlara birinci fıkrda yazılı daire ve müessese ve teşekküllerce vazife verilmez» deniyordu. Sağlık Komisyonu böyle ağır bir mükellefiyete icbar edilen doktorlara mahrumiyet mntakalarında kaldıkları iki sene fiilî hizmet esnasında maaşlarına % 50 nispetinde bir tazminat koymak suretiyle meslekdaşların bu mahrumiyet mntakalarında vazife görme imkânını düşünmüş ise de maalesef Bütçe Komisyonu; prensip ve malî imkânsızlıkları ileri sürmüş ve tahsisat bulamadığı

için Sağlık ve Sosyal Yardım Komisyonunun teklifindeki 6 ncı maddeyi çıkarmak suretiyle bu kanunu Büyük Millet Meclisine getirmiştir.

Bu kanunun müzakeresi sırasında ihtisas sahibi arkadaşlarımızın çok haklı ve yerinde mütalâa ve fikirleri nazarı itibare alınmadan kabul edilen kanun işleme imkânlarından mahrum bir halde 28 . VI . 1952 tarihinde yürürlüğe girdi. O vakitki kanunun müzakereleri sırasında Sağlık Bakanı da kanunu tatbik edeceğini ümid ederek kabulüne taraftar olmuşsa da bir buçuk senelik tatbikat bunun aksini göstermiş ve Sağlık Sosyal Yardım Vekâleti bu yüzden birçok iyi yerlere doktor, mutahassıs doktor, eczacı ve dış tabibi tâyin etme imkânından mahrum kalmış ve nihayet doktor Sıtkı Salim Burçak ve arkadaşları 5979 sayılı Kanunun ilgası için komisyonumuza bir teklifle gelmiş ve kanunun müzakeresi sırasında bizzat Sağlık ev Sosyal Yardım Bakanı ve münessilleri bulunmuş, Vekil kur'anın kaldırılması ve tazminatın kabulü fikrini ileri sürerek kanunun tâdilini istemiştir.

Bu kanun yürürlüğe girdiği tarihten bugüne kadar ancak mahrumiyet mntakasına 70 serbest doktoru kur'a ile tâyin etme imkân hâsıl olmuş, buna mukabil iktisadi ve içtimai durumu iyi olup da inhilâl eden yerlere doktor tâyini kabil olamamış ve Sağlık Bakanlığında ki doktor, mütahassıs doktor, dış tabibi ve eczacının münhal adedi (288) e yükselmiştir. Bundan başka, mahrumiyet mntakalarındaki 30 münhali de ilâve edersek, bugünkü Sağlık Bakanlığında ki münhal adedi (318) ze yükselmiştir.

Eğer bu kanun mevkii meriyette kalacak olursa, Tıp Fakültesinde kendi hesabına okuyacak doktorların adedinde mühim azalmalar olacak, esasen hekimlik serbest bir meslek olduğu için, gün geçtikçe serbest hekimlerin adedi de azalacaktır. Bu mülâhazamızın doğruluğunu kanunun mevkii meriyete girdiği tarihte Tıp Fakültesinin birinci sınıfına girmek için müracaat edenlerle bu kanun kabul edilmeden Tıp Fakültesine müracaat eden talebe adedini tetkik edersek meseleyi daha vâzih bir surette anlayabiliriz.

	Erkek	Kız	Yekûn
1949-1950 İstanbul			
Üniversitesi	508	95]	
Ankara		}	1046
Üniversitesi	351	92]	
1951-1952 İstanbul			
Üniversitesi	191	44]	
Ankara		}	449
Üniversitesi	191	23]	
1952-1953 İstanbul			
Üniversitesi	177	31]	
Ankara		}	372
Üniversitesi	150	14]	
1953-1954 İstanbul			
Üniversitesi	185	73]	
Ankara		}	365
Üniversitesi	87	20]	

Kanunda(kadın tabipler vazifelerini sabit hizmetlerde görür.) kaydı olduğundan, kız talebe adedinde de bir düşüklük görülmüştür. Esasen 1932 senesinde hizmeti mecburiyenin kaldırılmasında tıp fakültesine kendi hesabına tıp tahsili yapanların adedindeki azalmanın da rolü olduğu ve bugün aynı hâdise ile başbaşa kaldığımızı burada tebarüz ettirmek istiyorum.

Kanunun bu hükümleri karşısında ihtisasını ecnebi diyarlarda yapmak için Amerikan hastaneleri ile anlaşarak Amerika'ya giden tabip adedinin de gün geçtikçe yükseldiğini işitmekteyiz. Esasen doktora muhtaç olan memleketimiz bu yüzden yetiştirmiş olduğu doktorları da kaybetme tehlikesi ile başbaşadır. Aynı zamanda malî ve iktisadi vaziyeti iyi olan ailelerin bir kısmı da çocuklarını, tıp tahsili gibi, uzun ve yorucu bir tahsile göndermemek suretiyle tıp fakültesinden mezun adedi de mühim bir azalma kaydedecektir. Esasen bugün elimizde 7189 tabip mevcuttur. Bu aded, nüfus sayımıza göre çok azdır.

Mahrumiyet mıntakalarındaki iktisadi, içtimai ve sıhhi şartların bozukluğu yüzünden bu mahallere doktor celbetmek de zorlaşmıştır.

Çok uzağa gitmiyelim, bugün Hıfzıssıhha Enstitüsündeki aşı müesseselerinde çalışan mütehassıs hekimlerimiz eemekliye ayrılacak olurlarsa yerlerine bu müesseseleri çalıştıracak elemanları bulamayacağız.

Mahrumiyet mıntakalarındaki mahallerin iktisadi, içtimai ve iskân veziyetlerinin düzeltilmesi için iktidarımız bu yerlere büyük yardımlar yapmaktadır. Bilhassa iskân şartları eesash bir şekilde ıslah edilecek olursa, böyle bir müşkül ortadan kalktığı zaman, bu mahallere doktor tâyini de kolaylaşacaktır. Bunlar oluncaya kadar hususi ve istisnai bâzı tedbirlere ihtiyaç olduğu kanaatindeyiz. Aksi takdirde mahrumiyet mıntakalarına, yalnız doktor değil, kalifiye Devlet memuriyetinin bâzı branşlarına tâyin müşkülâtı da baş göstermiştir.

İktidarımızda Devlet hizmetleri gün geçtikçe büyük bir hızla artmakta, Devlet memuruna büyük bir külfet yüklenmekte, buna mukabil bâzı İktisadi Devlet Teşekküllerinde memurun, doktorun ve mühendisin almış olduğu maaş ve ücretler Devlet memurlarının ücretlerinden çok yüksek olduğundan, İktisadi Devlet Teşekküllerinde ve sigortalarda doktorun, mühendisin ve memurun aldığı maaş, ikramiye ve primler dâhil edilirse çok yüksek bir miktara baliğ olur. İktisadi Devlet Teşekküllerinde, sigortalardaki doktorun, mühendisin ve memurun almış olduğu yüksek maaş ikramiye ve primler bugünkü Sağlık Bakanlığı mensubininin almış olduğu maaşlardan çok daha yüksektir. Doktorlar maddi refahı olan bu gibi yerlere akın ettiğiinden, günün birinde Sağlık Bakanlığı hizmetleri bu verilen paralarla arzu ettiğimiz şekilde yürütülemeyecek ve kıymetli elemanlar bu Vekâleti terketmek mecburiyetinde kalacaktır, Vekâletin işleri aksıyacaktır. Bu vaziyet karşısında Devlete terettübeden vazife bu derdin umumi çaresini bulmak olmalıdır. Aksi takdirde Devlet daireleri kifayetsiz ve iş yapma imkânından mahrum bir hale gelecek ve Devlet hizmetleri görülemez bir hale düşme tehlikesiyle karşı karşıya kalacaktır.

Bu kanun İktisadi Devlet Teşekküllerine de arzu ettiği doktoru alma imkânını da vermediğinden bu müesseseler de zarar görmeye başlamış ve şikâyetler gün geçtikçe artmıştır.

Devlet hizmetlerinin iyi bir şekilde işleme için zor yolu değil, daha ziyade bunları cazip bir hale koyma imkânlarının aranması muvafık olacağı kanaatindeyiz.

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı daha 250 burslu talebe almak suretiyle burslu ade-

dini 750 ye çıkaracak olursa bugünkü ihtiyacı daha kolay temin edeceği kanaatindeyiz. Bütçe müzakerelerinde 100 burslu talebe daha Sağlık Vekâletine verilecektir. Binaenaleyh aşağı yukarı mahrumiyet bölgesindeki doktorları doldurmaya kâfi gelecek bir adeddır.

Aynı zamanda bu kanunun diğer bir hususiyeti şudur ki; hiçbir vekâlette tahmil edilmiyen bir haksızlık bugün kendi hesabına tahsil eden doktorlara tahmil edilmiş bulunmaktadır. Eğer kendi hesabına tahsil eden bir doktora biz filân yerde hizmet edemezsin dediğimiz takdirde gayet tabiidir ki, bu meslektaş ecnebi diyarlara veya fahri asistanlıklara kaymak mecburiyetindedir. Ve bugün Tıp Fakültesindeki fahri asistanların miktarı gittikçe artmaktadır, vekâlet müşkülât içindedir. Senelerden beri doktorsuzluktan şikâyet eden yerlere - ki, 218 münhal vardır - gönderecek doktorumuz yoktur. Binaenaleyh eğer bu kanun kabul edilirse vekâlet bu şikâyetleri haddi asgariye indirmek imkânını bulmuş olacaktır. Bizim kanaatimiz budur, bu kanunun kalkması lâzımdır efendim.

REİS — Gelir Vergisi Kanununun 24 ncu maddesinin (1) numaralı bendiyle aynı kanunun 30 ncu maddesinin (2) numaralı bendinin değiştirilmesine ait Kanuna (246) oy verilmiştir. (246) kabul vardır. Muamele tamamdır. Teklif kanuniyet kesbetmiştir.

Talât Vasfi Öz.

TALÂT VASFİ ÖZ (Ankara) — 5979 sayılı Kanunun müzakeresi sırasında, Muhterem arkadaşların gayet iyi hatırlarlar ki, bu kanunun hiç bir surette kabiliyeti tatbikiyesi olmadığı için kabul edilmemesini Yüksek Heyetinizden ısrarla istirham etmiştim.

Muhterem arkadaşlarım; aradan bir buçuk senelik kısa bir zaman geçti. Bu zaman bendenizden evvel konuşan muhterem arkadaşlarımla ifade buyurdıkları şekilde Sağlık ve Sosyal Yardım Vekâletinin meslekî mesaisini fellece uğratabacak bir devreden ibaret kalmıştır. Bunun yanıbaşında meslektaşlar arasında mesleke bağlılık bakımından vücuda getirdiği huzursuzluk, yabancı memleketlere Türk tabiplerinin gidişini çabuklaştırmayı bakımından mucip olduğu zarar pek büyüktür.

Muhterem arkadaşlarım; huzurunuzu fazla

işgal etmiyeyim. Bu kanunun mevkiî tatbikten kaldırılması teklifini minnetle kaydederim. Sağlık Bakanlığının en kısa bir zamanda, kendi hatasını idrak etmek suretiyle, bu kanunun kabulü lehinde bulunuşunun bahtiyarlığını da ifade etmek isterim. Kabiliyeti tatbikiyesi olmayan hükümler yaşayamaz. Tabii ve ilmi kaideler dışında bulunan kanun mutlaka nakzedilmeye mahkûmdur Arkadaşlar. (Alkışlar)

TEVFİK İLERİ (Samsun) — Muhterem arkadaşlar, bu kadar çok lehinde konuşulan bir kanunun ilk defa aleyhinde konuşmak hakikaten güçtür. Ama ben bu vazifeyi yapacağım.

Kanunlar zaruretlerden doğar. Bir zaruret Hükümete bir buçuk sene evvel bu kanunu hazırlattı ve Meclis de bu zaruretle bu kanunu kabul etti. Şimdi kanunun kaldırılması teklifi ile karşı karşıyayız ve zannedersem Hükümet de bu teklife ortak olmaktadır. O halde zaruretler ne olmuştur?. Zaruretler bertaraf mı oldu?.

Arkadaşlar, sadece coğrafi mıntaka olarak değil, coğrafi mânadaki Şarkın dışında daha bir takım yerler doktordan mahrumdur. Meselâ Samsun Vilâyetinin Kavak Kazası bunlardan birisidir. Cennet gibi bir yerdir, havası, suyu iyidir; ama doktor bulamazsınız. O halde Doğu denen şey, mahrumiyet denen şey coğrafi bir mıntaka değildir. Doktorların gidemediği, gitmediği bir takım yerler var. Buralara doktor bulmak için Sağlık Bakanlığı zannederim bir buçuk sene evvel düşündü taşındı, bir tedbir olarak bir kanun getirdi. Bakanı henüz dinlemedik, merakla dinleyeceğiz. Şimdi diyor ki teklif : «Bu kanun yürüyemez, bundan fayda hâsıl olmadı, bunu kaldıralım.» Bunu kaldıralım; yerine ne koyacağız?. Ben bir şartla, ya teklif sahibi, yahut Hükümet bu mahrumiyet mıntakasına ve doktora hasret çeken yerlere doktor temin etmenin çaresini, ilâcını getirirse taraftar olurum.

Bu kanun tatbik edilmiş de mutlak bir muvafakiyetsizliğe uğramış değildir. Hakikaten bıraktık o sıhhi şartları, fakat mühim cürmümeşhurlarda müddeimuminin yanında lâzım olan doktoru bulamıyan Kavak bu kanun sayesinde doktora kavuşmuştur. Samsun'da bir kız doktor, yeni doktor çıkan bir kız çocuğu bana müracaat etti, «hizmete gireceğim» dedi. «Bu kanun mutlaka Şarkta iki sene hizmete mecbur ediyor, nasıl giderim» dedi Bal gibi gidersen dedim. Razi ol-

du, kur'aya iştirak etti ve Hakkâri'ye gitti.

Arkadaşlar, gidenler var, gitmeyenler var. Bu memlekette daima kanuna boyun eğenler ezilecek ve boyun eğmeyenler gitmedikleri için kazanç mı göreceklendir? Hayır, böyle bir şey olamaz! Gitmeyenler için bu kanunu kaldıracamız ve onlara vazife mi vereceğiz? Hayır. Asıl mesele uzun seneler doktorsuz kalan bölgelerin doktor ihtiyacını temin etmektir. Meclisin kabul ettiği kanundan sonra doktor bulacağım diye ferahlık duyan, bulamadığı müddet için de, bir gün doktor bulacağım diyen insanların vaziyetini nazarı itibara almak lâzımdır. Onlara, biz bir kanun çıkardık, ama doktor gönderemedik, tatbikatta hata oldu. Bu hata kanunda mı, tatbik edende mi? O da bir mesele.

Bilfarz Sağlık Bakanı Muhterem Üstündağ Beyefendi ile görüştim. Bir defasında bana -bilmiyorum şimdi nasıl ifadede bulunacaklar -şunu dediler : «Kanunda bir kur'a çekme meselesi vardır. Bunu kanundan kaldırırsak, bu husus bakanlığımıza bırakılırsa bu kanunu yürütürüm.» dediler. Meselâ Doğu'da 20 tane münhal var. Bir doktor ben Silvan'a gitmek istiyorum, diyor, çünkü kendisi Silvanlıdır, akrabaları oradadır. Onun için mahrumiyet bölgesi içinde orasını seçmek istiyor. «Hayır, seni Silvan'a vermiyoruz, yine mahrumiyet bölgesi içinde başka yere veriyoruz.» diyorlar. Çünkü kur'ada kendisine başka bir yer çıkmıştır. Bu zat Silvan'a gitmeye razı iken niçin başka yere veriliyor? Bakan, «bunu tadil edersek bu kanun yürütülebilir.» buyurmuşlardı. Şimdi birtakım tadiller yapmak suretiyle ihtiyaca cevap vermek için tedvin edilmiş bir kanun mevzuatbahis iken «bunu kaldıracamız» demek doğru olmasa gerektir. Ve mahrumiyet bölgesine, «seni bahtsızlığınla başbaşa bırakıyorum» demektir.

Beyefendiler, buna hakkımız yoktur! İstirham edeceğim husus şudur: Mevcut kanunun aksak taraflarını, bir buçuk senelik tatbikat göstermiştir. Hükümet Sağlık Komisyonu başbaşa verirler, teklif sahipleriyle birlikte, kanunu hem genç doktorlarımız ve hem de doktora muhtaç bir memleket için hayırlı bir hale getirirler. Veyahut tamamen bunun dışındaki tedbirlerle gelirler. Burs bir tedbir midir, değil midir, bu hususta daha başka tedbirler var mıdır, bu hususları araştırırlar. Bir iktidar

olarak ve bu iktidarın Meclisi olarak doktor hasretini çeken mıntakalara doktor vermekle mükellefiz. Arkadaşlarım, bu memlekette doktor eksikliği var mıdır, yok mudur meselesi üzerinde münakaşa edilecek bir meseledir. Bir zamanlar gazeteler de doktor mevcudiyetinin, hattâ fazlalığından bahseder oldular. Hattâ İstanbul'da armut satan bir doktordan uzun uzadıya bahsettiler.

Arkadaşlar, doktor bu memleketin ihtiyacına göre mutlak bir eksiklik içinde değildir. Sağlık Bakanının buradaki ifadelerini hatırlıyorum. Doktorun dağılışı şeklinde bir yanlışlık vardır. Memleketin muayyen mıntakalarında doktor boldur ve hattâ doktor bolluğundan duyulan bir sıkıntı vardır.

Şimdi Hükümetten tedbir istiyoruz, tedbir istemeye mecbursunuz arkadaşlar. Vatandaş doktorsuzken, iyi kötü, vatandaşa doktor vermek için hazırlanmış ve bir miktar da verebilmiş olan şu kanunu başka hiçbir tedbir getirmeden kaldırmak doğru değildir kanaatindeyim. Bu itibarla, kanunu reddedelim demiyorum. Ancak mevcut kanunda birtakım tadiller yapılması bakımından bu teklifi yeniden Sağlık Komisyonuna iade etmenizi rica ediyorum ve bu hususta da bir takrir veriyorum.

REİS — Cezmi Türk.

CEZMİ TÜRK (Seyhan) — Efendim; meslek mevzuatında konuşmayı pek sevmem, fakat Sayın Tefvik İleri arkadaşımız mecbur etmeseydi huzurunuzu tekrar işgal etmek istemezdim ve bu Mecliste meslekim üzerinde, meslekimin istikbal ve menfaatleri üzerinde konuşmadan gitmeyi terih ederdim. Fakat Sayın Tefvik İleri meslekim üzerinde beni bir meydan muharebesine mecbur bıraktığı için önce kendisinden, sonra sizlerden özür dilerim. Sayın Tefvik İleri armut satan doktorlardan bahsetti. Devlet kapılarında armut gibi menfaat toplamaya çalışmaktansa başlarının hazin çaresini görmek zorunda kaladılar demek olur. Tenkidlerime tersten başlıyorum. Sayın Tefvik İleri asıl zihniyetinin tersliğini son sözlerinde gösterdi. Dedi ki, doktorların dağılışı şeklinde bir sakatlık var, Hükümetten tedbir istiyoruz, onları ihtiyaca göre dağıtalım.

Doktorlar armutlar değildir, arkadaşlar. Doktorlar bütün canlı vatandaşlar gibi hür vatandaşlardır. Doktorlar bütün demokratik memleket-

lerde yaşayan insanlar gibi hür insanlardır. (En serie) yapılan ve satılan mallar değildirler.

TEVFİK İLERİ (Samsun) — Öyle demedim.

CEZMİ TÜRK (Devamla) — Eski Millî Eğitim Bakanına bu kürsüde bana bu fırsatı verdiği için teşekkür ederim. Türkiye artık totaliter bir ülke değildir. Doktorlar bütün meslektaşlar gibi sayı hesabıyla şurada çok gördüm, 50 tane, bunun 25 şini alır buraya korum 5 ini alır suraya korum, böyle şey olamaz. Demokrat Partinin Sayın eski Millî Eğitim Bakanının bu tarz zihniyetini değiştirmesini rica ederim.

Arkadaşlar, doktora hasret çeken mıntakalar var, dediler. Onun yerine bir tedbir getirsin. Doktor adedini mi artıracamız? Bunun münakaşaları yapıldı ve bu kanun geldiği zaman da söylendi. O tarihte bunu müdafaa eden yaşlı başlı vekil şimdi gelmiş bu kanunu kaldıralım diyor. Niçin... Çünkü istenilen netice hâsıl olmadı. Şimdi yeni baştan bir tedbir mi lâzım? Birinci tedbir, evvelâ bu kanunu kaldırmaktır. Bunu kaldıracamız, bununla münhallerini doldurmak imkânını elde edemezse ondan sonra diğer mesleklerde olduğu gibi diğer imkânlarla baş vuracaktır. Ama evvelâ, ilk tedbir olarak bu kanunu kaldıracamız. Sonra imkân elde edilemeyince şu kadar senede 400 burslu talebe ile temin edilemezse, adedini artıralım diyecekler o zaman o çareyi düşünecek ve imkânlarını elde etmeye çalışacaklardır veya diğer mesleklerde olduğu gibi eleman ihtiyacını karşılamak için munzam tahsisat vereceğiz. Bunu bizden istiyecek ve diyecek ki, bana bu tahsisatı verin, yerine göre, ben bunlara tazminat vereyim, onları tutayım.. Birinci tedbir hasret çeken diyarı doktora kavuşturmak.. Bugün bundan şikâyetçi olan, meslektaşlardan önce bakanlıktır, âmme hizmetini idare edenlerdir. Doktorlar, kendilerini hayat şartlarına göre müdafaaı nefis haline gelmişlerdir. Arkadaşlar, köylülerimiz doktora karşı verimlidir, köylerimizde doktor vardır. Bâzi arkadaşlar, Amerika'dan falan bahsettiler, hata ediyorlar. Genç arkadaşlarımız, doktor arkadaşlarımız çok, köylerde hastalarına bakıyor, icabında mübadele ile, erzak karşılığında hastasına bakıyor, köylünün nabzını tutuyor. Kongo'ya giden, Avustralya'ya giden, Amerika'ya gidenler beş on fantazi rakamdan ibarettir. Yüzlerce doktor bu toprak üstünde köylülerin nabzını tutmakta ve hastasına bakmakta-

dır. Bunların istediği, bu kanunun kalkmasıdır. Bu hale çare bulmak için bu kanunu getirmişsiniz, ilk tedbir olarak.

Efendim, Sayın Tevfik İleri, kanunlar zaruretten doğar, dediler, bu, politik bir sözdür, kanunlar tabiatı eşyadan doğar.

Samsun'daki Kavak güzel bir yerdir, doktorlar niçin gitmiyorlar? Olabilir, güzel bir kasabadır, insanları çok daha sıhhatlidir, gürbüzdür, Allah versin temenni ederiz her yerimiz böyle olsun, bu gibi yerlerde hasta nispeti az olur, hesaba, kitaba müstenit, matematik kültürü olan bir kimse nasıl hesapsız konuşuyor? Millî Eğitim Vekilliği yapmış bir insan, anlıyamıyorum.

Yüzlerce doktor vardır, bunların ihtisaslarına göre nispeti vardır, andemik hastalıklara göre nispeti vardır, bütün bunlara göre doktorluk nispeti değişir. Bunlar bir vilâyet etrafında, hattâ bir vilâyet içinde bulunan bir kazada hastalık, 50 km. uzaktaki kazadan daha az olur, bunlar her zaman görülür.

Doktorları nüfus sayısına göre hesap etmek yanlıştır. Ezelden beri bu memlekette düşülen bir hatadır. İktisadi verime, andemik hastalıklara, kış, yaz, topoğrafik, meteorolojik v. s. ye göre doktorun nispeti değişir. Bunun muayyen bir nispeti vardır. Günde, binde bir vatandaş hastaneye gitmek mecburiyetinde olacaktır. Halk hasta olmuyorsa veya doktora gidemiyorsa orada doktoru yaşatmanın imkânı yoktur. Böyle bir yerde 5 bin nüfusun bir doktoru yaşatması hiçtir. Âmme hizmeti gören Sağlık Bakanlığı bu yerleri tesbit edecek, doktor bulacaktır. Onun dışındaki yerlere doktorlar kendiliğinden gider. Bakarsınız 14 köylü bir nahiyede doktor vardır, 40 köyü olan kazada doktor bulunmaz. Bunlar tabiatı eşyadan çıkan zaruretlerdir. Doktrinlerden değil. Biraz da bölgeye hususi teşebbüs doktrinlerine, sosyal etüdlere baksınlar. Seri halinde insan yetiştirmek, bunları mütesaviyen taksim etmeye uğraşmaktan ziyade biraz da biyolojik hakikatleri düşününler.

Şimdi bu kaldırılırsa bu tedbirle zaten bu yerine geliyor, çünkü, kur'a mura kalktığı için bir defa ben Hasankale'de hizmet ederim diyen, Kavak'ta hizmet ederim diyen gidecek. Bir defa heveskârlar, orası ile alâkası, aile irtibatı

olanlar gidecek. Ondan sonra boşluk olursa mesul idare makamları, şu şu boşluklar kaldı, bana şunları, şunları da veriniz diyecektir.

Sayın Bakan, kızcağıza bal gibi gidersin demiş. Sayın Tefvik İleri vaktiyle öğretmen kızcağızlara da böyle bal gibi gidersin demişlerdi. Korkarım ki, aynı âkibete sayın eski bakan düşmesinler. Çünkü, bu türlü söz söylemek bir bakanın ağzına yakışmaz. Af buyurun, çünkü. sayın eski bakanın söylemiş olduğu bal gibi gidersin sözünü çok hafif buluyorum.

Sayın eski bakan burada heyecanlı bir çığışla; kanunlara boyun eğmiyecekler ezilecektir bu memlekette, filân dediler.

Ben size sorarım, kahramanlığımı, fedakârlığımı tarih boyunca meslekî tarihi ile ve diğer mesleklerden geri kalmamacasına ispat etmiş bir meslek bu memlekette daha ne vakte kadar üvey evlât muamelesi görecektir? Niçin yalnız doktorlara? Ve faraza mühendislere değil? Bir hâtıramı arz edeyim; ben askerî hizmet olarak evvelâ Şark'ta vazife gördüm. İlk yaptığım şey, helâsız olan Ergani Osmaniye Kazasının helâ mimarlığını yapmak olmuştur. Evet, ilk tıbbi vazifem, bu olmuştur. Henüz ilkokulu, hocası bulunmayan, henüz mühendislerimizin değil, fen memurlarımın yanından geçmediği bir kaza merkezinde ilk vazifem helâ mimarlığı yapmak olmuştur. Çapakçur'un bir köyünde ben mikrobu ispat etmeden evvel denizi ispat etmek mecburiyetinde kaldım. Böyle bir bölgeye hekimden evvel gidecek birçok fedakâr meslekler vardır. Evvelâ öğretmen, mülkiye memuru gidecek. Bunlar için hiç böyle bir mecburiyet yoktur. Anayasa ve diğer cihan anayasaları açıkça vatandaşları eşit mükellefiyetler altına almıştır. Bunlar da nihayet insandırlar, arkadaşlar.

Ben, evvelki kanun çıkarken şöyle oturduğum yerden hiç sesimi çıkarmadım, çünkü biliyordum bunun neticesini. Çünkü hekimler feragatten mi kaçıyor? Onların meslek müdafaasını yapıyorsunuz, diyecekler diye hiç sesimi çıkarmadım. Tatbikat sarîh olarak meydana çıkardı ki bundan dolayı hekimler hiçbir zaman bu feragatten yılmamışlardır ve yılmazlar da. Onun için ben içinizden daha salâhiyetle söyleyebilirim ki hekimler bu kanundan müşteki değildir. Yine bu hekimlerdir ki kendi yaralarını bağırlarına basıp bütün fedakârlık ve

gayretleriyle çalışmaktadırlar. Ancak bundan müşteki olan bakanlıktır, çünkü kadroları boş kalıyor. Çünkü onları hürriyetinden mahrum eden bu kanundur. Bu da şimdi kalkıyor, eğer bu kanun da kâfi gelmezse hekimleri kurtarmak için hazır önümüzde Bütçe Kanunu varken onların hepimiz havarisi olmamız lâzımdır. Ben size bu hekimlerin şimdiye kadar neden geri kaldıklarının ispat edeyim. Helle mühendislerimizden ne kadar geri kaldıklarını ve onun için de böyle hususi yollar açılarak tatmin edilmeleri bakımından şu elli imzalı takrirlerinize imza atmaya tâlibim, lütfen verin; hekimlerimize mühendislerin nisfı kadar zammedin, boşlukların nasıl dolduğunu göreceksiniz.

Bunları söylettiriz, özür dilerim.

Kur'a geçer, kaldırılırsa, yürütürüz dediler. Kur'a iptidai, gayet geri bir metottur.

Oraya tâlip insan vardır, ben filân yerde daha çok muvaffak olurum demektedir, buna rağmen biz, illâh hayır sen kur'a çekeceksin diyoruz. Kur'a çekince de ben oraya gitmem diyor. Kur'a usulünü kaldırmak gayet tabiidir. 1954 Türkiye'sinde, demokrasi Türkiye'sinde tabiilerin tâyini, kur'a ile yapılmaktadır. Mahrumiyet bölgesi boş kalmaktadır. Sayın Tefvik İleri'nin söyledikleri o güzel edebiyat sayın Tefvik İleri Talebe Birliği Başkanı iken, söyledikleri o yaşta güzeldi. Bunlar güzel, heyecanlı şeylerdi. Fakat Demokrat Maarif Bakanı olup geçtikten sonra daha birtakım fikrî şeyler, objektif şeyler söylemesi lâzımdı. Mühendislerle hekimlerin arasını açmaya vesile olacak şeyler söylememeniz lâzımdı. Üç senedir memur arkadaşlar için kanunlar geliyor, emekli kanunları geliyor, mühendisler geliyor, ama bunları istihdam edemiyoruz bu paralarla, beş yüz yetmedi, altı yüz; sekiz yüz yetmedi bin. Susuyoruz, mesleklerini koruyorlar; çünkü âmme hizmeti yürüyecek.

Hesap uzmanları için geliyor, aman arkadaşları tatmin edemiyoruz bunları Avrupaya gönderelim dendi. Bütçe Komisyonu, Maliye Vekili hay hay dediler, Avrupa gezmelerini de koyalım ki, bunlar kaçmasın. Fakat bu üvey evlâtlar, mazide üvey evlât, bugün mağdurlar, doktorlar Hükümet kapısından kaçmışlar. Bunları oralara göndermek için zor lâzım, zorbalık yapalım. Bir köylünün dediği gibi; onların zalim-

liği, bunların zorbalığı. İnsan nasıl tatmin edilir, nasıl çalıştırılır, onun da bir usulü vardır. Bunları da, en aşağı, mühendisler gibi çalıştırsınlar. Sizi meslek şerefimle temin ederim ki, bu kanunu kalırsanız mahrumiyet bölgeleri açık kalacak değildir. Açıklar kapanacaktır arkadaşlar.

REİS — Tefvik İleri.

TEVFİK İLERİ (Samsun) — Efendim; ben Cezmi Türk gibi onun bana, sabık Maarif Vekili demesi tarzında, sabık doktor diye hitabetmiyeceğim. Ama Cezmi Türk'ün, böyle doktorluğu ve memleketin sıhhatini alâkadar eden bir meselede konuşmasını, hakikaten mevzuun içinde telâkki ettiğim için kendilerini o niyetle dinledim.

Flakat bana öyle geldi ki, uzun zamandan beri bana hücum etmek için bir vesile arıyorlarmış, onu ilk defa şimdi bulmuşlar.

ESAT OKTAY (Kars) — Yok öyle bir şey.

TEVFİK İLERİ (Devamla) — Var mı, yok mu, o bana ait Esat Bey.

Kendileri bu vesile ile bir takım târizlerde bulundu, zihniyetimize dokundu. Hele, bilhassa Bakanlık yapmış olmamız dolayısıyla bu zihniyetimize hayret ettiğini ilâve etti. Hangi zihniyet? Kim dedi ki, doktor Devlet zoru ile buradan alınmış, zorla başka yerde çalıştırılmış... Kanunda var mı? (Var sesleri). Yok efendim. İspat ederim: eğer bu kanunda zorla bir doktoru burada çalıştıracam diye bir madde olsaydı o zaman ben parmak kaldırmazdım. (Var sesleri).

REİS — Müsaade buyurun. Hatibin sözünü kesmeyin.

TEVFİK İLERİ (Devamla) — Zorla çalıştırma diye bir şey yoktur. Bu itibarla antidemokratik diye vasıflandıracak bir şey yoktur. Benim şahsi kanaatim budur. Niçin? (Gürültüler).

REİS — Müsaade buyurun.

TEVFİK İLERİ (Devamla) — Sağlık Vekâleti birtakım hizmetleri ifa etmektedir. Şurada Hükümet doktorluğu, burada sıtma savaş tabipliği, burada dahiliye mütehassıslığı münhaldir. Vekâletin muhtaç olduğu birtakım doktorlar vardır. Sağlık Bakanlığına, vazife istemek üzere gelen bir doktor var. Vazife istemek üzere gelmiyen doktorlarla Sağlık Bakanlığının katiyen ilgisi yoktur. Onlar muayenehanelerini Taksim'de, Şişli'de açsınlar. Buna

karışmıyor. Geliyor, Sağlık Bakanlığına diyor ki : (Gürültüler). Müsaade buyurun anlatayım da sonra da sizi dinleriz. Noktai nazarmı söylüyorum. Sağlık Bakanına geliyor diyor ki : « Ben senden hizmet istiyorum ». Gelmezse birşey yok. Sağlık Bakanı diyor ki ; « Ben sana hizmet vereceğim ama benim için birinci derecede mühim olan şu şu hizmetlerdir, oraya adam bulamıyorum, eğer orada iki sene hizmet etmeyi kabul edersen başımın üzerinde yerin var, kabul etmezsen kılına dokunmam. Git istediğin yerde muayenehaneni aç. » Bunun zoru neresinde? Devletten vazife istiyecek ama Devletin istediği yerde vazife görmek şartıyla...

MUHİT TÜMERKAN (Sinob) — Münhallerden birisini istiyecektir.

TEVFİK İLERİ (Devamla) — Şurada vazife görürsün ve burada vazife veririm derse, bu kanunda bir zorbalık yoktur. Bu kanun zorbalığı katiyen teviz etmiş değildir, arkadaşlar.

CELÂL OTMAN (Çankırı) — Mühendisler öyle değil.

TEVFİK İLERİ (Devamla) — Celâl Bey, dayanamıyorsunuz, farkındayım. Dayanmanızı rica ederim. Benim bu sözlerim hiçbir zaman bir meslekin lehinde ve aleyhinde değildir. Hele bu mevzu tır mühendis ve doktor mukayesesi yapmaya imkân vermez. Eğer bir mukayese yapmak icabederse bunun çok sevdiğim doktorların aleyhine tecelli etmiyeceğine kaniim. Burada şu kadar arkadaşız, ve bir çoğumuz mühendislerin nerelerde ve nasıl çalıştıklarını görmüşüzdür.

NAMİK GEDİK (Aydın) — Lütfen mevzu üzerinde konuşunuz.

TEVFİK İLERİ (Devamla) — Söylenen söze cevap veriyorum Namık Bey. Doktorla mühendis mukayesesi yapmak icabederse bunun üzerinde söylenecek çok şeyler vardır.

NAMİK GEDİK (Aydın) — Sükût edin kâpansın gitsin.

TEVFİK İLERİ (Devamla) — Şimdi zorbalık yok, tazyik yok, bir nevi karşılıklı anlaşma var. Hizmet istiyorum diyen olursa ona «Şu şartla hizmet veririm, kabul edersen ne âlâ. Etmezsen serbentsin. Hususi tababetini icra edebilirsin» deniliyor.

Şimdi arkadaşlar, bu memlekette doktor kâfi değil mi meselesine temas ederken dağılıştta bir aksaklık olduğunu söyledim ve bu ara-

da bundan üç dört sene evvel bir gazetenin yazdığı bir fıkradan bahsettim. Her hangi bir doktorun nasıl vazife göreceği kendisine ait bir husustur. Bunun üzerinde duracak değilim. Yalnız demek istedim ki; eğer şartlar temin edilebilir ve doktorlar memleketin bütün sathına dağıtılabilseler bugünkü sıkıntı kalmaz. Ben bu tedbirlerle gelinsin dedim. Mahrumiyet bölgesine gideceklerimize munzam ücret vermek, ev vermek gibi hususlar bu tedbirler arasında düşünülebilir.

Doktoru doktorsuz yerde kullanmak için bu bir tedbirdir. Bu tedbir kâfi değilse birtakım tedbirlerle bunu telâfi etsinler. Fakat mutlaka doktorsuz yere doktor getirsinler. Yoksa anti-demokratik ve totaliter bir zihniyetle doktoru zorla burada çalıştıracaksın gibi bir zihniyet ne partimizin ne benim aklımızın kenarından dahi geçmiş değildir. Dâva dün olduğu gibi bugün de mahrumiyet bölgesi dediğimiz ve doktorsuz olan yerlere doktor bulmak dâvasıdır.

Kavak'a niçin doktor gitmemiş? Nüfusu varmış, havası güzelmış ve ben bir mühendis olarak bunu hesabetmeli imişim. Ben de biliyorum Kavak'a niçin doktor gitmediğini. Samsun'a yakındır, 40 kilometre. Samsun'da hastane vardır. Mühim bir hastalık olursa halk Samsun'a gider. Hakikaten havası ve suyu iyidir. Şükrolsun hastalıkta azdır. Bu itibarla doktor yalnız Devletten alacağı maaşla kalmak mecburiyetindedir. Onun için gitmez. Onun gitmemesiyle Kavak'ın doktorsuz kalması haklı görülebilir mi? Tedbir diyorum, Kavak Kazasına doktorun gidebilmesi için tedbir diyorum arkadaşlar. Sadece bir misal arkadaşlar; müddeiumminin bir lâdisi dolayısıyla doktora olan ihtiyacı dahi temin edilemediği için adalet dahi yüzüstü kalmıştır.

Cezmi Türk diyor ki: «İşte tedbir!..» Bu kanun kalkınca gideceklerdir. Bu, hayret edilecek bir düşüncedir. Yani eskiden buraya doktor gidiyordu, bu kanun geldikten sonra doktor gitmez oldu. Eğer vaktiyle buralara doktor gidiyorsa bu kanun niçin geldi? Arkadaşlar, dok-

tor gitmediği içindir ki, bu kanun gelmişti. Belki bu kanun tatbikattaki aksaklıkları dolayısıyla gitmeyişi önleyemedi. Ama bu kanunun kalkması eskiye irca edışı oranın doktorsuzluğunu gidermiyecektir. Orası yine doktorsuz kalacaktır.

Kur'a usulünün kalkması.. Cezmi Türk kur'a usulünün iptidai olduğunu söylüyor. Bu belki iptidaidir, belki de hakkaniyet mevzuunda bir kıymet de ifade eder. Kanunda kur'a var. Nitekim Sağlık Komisyonu raporunda da var, kur'a kalkarsa, Silvan'a gitmem ama Çemişgezek'e giderim, diyen doktordan istifade edilebilir. bu pekâlâ temin edilir. Fakat kanun kalkarsa ne Silvan'a gider, ne Çemişgezek'e gider. Manisa'nın, Akhisar'ın doktorluğu dururken oralara gitmez.

Arkadaşlar; mevzu bir meslek mukayesesi değildir. Mesleklerin menfaatlerinin mukayeselerini yapmaktan uzak duralım. Tekrar ediyorum, kanunun eksik tarafları olabilir, fakat memleket realitelerine uyarak eksikliklerin tamamlanması, hem doktorların ihtiyaçlarını, menfaatlerini ve istikballerini temin etmek, hem de memleketin doktora olan ihtiyacını temin etmek, müttekâmil hale getirmek icabeder. Bu olmadıkça kanunun kaldırılması bence ele aldığımız bir huçuk senelik dâvayı yüzüstü bırakmak demek olur. Mâruzatım bundan ibarettir. Cezmi Türk'ün diğer sözlerini cevaba değer addetmiyorum...

REİS — Efendim, Müzakerenin yeterliği hakkında takrir mevcuttur. («Aleyhte konuşacağız» sesleri) Müsaade buyurun efendim, izah edeyim : İhtüzük hükümlerine göre yeterlik takririni oya koymaya imkân yoktur. 7 kişi konuşmuştur, fakat aleyhte bir arkadaş, Tefvik İleri konuştu. Bu itibarla yeterlik takrirlerini oya arz etmiyeceğim. Ancak; 15 kişi daha söz almıştır. Vakit de gecikmiştir. Bu itibarla verdiğiniz karar gereğince yarın sabah saat 10 da toplanmak üzere Birleşimi kapıyorum. (Soldan, «Pazartesi gününden itibaren, saat 10 da» sesleri)

Kapanma saati : 18,25

DÜZELTİŞ

(112 S. Sayılı Harcırah kanunu lâyihasının 70 nci sayfasının 20 ve 21 nci satırlarına ait «25 . I . 1926 tarihli ve 722 numaralı Bâzi Kolordular Menatıkındaki Erkân, Ümera ve Zâbitanın Tebdiline dair Kanun» ibaresi yanlışlıkla metne girdiğinden çıkarılacaktır.)

Gelir Vergisi Kanununun 24 ncu maddesinin (1) numaralı bendiyle aynı kanunun 30 ncu maddesinin (2) numaralı bendinin değiştirilmesi hakkındaki Kanuna verilen reylerin neticesi

(Kanun kabul edilmiştir.)

Âza sayısı : 487

Rey verenler : 246

Kabul edenler : 246

Reddedenler :

Çekinseler :

Reye katılmayanlar : 220

Açık mebusluklar : 21

[Kabul edenler]

AFYON KARAHİSAR

Süleyman Kerman

Bekir Oynaganlı

Kemal Özçoban

Avni Tan

Ahmed Veziroğlu

Gazi Yiğitbaşı

AGRI

Kasım Küfrevi

Halis Öztürk

Celâl Yardımcı

AMASYA

Kemal Eren

ANKARA

Muhlis Bayramoğlu

Ömer Bilen

Dağistan Binerbay

Hamdi Bulgurlu

Osman Şevki Çiçekdağ

Ramiz Eren

Hâmid Şevket İnce

Seyfi Kurtbek

Talât Vasfi Öz

Fuad Seyhun

Cevdet Soydan

ANTALYA

Nazifi Şerif Nabel

Burhanettin Onat

AYDIN

Namık Gedik

Nail Geveci

Şevki Hasırcı

Etem Menderes

Lütfi Ülkümen

BALIKESİR

Vacit Asena

Salâhattin Baskan

Esat Budakoğlu

Muzaffer Emiroğlu

Müfit Erkuyumcu

Enver Güreli

Mücteba İştin

Ali Fahri İşeri

Ahmet Kocabyıkoğlu

Yahya Pelvan

Muharrem Tunçay

Sıtkı Yırcalı

BİLECİK

İsmail Aşkın

Keşaf Mehmet Kurkut

Talât Oran

Yümnü Üresin

BİNGÖL

Feridun Fikri Düşünsel

Mustafa Nuri Okcuoğlu

BİTLİS

Nusrettin Barut

Salâhattin İnan

BOLU

Fahri Belen

Mahmut Güçbilmez

Vahit Yöntem

BURDUR

Fethi Çelikbaş

Mehmet Erkanacı

Mehmet Özbek

BURSA

Raif Aybar

Selim Ragıp Emeç

Agâh Erozan

Selim Herkmen

Sadettin Karacabey

Hulûsi Köymen

Mithat San

Halûk Şaman

Kenan Yılmaz

Necdet Yılmaz

ÇANAKKALE

Nihat İyriboz

Emin Kalafat

İhsan Karasioğlu

Nusret Kirişcioğlu

Ömer Mart

ÇANKIRI

Kenan Çığman

Celâl Otman

ÇORUH

Mecit Bumin

Mesud Güncü

Ali Rıza Sağlar

Zihni Ural

ÇORUM

Sedat Baran

Ahmet Başbüyük

Hüseyin Ortakcioğlu

Hasan Ali Vural

DENİZLİ

Baha Akşit

Fikret Başaran

Mustafa Gülcügil

Eyüp Şahin

DIYARBAKIR

Ferit Alpiskender

Mustafa Ekinci

EDİRNE

Mehmet Enginün

Cemal Köprülü

Rükneddin Nasuhioğlu

ELAZIĞ

Suphi Ergene

Mehmet Şevki Yazman

Hâmit Ali Yöney

ERZURUM

Rıfki Salım Burçak

Fehmi Çobanoğlu

Bahadır Dülger

Sabri Erduman

Enver Karan

Emrullah Nutku

Rıza Topçuoğlu

Memiş Yazıcı

Mustafa Zeren

ESKİŞEHİR

Hasan Polatkan

Abidin Potuoğlu

Kemal Zeytinoğlu

GAZİANTEP

Galip Kınoğlu

Süleyman Kuranel

Ali Ocak

Cevdet San

GİRESUN

Hayrettin Erkmen

Mazhar Şener

GÜMÜŞANE

Cevdet Baybura

Ahmet Kemal Varınca

Halit Zarbun

HATAY

Hasan Reşit Tankut

İÇEL

Aziz Köksal

İSPARTA

Said Bilgiç

Reşit Turgut
İSTANBUL

Enver Adakan
Salamon Adato
İhsan Altınel
Andre Vahram Bayar
Fuad Hülûsi Demirelli
Bedri Nedim Göknil
Fuad Köprülü
Adnan Menderes
Ahilya Moshos
Mükerrem Sarol
Füruzan Tekil
Celâl Türkgeldi

İZMİR

Mehmet Aldemir
Avni Başman
Needet İncekara
Vasfi Menteş
Halil Özyörük
Cemal Tunca
Ekrem Hayri Üstündağ
Zühtü Hilmi Velibeşe

KARS

Fevzi Aktaş
Abbas Çetin
Esat Oktay
Hüsamettin Tugaç

KASTAMONU

Sait Kantarel
Fahri Keçecioglu
Muzaffer Âli Mühto
Rifat Taşkın
Ziya Termen
Hayri Tosunoğlu

KAYSERİ

Fikri Apaydın
İsmail Berkok
Kâmil Gündeş
İbrahim Kirazoglu
Yusuf Ziya Turgut

KIRKLARELİ

Şefik Bakay
KOCAELİ

Hamdi Başak
Lûtfi Tokoğlu
Hüsni Türkand
Ethem Vassaf

KONYA

Abdürrahman Fahri A-
ğaoğlu
Rifat Alabay
Hidayet Aydıner
Remzi Birand
Sıtkı Salim Burçak
Ali Rıza Ercan
Saffet Gürol
Tarık Kozbek
Muammer Obuz
Murad Âli Ülgen
Umran Nazif Yiğiter

KÜTAHYA

Mecdet Alkin
Yusuf Aysal
Besim Besin
Hakkı Gedik
Remzi Koçak
İhsan Şerif Özgen

MALATYA

Hikmet Fırat
Nuri Ocakcioğlu

MANİSA

Samet Ağaoğlu
Şemi Ergin
Adnan Karaosmanoğlu
Fevzi Lûtfi Karaos-
manoğlu
Muzaffer Kurbanoglu

Nafiz Körez

Muhlis Tümay

MARAS

Abdullah Aytemiz
Ahmet Bozdağ

Nedim Ökmen
MUĞLA

Nuri Özsan
Nâtik Poyrazoğlu
MUŞ

Hamdi Dayı
Ferit Kılıçlar
NİĞDE

Hâdi Arıbaş
Süreyya Dellâloğlu
Asım Doğanay
Ferit Ecer
Halil Nuri Yurdakul

ORDU

Feyzi Boztepe
RİZE

İzzet Akçal
Kemal Balta
Osman Kavrakoglu
Mehmet Fahri Mete
Ahmet Morgil
Zeki Rıza Sporel

SAMSUN

Haşım Alişan
Naci Berkman
İsmail Işın
Tevfik İleri
Muhittin Özkefeli
Ferid Tüzel
Hâdi Uzer

SEYHAN

Zeki Akçalı
Arif Nihat Asya
Tevfik Coşkun
Salim Serçe
Sinan Tekelioğlu

SİRD

Mehmet Daim Süalp

SİNOB

Muhtar Acar
Nuri Sertoğlu

Server Somunsoğlu
Ali Şükrü Şavlı
Muhit Tümerkan
SİVAS

Sedat Zeki Örs
TEKİRDAĞ

Zeki Erataman
TOKAD

Sıtkı Atanç
Fevzi Çubuk
Ahmet Gürkan
Hamdi Koyutürk
Halûk Ökeren
Muzaffer Önal
Mustafa Özdemir

TRABZON

Salih Esad Alperen
Naci Altuğ
Mustafa Reşit Tarakçı-
oğlu

TUNCELİ

Hasan Remzi Kula
URFA

Hasan Oral
Celâl Öncel

VAN

Kâzım Özalp
YOZGAD

Faik Erbaş
Yusuf Karshoğlu
Fuat Nizamoglu
Hasan Üçöz

ZONGULDAK

Yunus Muammer Ala-
kant
Hüseyin Balık
Suat Başol
Ali Rıza İncealemdar-
oğlu
Cemal Kıpçak
Rifat Sivişoğlu
Avni Yurdabayrak

[Reye katılmıyanlar]

AFYON KARAHİSAR

Abdullah Güler
Ali İhsan Sâbis
Salih Torfilli

AMASYA

Hâmit Kosay
İsmet Olgaç

ANKARA

Sadri Maksudi Arsal
Salâhattin Benli
Muhlis Ete
Mümtaz Faik Fenik
(İ.)
Abdullah Gedikoğlu
Osman Talât İltekin
(İ.)

ANTALYA

Fatin Dalaman
Akif Sarıoğlu
İbrahim Subaşı
Ahmet Tekelioğlu
Ahmet Tokuş

AYDIN

A. Baki Ökdem
Cevat Ülkü

BALIKESİR

Arif Kalıpsızoğlu

BOLU

Zuhuri Danışman
Mithat Dayıoğlu
İhsan Gülez
Kâmil Kozak

BURSA

Ali Canip Yöntem

ÇANAKKALE

Kenan Akmanlar
Süreyya Endik (İ.)
Bedi Enüstün

ÇANKIRI

Kızım Arar
Kemal Atakurt
Celâl Boynuk

ÇORUH

Abbas Gigin

ÇORUM

Şevki Gürses
Baha Koldaş
Saip Özer

Hakkı Yemenciler

DENİZLİ

Ali Çobanoğlu
Refet Tavashoğlu

DİYARBAKIR

Yusuf Azizoglu
M. Remzi Bucak
Nâzım Önen

Kâmil Tayşı

EDİRNE

Arif Altınalmaz
Hasan Osma

ELAZIĞ

Abdullah Demirtaş
Ömer Faruk Sanaç

ERZİNCAN

Cemal Gönenç (İ.)
Şemsettin Günaltay
Nahid Pekcan
Sabit Sağıroğlu (İ.)
Ziya Soyulu

ERZURUM

Said Başak

ESKİŞEHİR

Muhtar Başkurt
Ekrem Baysal

Ali Fuad Cebesoy

GAZİANTEP

Ekrem Cenani
Samih İnal
Salâhattin Ünlü

GİRESUN

Hamdi Bozbağ
Ali Naci Duyduk
Tahsin İnanç (İ.)

Doğan Köymen
Arif Hikmet Pamuk-
oğlu

Adnan Tüfekcioğlu

GÜMÜŞANE

Vasfi Mahir Kocatürk
Halis Tokdemir

Kemal Yörükoğlu

HAKKÂRİ

Selim Seven

HATAY

Abdullah Cilli
Abdürrahman Melek

Celâl Sait Siren

Tayfur Sökmen
Cavit Yurtman

İÇEL

Halil Atalay
Hüseyin Fırat
Salih İnankur
Refik Koraltan (Reis)
Celâl Ramazanoğlu
Şahap Tol

İSPARTA

İrfan Aksu
Kemal Demiralay
Tahsin Tola

İSTANBUL

Ahmet Hamdi Başar
Celâl Bayar (Reisicum-
hur)

Nihad Reşad Belger (İ.)
Mithat Benker

Faruk Nafiz Çamlıbel
Hâdi Hüsmen

Salih Fuad Keçeci
Seyfi Oran

Fahrettin Sayımer

Mithat Sözer

Nazlı Tılabar

Ahmet Topcu

Hüsnü Yaman

Sani Yaver

Senihi Yürüten

İZMİR

Halide Edip Adıvar (İ.)

Pertev Arat

Cihad Baban

Behzat Bilgin

Muhiddin Erener

Sadık Giz

Tarık Gürerk

Osman Kapani

Abidin Tekön

KARS

Lâtif Aküzüm

Sırrı Atalay

Mehmet Bahadır (İ.)

Veyis Koçulu

Tezer Taşkıran

Hüseyin Cahit Yalçın

KASTAMONU

Şükrü Kerimzade
Hamdi Türe (İ.)

KAYSERİ

Emin Develioğlu
Ali Rıza Kılıçkale
Mehmet Özdemir

KIRKLARELİ

Mahmut Erbil

Fikret Filiz

Sıtkı Pekkip

Faik Üstün

KIRŞEHİR

Osman Bölükbaşı
Halil Sezai Erkut

Elvan Kaman

Rifat Özdeş

KOCAELİ

Ekrem Alican

Ziya Atığ

Salih Kalemcioğlu

Mümtaz Kavallioğlu (İ.)

Yeredoğ Kişioğlu

Saim Önhon

Mehmet Yılmaz (İ.)

KONYA

Kemal Ataman

Abdi Çilingir

Ziyad Ebüzziya

Himmet Ölçmen

KÜTAHYA

Asım Gündüz

Ahmet İhsan Gürsoy

Ahmet Kavuncu

Süleyman Süruri Na-
suhoglu

MALATYA

Esat Doğan

Hüseyin Doğan (İ.)

Mehmet Sadık Eti

İsmet İnönü

Mehmet Kartal

Mehmet Kulu

Abdülkadir Özbay

Lütfi Sayman

MANİSA

Faruk İlker

Refik Şevket İnce (İ.)

Sudi Mihciöglü
Hamdullah Suphi Tan-
rıöver

MARAŞ

Salâhattin Hüdayioğlu
Ahmet Kadoğlu
Remzi Öksüz
Mazhar Özsoy

MARDİN

Abdürrahman Bayar
Mehmet Kâmil Boran
Rıza Erten
Abdülkadir Kalav
Cevdet Öztürk
Kemal Türkoğlu
Aziz Uras

MUĞLA

Yavuz Başer
Cemal Hümal
Zeyyat Mandalıncı
Nadir Nadi

NİĞDE

Fahri Köşkeröglü

Hüseyin Ülkü
ORDU

Refet Aksoy
Hüsnü Akyol
Naşit Fırat
Yusuf Ziya Ortaç
Zeki Mesut Sezer
Hamdi Şarlan
Atıf Topaloğlu

SAMSUN

Firuz Kesim
Şükrü Uluçay
Hasan Fehmi Ustaoglu

SEYHAN

Remzi Oğuz Arık
Sedat Barı
Yusuf Ziya Eker
Reşad Güçlü
Mahmut Kibaroglu
Cezmi Türk

SİRD

Baki Erden
Şefik Türkdogan

Cemil Yardm
SİVAS
Nâzım Ağacıoğlu
Ercüment Damalı
İbrahim Duygun
Şevki Ecevit
Nurettin Ertürk
Halil İmre
Rifat Öçten
Bahattin Taner
Hüseyin Yüksel

TEKİRDAĞ

İsmail Hakkı Akyüz
Hüseyin Bingül
Şevket Mocan
TOKAD
Zihni Betil

TRABZON

Faik Ahmed Barutçu
Saffet Baştımaz
Cemal Reşit Eyüboğlu
Mahmut Goloğlu

Süleyman Fehmi Ka-
laycıoğlu
Hamdi Orhon
Hasan Saka
Cahid Zamangil
TUNCELİ
Hıdır Aydın
URFA
Neçdet Açal
Feridun Ayalp
Feridun Ergin
Reşit Kemal Timuroğlu
VAN

İzzet Akın
Ferid Melen
YOZGAD

Niyazi Ünal Aleli
Avni Doğan
Hâşim Tatlıoğlu
ZONGULDAK

Fehmi Açıksöz
Abdürrahman Boyacı-
giller

[Açık mebusluklar]

Amasya	1	Manisa	1
Ankara	1	Niğde	1
Bursa	1	Sivas	2
Denizli	2	Tekirdağ	1
Diyarbakır	1	Tokad	1
Kastamonu	2	Trabzon	1
Kayseri	1	Urfa	1
Konya	2	Zonguldak	1
Malatya	1		21

**Artırma, Eksiltme ve İhale Kanunu ile Muhasebei Umumiye Kanununa ek kanun lâiyhası ve Maliye ve Bütçe komisyonları raporları
(1/429)**

T. C.

Başbakanlık

Muamelât Umum Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı: 71/2380, 6/2480

19 . VIII . 1952

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 6 . VI . 1952 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan, 2490 sayılı Artırma, Eksiltme ve İhale Kanunu ile 1050 sayılı Muhasebei Umumiye Kanununa ek kanun tasarısının gerekçesiyle birlikte sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başbakan

A. Menderes

GEREKÇE

İkinci Dünya Harbinin zuhurunu mütaakıp, resmî dairelerce yabancı memleketlerden yapılan mübayaalarda karşılaşılan zorlukları önlemek üzere 4097 sayılı Kanun istihsal edilmişti. Sözü geçen kanun 1939 Avrupa Harbinin devam ettiği müddetle takyit edilmiş olmakla beraber, henüz nihai sulh muahedelerinin akdedilmemiş bulunması dolayısıyla, harb sonu devresinde de mezkûr kanun hükümlerinin tatbikına devam edilmiştir. Ancak bu konu üzerinde Dışişleri Bakanlığı ile cereyan eden muhabere neticesinde, halen Avrupa'da devam eden bir harb hali bulunmadığı müşarünleyh Bakanlıkça bildirildiğinden, bugün için Devlet dairelerinin mühim bir ihtiyacını karşılamakta olan 4097 sayılı Kanunun yerine aynı maksadı temin edecek yeni bir kanun alınması zarureti ile karşılaşılmıştır.

Her ne kadar halen Maliye Bakanlığında yeni Artırma, Eksiltme ve İhale Kanunu tasarısı üzerinde çalışmalar yapılmakta ise de, bu tasarı hazır olup kanuniyet kesbedinceye kadar Devlet dairelerinin yabancı memleketlerden yapacakları mübayaaların aksamaması lüzum ve zarureti karşısında bu tasarının Yüksek Meclise sunulması ihtiyacı hâsıl olmuştur.

Maliye Komisyonu raporu

T. B. M. M.
Maliye Komisyonu
Esas No. 1/429
Karar No. 9

3. XII. 1952

Yüksek Başkanlığa

2490 sayılı Artırma, Eksiltme ve İhale Kanunu ile 1050 sayılı Muhasebei Umumiye Kanununa ek kanun tasarısı Maliye Bakanlığı mümessilinin de iştirakiyle komisyonumuzca incelendi.

Dış memleketlerden satın alınmış veya satın alınacak her çeşit eşya ve gereçlerin 2490 sayılı Artırma, Eksiltme ve İhale Kanunu ile 1050 sayılı Muhasebei Umumiye Kanununun 83 nci maddesinin (H) fıkrası hükümlerinin uygulanması kabil olmıyan hallerde ait olduğu bakanlığın teklifi ve Maliye Bakanlığının muvafakati ile Bakanlar Kurulunca tesbit edilecek esaslar dairesinde mübayaaya imkânını veren 4097 sayılı Kanun 1939 Arvupa harbinin devamı ile takyit edilmiş bulunmaktadır.

Halbu ki, böyle bir kanuna yalnız harb halinde değil, devam eden ekonomik şartlar muvacehesinde daima ihtiyaç vardır. Bu itibarla, İkinci Dünya Harbinin halen devam edip etme-

diği ve ne zaman bitmiş sayılacağı hususu üzerinde komisyonumuzca durulmamış ve Hükümetin gerekçesi kabul edilmemiştir.

Ancak, gelecekteki ihtiyaçların da sağlanabilmesi, mevcut hükümlerin harb hali ile takyit olunmamasını gerektirdiğinden 4097 sayılı Kanunun bu maksadı sağlayacak şekilde tadili zaruri görülmüş ve bu sebeplerle tasarının esası ittifakla kabul edilmiştir, yalnız başlık değiştirilmiştir.

Havalesi gereğince Bütçe Komisyonuna tevdi buyrulmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Maliye Komisyonu Başkanı

Sözcü

Rize

Siird

I. Akçal

M. D. Süalp

Kâtip

Kocaeli

Amasya

Erzurum

F. Açıksöz

H. Koray

S. Erduman

Samsun

Yozgad

Zonguldak

Ş. Uluçay

F. Nizamoğlu

R. Sivişoğlu

Bütçe Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Bütçe Komisyonu

Esas No. 1/429

Karar No. 35

12 . XVII . 1953

Yüksek Reisliğe

2490 sayılı Artırma, Eksiltme ve İhale Kanunu ile 1050 sayılı Muhasebei Umumiye Kanununa ek olarak Maliye Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince Yüksek Meclise arzı kararlaştırılıp Bağvekâletin 19 . VIII . 1952 tarihli ve 6/2480 sayılı tezkeresiyle gönderilen kanun lâyihası Maliye Komisyonu raporu ile birlikte Komisyonumuza havale edilmiş olmakla Maliye Vekâleti mümessili hazır olduğu halde tetkik ve müzakere edildi.

Hükümet gerekçesinde, Artırma, Eksiltme ve İhale Kanunu ile Muhasebei Umumiye Kanununa ek olarak 1941 senesinde kabul olunan 4097 sayılı Kanunun muvakkat maddesi, 1939 harbinin devamı müddetine munhasır olmak kaydıyla resmî dairelerin dış memleketlerden lüzumlu eşya ve gereçlerin kolaylıkla satın alınabilmesini sağlamak maksadiyle tedvin edilmiş olduğu ve halen Avrupa'da devam eden bir harb hali bulunmadığı ve bugün için Devlet dairelerinin mühim bir ihtiyacını karşılamakta olan bu maddede hükmünün yerine aynı maksadı temin için bu lâyihanın sevk edilmiş olduğu bildirilmektedir.

Devlet dairelerinin yabancı memleketlerden yapacakları mubayaaların aksamaması lüzum ve zarureti ile hazırlanmış olan kanun lâyihası üzerinde cereyan eden müzakerelerden sonra mad-

delerin görüşülmesine geçilmiş ve madde metinlerinde terim değişiklikleri yapılmak suretiyle kanun lâyihası Komisyonumuzca esas itibariyle aynen kabul edilmiştir.

Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis	Bu rapor Sözcüsü
Rire	Siird
İ. Akçal	B. Erden
Ankara	Ankara
M. Bayramoğlu	M. Ete
Antalya	Çanakkale
A. Saroğlu	K. Akmanlar
Diyarbakır	Diyarbakır
Y. Azizoglu	M. Ekinci
Gaziantep	Giresun
E. Cenani	M. Şener
İstanbul	İzmir
S. Oran	B. Bilgin
Kırşehir	Konya
R. Özdeş	M. A. Ülgen
Malatya	Ordu
M. S. Eti	R. Aksoy
Rize	Siird
O. Kavrakoğlu	M. D. Süalp
Sivas	Trebzon
H. İmre	S. F. Kalaycıoğlu

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

2490 sayılı Artırma, Eksiltme ve İhale Kanunu ile 1050 sayılı Muhasebei Umumiye Kanununa Ek Kanun

MADDE 1. — Dış memleketlerden satın alınacak her çeşit eşya ve gereçler, 2490 sayılı Artırma, Eksiltme ve İhale Kanunu ile 1050 sayılı Muhasebei Umumiye Kanununun 83

MALİYE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

4097 sayılı Kanunu değiştiren kanun tasarısı

MADDE 1. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

BÜTÇE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

2490 sayılı Artırma, Eksiltme ve İhale Kanunu ile 1050 sayılı Muhasebei Umumiye Kanununa ek kanun lâyihası

MADDE 1. — Dış memleketlerden satın alınacak her çeşit eşya ve gereçler 2490 sayılı Artırma, Eksiltme ve İhale Kanunu ile 1050 sayılı Muhasebei Umumiye Kanununun 83 ncu

Hâ.

ncü maddesinin (H) fıkrası hükümlerinin uygulanması kabil olmıyan hallerde, ait olduğu bakanlığın teklifi ve Maliye Bakanlığının muvafakati ile Bakanlar Kurulunca tesbit edilecek esaslar dairesinde mubayaa edilebilir.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Başbakan

A. Menderes

Devlet Bakanı

Başbakan Yardımcısı

S. Ağaoğlu

Devlet Bakanı

Adalet Bakanı

E. Nasuhioğlu

Millî Savunma Bakanı

H. Köymen

İçişleri Bakanlığı

Dışişleri Bakanı

F. Köprülü

Maliye Bakanı

H. Polatkan

Millî Eğitim Bakanı

T. İleri

Bayındırlık Bakanı

K. Zeytinoğlu

Ekonomi ve Ticaret Bakanı

Muhlis Ete

Sağlık ve So. Yardım Bakanı

Dr. E. H. Üstündağ

Gümrük ve Tekel Bakanı

S. Yırcalı

Tarım Bakanı

N. Ökmen

Ulaştırma Bakanı

S. Kurtbek

Çalışma Bakanı ve İşletmeler
Bakanı Vekili

N. Össan

Mal. K.

MADDE 2. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

B. K.

maddesinin (II) fıkrası hükümlerinin uygulanması kabil olmıyan hallerde, ait olduğu Vekâletin teklifi ve Maliye Vekâletinin muvafakati ile İcra Vekilleri Heyetince tesbit edilecek esaslar dairesinde mubayaa edilebilir.

MADDE 2. — Bu kanun neğri tarihinden itibaren mer'idir.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

Konya Mebusu Sıtkı Salim Burçak ve 2 arkadaşının, Tıp Mensuplarının Devlet Teşkilâtında Vazifeye Alınma Şartları hakkındaki 5979 sayılı Kanunun yürürlükten kaldırılmasına dair kanun teklifi ve Sağlık ve Sosyal Yardım Komisyonu raporu (2/567)

30 . XI . 1953

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

5979 sayılı Kanunun ilgasına dair yapmış olduğumuz kanun teklifi esbabı mucibesiyile birlikte ilişikte sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasına emir ve müsaadelerinizi saygı ile arz ve rica ederiz.

Konya Konya İstanbul
Dr. S. S. Burçak A. F. Ağaoğlu A. V. Bayar

GEREKÇE

Coğrafi, iktisadi, içtimai ve idari sebeplerle hususi vaziyet arzeden mahallerde iki sene mecburi hizmet ifa etmiyen tabip, dış tabibi ve eczacıların genel, katma ve özel bütçeli dairelerle İktisadi Devlet Teşekküllerinde ve sermayesinin tamamı veya yarısından fazlası Devlete ait olan müesseselerde ve İşçi Sigortalarında vazife verilmeyeceğine dair 5979 sayılı Kanun 28 . VI . 1952 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Kanunun bir buçuk senelik tatbikatında beklenen maksat elde edilemediği gibi başka pek çok mahzur meydana gelmiştir. Kanunun neşrinden sonra doldurulacakları ümit edilen kadrolar aksine artmıştır. İcra Vekilleri Heyeti kararıyle hususiyet arzeden mahal olarak kabul edilen yerlere - o mahal ile alâkası olduğundan - tayin edilmesini istiyen tabipler bulunduğu halde, kanunun taşıdığı hükümler yüzünden tayin yapmak imkânı bulunamamış ve bu memuriyetler boş kalmıştır. Esasen mecburiyet tahmil suretiyle sağlık hizmetlerinin ifasını temin etmek çok zordur. Hizmetin kalitesi mühim olduğuna göre mecburi hizmet gibi menfi bir yoldan değil, bu sahada çalışanları tatmin etmek suretiyle gayeyi elde etmek maksat ve maslahata daha uygun olacaktır.

Gerçi diğer bazı Devlet memurları için de mecburi hizmet tahmil edilmiş ise de, bu mecburiyetler, ancak memurların mensup oldukları vekâlet çerçevesi dâhilinde kaldıkları müddetçe mevcut olup, başka bir vekâlete veya teşekkülde vazife almalarına mâni değildir.

Halbuki tabip, dış tabibi ve eczacılar için bu hak da tanınmamıştır. Serbest olarak başka meslek sahiplerinden daha kolayca çalışabilecek durumda olan tabip, dış tabibi ve eczacılara mecburi hizmet en sonra tatbik edilmesi icabederken en sert bir şekilde ve hiçbir hak ve rüchaniyet tanınmadan tatbiki doğru olamaz.

Bu sebeplerle 5979 sayılı Kanunun yürürlükten kaldırılması için bağlı teklif hazırlanmıştır.

Sağlık ve Sosyal Yardım Komisyonu Raporu

T. B. M. M.

S. ve So. Yardım Komisyonu

Esas No : 2/567

Karar No : 3

5 . I . 1954

Yüksek Reisliğe

Konya mebusları Dr. Sıtkı Salim Burçak, Abdürrahman Fahri Ağaoğlu ve İstanbul Mebusu Andre Vahram Bayar'ın müşterek hazırlayıp Yüksek Riyasetçe komisyonumuza havale kılınan 5979 sayılı Kanunun yürürlükten kaldırılmasına dair kanun teklifi Sağlık ve Sosyal Yardım Vekili ve Vekâlet mümessilleri huzuriyle görüşüldü.

Coğrafi, iktisadi, içtimai ve idari sebeplerle hususi vaziyet arzeden mahallerin sağlık hizmetlerine tabip, diş tabibi ve eczacı temin etmek gayesiyle Yüksek Meclisçe kabul edilip 28 . VI . 1952 tarihinde yürürlüğe giren 5979 sayılı Kanun, bir buçuk seneden beri meriyette olmasına rağmen beklenen gaye temin edilememiş tamamen aksine bir netice yaratmıştır. Bu kanun, devlet teşkilâtında, belediye, özel idare, İktisadi Devlet Teşekküllerinde ve işçi sigortalarında sarfedecekleri mesai ile mütenasip bir maaş veya ücret alabilecek olan tabip, diş tabibi ve eczacıları, Sağlık ve Sosyal Yardım Vekâletinin Teşkilât Kanunundaki kadro maaşlarıyla evvelâ memleketin hususiyet taşıyan bu bölgelerinde çalışmadıkça vazife almalarına mâni hükümler taşıyordu.

Yüksek Meclisin bilhassa son senelerde yurt sathına serptiği yeni birçok sıhhi müesseselere paralel olarak Sağlık ve Sosyal Yardım Vekâleti Teşkilât Kanununa da yeni kadrolar ilâve edilmek suretiyle bu gibi yerlerin sıhhi elemanlar ihtiyacı bir kat daha artarak hayati bir zaruret halini almıştır.

Artan ihtiyaca, elde miktarı kâfi kadro mevcut bulunmasına, ve mecburi hizmet Kanununun da yürürlükte olmasına rağmen bu gibi yerlere tâyin yapılamaması sebepleri üzerinde durarak dikkatle incelemek ve çare aramak icabeder.

Tabip ve eczacılık gibi; diğer mesleklerden daha çok serbest çalışma imkânına sahip olan bu meslek erbabını kanunlarla hizmete zorlamak

kanaatimizce gayeye ve maslahata uygun olmaz. Tatbikatın verdiği neticelerde bu görüşün doğruluğunu ispat etmektedir. Kanundan evvel gerçi Sağlık ve Sosyal Yardım Vekâleti teşkilâtında bâzı kadrolar münhal idi ve buralara tâyin yapmak güç oluyordu. Fakat kanunun neşrinden sonra doldurulacakları ümit ve tahmin edilen bu münhal kadrolar maalesef azalmamış aksine artmıştır. Komisyonumuzda Sayın Vekilin vermiş olduğu malûmata göre de tabip, diş tabibi ve eczacı bekliyen boş kadrolar kanunun neşrinden sonra tedricen artmış ve bu gün (430) a yükselmiştir. Kanun, yalnız hususi vaziyet arzeden mahallerin boş kalmasına sebep olmakla kalmamış, ayrıca tabip ve eczacılar tarafından cazip addedilebilen yerlerin de boş kalması neticesini doğurmuştur.

Çünkü Vekiller Heyeti kararıyla hususiyeti kabul edilmiş yerlerde vazife alınmadıkça başka yerlere de tâyin yapılamamış ve bu yerler boş kalmıştır.

5979 sayılı Kanun Sağlık ve Sosyal Yardım Komisyonunda görüşülürken taşımış olduğu ağır hükümlere rağmen memleketin geri kalmış bölgelerinin muhtaç bulunduğu sağlık elemanlarına bir an evvel kavuşabilmelerini temin maksadıyla bâzı tadillerle ve bu gibi yerlerde vazife alacaklara muayyen bir tazminat verilmesi kaydıyla kabul edilmişti. O zaman; komisyon bu mevzuda esaslı incelemelerde bulunmuş ve tazminatın kabulünden başka çare bulamamıştı. Komisyonumuzdan sonra kanunun görüşüldüğü Bütçe Komisyonunda tazminat kaldırılmış, yalnız mecburiyet ipka edilmiştir.

Yüksek Mecliste kanun görüşülürken izahat veren Bütçe Komisyonu Sözcüsü, tazminatın prensip noktasından ve tahsisatın bulunmamasından kabul edilmediğini açıklamıştır. Mahrumiyet bölgelerinde çalışan tabip ve eczacılara tazminat kabul edildiği takdirde diğer memurlara da prensip olarak bu tazminatın verilmesi icabedeceği beyan edilmiştir ki, kanaatimizce

timizce bu mütalâa yerinde değildir. Zira, Devlet teşkilâtında hiçbir sınıf memura bu şekilde bir mecburiyet tahmül edilmemiştir. Mahrumiyet bölgelerine tâyin edilen diğer bütün memurlar bu memuriyete gitmediği veya istifa ettiği takdirde başka bir vekâlet teşkilâtında veya belediye, özel idare, İktisadi Devlet Teşekküllerinde, bankalarda ve işçi sigortalarında vazife alabilmektedirler. Halbuki, yalnız ve sadece tabip ve eczacılara bu hak tanınmamıştır. Bunlar, Sağlık ve Sosyal Yardım Vekâletince tâyin edildikleri yerlere gitmedikleri takdirde ve müddetçe Devlet teşkilâtında, özel idare, belediye İktisadi Devlet Teşekkülleri ve işçi sigortalarında hiçbir suretle vazife alamıyacaklardır. Kolayca serbest çalışma imkânına sahip bulunan tabip, dış tabibi ve eczacıları istihdaf edip memleketin yüksek menfaatleri uğruna böyle ağır hükümler taşıyan kanundan, tazminat hükmünün çıkarılması onu peşinen işlemez hale koymuştur. Âmme hizmetlerinin görülebilmesi için bâzı mesleklere vali, kaymakam, hâkim ve mühendislere tanınan muhtelif unvanlardaki tazminat ve hakların memleketin çok muhtaç bulunduğu sağlık hizmetlerinde çalışan meslek erbabına da tanınması lâzımdır.

5979 sayılı Kanunun ilgasına dair bu kanunun Komisyonumuzda görüşülmesi sırasında gerek Sağlık ve Sosyal Yardım Vekili ve gerekse vekâlet mümessilleri kur'a çekme mecburiyeti kaldırılarak tazminat konulması suretiyle tadiline taraftar bulunmuş iseler de; Komisyonumuz bu teklifleri uygun bulmamıştır.

Kur'anın kaldırılması gerçi vekâlete tâyinlerde bir serbestî temin edecekse de; hususi vaziyet arzeden mahallerin her bakımdan durumları birbirlerine müsavi olmadığından bunlardan mevki, mahal ve şartları daha iyi olanlara tâyin yapılabilecek ve şartları gayrimüsaait bulunan yerler - ki, bilhassa ihtiyaç duyulan yerler buralarıdır - yine boş kalacaktır.

Tazminat teklifi de şu sebeplerle kabul edil-

memiştir :

Evvelâ komisyonun kabul ettiği % 50 tazminat teklifi Yüksek Meclisçe kabul edilmişti. Halbuki bir buçuk senelik tatbikat % 50 tazminatın dahi kanunun yürümesini sağlayacak miktarda bulunmadığını göstermiştir. Şu halde, Hükümetin bu meseleyi esaslı bir şekilde inceliyerek dâvayı kökünden halledecek tedbirleri muhtevi bir kanun ile Yüksek Meclisçe gelmesi icabetmektedir.

Komisyonumuza bu mevzuda yakın bir zamanda memleket realitelerine uygun kararların alınacağı kanaatini muhafaza etmekle beraber, hususi vaziyet arzeden mahallere tabip, dış tabibi ve eczacı temin etmek gayesiyle çıkarılan 5979 sayılı Kanunun münhallere tâyinleri sağlamadığını, aksine birçok memuriyetlerin açılmasına sebep olarak vekâleti ve memleketi müşkül vaziyete soktuğu gibi lüzumsuz yere tabip ve eczacı mensuplarını tazyik ettiğini nazarı itibara alarak bir an evvel yürürlükten kaldırılmasının âcil bir zaruret olduğu ittifakla karar vermiş ve teklifi aynen kabul etmiştir.

Kabul edilen teklif ivedilik ve öncelikle görüşülmesi temennisiyle Yüksek Reisliğe sunulur.

Sağlık ve Sosyal Yardım

Komisyonu Reisi namına

Sözcü

Çoruh

A. Rıza Sağlar

Kâtip

İzmir

N. İncekara

Bilecik

T. Oran

Balıkesir

E. Baysal

Kars

E. Oktay

Seyhan

C. Türk

Sivas

B. Taner

Afyon K.

A. Tan

Çankırı

K. Çiğman

İçel

A. Köksal

Kocaeli

Z. Atıç

Sinob

A. Şükrü Şavlı

Bu Rapor

Sözcüsü

Kocaeli

H. Türkan

Balıkesir

M. Tunçay

İmzada bulunamadı

Çankırı

C. Otman

İstanbul

A. Vahram Bayar

Konya

S. Salim Burçak

Sivas

N. Ağacakoğlu

Tekirdağ

Z. Erataman

KONYA MEBUSU SITKI SALİM BURÇAK
VE 2 ARKADAŞININ TEKLİFİ

5979 sayılı Kanunun yürürlükten kaldırılması
hakkında kanun teklifi

MADDE 1. — Tıp mensuplarının Devlet teşkilâtında vazifeye alınma şartları hakkındaki 5979 sayılı Kanun yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu İcra Vekilleri Heyeti yürütür.

SAĞLIK VE SOSYAL YARDIM
KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

5979 sayılı Kanunun yürürlükten kaldırılması
hakkında kanun lâiyhası

MADDE 1. — Teklif sahibinin birinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Teklif sahibinin ikinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Teklif sahibinin üçüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Elâzığ Mebusu Ömer Faruk Sanaç'ın, Gelir Vergisi Kanununun 30 ncu maddesinin ikinci fıkrasının tadiline ve Sinob Mebusu Muhit Tümerkan'ın, Gelir Vergisi Kanununun 24 ncü maddesinde değişiklik yapılmasına dair kanun teklifleri ve Geçici Komisyon raporu (2/528, 532)

Elâzığ Mebusu Ömer Faruk Sanaç'ın, Gelir Vergisi Kanununun 30 ncu maddesinin ikinci fıkrasının tadiline dair kanun teklifi (2/528)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

5421 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 30 ncu maddesinin ikinci fıkrasına, sivil makinist kaydının ilâvesi suretiyle tadiline ait gerekçe ve kanun teklifi ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin ifasını saygı ile arz ederim.

Elâzığ Mebusu
Ö. F. Sanaç

GEREKÇE

Hava sınıfına verilecek zam ve tazminler hakkındaki 1938 de kabul ve neşrolunan 3485 sayılı Kanununun 1, 3 ve 4 ncü maddeleri gereğince hava okulunu bitirip diploma alanlardan pilot olan ve olmayan uçucular arasında subay ve astsubay gibi sivil makinistler de uçuş tazminatı almaktadırlar..

Keza ahiren 1 . 7 . 1952 tarihinde kabul olunan uçuş tazminatına ait 5950 sayılı Kanununun geçici birinci ve ikinci maddeleri hükümlerine göre 3485 sayılı Kanununun 3 ncü maddesine göre verilen uçuş tazminatının ödenmesine devam olunur şeklinde hüküm konulmuş bulunmaktadır.

Halbuki 3 . 6 . 1949 gününde kabul olunan 5421 sayılı Gelir Vergisi Kanununun teşvik ikramiye ve mükâfatların Gelir Vergisinden istisnasına dair 30 ncü maddesinin 2 nci fıkrasında subay ve erlere uçuş ve dalış gibi hizmetler dolayısıyla verilen gündelikler, ikramiyeler ve zamların Gelir Vergisinden istisna tutulması derpiş olunmuştur.

Bu vaziyete göre, aynı mucip sebeplere binaen bahsi geçen 3485 ve 5950 sayılı kanunlar gereğince aynı fasıldan tahsisat almakta olan sivil makinistlerden, gene mucip sebep ve görülen hizmet de aynı mahiyette olmasına rağmen munhasıran 5421 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 30 ncu maddesinin ikinci fıkrasında sivil makinist kaydının bulunmaması hasebiyle, Gelir Vergisi kesilmektedir.

Bu baptaki ödemelerin, yani bahsi geçen 3485 ve 5950 sayılı kanunların esbabı mucibesi, uçuş ve dalış hizmetlerine teşvik ve rağbeti artırma maksadına mâtufl bulunmasına ve aynı eşhasın aynı şartlar altında kaybettiği sıhhatinin tazminatı bulunmasına ve Gelir Vergisinin 30 ncu maddesinin istisnaiyete ait hükmü de aynı mucip sebebe müstenit bulunmasına binaen sivil ve askerler arasında doğan bu ikiliğin, hakkaniyet ve müsavat icabı olduğu gibi kanunla müesses haklar muvacehesinde de giderilmesi zaruri bulunmaktadır.

5421 sayılı Gelir Vergisi Kanunundan sonra çıkan 5590 sayılı Kanun da keza 3485 sayılı Kanunun sivil makinistler lehine tesis ettiği hükmü tekrar muhafaza ve temin etmiş olması bu zaruretini sarahaten ifade etmektedir.

Arzolunduğu şekilde Gelir Vergisi Kanununun mevzu bahis hükmü dışında kalan halen hava

kuvvetlerinde (102) sivil makinist mevcuttur. Bunlardan bir kısmından âzami (12,75) kuruş gibi bir meblâğ vergi olarak kesilmektedir. Mevcut kanuni vaziyete göre bu vatandaşlardan 5421 sayılı Kanunun tatbikından itibaren Gelir Vergisi olarak kesilen miktarın iadesi de kanun ve hakkaniyete uygun olur. Esasen bu, Devlete büyük bir malî külfet de tahmil etmiyecektir. Bu mak-satla geçici madde hükmü vaz'olunmuştur.

Bu itibarla zikri geçen mucip sebeplere binaen takdim kıldığım kanun teklifimin kabulünü say-gı ile arz ederim.

Elâzığ Mebusu
Ömer Faruk Sanaç

ELÂZİĞ MEBUSU ÖMER FARUK SANAÇ'IN
TEKLİFİ

5421 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 30 ncü maddesinin ikinci fıkrasının tadiline ait kanun teklifi

MADDE 1. — 5421 sayılı Gelir Vergisi Ka-nununun 30 ncü maddesinin ikinci fıkrası aşa-ğıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Subay, sivil makinist ve erlere uçuş, dahış gibi hizmetler dolayısıyla verilen gündelikler, ikramiyeler ve zamlar.

GEÇİCİ MADDE 1. — 5421 sayılı Kanunun

tatbiki ile sivil makinistlerden kesilen Gelir Vergisi tutarı kadar tahsisat, müstahiklerine ödenmek üzere gelecek yıl bütçesine konur.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 3. — Bu kanunu Maliye Vekâleti yürütür.

Sinob Mebusu Muhit Tümerkan'ın, Gelir Vergisi Kanununun 24 ncü maddesinde değişiklik yapılması hakkında kanun teklifi (2/532)

5421 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 24 ncü maddesinin ilk fıkrasının ve 1 sayılı fıkrasının değiştirilmesine dair kanun teklifi

25 . V . 1953

Yüksek Reisliğe

5421 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 24 ncü maddesinin ilk fıkrasının ve 1 sayılı fıkrasının değiştirilmesine dair kanun teklifim ve gerekçesinin ilişik olarak sunulduğunu, muamelesinin ifasını saygı ile rica ederim.

Sinob Mebusu
Dr. M. Tümerkan

5421 sayılı Kanununun 24 nci maddesinde yapılmasını teklif ettiğim değişikliğe dair

GEREKÇE

Gelir Vergisi Kanununun çeşitli istisnalarını belirten beşinci bölüm 24 nci maddesinin birinci fıkrasının kendilerine uygulanmasını istiyen yüz binden fazla yurttaşın karşılaştıkları formalite zorlukları malumdur. Meflûç, ağır sakat, ileri derecede ihtiyar birçok insanların bâzan sedyelerle hastanelere getirilmeleri, günlerce ıstırap çekmeleri pek acıdır. Bunların, sakatlık ve hastalıklarıyla hiç ilgisi olmayan birçok mütehasısın muayenelerini de beklemeleri pek üzücü olmaktadır. Bu formaliteler, Hazineye fayda vermek şöyle dursun, yüzlerce mütehasısın asıl kendi hizmetlerine tahsis edecekleri zamanları ve hastanelerin o kadar milyonlar sarfiyle idame edilen varlıklarını faydasız hale sokmaktadır.

Yürürlükteki kanuna göre yapılan tetkikat, her müracaatçının, hastanelerin 5 er, 10 ar mütehasısının elinden geçirilmesini gerektirmektedir. Bu hal, her hastanede haftada en az 500 er hasta şehirli veya köylü hastanın muayene ve tedavisini engellemektedir.

Müracaat sahiplerinden 65 yaşını bitirmiş olanlar hemen daima, raporlarını almakta, ve bu memleketimiz için normal bulunmaktadır. 65 ten daha aşağı yaşlarda bulunan müracaat sahiplerinin ise % 90, % 95 hakikaten sakat ve hasta bulunmakta, ve ona göre raporlarını almaktadırlar. Hastanelerin şehir hizmetleri bir müddettir hemen hemen felce uğradığı için, idareler her gün artmakta olan müracaatları tahdide tâbi tutmaya mecbur kalmaktadırlar. Tabii, bu hal de mâlûl ve sakat raporu almaya müstahak vatandaşların, hiç icap yokken yollarda, hanlarda, hastane bahçe ve koridorlarında sürünmelerini mucip olmaktadır.

Tabloyu tasavvur etmek zor değildir. Sadece bir formalitenin yerine gelmesi için 5 - 10 mütehasısın her bakımdan yorucu muayenelerinde hazır bulunan bu, sürekli hasta, ve mâlûllerin, durumlarını tevsik için iki tarafa da bu kadar eziyat etmeye lüzum yoktur, ve bu tatbikatın amelî hiçbir faydası da görülmemektedir. Bundan hekimler de, idareciler de, hasta ve mâlûlleri kollarından tutarak günlerce gezdiren yakınları da, halk da büyük bir huzursuzluk duymaktadır.

Teklifimizin bu kısmında askerî muayene usullerinden mülhem oldum. Bâriz sakatlığı veya çalışmayacak durumu, veya tesbit edilebilir bir hastalığı olanlar hakkında, meselâ biri askerî olmak üzere iki tabip, hattâ askerlikten muaf kılma kararı verilmektedir. Vâzn kanun, bu usulle büyük zorlukları önlemiş, ve yıllarca yapılan tatbikat, bu hususta, hastane heyeti sıhhiyelerince verilmiş olan kararlar gibi, bunların verdiği kararlarda da aksaklık göstermemiştir.

Sakatlar için Gelir Vergisinden muafiyet gibi Devletin şefkat ve atıfet hislerine dayanan bir mevzuun bir kısmının olsun aynı kıstaslarla halli mümkün görülmüştür.

Pek belli mâlûllüklerin, hattâ hekimlikte yetkisi olmayan ihtiyar heyetlerine veya idari bâzı heyetlere bırakılması bile mümkündür. Bu heyetlerin rapor verme yetkisi bulunmadığı nazara alınarak, hiç olmazsa teklifimizin a ve d fıkralarında gösterilen tabiplerin raporlarının her hususta muteber olması uygun olacaktır, ve bu husus mevzuatımıza, ve birçok tatbikata uygundur.

Bugün hastane sıhhi heyetlerine sevk edilen ve 10 mütehasısın elinden geçen müracaat sahipleri hakkında, sadece ilgili mütehasısın hükmü tatbik edildiği malumdur. Diğer mütehasısınlar bu ilgili mütehasısınların mesuliyetine ve imzasına iştirak etmekten başka bir şey yapamamaktadır.

Emekliye ayrılanların 65 yaşından sonra emekli aylığından Gelir Vergisi kesilmemesi için sıhhi heyetten çalışamaz raporu almasına lüzum yoktur. 65 yaşını dolduran bir emekli bütün mevzuatımıza nazaran, esasen artık iş yapamaz sayılarak vazifesinden ayrılmıştır. Kanunlarımız bunların asıl mesleklerinde artık çalışmayacaklarını peşinen kabul etmiştir. Sosyal haklarla ilgili mevzuatımıza girmiş olan mâlûliyet Barem Tüzüğü yürürlüğe girdiğinden beri çalışmayacak haller her kesin kendi meslekine ve işine göre ölçülürken, biz emeklilerin çalışamazlık durumları için başka kıstas koyamayız.

Bir generali, bir mümeyyizi, bir müdürü meslekiyle ilgili olmayan bir işte çalışabilir sayılması mümkün değildir; bugüne kadar Gelir Vergisi Kanununa göre yapılmış olan muayenelerin umumi

neticeleri de 65 yaşını dolduranlar için bilhassa bu neticeyi vermiştir.

Buna rağmen, bu gibilerin, mesleklerinden başka işlerde çalıştıkları kabul ve farzedilse dahi, o işlerinden hizmet erbabına ait Gelir Vergisini ödemelerine teklif ettiğimiz kanun mâni değildir. Sadece bir elini kullanıyorsa enerjik bir genci hem Hizmet Erbabı Vergisinden ve hem de emekli, dul, yetim, mâlûl aylıklarıyla ilgili Gelir Vergisinden muaf tutmayı prensip olarak kabul eden bir kanunun, 65 yaşından sonraki yaşlara ermiş bir kimsenin başka işler yapamayacağını tevsika zorlaması mantıklı olamaz ve kanunun ruhuna aykırı düşer.

Teklifimdeki diğer hususların da hizmet icaplarına uygun bulunduğu kaniim :

Evvelce mâlûlen emekliye ayrılmış insanların, çürük raporiyle hizmetten uzaklaştırılmış aylıkların yeniden bir rapor almalarını istemek, kırtasi işlemleri artırmaktan başka bir netice veremez.

65 yaşını bitirmemiş olanlardan çalışmayacak derecede «sürekli hasta» veya «mâlûl» olanların da, -umumi hükümlere göre hilâfını tahkike bir lüzum görülmediği takdirde - yine askerlikten ihraç kararlarındaki küstasa göre ilmî tabipli bir heyetçe veya hastane mütehassıslığınca muayene edilerek, ona göre karar verilmesi zaruridir.

Hulâsa, Gelir Vergisi Kanununun değiştirilmesini teklif ettiğimiz bu fıkrası, bugüne kadar büyük zorluklara, üzüntülere ve masraflara sebep olmuştur. Asgari bir tahminle, yüz binlerce vatandaşın bugünkü hızlı tempo ile muayenesi üç yıldan fazla bir zaman olacak, müracaat sahipleri uzun yıllar perişan olacaktır. Buna karşılık Hazineye zâhiren dahi kayda değer bir fayda teminedemeyecektir. Teklifimin kabulü ile, hasta ve mâlûl ve yaşlı vatandaşlara gösterilen âtife-tin tamamlanması mümkün olacaktır.

SİNOB MEBUSU MUHİT TÜMERKAN'IN TEKLİFİ

5421 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 24 ncü
maddesinin değiştirilmesine dair kanun teklifi

MADDE 1. — 5421 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 24 ncü maddesinin ilk fıkrası ve 1 sayılı fıkrası şu şekilde değiştirilmiştir:

Madde 24 : Aşağıdaki ücretler ve aylıklar Gelir Vergisinden istisna edilmiştir.

1. a) Dilsiz veya meflûç veya iki gözü kör, veya el veya ayaklarından ikisinden veya birinden mahrum, veya el veya ayaklarından birini veya ikisini kullanamayacak derecede **sakat bulunan** hizmet erbabının ücretleriyle, yukarıda yazılı şekilde olanların mâlûllük, emekli, dul ve yetim aylıkları (sakatlığın ve mâlûllüğün, biri resmî olmak üzere iki tabip raporu ile veya resmî hastane ve mümasili sihhi müesseselerin ilgili mütehassısı raporunun ayrıca baştabipliğince tasdikı suretiyle tevsiki şarttır).

b) 65 yaşını bitirmiş olanların mâlûllük,

emekli, dul ve yetim aylıkları,

c) 65 yaşını bitirmeden mâlûl veya çürük olarak emekliye sevk edilmiş veya askerlikten çürüğe çıkarılmış olanların mâlûllük veya emeklilik aylıkları,

d) 65 yaşını bitirmemiş olanlardan çalışmayacak derecede hasta ve mâlûl olanların mâlûllük, emekli, dul ve yetim aylıkları (Bu durumun biri resmî iki tabip raporu ile veya resmî hastane ve mümasili sihhi müesseselerin ilgili mütehassıs raporunun ayrıca baştabiplikçe tasdikı suretiyle tevsiki şarttır).

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinden yürütülür.

MADDE 3. — Bu kanunu Vekiller Heyeti yürütür.

Geçici Komisyon raporu

T. B. M. M.

Geçici Komisyon

Esas : No. 2/532, 2/528

Karar No. 2

13 . I . 1954

Yüksek Reisliğe

5421 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 24 ncü maddesinin (1) numaralı bendinin değiştirilmesi hakkında Sinob Mebusu Dr. Muhit Tümerkan'ın teklifi ile aynı kanunun 30 ncü maddesinin (2) numaralı bendinin değiştirilmesi ve geçici bir madde eklenmesi hakkında Elâzığ Mebusu Ömer Faruk Sanaç'ın teklifleri Gelir Vergisi Geçici Komisyonumuza havale edilmekle her iki teklif de Gelir Vergisi Kanununa mütaallik olması itibariyle tevhidden, teklif sahiplerinin ve Hükümet temsilcilerinin huzurlarıyla komisyonumuzca tetkik ve müzakere olundu :

1. Sinob Mebusu Dr. Muhit Tümerkan'ın teklifi, teklifin mucip sebeplerinde beyan edilmiş olduğu veçhile Gelir Vergisi Kanununun 24 ncü maddesinin (1) numaralı bendinin mezkûr vergiden istisnalarını derpiş ettiği dilsiz, meflûc, iki gözü kör el veya ayaklarının ikisinden veya birinden mahrum veyahut el ve ayaklarından birini veya ikisini kullanmayacak derecede sakat olan hizmet erbabiyle bu şekilde sakat ve mâlûl bulunan emekli, dul ve yetimlerin bu sakatlık ve mâlûliyetlerinin sıhhi heyet raporiyle tesbiti hakkındaki hükmün birçok müşkülât doğurduğu, bu vatandaşların muafiyetten istifade edebilmek için hastanelere koştukları, müracaat edenlerin adedlerinin çokluğu sebebiyle hastane heyetlerinin hastanedeki hastaları tedavi hususundaki asıl vazifelerini lâyıkiyle ifadan âciz vaziyette kaldıkları ileri sürülmektedir.

Keyfiyetin komisyonumuzca müzakeresinde filhakika yukarıda yazılı sakat ve mâlûllerin bu sakatlık ve mâlûllükleri zâhir olmasına rağmen ancak vilâyetlerde ve bâzı büyük kazalarda bulunabilen sıhhi heyetleri teşkil eden doktorların hepsinin muayenesine sevkedilmeleri ve bunun için bu sakat ve mâlûllerin buldukları köy ve kasaba ve kazalardan hastanesi bulunan merkezlere kadar gitmek ve oralarda günlerce kalmak mecburiyetinde kalmaları ve bahusus hastanelerde iddia edilen sakatlık ve mâ-

lûliyetle alâkalı olan mütehassıslardan başka ihtisas itibariyle alâkası olmayan diğer tıp branşları mütehassıslarının muayenelerine tâbi tutulmalarındaki külfet ve bundan doğan izdiham sebebiyle zuhur eden müşkülâtın izalesi lüzumu kanaatine varılmıştır.

Bunun için (a) bendindeki sakatlık ve mâlûliyetleri tesbit hususunda iki ihtimal derpiş edilmiştir, şöyleki :

Eğer sakat ve mâlûlün bulunduğu yerde hastane ve mümasili sıhhi müessese ve bunlarda da iddia edilen sakat ve mâlûliyetin taallûk ettiği branşın vazifeli mütehassıs doktoru varsa sakatlık ve mâlûliyetin yalnız alâkalı branş mütehassısının tetkik ve muayene neticesinde vereceği ve baştabip tarafından imzası tasdik edilecek rapor ile tevsikiyle iktifa edilmesi uygun görülmüş ve artık mâlûliyet ve sakatlık, kendi ihtisas şubesine taallûk etmeyen diğer mütehassısların muayene ve rapora iştirak ve imza etmelerine lüzum bırakılmamak suretiyle onların hastanedeki hastalarının tedavileri ile meşgul olmaları imkânını sağladığı gibi muayeneye tâbi olanların sakat ve mâlûllerin günlerce hastanelere taşınmaları külfeti ortadan kaldırılmıştır.

Eğer mâlûl ve sakatın bulunduğu yerde birçok kazalarımızda olduğu gibi hastane veya mümasili sıhhi müessese yoksa ve yahut bir iki doktoru olan bâzı sağlık merkezlerinde ve küçük hastanelerde karşılaşılması muhtemel olduğu veçhile iddia edilen mâlûliyetle alâkalı mütehassıs doktor yoksa o vakit sakat ve mâlûlün bulunduğu yerin resmî tabibinin muayene ve tetkik neticesinde vereceği raporla sakatlık ve mâlûliyetin tevsiki muvafık görülmüştür.

Nispeten zâhir ve teşhis ve tesbiti kolay olan yukarıki sakatlık ve mâlûliyet dışındaki sıhhi sebeplerle çalışamayacak derecede mâlûl olanların çalışmalarına mâni olduğu iddia edilen mâlûliyetlerinin tesbit ve tevsiki nezaket arzetmekte olduğundan her hangi bir yanlışlık

ve indî mütalâa ve mülâhazaya mahal kalmak üzere bunların çalışmalarına mâni olan mâlûliyetin eskiden olduğu gibi sıhhi heyet raporiyle tevsiki hususu (b) bendinde ipka edilmiştir.

Mâlûl ve emekli ve dulların otomatik olarak her hangi yaştan itibaren aldıkları aylıkların Gelir Vergisinden muaf olacağı meselesi Komisyonumuzca tedvin edilen metnin (c) bendinde halledilmiş ve bunlardan 60 yaşını dolduranların aylıklarının Gelir Vergisinden muaf tutulması doğru olduğu neticesine varılmıştır. Filhakika 60 yaşını doldurmuş bir insan çok nadir istisnalar haricinde artık çalışma ve kazanma kabiliyetini kaybetmiş durumdadır. Zaten emekliye ayrılması veya mâlûl bulunması da bunu teyideder. Bu cihetleri tetkik ve müzakere ve uzun uzadıya münakaşa eden Komisyonumuz kaide olarak 60 yaşını bitiren bir dul veya emekli veya mâlûl ve yetimin aldığı maaşın Gelir Vergisinden muaf olması ve artık bunların bu muafiyetten istifade edebilmeleri için çalışmayacaklarını her hangi bir doktor muayenesiyle tesbit ve tevsik etmeleri külfetini ortadan kaldırmıştır. Ancak mücerret yaşın 60 ı tecavüz etmesinden otomatik şekilde doğan bu muafiyet ,bir şart ile meşruttur ki ,o da 60 yaşını doldurmuş olan mâlûl veya emekli ve yetim ve dulun, mâlûl ve emekli ve dul maaşı haricinde ayrıca Gelir Vergisine tâbi yıllık beş bin liradan fazla kazanç ve iradı bulunmamasıdır. Böyle bir irat veya kazancı varsa mücerret altmış yaşını doldurması sebebiyle bu muafiyetten istifade edemeyecektir.

2. Gelir Vergisi Kanununun 30 ncu maddesinin (2) No. lu bendinin değiştirilmesine dair Elâzığ Mebusu Ömer Faruk Sanaç'ın teklifine gelince : Bu teklif mezkûr bentte ordu hizmetinde bulunan subay ve erlerin uçuş ve dalış hizmetlerinden doğan tazminat ve ikramiyeleri Gelir Vergisinden istisna edildiği halde aynı vehile ordu hizmetinde bulunan sivil makinist-

lerin aynı muafiyetten istifade etmeleri hususunun unutulmuş olmasını tashih ve telâfiye mâ-tuf olduğu anlaşılmış ve teklifin bu noktasının kabulü adalete muvafık ve zaruri görülmüştür. Ancak teklif sahibi teklifine eklediği muvakkat madde ile şimdiye kadar bu muafiyetten istifade edemiyerek kendilerinden Gelir Vergisi kesilenlerin bu kısma ait olarak kesilen vergi miktarının kendilerine iadesini derpiş ettiği görülmüşse de teklif sahibi komisyonumuz huzurunda verdiği izahatta böyle bir iade için karşılık bulunmak ve şimdiye kadar her birinden kesilmiş olan cüzi miktarları tesbit ve iade etmenin müşkülâtı karşısında şimdiye kadar uçuş, dalış tazminatı için kesilmiş olan verginin iadesini derpiş eden kısma ait tekliften vazgeçtiğini bildirmiş ve vazgeçmesinin mucip sebebini teşkil eden hususlar komisyonumuzca da vârit görülmüş olduğundan teklifteki muvakkat madde teklif metninden çıkarılarak her iki teklifin tevhide neticesinde komisyonumuzca hazırlanıp kabul edilen metin, hâdisenin hastanesinin mesaisini sekte dar ve muafiyetten istifade etmek isteyen vatandaşları bizar eden bir hususa taallûku itibariyle öncelik ve ivedilikle görüşülmesi ricasıyla Umumi Heyetin yüce tasvibine arz olunmak üzere Yüksek Reisliğe takdim olunur. Geçici Komisyon Reisi

ve bu R. sözcüsü

Konya

Hidayet Aydın

Bolu

Kâmil Kozak

Giresun

Adnan Tüfekcioğlu

İmzada bulunamadı

Konya

Saffet Gürol

Malatya

Dr. H. Fırat

Kâtip

Zonguldak

Fehmi Açaksöz

Çorum

Şevki Gürses

Kastamonu

Şükrü Kerimzade

Kütahya

S. S. Nasuhoğlu

Malatya

Mehmet Kartal

Kocaeli

Lütfi Tokoğlu

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

5421 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 24 ncü maddesinin (1) numaralı bendiyle aynı kanunun 30 ncü maddesinin (2) numaralı bendinin değiştirilmesi hakkında kanun

MADDE 1. — 5421 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 24 ncü maddesinin (1) numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

1. a) Dilsiz, meflûç, iki gözü kör, el ve ayaklarının ikisinden veya birinden mahrum, birini veya ikisini kullanamayacak derecede el ve ayakları sakt bulunan hizmet erbabının ücretleriyle yukarda yazılı şekillerden birisiyle mâlûl veya sakat olanların mâlûllük, emeklilik, dul veya yetim aylıkları; (Sakatlık veya mâlûllüğün resmî hastanesi veya mümasil sıhhi teşekkülü bulunan yerlerde, ilgili mütehassısın baştabiplikçe tasdik edilecek raporiyle, resmî hastanesi veya mümasil sıhhi teşekkülü olmıyan veya olup da ilgili mütehassısı bulunmıyan yerlerde resmî tabip raporiyle tevsiki şarttır).

b) Yukarıki (a) fıkrasında yazılı sakatlık veya mâlûllükler dışında sıhhi sebepler dolayısıyla çalışamayacak derecede mâlûl olanların mâlûllük, emeklilik, dul ve yetim aylıkları,

(Mâlûllüğün sıhhi heyet raporiyle tevsik edilmesi şartıyla).

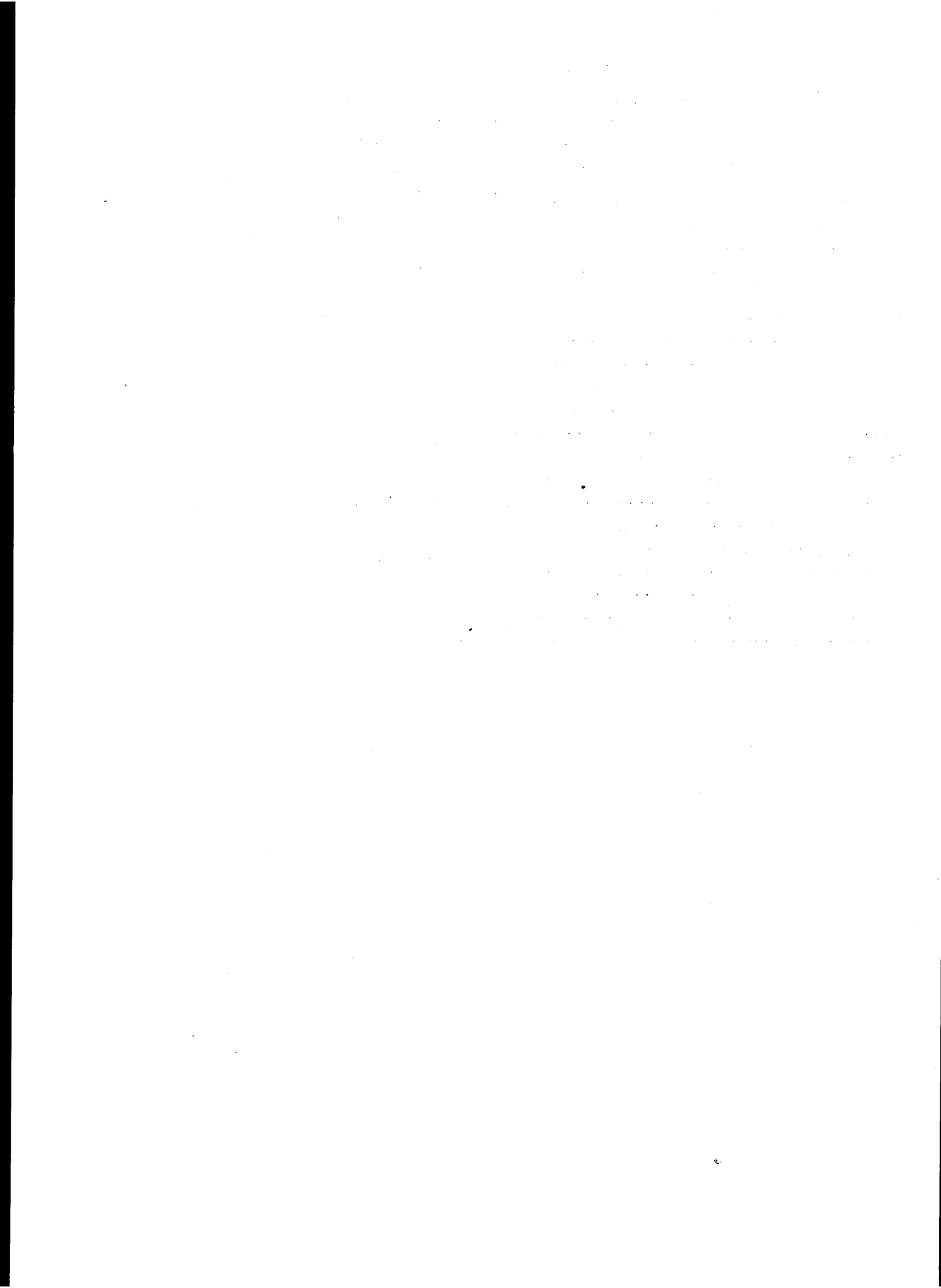
c) Altmış yaşını doldurmuş olanların mâlûllük, emeklilik, dul ve yetim aylıkları, (bu aylıklardan başka ayrıca vergiye tâbi yıllık beş bin lirayı aşan geliri bulunanlar bu istisnadan faydalanamazlar).

MADDE 2. — Aynı Kanunun 30 ncü maddesinin (2) numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

2. Subay ve erlerle ordu hizmetinde bulunan sivil makinistlere uçuş, daluş gibi hizmetleri dolayısıyla verilen gündelikler, ikramiyeler, zamlar.

MADDE 3. — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 4. — Bu kanunu Maliye Vekili yürütür.

Harcırah kanun lâyihası ve Maliye ve Bütçe komisyonları raporları (1/698)

T. C.

Başvekâlet

8 . XII . 1953

Muamelât Umum Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71 - 2440, 6/3467

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Maliye Vekâletince hazırlanıp İcra Vekilleri Heyetince 3 . VIII . 1953 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan Harcırah kanunu lâyihasının esbabı mucibesıyla birlikte sunulmuş olduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil

A. Menderes

HARCIRAH KANUNU ESBABI MUCİBE LÂYİHASI

Yurt içinde veya dışında daimî veya muvakkat bir vazife ile bir tarafa gönderilenlere verilmekte olan harcırah, esas itibariyle 3 Nisan 1333 tarihli (Memurini Hariciyeye Verilecek Harcırahların Sureti Tesviyesi hakkındaki Kanun) ile 15 Mayıs 1335 tarihli Mülkiye Harcırah Kararnamesine istinat eylemektedir. Bidayette ciheti askeriye için hususi bir harcırah kanunu tanzim olunması derpiş edilmiş ise de 15 Mayıs 1335 tarihli Harcırah Kararnamesinin mevaddı muvakkate faslının tadili hakkındaki 10 Kasım 1335 tarihli Kararnamenin 2 nci maddesi ile ordu mensupları için yeni bir harcırah kanunu yapılmaya kadar Mülkiye Harcırah Kararnamesinin bunlar hakkında da aynen tatbiki kabul olunmuş ve o tarihten beri mülki memurlar ile subay ve askerî memurlar harcırah bakımından aynı hükümlere tâbi tutulmuşlardır.

30 yıldan fazla bir müddetten beri tatbik edilegemekte olan bu iki kanun zaman zaman tadillere uğramış, tereddüde düşülen mevzular veya hâdis olan meseleler karşısında mütaaddit tefsir veya kararlar alınmak mecburiyetinde kalınmıştır. Bundan başka muhtelif hizmetlere taallük eden kanunların bünyelerinde de harcıraha mütaallik hükümler yer almış bulunmaktadır. Öyle ki, halen harcırah mevzuunda tatbik edilmekte olan 70 kanun, 12 tefsir ve 48 karar mevcuttur. Bu kadar dağınmış ahkâm muvacehesinde bir harcırah meselesini çözmek bugün için çok güç bir meşgale halini almış bulunmaktadır.

Diğer taraftan bundan 35 sene kadar evvel asli maaşlara bağlanmak suretiyle tesbit edilmiş olan yevmiyeler ve yol masrafları - bilâhara yapılan zamlar maaş asıllarına dokunulmuyarak tutarları üzerinden icra kılınmış olduğu için - değişen ekonomik şartlar muvacehesinde artık ihtiyacı karşılamaz bir hale gelmiş ve zaman zaman yevmiyelere yapılmış olan zamların da maksadı teminden çok uzak bulunduğu anlaşılmıştır. Diğer taraftan başka bir mahalle tâyin olunan bir memura tebdili mekân masraflarını (Yani ev eşyasının nakli ve sair masrafları) karşılamak maksadiyle verilmekte olan paranın memurun ailesi efradı adedi, yeni memuriyet mahallinin uzaklığı göz önüne alınmadan,

esasen gayrikâfi olan seyahat yevmiyesinin 6 misli olarak ödenmesi bu gibi kimseleri çok müşkül durumlara sokmaktadır.

İşte bu ihtiyaç ve zaruretler ve Büyük Meclisçe yeni bir Harcırah Kanunu tanzimi hususunda izhar buyurulmuş olan temenniler nazarı dikkate alınarak işbu kanun lâyihası hazırlanmıştır. Lâyihanın hazırlanmasında halen olduğu gibi Dışişleri Vekâleti memurları için ayrı, diğer mülki memurlarla subay ve askerî memurlar için ayrı birer Harcırah Kanunu tanzimi yoluna gidilmemiş; bütün Devlet memurları için tek bir metin hazırlanması ve çeşitli kanunlara serpilmiş bulunan hükümlerin de bu kanun içine alınması tercihe şayan görülmüştür.

Kanun lâyihası esas itibariyle 4 kısma ayrılmış bulunmaktadır. Kısımlardan birincisini (umumi hükümler) teşkil etmektedir. Bu kısımda kanunun şümulü, tarifler, harcıraha müstahak kimseler, harcırahın unsurları, harcırah hesabında esas tutulacak yol ve istihkaklar ve mebdeler yer almış bulunmaktadır.

İkinci kısım seyahat ve vazifenin mahiyetine göre ilgiliye harcırah unsurlarından yani yol masrafı, yevmiye, yer değiştirme masrafı ve aile masrafından hangisinin veya hangilerinin te-diye olunacağına dair hükümleri ihtiva etmektedir.

Harcırah unsurlarının sureti tesbiti, miktar ve esaslarını ihtiva eden 3 ncü kısım 4 bölümden tereküp eylemektedir. Birinci bölüm yurtiçinde ve dışında kimlere ne miktar yol masrafı verileceğine dair hükümlerden başka yol masrafını alâkalandıran diğer muhtelif hallere dair hükümleri ihtiva eylemektedir. İkinci bölüm yevmiyelere tahsis olunmuştur. Bu bölümde yevmiyenin miktar ve sureti tesbiti ile bu mevzuda tatbik olunacak sair esaslar yer almış bulunmaktadır. Nihayet bu kısmın üçüncü ve dördüncü bölümleri de aile ve yer değiştirme masraflarının miktarlarına ait hükümleri ihtiva eylemekte bulunmuştur.

4 ncü ve son kısmı teşkil eden (çeşitli hükümler) kısmında bu lâyiha çerçevesi içinde durumları hususiyet arzeden bâzi kimseler hakkında tatbik olunacak hususi hükümlerle harcırahın ödenme ve mahsubu usulleri gibi hükümler yer almış bulunmaktadır.

Madde 1 : Lâyihanın birinci maddesi kanunun şümulünü tâyin eylemektedir. Bu madde hükümüne göre genel bütçeye dâhil veya katma ve özel bütçeli dairelerle belediyeler ve bunlara bağlı sabit ve mütedavil sermayeli müesseseler, kanunla kurulmuş banka ve teşekküller ve bunların sermayesinden yarısından fazlasına sahip buldukları teşekkül ve müesseseler tarafından verilecek harcırahlar bu kanun hükümlerine tâbi olacaktır.

Yani kanunun şümulünü tâyinde esas olarak, harcırahı veren daire veya müessesenin mahiyeti esas alınmıştır. Bu suretle meselâ Denizcilik Bankası gibi sermayesinin yarısından fazlası Devlete ait olduğu halde Kuruluş Kanunundaki sarahat gereğince ücret sistemi 3659 sayılı Kanuna tâbi olmıyan teşekküllerce verilecek harcırahlar dahi işbu kanun hükümlerine tâbi olacaktır. Aksi bir muamele, hususi bir kanunla kurulmuş veya sermayesinin yarısından fazlasına Devletin iştirak etmiş olduğu bir banka ve teşekkül bu kanun hükümlerine tâbi tutulurken aynı mahiyeti haiz olan Denizcilik Bankasının bu kanun hükümlerine tâbi olmaması gibi tervici imkânsız olan bir durumun tahaddüsüne sebebiyet vermiş olurdu.

Lâyihanın birinci maddesinin son fıkrasında, Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü ile Denizcilik Bankası, Devlet Havayolları gibi ulaştırma işleri ifa eden müesseseleri organizasyon ve işletme bakımından haiz oldukları hususiyetler göz önünde bulundurularak bunların personeline verilecek harcırahların bu kanun çerçevesi içinde kalmak kaydıyla hususi nizamnamelerle tâyin ve tesbit olunacağı hükme bağlanmış bulunmaktadır.

Filhakika, meselâ Devlet Demiryollarının bu hususiyeti, halen mer'î olan harcırah rejiminde dahi nazarı itibara alınarak, bu idarenin memur ve müstahdemlerinin ücretlerine dair olan 2847 sayılı Kanunun 9 ncü maddesinde Devlet Demiryollarınca verilecek harcırahın, devlet memurlarına verilen harcırahtan fazla olmamak şartıyla, nizamname ile tâyin olunacağı hükmü vaz'edilmiş bulunmaktadır. Yeni tasarıda bu esaslar muhafaza edilerek, yeni harcırah sistemine göre

yeni bir nizamname yapılmasını teminen, 2847 sayılı Kanunun yukarıda adı geçen 9 ncu maddesinin harcıraha ait olan hükümleri kaldırılmıştır.

Madde 2 : Devlet Reisliği makamının haiz olduğu hususiyetler nazarı itibara alınarak bu madde Reiscumhurun seyahatleriyle ilgili bircümle masrafların bu kanun hükümlerine tâbi tutulmaksızın serbestçe ödeneceği esası kabul edilmiş bulunmaktadır. Nitekim bizdeki halihazır durum böyle olduğu gibi Amerika, Fransa, İsviçre ve Belçika gibi memleketlerin harcırah mevzuatında devlet reislerinin bu nevi masrafları hakkında hiçbir kayda rastlanmamaktadır.

Madde 3 : Bu madde, lâyhada kesretle kullanılmakta olan bâzı tâbirlerin tarifini ihtiva eylemektedir. Bu suretle bu tâbirleri muhtelif maddelerde kolayca ve aynı manâda anlaşılmiş ve maksat daha kısa ifade edilmiş olacaktır.

Maddenin A fıkrası ile, birinci maddede sayılmış olan işbu kanun hükümlerine tâbi daire, idare ve sairenin tamamının (Kurum) tâbiri ile ifade edilmesi kabul edilmiştir.

B fıkrasında memur tâbiri çeşitli barem kanunu hükümlerine tâbi olan maaşlı ve ücretli kimseler olarak tarif edilmiştir. (Bu fıkradaki (Barem Kanunu) tâbiri mevzuatımızda teadül kanunu,... maaşatına mütedair kanun ve saire unvanlarıyla anılan kanunların müteradifi olarak kullanılmıştır.) Maaş derece ve asıllarıyla memuriyete girişte ihraz edilebilecek dereceler, terfi şekil ve süreleri gibi hususlar kanunla tâyin ve tesbit edilmiş olan kimseler Barem Kanunu hükümlerine tâbi olup bunlar bu tarife göre işbu lâyhada memur olarak tavsif edilmiş bulunmaktadır. (1453, 2847, 3656, 3659, 5802 sayılı Kanuna tâbi aylıklı ve ücretli memur, subay ve astsubaylar gibi..) Bunlar haricinde kalan ve Barem Kanunu hükümlerine tâbi olmayan diğer daimî veya muvakkat müstahdemlerle kurumlarda yevmiye ve ödenek mukabili çalışan kimseler ise C fıkrasında hizmetli itlak olunmuştur. (3656 sayılı Kanunun 19 ncu ve 3659 sayılı Kanunun 10 ncu maddesinde sayılan kimselerle, E cetveline dâhil kimseler ve saire.) Aynı maddenin D fıkrasında da aile efradı Medeni Kanunun 315 nci maddesinden mülhem olarak tarif edilmiş bulunmaktadır.

E fıkrasında bagaj tâbirinden anlaşılması lâzımgelen mâna tarif olunmuştur. Buna göre kuruma veya memura ait olmayan bir eşya bagaj sayılamıyacağı gibi resmî vazifede kullanılamıyacak ve seyahat esnasında ihtiyaç görülmiyecek veya mûtat surette taşınması mümkün bulunmayan eşyalar bagaj sayılamıyacaktır.

Madde 4 : 3 ncu madde lâyhaya göre, harcıraha müstahak olan kimseleri toplu bir şekilde irae eylemektedir. Ancak maddenin ilk fıkrasından da anlaşılacağı veçhile 1 ilâ 11 nci bentlerde yazılı kimseler, kayıtsız ve şartsız harcıraha ve harcırahın bütün unsurlarına müstahak olmayıp, lâyhının mütaakıp maddelerinde yazılı kayıt ve şartlar tahtında ve yapılacak seyahatın mahiyetine göre harcıraha ve harcırahın tamamına veya muayyen bir kısmına müstahak olabileceklerdir.

Maddenin 1 numaralı bendi kurumlarda aylık, ücret, ödenek ve yevmiye ile istihdam edilen kimselerle aileleri efradını ve aynı yerlerde fahriyen çalışanları ve 2 numaralı bendi de uhdelerinde kurumlara ait bir vazife bulunmamakla beraber istisnai olarak böyle bir vazife ile tavsif kılınanları şümulü içine almakta ve bu suretle bu iki bent harcıraha müstahak olabilecek kimseler hakkında umumi prensibi ihtiva eylemektedir. Mütaakıp bentlerde ise bâzı hususi hallerde harcıraha müstahak olabilecek kimseler tadat edilmiş bulunmaktadır.

Kendi irade ve isteği ile işten çıkan veya vazife mahalli değişen kimseler dolayısıyla Devlete her hangi bir külfet tahmilinin muvafık olamıyacağı nazarı itibara alınarak aynı maddenin A işaretli bendinde istifa eden veya becayış olunanlara harcırah verilmemesi derpiş olunmuştur. Esasen bugün dahi aynı kaide tatbik olunmaktadır. Ancak 9. VI. 1932 tarih ve 2000 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin 2 nci fıkrasında mecburi hizmetlerini ifa ettikten sonra serbest mesleke avdet eden tabiplere ikamet edecekleri yere kadar harcırah verileceği hükme bağlanmak suretiyle yalnız tabipler için bu kaidenin bir istisnası yaratılmış bulunmakta idi. Kendi isteğiyle vazifeden ayrılanlara harcırah verilmemesi prensibinin bütün meslek mensuplarına seyyanen tatbik edilebilmesini temin maksadıyla işbu lâyhının maddesiyle 2000 sayılı Kanunun 2 ve 3 ncu fıkraları hükmü yürürlükten kaldırılmıştır.

Maddenin B işaretli bendine gelince : İşbu bent aynı maddenin 1 numaralı bendinin, hizmetli-ler bakımından bir istisnasını teşkil etmektedir. Filhakika 3 ncü maddenin C bendinde tarifi yapı-lan hizmetlilerin odacı, hademe, bekçi, işçi gibi unvanlarla anılan bir kısmı vardır ki, bunlar daimi veya muvakkat hizmetler için kurumlarca daima mahallen temin olunmaktadırlar. İşte B bendi mahallen temin ve tanzimleri mümkün ve mutal olan bu gibi kimselere yeni tâyin, nakil, vazifeye son verilme, emeklilik ve saire hallerinde harcırah verilmeyeceği prensibini ihtiva eylemektedir.

Madde 5 : Bu maddede harcırahın unsurları tadadedilmektedir. İlgili bu kanun hükümlerine göre bu unsurlardan birine bir kaçına veya tamamına müstahak olabilecektir. Filhakika mütaakip maddelerde vazife ve seyahatin mahiyetine göre memur veya hizmetliye bunlardan bâzısı veya tamamı verilmektedir. Meselâ : Yeniden tâyin veya naklolunan memura - aile efradı varsa - yol mas-rafı, yevmiye, aile masrafı ve yer değiştirme masrafı olmak üzere harcırahın tamamı; muvakkat vazife halinde yalnız yol masrafı ile yevmiye olmak üzere harcırahın bir kısmı verilmektedir.

Madde 6 : Lâyhının 6 ncı maddesi harcırah hesabında esas tutulacak yolu göstermektedir.

Bu yolun haiz olması lâzımgelen şartlar şunlardır :

1. Gidip gelmeye en müsait olması,
2. Takibi mûtat bulunması,
3. Az masrafı icabettirmesi.

Harcırah Kararnamesinin 21 ncı maddesi de baştan iki şartı aynen ihtiva eylemekte ve ancak harcırahın, bu yolların en kısası üzerinden hesaplanacağını âmir bulunmaktadır. Yeni tasarıda ise gidip gelmeye müsait ve takibi mûtat olan yolun daha az masrafı icabettireni nazarı itibara alınmıştır. Zira uzunluk bakımından diğerinden daha kısa olan bir yol her zaman için daha az masrafı icabettiren yol olamaz. Bir yolun daha az masrafı icabettirip ettirmemesi mesafeden ziyade kullanılan nakil vasıtası, bu vasıtaya göre yolda geçen müddet ve bu müddete göre ödenecek yevmiye ile ilgili bir keyfiyettir.

Ancak vazifenin mahiyeti bazan bu yoldan başka bir yol takibini mecburi kılabilir. Son fıkraya buna imkân vermektedir.

Madde 7 : Bu madde ile harcıraha istihkakta memurlar için işgal edilen kadro aylığına ait tutarların esas olarak alınması prensipi kabul edilmiştir. Filhakika harcırah, memurların işgal ettikleri makam itibariyle dairelerince verilecek bir hizmet sırasında ihtiyarına mecbur olacakları masrafları karşılamaya yarayan bir vasıta olduğuna göre memurlara işgal ettikleri kadronun aylık veya ücret tutarı üzerinden harcırah verilmesi mâkul ve zaruri olur.

Diğer taraftan, 1335 tarihli Harcırah Kararna mesinden sonra çıkan Barem kanunlarında yer alan ihtisas, istisna mevkileri hakkındaki hükümler ile kadro aylığı karşılık tutulmak suretiyle tâyin yapılmasına veyahut kadro dâhilinde iki üst dereceye kadar terfi cevaz veren hükümler harcırah mevzuunda böyle bir esasa gidilmesini zaruri kılmıştır. Bu esasa göre üst derecedeki bir kadroya iki derece aşağıdan tâyin edilenlerle, kadrosu dâhilinde iki üst dereceye kadar terfi etmiş ve o derece maaşını hakkı müktesep olarak almakta bulunmuş olan memurlar kadro aylık ve ücret tutarları üzerinden harcıraha müstahak olacaklardır. Buna karşılık, altıncı dereceye kadar olan kadrolar karşılık gösterilmek suretiyle tâyin edilmiş olan memurların o kadroya olan hakları henüz teessüs etmemiş ve bu kadroların müktesep hak derecesindeki kadrolarla tebdili her zaman mümkün bulunmuş olduğundan bu gibilere de müktesep hak olarak aldıkları aylık veya ücret tutarına göre harcırah verilmesi muktazi bulunmuştur.

Maddenin diğer fıkrasında, hizmetlilerin harcırahının aldıkları aylık ücret veya ödeneğin, yevmiye ile çalışanların da gündeliklerinin 30 mislinin tekabül ettiği en yakın aylık veya ücret tutarı üzerinden hesaplanması esası kabul edilmiştir. Ancak bu gibilerin ücretleri ekseri ahvalde yüksek tutulmakta olduğundan tenazuru temin için bunlara 90 lira asli maaşlı memurlara verilenden fazla harcırah ödenemeyeceği hükmü de maddede yer almış bulunmaktadır.

Madde 8 : Bu madde memur veya hizmetli sıfatını haiz olmadıkları halde kurumlarca her hangi bir muvakkat vazife ile görevlendirilecek kimselere ne suretle harcırah verileceği hükmünü ihtiva eylemektedir. Filhakika resmî bir vazifesi olmayan birçok şahıslara her hangi bir mevzuda

fikir ve mütalâalarından veya ihtisaslarından faydalanılmak üzere kurumlarca zaman zaman ihtiyaç duyulmaktadır. (Meselâ : Dış ticaret rejimi hakkındaki mütalâaları alınmak üzere celbolunan ticaret erbabı ile Sağlık Şûrasına iştirak eden serbest doktorlar gibi) bu gibi kimselere verilecek yevmiye ve icabı hale göre yol masrafının bunların içtimai durumları, bilgi seviyeleri, ve meslekleri ile vazife görülen yerin mahallî şartları ile yakından alâkadar olması bakımından muayyen tîr miktarla tahdidi doğru olamayacağından âzami bir haddi aşmamak üzere ilgili dairenin takdirine bırakılması muvafık görülmüştür. Ancak bâzı istisnai haller göz önünde bulundurulurken Maliye Vekâletinin tasvibi ile daha fazla harcırâh verilebilmesi imkânları da maddede ayrıca derpiş olunmuştur.

Diğer taraftan bir kısım kimselerde kurum hizmetlerinde mukavele ile istihdam olunmakta ve bunlara verilecek yevmiye ve yol masrafının miktarı kurum ile ilgili şahıs arasında karşılıklı olarak ve mukavele ile kararlaştırılmaktadır. Maddenin son fıkrası bu hususta mukavele hükümlerinin tatbik olunacağını tasrih etmektedir.

Madde 10 : Bu madde harcırâhın bütün unsurlarına birden istihkak kesilecek halleri tadat eylemektedir. Maddenin tetkikinden de anlaşılacağı veçhile bir kimse yevmiye ve yol masrafı ile aile ve yer değiştirme masraflarının hepsine birden ancak vazife mahallinin daimî olarak tebdili ve buna mümasil hallerde müstahak olmaktadır.

Maddenin birinci bendinde memleket iç ve dışında yeni tâyin veya nakil olunan memur ve hizmetlilere yevmiye, yol masrafı, aile masrafı ve yer değiştirme masrafı verileceği tasrih edilmiştir. Ancak şurasını işaret etmek lâzımgelir ki, mahallen temin ve tavzifleri mümkün bulunan hizmetlilere 4 ncü maddenin B işaretli bendi ve o bent hakkında verilen izahat gereğince yeni tâyin veya nakil hallerinde yevmiye, yol masrafı, aile masrafı ve yer değiştirme masrafının hiç birisine müstahak değildirlir.

Maddenin 2 nci bendinde resen veya isteği üzerine emekliye sevkolunan memur ve hizmetlilerden emekli maaşına müstahak duruma girmiş bulunanlara ikamet yerlerine kadar tam harcırâh verileceği hükme bağlanmıştır. Buradaki hizmetli tâbiri içine 4 ncü maddenin B fıkrası şümülüne girenler de dâhildir. Kurumlara, emekli maaşına istihkak kesbedecek kadar oldukça uzun bir devre hizmet etmiş olan bu nevi hizmetlilere emekli maaşlarını alacakları yerlere kadar harcırâh verilmesi muadelet essalarına uygun görülmektedir. Ancak bâzı haller de vardır ki, ilgili emekliye ayrıldığı halde henüz emekli aylığı almaya kesbi istihkak eylememiştir. (Hizmet müddeti 20 seneden aşağı olanların yaş haddine uğraması gibi) bu takdirde de bu gibi kimselere bugün olduğu gibi harcırâh verilmesi esas kabul edilmiştir. Ancak 4 ncü maddenin B bendi şümülüne giren hizmetlilerden emekli maaşına istihkak kesbetmemiş kimselere, yukarda serdedilen sebepler yüzünden harcırâh verilmeyecektir.

Maddenin mütebaki bentleri hükümleri de esas itibariyle bugünkü mevzuata mutabık sarîh hükümleri ihtiva eylemektedir. Ancak 3 ve 4 ncü bentlerde zikri geçen hizmetli tâbirine 4 ncü maddenin B işaretli bendinde yazılı olan kimselerin dâhil olmadığını göz önünde bulundurmak icabeder.

Diğer taraftan bâzı hususi vekâlet halleri vardır ki, burada vekâlet tâbiri umumi anlamından başka bir mâna ifade eder. Meselâ 3907 sayılı Kanununun 2 nci maddesine göre 5 ve 6 ncı derecedeki vekil valilerin aslî memuriyetle alâkaları kesilerek maaşları valilik kadrosundan verilebilmektedir. İşte bu gibi hallerde, yani vekâlet adı altında asaleten gönderilen ve vekillik müddeti belli olmayan kumandan ve memurlar dahi - vazifenin daimî vazife mahiyeti taşımakta olması dolayısıyla - harcırâhın bütün unsurlarına müstahak addolunmuşlardır. (Bent 6).

Madde 11 : Bu madde de memur ve hizmetlilerden vazifede iken veya emekliye ve açığa çıktıktan sonra vazife mahallinde vefat edenlerin ailelerine verilecek harcırâh ve bu harcırâhın nelerden ibaret olduğu gösterilmektedir. Böyle bir harcırâha istihkak kesbedebilmek için ilk şart ölüm hâdisesinin işten ayrılış tarihinden itibaren 6 ay içinde vukua gelmiş olmasıdır. Bu müddetten sonraki vefat hâdiseleri dolayısıyla aileye harcırâh verilmeyecektir. Yani bu gibi hallerde memur ve hizmetliye ve ailesine yer değiştirmek için 6 aylık bir müddet verilmiştir. Bu müddetten daha fazla vazife mahallinde kalıp bilâhara vefat eden kimseler ve buna imtisalen

aileleri artık orada yerleşmiş addolunarak harcırah alamıyacaktırlar. Aksi halde, yani muayyen bir müddet kabul edilmemesi halinde, meselâ emekliye çıktıktan sonra vazife mahallinde yerleşerek maaşlarını oradan alan bir kimsenin uzun bir müddet sonra vefat etmesi halinde ailesine harcırah vermek icabedecektir ki bu takdirde bu seyahatin memurun emekliye çıkması veya vefat etmesi hâdisesi alâkalı olup olmadığınıın tesbiti tabiatıyla mümkün olamayacaktır.

Harcırah itasında dul ve yetim maaşının alınacağı yer ve vefat anında böyle bir maaş almaya hak kazanılmamış olması veya aile efradı arasında emeklilik hükümlerine göre maaşa müstahak kimseler bulunması halinde de ikamet edilecek mahal esas alınmış ve memur veya hizmetlinin vefat hâdisesinin aile efradının harcırahlarını azaltıcı bir rol oynamasına mahal vermemek maksadiyle de 1 nci fıkranın 2 nci cümlesi hükmü sevkolunmuştur.

2 nci ve 3 ncü fıkralar ailenin inkısam etmesi ve aile efradının hepsinin küçüklerden ibaret olması halini derpiş eden hükümleri ihtiva etmektedir.

Maddenin son fıkrasında 10 ncü maddenin 2 numaralı bendi ile tenazuru temin için, 4 ncü maddenin B bendi şümulüne giren hizmetlilerden vefat edenlerin yalnız emekli maaşı alabilecek ailesi efradına harcırah verilmesi sağlanmıştır.

Madde 12 : Bu madde daimî memuriyetle bir tarafa gönderilenlerden yeni vazifesi ile hizmet alâkası henüz tam olarak teessüs etmemiş bulunan kimselerle muvakkat vazife ile gönderilenlerin yolda veya vazife mahallinde vefat edenlere verilecek harcırahı tâyin eylemektedir. Harcırahın avans olarak verilmiş olması halinde vefat mahalline kadar hesaplanacak harcırah bu avanstan noksan ise aradaki fark istirdat edilmeyecektir. Ancak dış yevmiyelerin iç yevmiyelere nazaran mühim miktarda fazla olduğu nazarı itibara alınarak istirdat edilmeyecek farkın 10 günlük dış yevmiye miktarını tecavüz edemeyeceği yolunda bir tahdit vaz'edilmiştir.

Madde 14 : Bu maddede muvakkat vazife halleri ile bu hallerde verilecek harcırahın nelerden ibaret olduğu gösterilmiş bulunmaktadır. Maddenin 1, 2, 3 v 5 numaralı bentlerinde yazılı memur ve hizmetlilere (4 ncü maddenin B bendinde yazılı olanlar dâhil) gidiş ve gelişleri için yol masrafı ve yevmiye ile muvakkat vazife mahallindeki ikametleri için keza yevmiye verilecektir. Ancak maddenin 4 numaralı bendinde yazılı halde ilgiliye yalnız gidiş ve dönüşü için yevmiye ve yol masrafı verilip vekâleten gittiği yerdeki ikameti için yevmiye verilmeyecektir. Zira 1108 sayılı Maaş Kanununun 1538 sayılı Kanunla muaddel 8 nci maddesinin C bendi gereğince açıktan tâyin olunan vekiller esasen, vekâlet ettikleri memuriyete muhassas kadro maaşının yarısından üçte ikisine kadarını istihkak olarak almaktadırlar. Diğer taraftan 4 ncü maddenin B bendi hükmü, bu bent şümulüne giren kimselere mevzuubahis 4 numaralı bent gereğince yalnız gidiş ve gelişleri için olsa dahi yevmiye ve yol masrafı verilmesine mânidir.

Madde 15 : Madde, askerî birliklerle hareket halinde subay, askerî memur ve saire verilecek harcıraha ait bulunmaktadır. Subay ve sairenin askerî birlikler başında olarak yer değiştirmeleri aşağıdaki suretlerle vukua gelebilir :

1. Birliğin daimî yer değiştirmesi veya başka bir kuruluşa girmesi maksadiyle vukubulacak seyahatler dolayısıyla ; Bu takdirde bu birliklere mensup subay, askerî memur ve sairenin hareket yerlerinden muvasalat yerlerine kadar kıtanın istifade ettiği iskân ve nakil vasıtası gibi bileümle imkânlardan faydalanmakta ve esasen bunların kıtalarının başından ayrılmalarına da imkân bulunmamakta olduğundan bunlara şahısları için yevmiye ve yol masrafı verilmeyip yalnız aile ve yer değiştirme masrafı verilecektir. Ancak yolda kıtasına iskân yeri temin olunduğu halde kendisine yer bulunmadığı için otelde yatmak mecburiyetinde kalırsa bu kimselerin otel paralarının kıtanın iskân masrafları meyanına ithal edilerek ödenmesi lâzımgelmektedir.

2. Subay, askerî memur ve sairenin bir kıtayı muayyen bir yere kadar götürerek bilâhara asıl vazifeleri mahalline avdetleri hali : Bu takdirde bunlara gidişleri için yukardaki esbabı mucibeye istinaden yol masrafı ve yevmiye verilmeyip yalnız dönüşleri için verilecektir.

3. Celp ve terhis eratını sevka memur edilecek subay ve sairenin gidişlerinde sevkler, kıta ile birlikte temin olduğundan bunlara yalnız yevmiye ve dönüşleri için de yevmiye ve yol masrafı verilecektir.

Madde 16 : Bu madde, seferberlikte ve fevkaîade hallerde aile ile birlikte oturulması yasak edilen bölgelerdeki askerî şahısların ailelerine verilecek harcırahı tâyin etmektedir. Madde esas itibarıyla 4487 sayılı Kanunun 2 ve 3 ncü maddelerinde yazılı hükümlere mütenazır hükümleri ihtiva eylemekte ve ancak bu aile efradına ayrıca yer değiştirme masrafı verilmesi de kabul edilmiş bulunmaktadır.

Madde 17 : Bu madde, Birleşmiş Milletler emrine verilmek üzere askerî birlikler halinde yabancı ülkelere gönderilecek ordu mensuplarının aylık ve ücretleriyle çeşitli istihkaklarını ve birliğin sair masrafları hakkındaki 5686 sayılı Kanunun 1, 2 ve 3 ncü maddelerinin harcıraha ait hükümlerini aynen ihtiva eylemekte ve fakat bunlardan ailelerini ikamet maksadiyle bulunduğu yerden başka bir yere gönderenlere ayrıca yer değiştirme masrafı verilmesi de derpiş edilmiş bulunmaktadır.

Madde 18 : Umumiyetle şahsî ahvale taallük etmekle beraber âmme hizmetinin daha iyi görülebilmesi bakımından hizmetle doğrudan doğruya ilgisi bulunan meslekî kifayet, vazifeye ait sıhhi ehliyet, imtihan hava değişimi ve tedavi hallerinde verilecek harcırahın nelerden ibaret olduğunu gösteren bu madde yalnız tasarının 3 ncü maddesinin b fıkrasında tarifî yapılmış bulunan maaşlı ve ücretli memurlar hakkında kabili tatbik olup hizmetlilere şâmil değildir. Zira, maddede yazılı haller fiilen veya kanunen yalnız memur addolunan kimseler için mevzuubahis olabilecek hususlardır. (Meselâ : Vazifeye ait sıhhi ehliyet tesbiti ve hava değişimi umumiyetle subaylar için, sağlık müesseselerinde yatarak veya ayakta tedavi hali 4598 ve 4621 sayılı Kanuna göre yalnız maaşlı ve ücretli memurlar için mevzuubahistir.)

Maddede yazılı hallerin her biri için memur gidiş dönüş yol parasına müstahak olacaktır.

Yevmiyeye gelince : Meslekî kifayet, sıhhi ehliyet tesbiti ve imtihan için gönderilecek olanlara - bu işlerin kısa bir zamanda bitirilerek memurun esas vazifesine iadesi de matlup olduğundan - yalnız bir haftaya munhasır olmak üzere ayakta tedavi için gönderilenlere ise ikamet, tedavi müddeti ile mukayyet bulunduğu - tedavi süresince yevmiye verilecektir. Sağlık müesseselerinde yatarak tedavi görenlerin masrafları Devlet tarafından temin olduğundan bunlara ayrıca yevmiye verilmeyecektir.

Madde 19 : Tebdilhavaya veya tedavi için sağlık müesseselerine gönderilen memurlardan buralara yalnız başına gidemeyecekleri resmî tabip raporıyla sabit olanlara terfîk edilecek kimselere verilecek harcırahı tâyin eden bu maddeye göre bu gibi kimselere prensip olarak aileleri efradından birisi refakat edecek ve bu takdirde bu kimseye yalnız gidiş ve dönüşleri için yol parası ile yevmiye verilecektir. Eğer refakat edebilecek böyle bir kimse yok ise bu takdirde dairesince seçilecek bir memur veya hizmetli refakatine memur edilecek ve buna yol parasından başka gidilecek yere kadar devam eden seyahat müddeti, hastanın hastaneye yatırılması için geçecek zaman ve dönüş seyahati müddeti için yevmiye verilecektir.

Madde 20 : Bâzı hallerde memur ve hizmetliler şehir ve kasabalar haricinde ve yatacak hiçbir yeri bulunmayan yerlerde muvakkat vazife ile izam kılınabilmekte ve bu takdirde bu memur veya hizmetliler gecelerini bu mahalle en yakın olan ve yatacak yeri mevcut bulunan bir yerde geçirmek mecburiyetinde kalmaktadırlar. İşte muvakkat vazife mahalli böyle bir yer ise ve yatacak yeri bulunan en yakın şehir ve kasabaya bir nakil vasıtasıyla gidilip gelinmesi zarureti var ise bu takdirde bu kimselere - hizmetin icabı olarak yapılmış olan bu gidiş ve gelişleri için - günde bir gidiş ve geliş - mûtat nakil vasıtası ücreti ödenecektir.

Madde 22 : Bu madde Beden Terbiyesi Kanununa ek 4047 sayılı Kanunun bu tasarı ile ilga edilen 3 ncü maddesi hükmüne mütenazır hükümleri ihtiva eylemektedir.

Madde 23 : Müfettiş ve emsalinin teftiş, tahkik, tetkik ve saire maksadiyle yapacakları seyahatlerde aileleri için harcıraha müstahak olmadıklarını, ancak bu vazifelere ilk defa tâyin edilenlerle muntaka merkezi tebdil olunanlara aile ve yer değiştirme masrafı da verilmesini derpiş eden madde hükmü, bugünkü hükümlerle ayniyat arz etmektedir.

Madde 24 : Memur ve hizmetliler bâzan beraber buldukları aileleri efradını ailevi, sıhhi, ekonomik ve sair sebepler yüzünden yeni tâyin olunduğu mahalle götürmüyerek bunları yeni vazife ma-

hallinden başka bir mahalle göndermektedirler ki 24 ncü madde bu hususa ait hükmü ihtiva eylemektedir. Maddeye göre, bu gibi hallerde aile efradı topluca ve ikamet maksadiyle başka bir yere gönderilirse harcırah verilecek mesafenin haddi âzamisini yeni memuriyet mahalli olduğundan bunlara o yerlere kadar müstahak oldukları harcırah ödenecek ve ancak bu aile efradı bilâhara memur nezdinde celbolunsalar dahi kendilerine başkaca hiçbir şey verilmeyecektir.

Mütaakıp tâyininde ise yine aynı esaslara uyula ak yeni tâyin yerine kadar aileye harcırah verilecektir. Harcırah kararnamesine göre ittihaz edilmiş olan 469 numaralı kararın 5 nci fıkrası gereğince halen yeni memuriyet mahalline götürülmüyerek güzergâhta bırakılan aile efradına harcırah verilmektedir.

Madde 25 : Bu madde daimî veya muvakkat bir vazife ile bir tarafa gönderilmeleri takarrür edip de hareket etmeden önce veya hareket ettikten sonra izamlarından sarfınazar olunanların harcırahları hakkında tatbik olunacak muameleyi göstermektedir. Esas itibariyle harcırah kararnamesinin 24 ncü maddesine mütenazır hükümleri ihtiva eden bu maddeye göre harcırah almamış ve hareket etmemiş olduğu halde gönderilmelerinden sarfınazar olunanlara bir şey verilmeyecektir. Zira bu halde, memur veya hizmetlinin daimî veya muvakkat diğer bir vazifeye gideceği düşüncesiyle ve bu gidişin icabı olarak aldığı harcırahtan sarfettiği bir meblâğ mevzuubahis değildir. Ancak daimî bir vazife ile bir tarafa gönderilmeleri takarrür ettikten ve harcırahları da ödendikten sonra ne nüz hareket etmeden izamlarından sarfınazar olunanlara - bunların yeni vazife dolayısıyla yer değiştirmelerinin icabettirdiği bir kısım masraflar intiyar ettikleri veya bir kısım eşyalarını elden çıkardıkları göz önünde bulundurulurak - maaş veya ücretlerinin 1/4 ü nispetinde bir tazminat verilecek ve peşin ödeyip de istirdat edemedikleri bile paraları da bu tazminata ilâve olunacak ve fakat 1/4 nispetindeki bu tazminat, alâkadar memur veya hizmetlinin bu kanuna göre müstahak oldukları yer değiştirme masrafını tecavüz edemeyecektir. Zira, kanun nazarında alâkadar memurun yer değiştirme dolayısıyla yapabileceği âzami masraf aldığı yer değiştirme masrafı kadar olabilecektir.

Muvakkat vazife halinde ise yer değiştirme için bir hazırlık ve dolayısıyla bir masraf mevzuubahis olamayacağından ancak istirdadı gayrimümkün olan bilet bedelleri kabul olunacaktır.

İzamdan sarfınazar, hareket ettikten sonra vukubulursa maddenin son fıkrası uygulanacaktır.

Madde 26 : Yol masrafı :

A) Harcırah mevzuatımıza göre halen geçici veya sürekli görevle başka mahallere gönderilenlere muayyen tarifeli nakil vasıtalarıyla seyahatte :

1. 40 liradan 150 liraya kadar maaş alan memurlara yemeksiz 1 nci mevki;
2. 35 lira ve daha aşağı maaş alanlara yemeksiz 2 nci mevki;
3. Koleu, mübaşir ve bu derecedeki memurlara 3 ncü mevki;
4. Müfettiş ve müfettiş muavinlerinden 25 lira ve daha yukarı maaş alanlara birinci mevki, 25 liradan aşağı maaş alanlara da 2 nci mevki;

Bilet ücreti verilmekte ve bu suretle muayyen tarifeli nakil vasıtalarında memurlara verilecek yol masrafı, maaş miktarlarıyla memuriyet unvanlarına göre tesbit edilmiş bulunmaktadır.

Bu hususta yabancı memleketlerin bâzılarında tatbik olunan esaslar şöyledir :

4. X. 1945 tarihli Kararnameye göre Fransa'da memurlar aldıkları yıllık ücret tutarı itibariyle şu suretle gruplandırılmıştır :

Grup I - Yıllık ücret tutarı 220 000 frangi geçenler;

Grup II - Yıllık ücret tutarı 125 000 ile 220 000 frank arasında bulunanlar;

Grup III - Yıllık ücret tutarı 60 000 ile 125 000 frank arasında bulunanlar;

Grup IV - Yıllık ücret tutarı 60 000 veya bu meblâğdan aşağı bulunanlar.

Memurlar bu şekilde tasnife tâbi tutulduktan sonra da her bir gruptaki memurlara hangi mevki üzerinden yol masrafı verileceği aşağıdaki şekilde tesbit olunmuştur :

Grup	Mevki
I ve II	1
III	2
IV	3

Belçika'da :

Kâtibi umumiler, genel müdürler, genel müfettişler, müdürler

Birinci mevki

Müdür rütbesinin dununda - memur ve müstahdemler -

II nci >

Hizmet gören kimseler

III ncü >

İsviçre'de :

İsviçre'de 26 maaş derecesi vardır. 10 ncü maaş derecesinde bulunan memurlar senede asgari 5 196, âzami 8 488 frank alırlar, 10 ncü maaş derecesinden yukarı derecelere dâhil memurlarla üniforma ile seyahat eden ordu subayları için trenlerde 2 nci mevki, vapurlarda 1 nci mevki bilet parası verilir. Diğer memurlar için trenlerde 3 ncü mevki ve vapurlarda 2 nci mevki bilet ücreti kabul edilmektedir.

Amerika'da :

Tren ve vapurlarda aşağıda yazılı yer ve mevkilerde seyahat edilir.

Vapur bileti fiyatında (Esasen dâhil değil ise) vapurlarda her şahıs için ehven fiyatlı bir yatak ve en ehven fiyatlı 1 nci mevki kamara ücreti verilir.

Tren ile seyahat 25 milden fazla ise yataklı, salon veya kompartımanda bir yer alınır. Seyahat 25 milden kısa ise yer işgalinde zaruret olduğu gösterilir.

Bu suretle Amerika hariç diğer memleketlerde memurların seyahat edebilecekleri muayyen tarifeli nakil vasıtalarında istifade edebilecekleri mevkiler ya aldıkları maaş miktarı veyahut da memuriyet sıfatları itibariyle tâyin edilmekte bulunmuştur.

Şu hale göre muayyen tarifeli nakil vasıtalarıyla seyahat halinde kimlerin hangi mevkilerden istifade edeceğini tâyinde ya memurun aldığı ücret veyahut işgal eylediği makam esasına gidilmesi yahut da bu iki şıkkın memzuç bir şekilde nazarı dikkate alınması mümkündür. Bu tasarrufların tanziminde alınan ücret miktarı esas tutulmuş ve bâzi ahvalde memuriyet unvanına da yer verilmiştir.

1846 sayılı Kanuna bağlı 1 sayılı cetvel ile 45 liradan yukarı asli maaşlı memurlara yol masrafı olarak 1 nci mevki tren veya vapur bileti ücreti verilmesi kabul edilmişti. Ancak bu kanunun kabul edildiği 1931 yılından itibaren bugüne kadar kadro aylıkları ile rütbe aylıklarının yükselmiş olduğu nazarı dikkate alınarak 1 nci mevkide seyahat hakkının, aylık veya ücret tutarları 70 lira maaş tutarı 475 lira ve bu miktardan yukarı olan memurlara tanınması ve istihkakları bu miktarın dununda olanların da 2 nci mevkide seyahat etmeleri yerinde görülmüştür.

Halen 3 ncü mevkide seyahat etmeleri kabul edilenler koleu, mübaşir ve bu derecedeki memurlardır. Ancak tatbikatta koleu ve mübaşir derecesindeki memurların kimler olduğunu tesbitte güçlüklerle karşılaşmaktadır. Bu sebeple 3 ncü mevkide seyahat edebileceklerin görevleri itibariyle Bakanlar Kurulunca tesbiti uygun görülmüştür.

Yine halen muayyen tarifeli nakil vasıtası olarak yalnız trenlerle vapurlar kabul edilmekte ve müstacel hallerde dairesinin gösterdiği lüzum üzerine memurların uçakla seyahatine müsaade edilmektedir.

Halbuki bugün memleketimizde hemen her tarafa otobüsler işlemekte ve otobüslerin de muayyen tarifeli nakil vasıtası olarak kabulü lâzımgelip gelmediği üzerinde durulması gerekmektedir.

Bu hususta yapılan inceleme sonunda resmî daireler tarafından işletilen otobüslerin muayyen tarifeli nakil vasıtalarından sayılabileceği neticesine varılmıştır. Ancak otobüsle seyahatin halen memleketimizde arzettiği muhataralar gözönünde tutularak iki mahalle arasında hem bu şekilde otobüs ve hem de diğer muayyen tarifeli bir nakil vasıtası işlemekte ise (Tren veya vapur) me-

mur bu iki muayyen tarifeli nakil vasıtasından istediği ile seyahatte serbest bırakılmıştır.

1 nci mevkide seyahat hakkı olanların uçakla seyahati kabul edilmiş, yalnız 2 nci mevkide seyahat edebileceklerin uçakla seyahati, dairesinin göstereceği lüzuma veya daireden esasen ayrı bulunulması halinde tasvibe bağlı tutulmuştur.

I, II ve III ncü mevki kompartımanları ihtiva eden vasıtaların işlediği hatlarda ayrıca tek mevkili vasıtalarda işlemekte ise (Motorlú tren gibi) bu vasıtalarla ancak 1 ve 2 nci mevkie binmeye hakkı olanların seyahatine müsaade olunmuştur.

B) Gayrimuayyen tarifeli nakil vasıtalarıyla seyahatte halen;

1. Sürekli görev, bir göreve vekâlet veya muvakkat kaza yetkisi ile bir tarafa seyahat halinde kilometre veya deniz mili başına 45 kuruş ve Şark bölgesinde üçte bir fazlasıyla 60 kuruş,
2. Geçici görev, staj, kurs ve imtihan için bir tarafa gönderilenlere hakiki yol masrafı,
3. Müfettiş ve müfettiş muavinlerine hakiki yol masrafı,
4. Kolcu, mübaşir ve bu derecedeki memurlara kilometre veya deniz mili başına 22,5 kuruş ve Şark bölgesinde üçte bir fazlasıyla 30 kuruş,

Verilmektedir.

Yukarıda işaret edildiği üzere yurdumuzun hemen her yerinde otobüs seferlerinin yapılmakta olduğu nazarı dikkate alınarak tasarıda gayrimuayyen tarifeli nakil vasıtalarıyla seyahatte yol masrafının kilometre veya deniz mili esasına göre verilmesinden sarfınazar olunmuş ve iki mahal arasında mütat olarak işliyen nakil vasıtalarından devlet için en ekonomik olan vasıtaya göre ihtiyar olunacak hakiki yol masrafının ödenmesi kabul olunmuştur. Bu esasa göre bilfarz iki mahal arasında mütaden otomobil ve otobüs işlemekte ise yol masrafı otobüse göre verilecektir. Ancak bu mahaller arasında araba da işliyen mütat vasıtalarından ise araba ile seyahat daha az masraflı olsa bile yol masrafı otobüs üzerinden hesaplanacaktır.

Bâzı vasıtalar aynı mevkiin muhtelif derecelerini ihtiva eylemektedir. (Meselâ vapurlarda 1 nci mevkiin fiyatları birbirinden farklı A-B-C-D sınıfları vardır.) Bu gibi vasıtalarla seyahatte alâkadar memur binebileceği mevkiin yer ayırılma zamanında serbest yeri mevcut olan en ehven fiyatlı derecesine ait bileti almaya mecbur tutulmuştur : (Amerika Birleşik Devletleri hareirah hükümlerinde de aynı esas mevcut bulunmaktadır.)

Diğer taraftan bilet ücreti farkları kendileri tarafından ödenmek üzere, memur ve hizmetlilere müstahak oldukları mevkiden daha yüksek mevki veya sınıfla seyahat etmek imkânı da ayrıca bahşedilmiştir. Buna göre meselâ : 1 nci mevki ile seyahat etmeye hakkı olan bir kimse, farkını kendisi ödemek şartıyla 2 nci veya 1 nci yataklı ile seyahat edebilecek ve bu takdirde kendisine ancak müstahak olduğu bilet bedeli verilecektir.

26 ncü maddenin son fıkrası yol masrafı hakkındaki umumi prensibi tâyin eden 1 nci fıkranın bir istisnasını teşkil etmektedir. Filhakika Reisiicumhur, Büyük Millet Meclisi Reisi, Başvekil ve vekillerle Erkânı Harbiyei Umumiye Reisine vazife seyahatlerinde ekseriya müsteşar, genel sekreter, umum müdür, hususi kalem müdürü, yaver ve saire refakat etmekte ve fakat bu kimse-lerin refakat ettikleri zâtın seyahat edebilecekleri mevkie binememeleri hizmeti aksatmaktadır. İşte son fıkra, bu mahzuru ortadan kaldırmak maksadiyle derpiş olunmuştur.

Madde 28 : Yurt dışına yapılan daimî ve muvakkat vazife seyahatlerinde yol masrafı halen memur veya hizmetlilerin maaş derecesine bakılmaksızın ekspres ve yataklı vagon ücreti dâhil olduğu halde 1 nci mevki tren, vapur, uçak bilet ücretleri ile otomobil, araba vesair nakil vasıtaları ve hamal ücretlerinden ibaret bulunmaktadır. Yeni madde metninde ise lâyihanın umumi prensiplerinden mülhem olarak maaş ve ücretleri 475 lira ve daha fazla olanlara yatak ve ekspres zammı dâhil olduğu halde 1 nci mevki ve 475 liradan daha aşağı olanlara da 2 nci mevki bilet ücreti ile sair nakil vasıtaları ve hamal paralarının verilmesi muvafık görülmüştür. Bu yol masrafı muayyen tarifeli nakil vasıtalarıyla seyahatte bu vasıtaların Türkiye'deki aktarmasız hareket mebdinden ve memuriyet merkezi bu mebd ile hudut arasında bulunuyorsa vasıtanın güzergâhında memuriyet merkezine en yakın durak mahallinden; ve gayrimuayyen tarifeli nakil vasıtalarıyla seyahatte de yol üzerinde hududa en yakın vilâyet ve kaza merkezinden itibaren hesaplanacak ve bu

yerlere kadar olan seyahatler için yurt içi seyahatlerine ait hükümler uygulanacaktır.

Madde 29 : Bu madde ile Büyükelçilerin halen olduğu gibi iki, ve diğer memurlardan aylık veya ücret tutarı 475 lira veya daha fazla olanların da bir hizmetçisi için 3 ncü mevki yol parası - bulunmadığı takdirde 2 nci mevki parası verilmesi esası kabul edilmiştir. (Büyükelçilerden gayri Hariciye memurlarının halen bir hizmetçisi için yol parası verilmektedir.) Gayrimuayyen tarifeli nakil vasıtalarıyla seyahatte hizmetçiler için ayrıca yol masrafı verilmeyeceği gibi bunlara yevmiye de ödenmeyecektir. Hizmetçilere yol masrafı verilebilmesi için bunların yeni memuriyet mahalline memurla veya aileleri efradı ile gitmeleri şarttır.

Madde 30 : Bu madde kurumlara ait nakil vasıtalarında parasız olarak seyahat eden memur ve hizmetlilere - bir masraf yapılmamış olduğu için - yol masrafı verilmeyeceğine dairdir. Bundan başka muhtelif ulaştırma müesseseleri, yaş veya meslek itibariyle bazı memur ve hizmetlilere veya aile efradına tenzilâtlı tarife tatbik etmektedirler. (Muayyen yaşlara vâsl olmıyan çocuklardan bilet aranmaması veya nısf bilet alınması, subaylara ve öğretmenlere tenzilâtlı tarife tatbiki gibi) bu hallerde yol masrafı fiilen ödenen paraya göre hesaplanacaktır.

Madde 31 : Hususi vazife ile tavzif kılınan emniyet mensupları, vazifelerinin ehemmiyet, müstaceliye ve mahremiyeti yüzünden bu vazifenin icabettirdiği her türlü nakil vasıtasından istifade edebileceklerdir. Bunların yol masrafı, bu vasıtaya göre yapılacak hakiki masraftır.

Madde 32. : Bu madde yudrt içinde verilecek yevmiyelerin sureti tesbiti ile asgari miktarlarını göstermektedir.

Malûm olduğu üzere 15 Mayıs 1335 tarihli Harcırah Kararnamesi hükümlerine göre halen, seyahat yevmiyesi 150 kuruştan dü olmamak üzere asli maaşın % 4 ü nispetinde verilmekte ve bir vilâyet veya kaza merkezinde vazifeten iki gün veya daha fazla kalınması halinde de tevakkuf günlerinin her biri için seyahat yevmiyesinin birbuçuk misli ikamet yevmiyesi olarak ödenmektedir. (13 . VI . 1938 tarih ve 3441 sayılı Kanunun 1 nci maddesi hükmüne göre de daimî veya muvakkat bir memuriyetle yabancı memleketlere ve yabancı memleketlerde bir yerden diğer bir yere gönderilenlerin yevmiyeleri, dairelerince iş ve mahallin ehemmiyet ve icaplarına göre, iç yevmiyelerin yedi misline kadar çıkarılabilmekte ve muvakkat memuriyetle gönderilenler için bu yevmiyeler İcra Vekilleri Heyeti kararıyla yarı misilden fazla olarak da tesbit olunabilmektedir.)

Halbuki :

A) Yurt içinde ödenecek yevmiyenin miktarını tâyinde esas tutulan asli maaş miktarı Barem kanunlarıyla değiştirilmeyerek sabit tutulmakta ve iktisadi sebeplerle hayat pahalılığı arttıkça memurların istihkakları asli maaşların değil bu maaşlara ait tutarların artırılması suretiyle ayarlanagelmekte bulunmuş ve bu suretle - yevmiyelere yapılan zam haricinde - seyahat ve ikamet yevmiyeleri sabit kalmıştır.

B) Ücretli memurlarla çeşitli hizmetlilerin yevmiyelerinin tesbitinde evvelâ bunların aylık veya ücret istihkaklarının hangi maaş tutarına tekabül eylediğinin, gündelikle çalışanların harcırahları çin de 30 günlük yevmiyelerinin yekûnunun bu tutarlardan hangisine yakın bulunduğunun tesbit edilmesi ve bilâhara tekabül ettikleri asli maaş miktarlarının hesaplanması lâzımgelmektedir.

C) 3656 ve 3659 sayılı kanunlara tabi olanlardan aylık ve ücret tutarları aynı olan kimselerin aylık asılları yekdiğerinden farklı ve 3659 sayılı Kanuna tabi olanların aylıkları 3656 sayılı Kanuna tâbi olanlardan bir derece yüksek olduğundan maaşlı memurların harcırahlarının bir üst derece üzerinden hesaplanması iktiza eylemektedir.

İşte Harcırah Kararnamesi ve ona tesir eden diğer kanunların doğurduğu bütün bu mahzurlar göz önünde bulundurularak işbu kanun lâyihası ile yevmiyelerin tâyininde ilgili şahsın aylık, ücret veya yevmiye miktarı esas tutulmuş ve bu yevmiyelerin miktarının tesbiti Bütçe kanunlarına bırakılmıştır. Bu suretle Barem kanunları ile maaş veya ücret tutarları yükseltildikçe yevmiyelerin de bununla mütenazır olarak artması ve aynı zamanda bu yevmiyelerin her sene Bütçe kanunları dolayısıyla tekrar gözden geçirilerek bunların ekonomik şartlara ve ihtiyaca cevap verecek miktarlarda tesbit edilmesi imkânları sağlanmıştır.

Diğer taraftan birçok eenebi memleketlerde resmî bir vazife dolayısıyla seyahat eden kimse-
lere gıda, mesken ve teferruatı için ödenen - yol masrafı hariç - günlük tazminat halen memleke-
timizde olduğu gibi seyahat ve ikamet yevmiyesi olarak ayrı ayrı hesap ve tesviye olunmamak-
tadır. Yalnız Fransa'da aile reisi olan ve olmiyanlara farklı yevmiye verilmekte, İsviçre'de
ise günlük tazminat gece için ayrı, gündüz için ayrı miktarlarda hesaplanmaktadır. Belçika'da
ise geceyi ikamet yerleri haricinde geçirenlerin günlük tazminatlarına ilâveten munzam bir taz-
minat ödenmektedir.

1949 tarihli Seyahat Masrafları Kanununa göre Amerika Birleşik Devletlerinde, vazife sa-
halarının dışında seyahat ve ikamet eden memur ve müstahdemlere yemek, otel gibi şahsi veya
hamal, kamarot ücreti, bahşiş gibi seyahat masraflarını karşılamak üzere Amerika kara hudut-
ları dâhilinde dokuz doları geçmemek üzere daireleri tarafından tesbit edilecek miktarda gün-
delik verilmekte ve işin icabına göre gidilen yerde resmî iş için otel odası, yazı makinesi kira-
lanması ve sekreter masrafları da ayrıca tediye olunmaktadır.

İşte gerek diğer memleketlerin tatbikatı ve gerekse memleketimizin durumu nazarı itibara
alınarak müfettişlerin haricindeki memur ve hizmetliler için iç yevmiyelerin 6 liradan aşağı ol-
mamak üzere aylık veya ücret tutarlarının % 3 ilâ % 6 sı arasında her sene Bütçe kanunlarıyla
tesbit olunması ve seyahat ve ikamet müddetleri için yevmiye bakımından bir tefrik yapılma-
ması esası kabul edilmiş bulunmaktadır.

4327 sayılı Kanunla yevmiyelere yapılan % 50 zam ile birlikte halen ikamet yevmiyesi ola-
rak ödenen miktarlara nazaran bu tasarıya göre asgari had olan % 3 nispeti üzerinden verilecek
tek çeşit yevmiyelerin artış nispetleri aşağıda gösterilmiştir :

Aylık ve ücret tutarı T. L.	Halen verilen ikamet Yev. (% 50 zam dâhil)	Tasarıya göre verilecek yevmiye (% 3 üzerinden)	Artış nispeti %
1 000	13.50	30.—	122
875	13.50	26.25	93
750	11.25	22.50	100
625	9.00	18.75	108
550	8.10	16.50	104
475	7.20	14.25	98
400	6.30	12.00	90
350	5.40	10.50	85
300	4.50	9.00	100
250	3.60	7.50	108
225	3.37 1/2	6.75	100
200	3.37 1/2	6.00	78
175	3.37 1/2	6.00	78
150	3.37 1/2	6.00	78

Madde metninin tetkikından da anlaşılacağı üzere, Bütçe Kanunları ile bütün aylık ve ücret
tutarları için aynı nispetin tatbiki mecburi değildir. Eğer meselâ % 3 nispeti tatbik edildiği tak-
dirde bir kısım maaş tutarlarında verilecek yevmiyenin kâfi gelmeyeceği anlaşılırsa bu kısım için
nispet daha yüksek tutulabilecektir.

Tasarının 32 nci maddesinin B fıkrası, bileümle müfettiş ve muavinleriyle, hesap uzmanları ve
muavinlerinin, kontrolörlerin ve bir kısım murakıpların yevmiyelerini tesbit etmektedir. Bunların
yevmiyeleri de yukarda gösterilen sebepler yüzünden Bütçe kanunları ile tesbit olunacaktır. Ancak
bu gibi kimselere verilecek yevmiyeler on beş liradan aşağı olamayacağı gibi kadro maaşlarının
% 3.5'nden az ve % 7'sinden de çok alamıyacaktır. Müfettiş ve benzerleri için, diğer memur ve

hizmetlilerden % 1/2 nispetinde fazla bir nispet tâyin edilmiş olması en müşkül şartlar altında dahi devamlı olarak seyahat etmek mecburiyetinde bulunan bu memur gurupuna bu nispet kadar fazla bir yıpranma payı kabul etmek düşüncesinden doğmaktadır. Bu gurupu teşkil eden müfettiş ve benzerlerine tasarı ile verilmesi derpiş olunan asgari % 3,5 üzerinden yevmiye ile bunların halen almakta oldukları ikamet yevmiyesinin mukayesesi aşağıdaki cetvelde gösterilmiştir.

Aylık veya ücret tutarı T. L.	Halen verilen ika- met yevmiyesi	% 3,5 üzerinden tasarıya göre ve- rilecek yevmiye
1 000	13,50	35,00
875	13,50	30,62 1/2
750	11,25	26,25
625	9,00	21,87 1/2
550		19,25
475		16,62 1/2
400		15,00
350		15,00
300		15,00
Daha aşağısı	8,10	15,00

(Not : Bu tasarı gereğince, yevmiyelerin hesabında kadro maaşına itibar olunduğundan ve teftiş heyetleri kadrolarında müfettişler 80 liraya kadar ve başmüfettişler de 90 lira almakta olduklarından müfettişlerin % 3,5 üzerinden asgari yevmiyeleri fiilen ve hemen hemen umumiyetle 21,87 1/2 liranın fevkına çıkamayacaktır.)

Diğer taraftan halen Başvekil ve Vekiller ve Erkânı Harbiye Umumiye Reisinin yevmiyeleri, aldıkları vekil ödeneğine göre hesap olunmakta ve mebusların resmî bir vazife ile seyahatlerinde ise 125 lira maaş esas tutulmaktadır. Lâyihada bu esastan ayrılarak bu zevata verilecek yevmiyelerin de Bütçe kanunlarıyla tesbit olunması derpiş edilmiş bulunmaktadır.

Madde 33 - 34 : Daimî ve muvakkat bir vazife ile yabancı memleketlere gönderilenlere verilecek yevmiyenin iç yevmiyenin en çok kaç misli üzerinden ödeneceği hususunun tesbiti de, 32 nci maddede arzolunan sebepler yüzünden Bütçe kanunlarına bırakılmıştır. Ancak dış memleketlerin hepisinde hayat ve geçim şartları aynı olmadığı gibi, gidecek memurun derecesi ile izam sebepleri de her zaman birbirinin aynı olamaz. Bu yüzden bütçe kanunları ile tesbit edilen âzami miktarları aşmamak üzere mezkûr faktörlerin göz önünde bulundurulması suretiyle fiilen ödenecek dış yevmiyelerin, Maliye Vekâletinin mütalâası alındıktan sonra, İcra Vekilleri Heyetince tesbiti muvafık görülmüştür.

Ancak taç giyme ve cenaze merasimleri gibi bâzı hususi haller vardır ki, bunlara Hükümet namına iştirak etmek üzere gönderilecek zevata vazifenin hususiyeti dolayısıyla âzami yevmiyelerin de fevkında bir para verilmesi de icabedebilir. 34 ncü madde bunu temin etmektedir.

Madde 36 : Bu madde kurs ve mekteplere celbolunan memur ve hizmetlilere kurs veya tahsil müddetince verilecek yevmiyeye dâhil olup bu yevmiye muvakkat vazife halinde emsallerine verilen yevmiyenin yarısını tecavüz edemeyeceği gibi 4 liradan da aşağı olamaz. İlgili vekâletle Maliye Vekâleti arasında bu yevmiyenin tâyininde yatacak yer temin edilip edilmediği göz önünde tutulur. Ve bu gibi kimseler mekteplere işe ediliyorlarsa işe bedelleri yevmiyelerinden tevkif olunur.

Bu mevzuda halen tatbik edilmekte olan hüküm 3888 sayılı Kanunun 5 nci maddesidir. Bu maddeye göre yatacak yer temin edilirse seyyanen 150 kuruş ve temin edilmezse 9 ncu dereceye kadar 200, 8 ve daha yüksek derecede bulunanlara 300 kuruşu geçmemek üzere yevmiye verilir. Ve işe paraları bu yevmiyeden kesilir.

Diğer taraftan kurslara gönderilecek subaylara verilecek yevmiyeden başka muvakkat bir vazife

ile bir tarafa gönderilecek subay ve askerî memurlardan memuriyetlerinin nevi ve ehemmiyet derecesine göre 20 günden fazla devam edecek vazifelerde kaç gün için yevmiye verileceğinin Millî Savunma Vekâletince tesbit olunacağı hakkında bir hükmü de ihtiva eden 1092 sayılı Kanunun da ilgası düşünülmüştür.

Madde 39 : Bu maddeye göre mücbir sebepler yüzünden yola devam edememe halinde ilgiliye halen olduğu gibi yevmiye verilecek; hastalık yüzünden olsa dahi zatî sebeplere dayanan bekleme-ler için verilmeyecektir. Ancak âni hastalık veya kaza gibi bâzı haller vardır ki, bu hallerde ilgili memurun yola devam etmiyerek bulunduğu yerde tedavi edilmesi gerekir. İşte böyle bir hastalık veya kaza hali, heyeti sıhhiye raporu ve böyle bir heyet yok ise resmî tabip raporu ile sabit olanlara - iradeleri dışında vukua gelen ve yola devam etmesine mâni teşkil ettiği tebeyyün eden hastalıkları geçinceye kadar - yevmiye verilmesi kabul edilmiştir. Ancak bunlar hastaneye yatarak tedavi görmekte iseler ve hastane masrafları kanunlarına göre kurumları tarafından ödeniyorsa yevmiye verilmeyecektir.

Madde 40 : Bu madde halen tatbik edilmekte olan hükümlere mütenazır hükümleri ihtiva etmek tedir.

Madde 41 : Kurumlara ait bir vazifenin ifası maksadiyle muvakkaten başka bir mahalle izam kılınan memur ve hizmetlilere bu vesile ile ihtiyar olunacak yemek, yatmak, gibi masrafları karşılamak üzere yevmiye verildiği malûm olup bu yevmiye içerisinde normal şartlara göre hesaplanmış bir otel parasının da mevcudiyeti kabul edilebilir. Binaenaleyh muvakkat vazife ile bir tarafa gönderilen bir memur kurumlarca temin olunan yerlerde parasız olarak yatıyorlarsa yevmiyelerinin de bir miktar tenzil olunması mâkul olur. İşte madde bu sebeplere binaen, kurumlarca temin olunan ikamete mahsus yerlerde (Lojman ve sairede) kara ve deniz nakil vasıtalarında (Hizmet vagonları veya vapur kamaraları gibi) ve ordu evlerinde parasız yatanların yevmiyelerinin 1/3 gün ve ikamete mahsus olmıyan yerlerde zaruret saikasıyla yatanların da yevmiyelerinin 1/4 nün tenzil olunacağını derpiş eylemiş bulunmaktadır. (Bu hüküm müfettiş ve benzerleri hakkında da tatbik olunacaktır.)

İkamet parası olmayıp da bir bedel alınıyorsa ve bu bedel yapılacak 1/3 veya 1/4 tenzilâtından ise bu takdirde fiilen ödenen bedel ile 1/3 veya 1/4 arasındaki fark ayrıca kesilecektir.

Madde 42 : Bir kimsenin muvakkat vazife ile gittiği bir mahalde ikamet müddeti uzadıkça o mahallin yaşama şartlarına intibak ederek daha az masrfla geçim imkânını sağlaması mümkündür. Buna binaen eenebi memleketlerin bâzılarında muayyen bir müddeti aşan muvakkat vazife hallerinde yevmiyeden tenzilât yapılmaktadır. (Meselâ Fransa'da muvakkat vazife müddeti 30 günü aştığı takdirde 31 nci günden itibaren yevmiyeden aile reisi olanlar da yevmiye miktarlarına göre % 11 ile % 20 arasında ve diğer ajanlarda da % 11 ile % 16 arasında tenzilât yapılmaktadır.)

Bu husus ve memleketimizin şartları göz önünde bulundurularak 42 nci madde ile yurt içinde ve dışında aynı şahsın muvakkat vazife halinin üç aydan fazla devam etmesi halinde bu ikamet ilk 90 günü için tam ve mütaakıp müddet için de 2/3 nispetinde yevmiye verilmesi ve bu hükmün aksamadan tatbikını temin için aynı muvakkat vazifenin devamı sırasında yapılacak geçici yer değiştirmelerinin bu nispeti tezyide müessir olamayacağı esası kabul olunmuştur.

Diğer taraftan, yurt içindeki muvakkat vazife hallerinin bazan muvakkat vazife mefhumu ile kabili telif olamayacak bir şekilde uzun müddetler devam ettirildiği ve bu yüzden çok uzun müddetler yevmiye ödenmek mecburiyetinde kalındığı vâkıdır. Halbuki vazifenin uzun müddetler devam etmesi ona daimiyet izafe olunmasını, yani bu vazifeye kadro tahsisi suretiyle muamele yapılmasını icabettirir. İşte bu sebepler yüzünden bu maddede, aynı yerde aynı iş için aynı şahsa 180 günden fazla yevmiye verilemeyeceği hükmü yer almış bulunmaktadır. (Aynı şahsın 180 gün devam eden bu muvakkat vazifesi için 90 gün için tam ve mütebaki 90 gün için de 2/3 nispetinde yevmiye verilecektir.)

Maddenin son fıkrasına göre bu madde hükmü, müfettiş ve benzerleri ile fiilen arazi üzerinde çalışıp da tazminat alan kimseler hakkında tatbik olunmayacak, yani bu gibi kimselere verilecek yevmiye veya tazminat müddet bakımından takyide ve tenzilâta tâbi tutulmayacaktır. Zira her iki grupun vazifelerinin mahiyeti bunların teftiş, tahkik ve saire maksadı ile daimî olarak seya-

hat halinde bulunmalarını icabettirdiği gibi önceden tahmini mümkün olmıyan hâdise ve meselelerin zuhuru ile - meselâ bir tahkik için - bir müfettişin bir mahalde 180 günden fazla kalması da mümkün olup bu takdirde o iş için oraya kadro verilmesi gerektiği düşüncesi de vârit olamaz.

Madde 43 : Harcırah Kararnamesinin 8 nci maddesi hükmüne göre yevmiyeler halen muayyen tarifeli nakil vasıtalarıyla seyahatte azimet ve muvasalat günleri dâhil olmak üzere tarifeye göre - yani nakil vasıtasının hareket gününden muvasalat gününe kadar geçeceği belli olan günlere nazaran; hayvanlı araba ile - ıcrası mümkün olan seyahatlerde 40 ve munhasıran hayvanla ıcrası zaruri olan seyahatte 30 kilometrelik; kürekli yelkenli kayıkla seyahatte 40 millik mesafe bir gün itibariyle yolda geçecek günlerin her biri için verilmektedir.

Madde 44 : Aile masrafının nelerden ibaret olduğunu gösteren bu maddeye göre 3 ncü maddenin (D) fıkrasında tarifi yapılmış olan aile efradından her birine işbu kanuna göre memurun müstahak olduğu, tren, vapur, otobüs, hayvan, araba gibi nakil vasıtalarına ait bilet ücretlerinin hakiki miktarı verilecek ve yevmiye olarak da ayrıca memurun müstahak olduğu yevmiyenin 1/3 ü ödenecektir. Harcırah Kararnamesi hükümlerine göre aile efradına 1/3 yevmiye verilmekle beraber bu miktar memurun yevmiyesinin bir mislini tecavüz edemediği halde lâyhada bu esas terk olunmuştur.

Maddenin (2) nci fıkrasına göre, en ekonomik ve tek vasıtanın munhasıran otomobil olduğu yerlerde, böyle bir vasıta kiralanarak seyahat olunması halinde memura refakat eden aile efradından 4 ü için - kiralanın otomobilde 5 kişinin birlikte seyahat etmesinin mümkün olduğu düşüncesiyle - ayrıca nakil vasıtası masrafı verilmeyecektir.

Diğer memleketlerdeki tatbikat ise şöyledir:

Fransa'da : Her hangi bir vazife ile başka bir yere gönderilenlerin yevmiyeleri istasyon ve daireden ayrılış saati ile varış saati arasında geçen her 24 saatlik devreler nazarı itibara alınarak verilmekte ve 7 saatten az bir zaman için yevmiye verilmemektedir.

Belçika'da : Trenin hareketinden varış saatine kadar geçen süre yevmiyeye esas tutulmaktadır.

Amerika'da : Yevmiyenin hesabında takvim günü esastır. Seyahatin başlangıcına veya hitamına raslıyan gün kesirlerini her 6 saat ve küsuru için yevmiyenin 1/4 ü ödenir. 24 satten az devam eden seyahatlerde, her 6 saat ve küsuru için 1/4 yevmiye verilir. Seyahat (3) saati geçmezse yevmiye verilmez.

Halen memleketimizde tatbik edildiğine yukarda işaret olunan esasa göre bilfarz saat 23 te hareket ederek sıfır saatten sonra ertesi gün saat (1) de vazife mahalline muvasalat eden - yani fiilen 2 saat seyahat etmiş olan - bir memura iki yevmiye verilmektedir ki, bu usulün vakıalara ne kadar aykırı olduğu âşikârdır.

Bu sebepler yüzündendir ki, 43 ncü maddede yevmiyelerin muayyen tarifeli olsun veya olmasın - vasıtanın hareket saatinden varış saatine kadar geçen her 24 satlık devreler için verilmesi ve fakat bu süreyi dolldurmayan seyahatlerin, ve küsuratın tam gün sayılması esası kabul edilmiş bulunmaktadı. Ancak 2 günlük yevmiye verilebilmesi için seyahatin 24 saatten fazla devam etmiş olması şarttır.

Madde 45 : Yurt içinde yer değiştirme masrafı daimî memuriyet mahallinin tebdil edilmesi dolayısıyla memur veya hizmetlinin şahsına ve ailesi efradına ait olup yeni memuriyet mahalline götürmek mecburiyetinde bulunduğu eşyalarının nakil masraflarını karşılamak maksadıyla verilmektedir. 15 Mayıs 1335 tarihli Harcırah Kararnamesiyle memuriyet merkezleri değiştirilen memurlara tebdili mekân masrafı namiyle bir para verilmesi kabul edilmiş iken 10 Kasım 1335 tarihli Kararnamenin 1 nci maddesinin 4 ncü bendi ile tebdili mekân masrafına ait ahkâmın tatbikından vazgeçilmiş ve buna mukabil bu gibi kimselere infikâk ve muvasalat yevmiyesi namiyle 6 seyahat gündeliği ödenmesi usulü kabul olunmuştur. Bu infikâk muvasalat yevmiyesinin 13-54.5 lira arasında değişen cüzi bir miktarda oluşu memuriyet merkezleri değişen memurlar için bilhassa son senelerde zor durumlar yaratmıştır.

Fransa'da : Memuriyet merkezleri tebdil edilen memurlara aşağıdaki masraflar ödenmektedir :

1.

Memurun grubu	Aile reisi için	Bekâr için
I	6 000 kiloya	3 000 kiloya
II	5 000 »	2 000 »
III	4 000 »	1 000 »
IV	2 000 »	625 »

kadar eşya nakil tazminatı;

2. Memurun kendisi, karısı ve diğer aile efradı için yoldaki otel masrafları tazminatı;
3. Eşyanın ambalâj, tanzim ve tertip masrafları;
4. Gidilen yerde derhal kiralık ev bulunmaması halinde memuriyet tebdili tazminatı.

Amerika'da : 2. VIII. 1946 tarihli Kanunun ilk maddesi aynı vekâletin teşkilâtı dâhilinde veya muhtelif vekâletler arasında naklolunan memur ve müstahdemlere talimatnamesi gereğince aile masrafı ve eşya nakil ücreti verilmesini mümkün kılmaktadır. Bu madde hükmüne göre memur ve müstahdem in şahsına ve en yakın ailesi efradına ait seyahat masrafları ile şahsi eşya ve bunların ambalâj, ambar, nakil ve ambalâjdan çıkarma masrafları daire bütçesinden ödenir. Ambalâjlı olarak 8 750 ve ambalâjsız olarak 7 000 Pound'ı geçen eşya için masraf kabul olunmaz. Diğer bâzı memleketlerde mesafe ile birlikte nakledilebilecek eşya ve aile efradı nazarı itibara alınarak muayyen bir para ve ayrıca maktu bir tazminat verilmektedir. Şurasını peşinen tebarüz ettirmek lâzımdır ki, yer değiştirme masrafının miktarının tâyininde rol oynayan en belli başlı faktörler gidilecek mahallin uzaklığı, birlikte götürülecek aile efradının adedi ve memurun mevkiine delâlet teşkil etmesi icabeden maaş ve ücretidir. Binaenaleyh yer değiştirme masrafının hesabında bunların nazarı itibara alınması lâzımgelmektedir.

İşte yabancı memleketlerin tatbikatından faydalanmak ve memleketimizin realitelerini nazarı itibara almak suretiyle lâyihanın 45 nci maddesiyle yer değiştirme masrafı şu şekilde kabul olmuştur :

Bir memura verilecek yer değiştirme masrafı iki kısımdan terekübeder :

1. Bulunulan mahalle gidilecek mahal arasındaki mesafeye göre ve beher kilometre veya deniz mili başına verilecek miktar : Hakiki eşya nakil masrafı diyebileceğimiz bu miktar her yıl bütçe kanunlarıyla tesbit olunur. Ve bu suretle verilecek bu paranın yurdun ekonomi ve ulaştırma durum ve imkânlarıyla alâkası sağlanmış olacaktır. Ancak bu miktar, aylık veya ücret tutarı 475 lira ve daha fazla olan memurlarda beher kilometre başına 20 kuruşla yeni memuriyet mahalline götürdüğü ailesi efradından her biri için bu 20 kuruşa ilâveten verilecek 5 kuruşun yekûnundan ve diğer memur ve hizmetliler için de kendisi için 15 ve aile efradından beheri için ilâveten verilecek 5 kuruşun yekûnundan az olmayacaktır. Yani meselâ maaşı 550 lira olan ve bir karısı ile iki çocuğu mevcut bulunan bir memura beher kilometre veya deniz mili için bu asgari had üzerinden $20+5+5+5=35$ kuruş ve eğer bu memur 400 lira maaşlı ise beher kilometre için $15+5+5+5=30$ kuruş verilecektir. Buna göre yukarıki misalde maaşı 475 lira olan memur meselâ İstanbul'dan Ankara'ya tâyin edilmişse (İstanbul - Ankara arası 570 kilometre itibariyle) ve ailesi efradının tamamını da birlikte getirmiş ise bu memura : $35 \times 570 = 199,50$ lira yer değiştirme masrafının kilometreye göre değişen unsuru olarak ödenecektir.

Ancak bulunulan kaza hudutları haricinde vâkı olmak şartıyla kısa mesafeli yer değiştirmelerde ihtiyaca cevap vermek maksadiyle bu yer değiştirme masrafının asgari haddi aile efradı bulunup bulunmadığına göre 30 veya 45 lira olarak tesbit olunmuştur.

2. Yer değiştirme masrafının yukarıki miktara ilâveten verilecek ikinci unsuru maktu olup aile efradı bulunan memurlar için yevmiesini 4 misli ve bulunmıyanlar için de 2 mislidir. Mesafe ile ilgili olmıyan bu tazminat yeni memuriyet mahalline varış tarihinden o mahalde ev bulup yer-

leşinceye kadar geçecek günlere ait masraflarla diğer müteferrik masrafları karşılamak maksadıyla ödenmektedir.

Binaenaleyh yukarıki misaldeki 475 lira maaşlı memura 199,50 liraya ilâveten (475 lira maaşlı bir memurun % 3 üzerinden yevmiyesi 14.25 lira olduğundan) $14.25 \times 4 = 57$ lira maktu miktar olarak ödenecektir. O halde bu memurun İstanbul - Ankara arası için alacağı yer değiştirme masrafı misale göre $199.50 + 57.00 = 256.50$ liradan ibaret olacaktır.)

Madde 46. : Bu madde, yer değiştirme masrafının hesaplanmasında esas tutulacak kilometre veya deniz milinin sureti tesbitini hükme bağlamaktadır. Bu hükme göre bu hususta nazarı itibara alınacak mesafe, yeni ve eski memuriyet mahalleri arasında gidip gelmeye elverişli kara ve deniz yolu olup bunun hesaplanmasında memurun bu kanuna göre seyahat etmeye müstahak olduğu yol ve vasitanın rolü yoktur. Zira bu son yol ve vasita yalnız mesafeye göre değil - yevmiyelerde nazarı itibare alınmak suretiyle - ekonomik bakımdan elverişli olmasına göre taayyün eder.

Ancak lâyhada derpiş edilmiş bâzı hulusi haller vardır ki bu hallerde memur yeni tâyin olunduğu mahalle ailesi efradiyle birlikte aynı yerden hareket ederek gitmez; memur başka yerden ve ailesi de başka yerden hareket ederek yeni memuriyet mahalline gelirler. Meselâ : Lâyhanın 16 nci maddesinin B fıkrasına göre ailesi yasak bir bölgeden çıkarılarak yasak olmıyan bölgede ikamet eden bir askerî şahsın yasak olmıyan bir yere tâyini halinde ailesi, ikamet yerinden yeni memuriyet mahalline ve memur ise eski vazife mahallinden yeni vazife mahalline kadar seyahat edeceklerdir. Yani memurla ailesinin yeni vazife mahalline gitmek için hareket ettikleri yerler ve binnetice mesafeler başka başkadır. Yer değiştirme masrafı ise memur ve ailesi efradının aynı yerde bulunduğu göz önünde tutularak prensip itibariyle bunların yeni memuriyet mahalline kadar ve beraberce eşya nakil ve sair masraflarını karşılamak için verilir. İşte bu maddede bu gibi hallerde 46 nci maddenin son fıkrası hükmü uygulanacak ve memur eski vazife mahallinden yeni vazife mahalline kadar olan mesafe ile ailesi efradının ikamet ettiği yerden keza yeni vazife (veya ikamet) yerine kadar olan mesafelerin mecmununun yarısı, yer değiştirme masrafının kilometre başına verilecek unsurunun hesaplanmasında esas tutulacaktır.

Madde 47 : Yabancı memleketlere veya bu memleketlerden birinden diğerine veyahut da yurda yapılacak daimî vazife seyahatlerinde memur ve hizmetlilere iki sayılı cetvelde yazılı eşya için ihtiyar olunacak masraflar yer değiştirme masrafı olarak ödenecektir. Bu cetvel Harecrah Kararnamesinin hali hazırdaki hükümlerine aynen tetabuk eylemekte ancak Harecrah Karanamesine göre memurlar 550 ilâ 1 000 lira maaşlı ve 475 ve daha aşağı olmak üzere kısımlara tefrik olduğu halde lâyhada umumi prensibe uyularak bu tefrik 475 lira ve daha ziyade aylık tutarlılar ve aylık tutarları bundan aşağı olanlar olmak üzere kabul edilmiştir.

Madde 48 : Belediye hudutları içinde gezeici olarak icrai faaliyet eden memur ve hizmetlilere, vazifelerinin mahiyeti bunu icabettirdiğinden, yevmiye ve yol masrafı verilmeyecektir. Ancak bunların, vazifenin ifası maksadıyla bir nakil vasıtasından istifade etmeleri de tabii olduğundan kendilerine, özel idare, belediye gibi kurumlara ait bu nevi vasıtalarda seyahat edebilmeleri için birer kart verilecektir. Bu kartların verilmiş şartları Ulaştırma, İşleri ve Maliye vekâletlerince tesbit olunacaktır.

Madde 49 : 16 . III . 1942 tarihli ve 4192 sayılı Kanunla alelümum seyyar küçük sıhhat memurlarına, 10 . VII . 1942 tarihli ve 4287 sayılı Kanunla maliye atlı tahsildarlarına, 12 . VIII . 1942 tarihli ve 4291 sayılı Kanunla hayvan sağlık memurlarına, 23 . XII . 1942 tarihli ve 4333 sayılı Kanunla P. T. T. Süvari müvezzilerine, 2 . II . 1948 tarihli ve 5190 sayılı Kanunla Tekel Genel Müdürlüğü atlı takip memurlarıyla atlı koruma ve tahsil memurlarına, 18 . II . 1940 tarihli ve 3944 sayılı Kanunun 8 nci maddesi ile gümrük muhafaza ve muamele sınıfı memurlarına, hayvan beslemek mecburiyeti tahmil edilmiş, buna mukabil hayvan mubayaası için cüzi miktarda bir avans verilmesi ve bunlardan bâzılarına 14 ve diğer bir kısmına da 15 lira aylık hayvan yem bedeli ödenmesi kabul olunmuştur.

19. VII. 1943 tarihli ve Ziraat Vekâleti Teşkilâtının Nakil ve Teknik İşletme Vasıtalarıyla Teçhizine dair olan 4481 sayılı Kanunun 2 nci maddesi gereğince köylerde ve Ziraat Vekâletince motosiklet verilmeyen kazalardaki ziraat memurlarına birer zatî binek hayvanı ile binek takımı tedarik etmek mecburiyeti tahmil olunmuş ve 3 ncü maddesinde de bu memurlara hayvan tedarik ettikleri tarihten itibaren her türlü zaruri masrafları karşılığı olarak ayda 50 lirayı geçmemek üzere Bakanlar Kurulu kararıyla tesbit edilecek bir paranın ödeneceği gösterilmiştir.

Bir mıntaka dâhilinde seyyar olarak vazife gören bu memurlara hayvan satınalmaları için yekdiğerinden farklı olarak avans verilmesi, yem fiyatlarının ve hayvan bakım masraflarının son senelerde artmış bulunmasına rağmen bundan on sene evvel tesbit edilmiş olan hayvan yem bedellerinin artırılmamış bulunması haklı şikâyetleri mucip olmaktadır.

Bu durumda olan memurların cümlesinin tek bir esasa raptı ve bunlardan hayvan beslemek mecburiyetinin kaldırılması ve ancak muayyen bir bölge dâhilinde seyyar olarak gördükleri vazifenin zaruri masraflarını karşılamak üzere aylık veya ücret tutarlarının çeşitli hizmetlilerde ücretlerine en yakın aylık tutarının % 30 undan çok olmamak üzere ilgili Bakanlık ile Maliye Bakanlığı arasında tesbit edilecek bir paranın aylık veya ücretlerine ilâveten kendilerine tazminat olarak verilmesi tasarının 49 ncü maddesinde derpiş olunmuştur.

Bahis konusu memurlar bu suretle bisiklet veya hayvan tedarik veyahut mıntakaları dâhilinde işliyen nakil vasıtalarından istifade ederek bu vazifelerini yapmakta serbest bırakılmıştır.

Şu kadar ki, en yakın dairesi âmiri tarafından hizmetin aksadığının müşahede olunması halinde mahallin en büyük mülkiye âmirine yapılacak teklif üzerine o yerdeki memurlara münhasır olarak hayvan besleme veya bisiklet alma mecburiyeti tahmil olunabilecektir. Bu takdirde satınalacakları hayvan veya bisiklet için bir senelik tazminat miktarını geçmemek üzere kendilerine avans verilmesi ve bu avansın tahakkuk edecek tazminatlarının yarısı her ay kesilmek suretiyle tahsili düşünülmüş, gezici öğretmen ve başöğretmenlerle köy grup ebeleri de bu madde hükmünün şümülü dâhiline alınmıştır.

Madde 50 : Halen 657 sayılı Kanunun 7 nci maddesiyle harita memurini fenniyesine derecei ihtisaslarına göre yevmiye hesabıyla ve amenajman ve teşcir işlerinde müstahdem orman fen memurlarına harita memurini fenniyesi gibi günlük olarak bir tazminat verilmekte; Orman Kanununun 5653 sayılı Kanunla değiştirilen 12 nci maddesi gereğince orman sınırlama komisyonlarında çalışan teknik memurlar da amenajman ve teşcir işlerinde çalışan orman teknik memurları gibi tazminat almaktadır.

Bilfiil arazi üzerinde çalışan bu memurlardan başka;

1. 4784 sayılı Toprak İşleri Genel Müdürlüğü Görev ve Kuruluş Kanunu gereğince teşkil edilen toprak komisyonları başkan, üye ve memurlarıyla tâyinleri merkezden yapılan hizmetlilerine,

5572 sayılı Kanunun 3 ncü maddesi gereğince Tarım Bakanlığının talebi üzerine toprak komisyonlarının bulunduğu yerlerde çalışmak üzere gezici olarak görevlendirilen yargıç, zabıt kâtibi ve mübaşirlere,

4784 sayılı Kanunun 19 ncü maddesi mucibince Ankara dışında buldukları müddetçe ikamet gündeliği,

2. 2613 sayılı Kadastro ve Tapu Tahriri hakkındaki Kanunun 5055 sayılı Kanunla değiştirilen 43 ncü maddesi gereğince şehir ve kasabaların belediye sınırları içinde ve dışında toprak üzerinde (arsalar hariç) ve köylerde çalıştıkları günler için kadastro müdürleri, fen âmirleri, komisyon üyeleri, posta ve tapu fen memurlarına 3 lira, fen memur yardımcılığıyla kâtiplere 2 lira,

3. 5602 sayılı Tapulama Kanununun uygulanmasında görevlendirilen bütün memurlara da bu kanunun 1 nci maddesinde belirtilen yerlerde çalıştıkları günler için bu kanunun 49 ncü maddesi gereğince yine 2613 sayılı Kanunun 43 ncü maddesi esasları dairesinde 3 veya 2 lira,

Gündelik verilmekte ve bu istihkakların cümlesi 4327 sayılı Kanun gereğince % 50 zamma tâbi tutulmaktadır.

Asli vazifeleri arazi üzerinde veya ormanlarda çalışmak olan bütün bu teknik memurlarla iştirak ettikleri komisyonların memur olmıyan üyelerinin ve bu komisyonlar veya teknik memurlar nezdinde mesaiye iştirak eden memur, hizmetli gibi diğer kimselerin fiilen arazi üzerinde çalıştıkları müddetçe istihkaklarının aynı esaslara raptı uygun görülmüştür. Bu sebeple bu tasarı ile :

a) Belediye hudutları dışında ve arazi üzerinde çalışan teknik memur, memur, kâtip ve hizmetlilere fiilen çalıştıkları günler için aylık veya ücret tutarlarına göre verilmesi lâzımgelen gündeliğin yarısının 6 ay kaydına tâbi tutulmaksızın tazminat olarak verilmesi,

b) Orman sınırlama komisyonlarıyla kadastro ve tapu tahrir komisyonlarındaki memur olmıyan üyelere verilecek yevmiyenin bu kanunun genel hükümleri dâhilinde 4 ncü derece bir memura verilmesi kabul edilen gündelik miktarını geçmemek üzere dairelerince takdiri, derpiş olunmuştur.

Madde 52 : 5887 sayılı Harçlar Kanununun 33, 47, 76, 83 ve 125 nci maddelerine göre :

1. Mahkeme memurlarıyla yapılacak tebligatta, tebliği yapanın, zaruri masrafları tebliğ yapılacak yerin uzaklığına göre her sene Adliye encümenlerince tesbit olunarak ayrıca alınır. Ve İcra ve İflâs dairelerinin kendi memurları vasıtasıyla yapılacak tebligatta da aynı hükümler uygulanır. (Madde : 33 — 47)

2. Talep üzerine akit icrası için daire haricine giden tapu memurlarının zaruri masrafları, harç matrahının binde biri olarak ve emaneten alınan para ile karşılanır. (Madde : 76)

3. Konsolosluklarca yapılan harca tâbi muamelât dolayısıyla icabeden yolluklar alâkadardan alınır. (Madde : 83)

4. Tebliğden başka bir muamele yapmak için makamından uzaklaşmaya mecbur olan hâkimler ve Cumhuriyet savcıları ve icra ve iflâs memurları ile adli tabiplere yol masrafından başka ayrıca ve maktuan verilecek olan yol tazminatı, ilgili şahıslardan emaneten alınarak sarfolunur. (Madde : 125)

Görülüyor ki, bu hallerde ilgili memurların yol masrafı ve yevmiyeleri esasen tazminat namı altında Harçlar Kanunu ile temin edilmiş bulunmaktadır. Lâyihanın bu maddesi bu gibi kimselere işbu kanuna göre ayrıca harcırah verilmeyeceğini tasrih eylemektedir.

Madde 55 : Bu madde harcırah alabilmek için gerekli olan müracaatın hangi tarihlerden itibaren ne kadar müddet içerisinde yapılabileceğini göstermektedir. Harcırah alabilmek için umumi olarak 6 aylık bir müddet kabul olunmuştur. Bu müddetin başlangıcı muhtelif hallere göre, vazifeden ayrılma, ölüm hâdisesinin vukuu veya mahkeme kararının kesbi katıyet tarihleridir. Müracaata mâni bir mücbir sebebin vukuu ispat edilirse 6 aylık müddet bu mücbir sebebin zâil olduğu tarihten itibaren başlayacaktır.

Madde 56 :

Madde 57 : Harcırahın ne zaman ve ne suretle tediye ve mahsup olunacağını gösteren bu madde esas itibarıyla halen tatbik edilmekte olan hükümlere mütenazır hükümleri ihtiva eylemektedir. Ancak bâzı hallerde alâkalının harcırahını aldığı halde - bilhassa muvakkat memuriyetlerde - uzun müddet vazifesine hareket etmiyerek parayı nezdinde tuttuğu görülmektedir. İşte buna mâni olmak için avans itası tarihinden itibaren 15 gün içinde hareket etmiyenlerin bu parayı derhal iadeye mecbur olduğu maddede tasrih edilmiştir.

Bu suretle iade edilmeyen paralarla muayyen müddet içinde mahsubu yapılmıyan harcırah avans borçları - faizleriyle birlikte - ilgilinin aylık, ücret veya kabili haciz sair istihkaklarının yarısı hüküm alınmaya hacet kalmaksızın re'sen kesilmek suretiyle tahsil olunacaktır.

Harcırah Kararnamesine göre muayyen müddet içinde mahsubu yapılmıyan harcırah avansları, alâkadar memurun maaşının tamamı kesilmek suretiyle istirdat olunmakta ve bu hal ise memurları zor duruma düşürmektedir. Bu yüzden yeni tasarıda maaşın yarısının kesilmesi usulü kabul edilmiştir.

Diğer taraftan halen mer'i mevzuata göre, harcırah avansları ve bilhassa aile harcırahları

mahsup olunurken mahalle muhtarlığından alınacak ilmühaberler gibi vesikalar aranmaktadır. Yeni tasarıda gerek aile harcırahının itasında ve gerekse mahsubunda aksi sabit oluncaya kadar memurun beyanına itibar olunmakta ve bu suretle memurun muhtemel gayrikanuni bir fiil veya beyanının cezası sadece kendisine tahmil olunmaktadır.

Madde 58 : Hilâfı hakikat beyanname verilmesi halinde memur hakkında mensup oldukları kurumların muhtelif isimlerle anılan salâhiyetli komisyon veya makamlarının kararıyle suçun işleniş tarzına ve şümülüne göre taayyün edecek rütbe veya sınıf tenzili cezalarından birisi tatbik olunacak ve bunların hilâfı hakikat beyanda bulunmak suretiyle aldıkları fazla paralar istirdat olacaktır. Bu istirdat, alacaklarında Tahsili Enval Kanununu tatbika yetkili olan Devlet, özel idare ve belediyelerce bu kanuna göre ve diğer kurumlarca da umumi hükümlere göre yapılacaktır. Haklarında idareten ceza tatbik olunan bu gibi kimseler hakkında ayrıca hukuku âmme dâvası açılarak takibatta bulunulacaktır.

Maliye Komisyonu raporu

T. B. M. M.
Maliye Komisyonu
Esas No. 1/698
Karar No. 24

4 . I . 1954

Yüksek Reisliğe

Harcırah Kanunu lâyihası Maliye Vekâleti temsilcilerinin iştirakiyle komisyonumuzca tetkik ve müzakere olundu.

Lâyihanın tümü üzerinde yapılan konuşmalar neticesinde :

Hükümet esbabı mucibe lâyihasında da belirtildiği üzere, yurt içinde ve yurt dışında daimî veya muvakkat bir vazife ile seyahat edenlere verilmekte olan harcırahın 3 Nisan 1333 tarihli (Memurini Hariciyeye Verilecek Harcırahların Sureti Tediye hakkındaki Kanun ile 15 Mayıs 1335 tarihli (Mülkiye Harcırah Kararnamesi) ne istinadeyle olduğu;

Otuz yıldan fazla bir müddetten beri tatbik edilmekte bulunan bu iki kanunda zaman zaman tadiller yapılmış olmakla beraber tatbikatta raslanan tereddüt veya hâdis olan meseleleri daha ziyade tefsir veya kararlarla halletmek mecburiyetinde kalındığı;

Diğer taraftan eski maaşlara bağlanmak suretiyle tesbit edilmiş bulunan yevmiyeler ve yol masraflarına bilâhara yapılan zamlar dahi değişen ekonomik şartlar muvacehesinde bugünkü ihtiyaca cevap vermekten uzak bulunduğu;

Müşahede edilmiştir.

Hükümetçe hazırlanan bu lâyihada ise, gü-

nün şartları nazara alınmak suretiyle memurun nakil veya muvakkat vazife dolayısıyla ihtiyarına mecbur olduğu masrafların mümkün mertebe karşılanmak cihetine gidildiği görülmüş ve ittifakla kabul edilmiştir.

Maddelerin müzakeresinde, Hükümetçe hazırlanan lâyihanın bazı maddelerinde esasa müessir olmıyan ifade ve tertip değişiklikleri yapılmıştır.

Lâyihanın 8 nci maddesinde, uhdelerinde bu kanuna göre, harcırah verilmesini icabettirecek bir vazife bulunmıyanlardan, kurumlarca muvakkat bir vazife ile tazvif edilenlere, 4 ncü dereceden daha yukarı derecelerde bulunan memurlara verilecek yevmiye ve yol masraflarının verilebilmesi hususunda, Maliye Vekâletinin muvafakat mütalâası kaydı zaruri olmıyan bir formalite addedilerek, maddeden çıkarılmış ve bu husus ilgili vekilin takdirine bırakılmıştır.

22 nci maddenin, (... ile yevmiyeleri Maliye Vekâletinin mütalâası alınmak suretiyle...) ibaresi vuzuhu temin maksadiyle (... ile yevmiyeleri kurumlarınca Maliye Vekâletinin mütalâası alındıktan sonra...) şeklinde tadil olunmuştur.

«Yurt dışında yol masrafı» başlıklı 28 nci

maddeye, Maliye Vekâleti temsilcisinin de iştirakiyle, yurt içi seyahatlerinde olduğu gibi hususi otomobil ile yapılan seyahatler için kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin 7 numaralı notundaki esasların uygulanmasını temin edecek bir fıkra ilâve olunmuştur.

Yurt içinde daimî bir vazifeye tâyin veya naklolunan ve aylık tutarı 475 lira veya daha yukarı bulunan memurların hizmetçileri için de yol parası verilmesini derpiş eden 29 ncu madde, yurt içi için hizmetçilere yol parası verilmesi komisyonumuzca uygun görülmediğinden, yalnız Hariciye memurlarından aylık tutarları 475 lira ve daha yukarı olanların hizmetçileri için yol masrafı verilmesi şeklinde değiştirilmiştir.

34 ncü madde vuzuhu temin maksadiyle tadil olunmuştur.

45 nci maddenin ikinci bendinin sonundaki «30 liradan dun olamaz.» ibaresindeki dun kelimesi «... aşağı...» olarak değiştirilmiştir.

49 ncu maddenin ikinci fıkrası, son fıkra gereğince vasıta satın alınması için verilecek avansın, fıkroda yazılı vasıtalarından gayri vasıta almak isteyenlere de ödenebilmesini temin edecek şekilde tadil edilmiştir.

Lâyihanın 50 nci maddesinde, fiilen arazi üzerinde çalışanlara tazminat olarak verilmesi derpiş olunan miktar aylık veya ücretlerine göre müstahak oldukları yevmiyenin % 60 ı olarak yer almışsa da bu nispet bugünkü şartlarla kanunun ruhuna ve umumi hükümlere göre az görülerek % 70 e çıkarılmıştır.

Lâyihanın, 58 nci maddesindeki «... Tahsili Emval Kanunu...» yerine, bugün bu kanunun mer'iyetten kaldırılan «... Âmme Alacaklarının Tahsili Usulü hakkındaki Kanun...» yazılarak madde tadil olunmuştur.

Lâyihanın, harcıraha mütaallik kanunların kaldırılmasına ait maddesiyle fıkralarını ihtiva eden kanunları gösteren 60 nci maddesine, 6091 sayılı Kanunun tapulama komisyonlarında çalışan memur ve hizmetlilere verilecek harcıraha dair olan 3 ncü maddesi ilâve olunmuştur.

62 ve 63 ncü maddeler tadilen kabul olunmuştur.

Havalesi gereğince Bütçe Komisyonuna tevdi buyurulmak üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Maliye Komisyonu Reisi	Sözcü	
Amasya	Zonguldağ	
H. Koray	F. Açıksöz	
Kâtip		
Diyarbakır	Çorum	Erzurum
M. R. Bucak	Ş. Gürses	S. Erduman
Kocaeli		Kocaeli
Lûtfi Tokoğlu		Ekrem Alican
İmzada bulunamadı		İmzada bulunamadı
Malatya		Mardin
Esat Doğan		A. Kalav
İmzada bulunamadı		
Niğde		Samsun
Hâdi Arıbaş		Ş. Uluçay
İmzada bulunamadı		
Seyhan	Siird	Zonguldağ
Z. Akçalı	C. Yardım	R. Sivişoğlu

Bütçe Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Bütçe Komisyonu

Esas No. 1/698

Karar No. 87

3. II. 1954

Yüksek Reisliğe

Harcırah Kanunu lâyihası, Maliye Bakanlığının temsileisinin huzuru ile komisyonumuzda tetkik edildi.

Yabancı mevzuat da tetkik edilmek suretiyle ve büyük emek sarfedilerek hazırlanan yeni lâyiha; otuz seneden fazla mazisi bulunan kanunlarımızdaki çeşitli harcırah hükümlerini bir arada toplamakta, değişen iktisadi şartlar muvacehesinde çok kifayetsiz hale gelmiş bulunan harcırah istihkaklarını seyahat masraflarını karşılar bir hale getirmekte ve ayrıca, harcırah miktarlarının ilerde yeniden kifayetsiz hale düşmesine meydan vermemek üzere; kanun hükümlerinin günün şartlarına intibakını temin edecek elâstikiyeti de haiz bulunmaktadır.

Komisyonumuz esas itibariyle lâyihanın prensip hükümlerini aynen kabul etmiş ve bâzı maddelerde noksan kalan tarafları ikmal veya vuzuh temin edecek değişiklikler icra etmiştir. Yapılan değişiklik ve ilâveler madde sırasına göre aşağıda izah edilmiştir.

1. Kanunun şümülünü tâyin eden birinci maddenin 5 nci fıkrasına göre hususi kanunlarla kurulmuş banka ve teşekküller tarafından ödenecek harcırâhlar da bu kanun hükümlerine tâbi tutulmuştur. Komisyonumuz aylık ve ücretleri barem tahdidine tâbi olmayarak ödenmesi hususi kanunlarınca kabul edilmiş olan Denizcilik ve Vakıflar Bankaları memurlarına verilecek harcırâhın tahdidini doğru görmemiş ve (b) fıkrasına bu iki bankanın hariç olduğunu ifade eden bir kayıt koymuştur.

2. Terhis olunan yedek subay ve askerî memurlara ikamet edecekleri yere kadar harcırâh verilmesi, 10 ncu maddenin 4 ncü bendine yapılan bir ilâve ile temin edilmiştir.

3. On birinci maddeden (vazifede iken) ve (vazife mahallinde) kayıtları kaldırılarak memur ve hizmetlilerle emekliye veya açığa çıktıktan sonra 6 ay içinde vefat edenlerin ailelerine ikamet edecekleri mahalle kadar harcırâh

verilmesi prensibe uygunluk bakımından yerinde görülmüştür.

4. Muvakkat vazife harcırâhı verilmesine dair 14 ncü maddede fuzuli görülen bir kayıt kaldırılmış ve nakil vasıtası masrafı verilecek yerler arasına (vazife mahalli) konulmak suretiyle madde ikmal edilmiştir. 4489 numaralı Kanunun 3 ncü maddesine göre verilecek harcırâhın bu madde içerisinde gösterilmesi mevzu bahis edilmiş, fakat bunun zait bir ilâve olacağı, 4489 numaralı Kanunun 3 ncü maddesi hükmünün pek tabii olarak mahfuz bulunduğu neticesine varılmıştır.

5. On sekizinci maddeye ayakta tedavi görenlere yevmiyeden başka tedavi müessesesi ile ikamet ettikleri yer arasında mûtat nakil vasıtası ücreti verilmesi kabul edilmiştir.

6. Kanunun 46 ncü maddesine mütenazır olarak muvakkat vazife mahallindeki hastalıklar için yevmiye verilip verilmeyeceği hususu görüşülmüş ve tasarıda bahis mevzuu edilmeyen bu cihet 19 ncü madde olarak kanuna ilâve edilen bir hükümlerle ikmal edilmiştir.

7. Biletinin yemeksiz olarak alınması mümkün olmayan bir vasıta ile seyahat halinde bilet bedeline dâhil yemek bedeli malûm ise bu miktar değilse bilet bedeline dâhil olan öğle ve akşam yemeklerinin her biri için yevmiyenin % 25 tenzil olunacağına ait 40 ncü madde tasarıdan çıkarılmış ve bunun yerine memurun mağduriyetini önliyecek şekilde tanzim edilen bir madde yol masrafları bölümüne 30 ncü madde olarak ilâve edilmiştir.

8. Tasarının 29 ncü maddesi ile 475 lira veya daha fazla aylıklı memurlara hizmetçi harcırâhı verilmesi teklif edilmiştir. Madde Maliye Komisyonunda yalnız hariciye memurlarına inhisar ettirilmiş ve Komisyonumuzda ise prensip itibariyle hizmetçiler için harcırâh verilmesi kabul edilmiyerek madde tasarıdan çıkarılmıştır.

9. Muvakkat vazife harcırâhındaki muhte-

mel suiistimalleri önlemek maksadiyle 42 nci madde muvakkat vazife için âzami bir müddet tâyin etmiştir. Ancak bu tahdit bâzı bayındırlık hizmetlerini aksatacağı cihetle maddedeki istisnalar meyanına bayındırlık mensupları için de bir fıkra ilâve edilmiştir.

10. Yurt içinde yer değiştirme masrafının unsurlarından kilometre ve deniz miline göre aile reisine ödenecek asgari miktarlara beşer kuruş zammedilmiştir.

11. Fiilen arazi üzerinde çalışanlara verilecek tazminat hakkındaki 50 nci madde; bu mevzudaki çeşitli ihtiyaçları karşılayacak bir şekle getirilmiştir.

12. Kanunlarımızdaki harcırah hükümleri bir arada toplandığını ve yeni kanunla tesbit edilen harcırahların günün şartlarına intibakının temin edildiğini nazarı itibara alan Komisyonumuz 15 . II . 1937 tarih ve 3135 sayılı Kanun mucibince verilmekte olan harcırahları da 58 nci madde halinde tasarıya ilâve etmeyi ve buna mukabil 4440 ve 5143 numaralı kanunlar 62 nci maddede yazılı ilga edilen kanunlar listesine ilâveyi muvafık görmüştür.

13. Komisyonumuz harcırah istihkaklarının zaruri masraf mukabili verildiğini göz önünde bulundurarak tasarıya ilâve ettiği 61 nci madde ile bunların borç için kabili haciz olmadığını tesbit etmiş bulunmaktadır.

Bu sayılanlar haricinde bâzı ilâve ve tertip değişiklikleri daha yapılmıştır. Tezerrüata taallûk ettiği için bunlar hakkında ayrıca izahat

verilmeye mahal görülmemiştir.

Komisyonumuzca yeniden hazırlanan kanun lâyihası, öncelik ve ivedilikle görüşülmesi temennisiyle Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis		Reis V.
Rize		İstanbul
<i>İ. Akçal</i>		<i>H. Hüsman</i>
Bu rapor Sözcüsü		Kâtip
Giresun		Siird
<i>M. Şener</i>		<i>B. Erden</i>
Ankara	Antalya	Bolu
<i>M. Bayramoğlu</i>	<i>A. Sarıoğlu</i>	<i>M. Güçbilmez</i>
Çanakkale	Elâzığ	Erzincan
<i>K. Akmanlar</i>	<i>Ö. F. Sanaç</i>	<i>N. Pekcan</i>
Eskişehir	Gaziantep	Giresun
<i>A. Potuoğlu</i>	<i>E. Cenani</i>	<i>A. Tüfekcioğlu</i>
Çimüşane	İstanbul	İzmir
<i>K. Yörükoğlu</i>	<i>S. Oran</i>	<i>B. Bilgin</i>
İzmir	Kırklareli	Konya
<i>T. Gürerk</i>	<i>Ş. Bakay</i>	<i>R. Birand</i>
Konya		Malatya
<i>M. A. Ülgen</i>		<i>M. S. Eti</i>
		İmzada bulunamadı
Muğla	Ordu	Rize
Muhafifim	<i>R. Aksoy</i>	<i>O. Kavrakoğlu</i>
<i>N. Özsan</i>		
Seyhan		Siird
<i>S. Barı</i>		<i>M. D. Süalp</i>
Sivas		Zonguldak
<i>H. İmra</i>		<i>H. Balık</i>

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Harcırah kanunu lâyihası

KISIM : I

Umumi hükümler

Kanunun şümülü

MADDE 1. — a) Umumi muvazeneyle dâhil dairelerle mülhak ve hususi bütçeyle idareler (köy bütçeleri hariç) ve bunlara bağlı sabit ve mütedavil sermayeli müesseseler;

b) Hususi kanunlarla kurulmuş banka ve teşekküller;

c) Yukardaki (a) ve (b) fıkralarında yazılı daire, idare, banka, teşekkül ve müesseselerin sermayesinin yarısından fazlasına sahip buldukları teşekkül ve müesseseler;

Tarafından ödenecek harcırah işbu kanun hükümlerine tâbidir.

Devlet Demiryolları, Havayolları ve Denizcilik Bankası gibi ulaştırma hizmeti ifa eden müesseselerin memur ve hizmetlilerine verilecek harcırah, işbu kanunla tesbit edilmiş bulunan miktarları aşmamak ve kanunun umumi esasları dışına çıkmamak şartıyla, Maliye ve Ulaştırma vekâletlerince, müesseselerin hususiyetlerine göre hazırlanacak nizamnamelerle tâyin olunur.

Reisicumhurun seyahat masrafları

MADDE 2. — Reisicumhurun memleket iç ve dışındaki seyahatları dolayısıyla vâkı bilcümle masrafları işbu kanun hükümlerine tâbi tutulmaksızın ödenir.

Tarifler

MADDE 3. — İşbu kanunda geçen:

a) Kurum tâbiri : Birinci maddenin (a), (b) ve (c) fıkralarında yazılı daire, idare, banka, teşekkül ve müesseseleri;

b) Memur tâbiri: Barem kanunları hükümlerine tâbi olan aylıklı ve ücretli kimseleri;

c) Hizmetli tâbiri: Barem Kanunu hükümlerine tâbi olmıyan daimî veya muvakkat müstahdemlerle kurumlarda yalnız ödenek veya gündelik mukabili çalışan kimseleri;

d) Aile efradı tâbiri : Memur ve hizmetli-

nin, harcırah verilmesini gerektiren hâdiseler sırasında evlilik bağıyla bağlı olduğu eşi ile, yardım etmemesi halinde zarurete düşecek olan usul ve fûruu ve erkek ve kız kardeşlerini,

e) Bagaj tâbiri : Memur ve hizmetlinin mensup olduğu kuruma veya şahsına ait olup resmî vazife için istimal olunabilecek eşya ile yolcunun bu seyahati için ihtiyacı bulunan zati eşyasından mütat surette taşınması mümkün olanları;

İfade eder.

Harcıraha müstahak kimseler ve istisnaları

MADDE 4. — Bu kanunda zikredilen ahvalde ancak :

1. Birinci maddenin a, b, ve c fıkralarında da yazılı kurumlardan aylık, ücret, ödenek ve yevmiye alan memur ve hizmetlilerle aileleleri efradı ve aynı kurumlarda fahriyen çalışanlara;

2. Uhdelerinde her hangi resmî bir vazife bulunmamakla beraber kurumlara muvakkat bir vazife ile tanzif olunanlara,

3. Memurların hizmetçilerine,

4. Kadro dolayısıyla açıkta kalan veya vekâlet emrine alınan memurlara ve bunların ailesi efradına,

5. Hizmetlilerden cezaen olmamak üzere vazifelerine son verilenlere ve aileleri efradına,

6. Memur veya hizmetlinin vefatında ailesi efradını, çocuklara terfîk olunacak memur ve hizmetlilere,

7. Mahkûm veya mevkûfların sevkına memur edilen jandarmalara,

8. Re'sen veya isteği üzerine emekliye ayrılanlara tekrar hizmete alınmaları dolayısıyla kesilmiş olan emekli aylıkları iadeten tahsis olunanlara ve bunların ailesi efradına,

9. Millî ve resmî spor temasları dolayısıyla seyahat edecek sporcular ve idareciler,

10. Birlik halinde yabancı memlekete gönderilecek ordu mensuplarına ve bunların memlekette bırakacakları aile efradına,

11. Aile ile birlikte oturulması yasak edilen bölgelerdeki askerî şahısların aileleri efradına.

Harcırah verilir.

Ancak :

A) İstifa edenlere ve becayış olunanlara,

B) İşbu kanunda aksine sarahat bulunmadıkça hizmetlilerden hademe, odacı, bekçi, koruyucu, evrak dağıtıcı, işçi gibi mahallen temin ve tanzimleri mümkün ve mütat olan kimselere yeni veya açıktan vekâleten tâyin veya nakil veyahut da vazifeye son verilme ve emeklilik hallerinin icabettirdiği seyahatler dolayısıyla ve vefatlarında aileleri efradına

Harcırah verilmez.

Harcırahın unsurları

MADDE 5. — Harcırah, yol masrafı, yevmiye, aile masrafı ve yer değiştirme masrafını ihtiva eder. İlgili, bu kanun hükümlerine göre bunlardan birine birkaçına veya tamamına müstahak olabilir.

Harcırah hesabında esas tutulacak yol

MADDE 6. — Harcırah, bu kanunda aksine sarahat bulunmadıkça, gidip gelmeye en müsait ve takibi mütat olan yolun daha az masrafı icabettireni üzerinden verilir.

Daha az masrafı icabettiren yol, seyahatta geçen müddete göre memur veya hizmetlinin ve ailesi için ödenmesi lâzımgelen yevmiye ile nakil vasıtası ücretleri yekûnu nazarı itibara alınmak suretiyle memur veya hizmetlinin mensup olduğu dairece tesbit olunur.

Ancak iki mahal arasında hem muayyen tarifeli ve hem de gayrimuayyen tarifeli nakil vasıtası işletmekte ise harcırah muayyen tarifeli nakil vasıtasına göre tahakkuk ettirilir.

Birinci fıkraya göre takibedilmesi lâzımgelen yoldan başka bir yol takibi veya muayyen tarifeli nakil vasıtalarından başka bir vasıta ile seyahat edilmesinin işin icabına göre zaruri bulunması halinde mütat yol veya muayyen tarifeli nakil vasıtasından başka yol ve vasıtaya ait masrafların kabulü merkezde âmiri ita veya bu durumda olan âmirlerin, taşrada memur veya hizmetlinin mensup olduğu kurumun âmiri itası mevkiinde olan kimsenin veya mahallin en büyük askerî ve mülki âmirinin önceden verilmiş yazılı bir emri bulunmasına bağlıdır.

Harcırah hesabında esas tutulacak aylıklar

MADDE 7. — Harcıraha istihkakta, işgal

edilen kadroya ait tutarlar esastır. Ancak kadro aylığı karşılık gösterilmek suretiyle yapılan tâyinlerde müktesep hak olarak alınan aylık veya ücret tutarları nazarı itibara alınır.

Hizmetlilerin harcırahı, aldıkları aylık ücret veya ödeneklerinin, yevmiye ile çalışanların harcırahı da gündeliklerinin 30 mislinin tekabül ettiği en yakın aylık veya ücret tutarı üzerinden hesaplanır. Şu kadar ki ücretli ve gündelikli olan hizmetlilerin harcırahları, hiçbir suretle 4 ncü derecedeki memurlara verilen miktarı geçemez.

Terfian tâyin edilenlerin harcırahı, yeni vazifelerine yapılan tâyin şekline göre birinci fıkradaki esaslar dairesinde ödenir.

Vekâleten veya muvakkat kaza yetkisi ile başka bir mahalle gönderilenlere, asli vazifelerine ve gönderildikleri vazifenin kadro aylığına göre bu madde hükümlerine tevfikân verilmesi lâzımgelen harcırahtan fazla olanı ödenir.

Uhdelerinde resmî bir vazife bulunmayanların harcırahı

MADDE 8. — Uhdelerinde bu kanuna göre harcırah verilmesini icabettirecek bir vazife bulunmayanlardan; bu kanuna tâbi kurumlarca muvakkat bir vazife ile tanzif edilen kimselere verilecek yol masrafı ve yevmiye, bunların bilgi seviyeleri ve faaliyet sahaları ile mahallî şartlar nazarı itibara alınarak 4 ncü dereceye kadar olan memurlardan her hangi birine verilen yol masrafı ve yevmiyeye kıyasen, ilgili dairece takdir olunur. Ancak ilgili Vekâletin teklifi ve Maliye Vekâletinin muvafık mütalâası üzerine bu gibi kimselerden icabedenlere 4 ncü dereceden daha yüksek dereceli memurların müstahak bulunduğu yol masrafı ve yevmiye verilebilir.

Mukavele ile istihdam edilip de mukavelede kendilerine verilecek harcırah hakkında hususi hükümler bulunan kimseler hakkında fıkra hükmü tatbik olunmaz.

Daimî vazife harcırahının mebdai

MADDE 9. — Daimî vazife harcırahı :

a) İlk defa bir memuriyete tâyin olunanlara tâyinleri sırasında mütemekkin oldukları mahalden;

b) Naklen veya tahvilen başka bir mahalle gönderilenlere, bu tâyinleri sırasında mezunen

başka bir mahalde bulunanlar dahi, eski memuriyetleri mahallinden;

c) Muvakkat vazife ile veya vekâleten bir yerde buldukları esnada asli vazife mahalli değişenlere eski memuriyetleri mahallinden; İtibaren verilir.

KISIM : II

Seyahat ve vazifenin mahiyetine göre verilecek harcırah

Yol masrafı, gündelik, aile masrafı ve yer değiştirme masrafının birlikte verilmesini icabettiren haller

MADDE 10. — Yol masrafı, yevmiye, aile masrafı ve yer değiştirme masrafı aşağıdaki hallerde verilir:

1. Yurt içinde veya dışındaki daimî bir vazifeye yeniden veya naklen tâyin olunanlarla yabancı memleketlerdeki memuriyet merkezi tebdil olunan veyahut bu yerlerden yurt içinde diğer bir daimî vazifeye tâyin edilen memur ve hizmetlilere yeni vazife mahallerine kadar;

2. Emekliliğini istiyen veya emekliye sevkolunan memur ve hizmetlilerden (4 ncu maddenin B fıkrası şümulüne girenler dâhil) emekli aylıkları ilk defa bağlananların bu aylıklarını Türkiye dâhilinde, tediye ettirecekleri mahalle kadar ve emekli aylığı almaya kesbi istihkak etmemiş olan memur ve hizmetliler için de, keza Türkiye dâhilinde ikamet edecekleri yere kadar ve yalnız bir defaya mahsus olmak üzere;

3. Emekli iken Devlet hizmetine alındıktan sonra cezaen olmamak üzere vazifelerine son verilen memur ve hizmetlilerden emekli aylıkları iadeten tahsis edilenlere bu aylıklarını Türkiye dâhilinde tesviye ettirecekleri mahalle kadar;

4. Cezaen olmamak üzere kurumlarınca vazifelerine son verilen hizmetlilere Türkiye dâhilinde ikamet edecekleri yere kadar ve yalnız bir defaya mahsus olmak üzere;

5. Kadro dolayısıyla açıkta kalan veya vekâlet emrine alınan memurlara açık aylıklarını Türkiye dâhilinde tesviye ettirecekleri yere kadar;

6. Asilin vüruduna kadar muvakkaten gönderilmiş olmayıp da vekâlet namı altında asale-

ten gönderilen ve vekâlet müddeti belli olmayan kumandan ve memurlara vazife mahallerine kadar;

Yevmiye, yol masrafı ve yer değiştirme masrafı verilmesini icabettiren haller

MADDE 11. — Memur ve hizmetlilerden vazifede iken vefat edenlerle emekliye ve açığa çıktıktan sonra işlerinden ayrılış tarihinden itibaren altı ay içinde vazife mahallinde vefat edenlerden 10 ncu maddenin 2 nci bendi mucibince harcırah almamış olanların bu kanuna göre harcıraha müstahak aile efradından her birine Türkiye dâhilinde dul ve yetim aylıklarını alacakları ve böyle bir aylığa istihkakı olmayanları ikamet edecekleri mahalle kadar gündelik, yol masrafı ve yer değiştirme masrafı verilir. 44 ve 45 nei maddelerin tatbiki suretiyle hesaplanacak olan bu yevmiye, yol masrafı ve yer değiştirme masrafı, aile efradından olup bu ailenin idaresini deruhte eden kimseye verilir.

Aile inkisam ettiği takdirde yukarıki esaslara göre hesaplanan gündelik ve yer değiştirme masrafı yekûnu, aile efradı adedine taksim edilerek elde olunacak mebaliğ, yol masrafı ile birlikte, harcırah olarak ilgililere verilir.

Aile efradının hepsi küçüklerden ibaret ise bunlar gidecekleri mahalle kurumlarınca sevk olunur. Ve yukarıki esaslara göre hesaplanacak harcırahlar küçüklerin seyahat için zaruri bulunan masrafları tediye etmek üzere sevke memur kimseye emaneten tevli olur.

4 ncu maddenin B bendi şümulüne giren hizmetlilerden vefat edenlerin dul ve yetim maaşı bağlanan aile efradına da bu madde esasları dâhilinde harcırah verilir.

Daimî veya muvakkat vazife halinde yolda veya vazifeye başlamadan vefat edenlerin harcıraha

MADDE 12. — Daimî veya muvakkat bir vazife ile bir tarafa gönderilenler yolda veya yeni vazife mahallinde işe başlamadan vefat eyedikleri takdirde ölüm mahalline kadar olan harcırahları hesap ve buna peşinen ödenmiş ve istirdadı kısmen veya tamamen imkânsız bulunmuş olan nakil vasıtaları bilet ücretleri ilâve olunur. Bu suretle tahakkuk edecek istihkak, verilmiş olan avanstan ziyade ise fazlası tasviye olunur, noksan ise farkı geri alınmaz. Ancak

muvakkat vazife ile yabancı memleketlere gönderilenlerden vefat edenlerin bu suretle uhdelelerinde bırakılacak fark, bunların bu kanuna göre müstahak buldukları dış yevmiyelerin on günlüğüne tekabül eden miktarından fazla olamaz.

Yeni memuriyet mahallinde işe başlamadan veya yolda vefat halinde aile harcırahı

MADDE 13. — Daimî memuriyetle bir mahalle tâyin olunup da yolda veya yeni memuriyet mahallinde işe başlamadan evvel vefat eden memur veya hizmetli ailesini birlikte götürmüş bulunuyorsa, harcıraha müstahak aile efradına ölümün vukubulduğu mahalden itibaren ve ailesini birlikte götürmemiş ise bunların vefat tarihinde buldukları mahalden itibaren, 11 ve 45 nci maddeler esaslarına göre harcırah verilir.

Muvakkat vazife harcırahı (yol masrafı ve yevmiye)

MADDE 14. — Aşağıda gösterilen memur ve hizmetlilere yol masrafı ile yevmiye muvakkat vazife harcırahı olarak verilir. Ve hamal (cins ve adedi beyannamede gösterilmek suretiyle) bagaj ve ikâmetgâh ile istasyon iskele veya durak arasındaki nakil vasıtası masrafları da ayrıca tediye olunur.

1. İşbu kanunun 1 nci maddesinde yazılı kurumlara ait bir vazifenin ifası maksadıyla muvakkaten yurt içinde veya dışında başka bir yere gönderilenlere (32 nci maddenin b fıkrası şümulüne girenler dâhil),

2. Yeni ve eski memuriyetlerine mütaallik bir meseleden dolayı bu kanuna tâbi kurumlarca açılan bir dâva sebebiyle sanık veya dâvalı olarak (işten el çektirilmiş olsun veya olmasın) başka bir yere gönderilenlerden lehinde netice hâsıl olanlara.

3. Memuriyet merkezlerinin bulunduğu mahal dışındaki bir vazifeye vekâleten gönderilenlere;

4. Fiilen oturduğu mahalden gayrı bir yere açıktan vekâleten gönderilenlere (yalnız gidiş ve dönüşleri için);

5. Muvakkat kaza salâhiyeti ile gönderilenlere.

Askerî birliklerle harekâta harcırah

MADDE 15. — Kıta halinde ve bir kumanda altında hareket eden askerî birliklere mensup subay ve askerî memurlarla astsubaylara ve sivil memur ve hizmetlilere yol masrafı ve gündelik verilmez. Ancak bu hareket, kıtanın daimî yer değiştirmesi veya diğer kuruluşa girmesi için olursa bunlara aile ve yer değiştirme masrafı verilir.

Subay, askerî memur ve astsubaylardan bir kıtayı bir yerden diğer muayyen bir yere götürmeye memur edilip bu vazifenin hitamında asıl birlikleri mahalline dönenlere yalnız dönüşleri için ve teslim ve tesellüm için bir kaç erle ahar mahalle gönderilenlere gidiş dönüşleri için yol masrafı ve yevmiye verilir.

Celp ve terhis eratını sevka memur edilen subay ve askerî memur ve astsubaylara gidişlerinde yalnız yevmiye ve dönüşlerinde yol masrafı ve yevmiye verilir.

Aile ile birlikte oturulması yasak bölgelere geliş, gidişte aile harcırahı

MADDE 16. — Seferberlikte veya fevkalâde hallerde aile ile birlikte oturulması yasak edilen bölgelerden çıkarılacak veya yasak olan veya olmıyan bir bölgeden bu nevi bir bölgeye tâyin veya naklolunacak askerî şahısların aile efradı için 45 nci maddenin son fıkrası ile 46 nci maddenin 2 nci fıkrası hükümleri de nazarı itibara alınmak suretiyle;

a) Aile ile birlikte oturulması yasak edilmiş olan bölgelerden çıkarılacak aile efradına ikamet edecekleri yere kadar;

b) Aile ile birlikte oturulması yasak edilmiş olan yerden yasak edilmiş olmıyan bir yere tâyin edilenlerin aile efradı için bunların (a) fıkrasındaki ikamet yerlerinden yeni vazife mahalline kadar;

c) Aile ile birlikte oturulması yasak edilmiş olan bir yerden yine böyle bir yere tâyin edilenlerin aile efradı için, bunların evvelce oturduğu yerden, ikamet edecekleri yeni mahalle kadar;

d) Aile ile birlikte oturulması yasak olmıyan bir yerden yasak olan bir yere tâyin edilenlerin aile efradı için, eski vazife mahallinden ailenin ikamet edeceği yere kadar;

e) Aile ile birlikte oturulması yasak edilen bölgelerden çıkarılmış olan aile efradının, yasa-

ğın ref'i üzerine tekrar yerlerine avdetleri halinde, bunlara (a) fıkrasına göre harcırah verilmiş olan yerden eski yasak yere kadar;

Aile masrafı ile yer değiştirme masrafı verilir..

Birlik halinde yabancı memleketlere gönderilecek ordu mensuplarının harcırahı

MADDE 17. — Milletlerarası anlaşmalar gereğince askerî birlikler halinde yabancı ülkelere gönderilecek ordu mensuplarına verilecek harcırahın miktarı İcra Vekilleri Heyetince tesbit olunur.

Yabancı memleketlere gönderilecek bu birliklere mensup subay, askerî ve sivil memur ve hizmetlilerle astsubayların bu durumlarının devamı sırasında harcıraha müstehak aileleri efradını Türkiye sınırları dâhilinde ikamet edecekleri bir mahalle kadar gönderenlere bir defaya mahsus olmak üzere madde esasları da uygulanmak suretiyle aile masrafı ile yer değiştirme masrafı verilir.

Yabancı memleketlere gönderilen birliklere mensup subay, askerî ve sivil memurlarla hizmetliler ve astsubayların hava değişimi maksadıyla anavatana gelmelerini icabettiren hallerde bunlara, ailelerinin bulunduğu veya raporlarında yazılı hastalıklarının fennen icabettirdiği mahallere kadar geliş ve dönüşleri için bu kanuna göre yol masrafı ve yevmiye verilir. Aynı maksatla anavatana gelen ve dönen erlere ödenecek yol masrafları ile yevmiyeler İcra Vekilleri Heyetince tesbit olunur.

Yukarıki fıkra gereğince hastalık icabı başka bir mahalde oturmaları fennen zaruri olan ordu mensuplarının bu mahallere kadar gelecek harcıraha müstehak aile efradına azimet ve avdetleri için yalnız yol masrafı verilir.

Ehliyet tesbiti, imtihan, hava değiştirme ve tedavi için başka yere gönderilenler

MADDE 18. — Memurlardan :

a) Meslekî kifayetleri veya vazifelerine ait sıhhi ehliyetleri tesbit edilmek üzere,

b) Kurumlarınca görülecek lüzum üzerine imtihan için;

c) Hava değiştirme veya kanunları gereğince sağlık müesseselerinde yatarak veya ayakta tedavi maksadıyla;

Başka mahalle gönderilenlere gidiş ve gelişleri için yol masrafı ve meslekî kifayet, sıhhi ehliyet tesbiti ve imtihan ve ayakta tedavi için gönderilenlere ayrıca yevmiye verilir. Ancak a ve b bendlerinde sayılan hallerde bir haftadan fazla yevmiye verilemez.

Hastalara refakat halinde harcırah

MADDE 19. — Hastalıkları icabı 18 nci maddenin (c) bendinde yazılı yerlere bir kimse refakatinde gitmesi lüzumu resmî tabip raporuyla tevsik edilenlere refakat edecek aile efradından birisine yalnız gidiş ve dönüş için ve aile efradından refakat edecek bir kimse bulunmadığı takdirde kurumlarınca tefrik olunacak memur veya hizmetliye de bu işin devamı müddetince yevmiye ve yol masrafı verilir.

Yatacak yeri bulunmayan mahallerde muvakkat vazife

MADDE 20. — Şehir ve kasaba haricinde, yatacak yeri bulunmayan ve böyle bir yeri bulunan mahalle bir nakil vasıtası ile gidilip gelinmesi zaruri olan yerlere muvakkat vazife ile gönderilenlere, her gün için bu mahalden en yakın şehir ve kasaba veya köye kadar gidiş ve geliş mütat nakil vasıtası ücreti ödenir.

Vazife mahallini terketmek mecburiyetinde kalanların harcırahı

MADDE 21. — Düşman istilâsına mâruz kalan yerlerde mevkilerini terketmeye mecbur olan memur ve hizmetlilerden (4 ncü maddenin «B» fıkrası şumulüne girenler dâhil) resmen merkez ittihaz olunan mahalle veya memuriyet merkezine en yakın istilâ edilmemiş il merkezine iltica edenlere o mahallere kadar bu kanun hükümleri dairesinde yol masrafı ve gündelik verilir. Ancak bunlar bu mahallere aileleri ile birlikte gelmiş iseler kendilerine aile masrafı ile yer değiştirme masrafı da ödenir. Vazife mahalleri istilâdan kurtarılanlara aynı suretle avdet harcırahı tesviye olunur.

Yurt içi ve dışı spor temaslarında harcırah

MADDE 22. — Yurt içinde ve dışında tertip edilen millî ve resmî spor temasları dolayısıyla seyahat edecek sporcu ve idarecilerin bu

seyahatlerine ait yol masrafları ile yevmiyeleri Maliye Vekâletinin mütalâası alınmak suretiyle İcra Vekilleri Heyetince tesbit edilecek esaslar dairesinde ödenir.

Müfettiş ve benzerlerinin aile ve yer değiştirme masrafı

MADDE 23. — 32 nci maddenin (b) fıkrası şümülüne girenlerin vazife seyahatlerinde aileleri efradı için harcırah verilmez. Ancak bunlardan bu vazifelere ilk defa tâyin edilenlere veya mıntakaları tebdil olunanlara yeni mıntaka merkezlerine kadar bu kanun hükümlerine göre aile ve yer değiştirme masrafı verilir.

Başka yerde bırakılan aile efradı

MADDE 24. — Memur veya hizmetli tarafından tâyin veya nakil olunduğu mahalle götürülmiyerek ikamet maksadiyle ve topluca bu mahalden başka bir yere gönderilen aile efradı için - yeni memuriyet mahalline kadar hesaplanacak harcırahı tecavüz etmemek ve bilâhara bu mahalle celplerinde bir şey verilmemek şartıyla - bu yerlere kadar ve mütaakıp tâyin ve nakillerde de - memur veya hizmetlinin bulunduğu yerden yeni vazife mahalline kadar hesaplanacak miktarı tecavüz etmemek kaydiyle - aile efradının buldukları yerden yeni memuriyet mahalline kadar harcırah verilir.

İzamından sarfınazar olunanların harcırahları

MADDE 25. — Daimî veya muvakkat vazife ile bir tarafa izamları takarrür ettikten sonra gönderilmelerinden sarfınazar edilenler harcırah almamış ve hareket etmemiş buldukları takdirde kendilerine bir şey verilmez.

Ancak daimî vazife ile bir tarafa gönderilmeleri takarrür edip de harcırahları ödendikten sonra izamlarından sarfınazar olunanlara - bu kanuna göre müstahak buldukları yer değiştirme masrafını tecavüz etmemek şartıyla - harcırah hesabına esas tutulan aylık veya ücretleri tutarının 1/4 ü nispetinde bir tazminat vermekle beraber peşinen ödenmiş ve istirdadı kısmen veya tamamen imkânsız bulunmuş olan tren, vapur, tayyare bileti ücretleri gibi yol masrafları da bu tazminata ilâve olunur.

Harcırahlarına mahsuben para ödenmiş olup

da muvakkat vazife ile bir tarafa gönderilmelerinden sarfınazar edilmiş olanlara, yalnız peşinen ödenmiş ve istirdadı kısmen veya tamamen imkânsız bulunmuş olan bilet ücretleri ödenir.

Hareket ettikten sonra izamından sarfınazar olunanlara, gönderilmelerinden, sarfınazar olduğuna dair emrin kendilerine tebliğ edildiği mahalle ve oradan da asıl vazife mahallerine veya başka bir mahalle tâyin veya izam kılınmakta iseler bu son mahalle kadar hesap olunacak harcırahları kendilerine tesviye olunur ve istirdadı kısmen veya tamamen imkânsız bulunmuş olan bilet ücretleri de yol masrafına ilâve olunur.

KISIM : III

Harcırahın unsurları

Bölüm : I

Yol masrafı

Yurt içinde yol masrafı

MADDE 26. — Yurt içinde yol masrafı, muayyen tarifeli nakil vasıtalarıyla seyahatte, bu kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin 1 nci sütununda yazılı makam ve sıfatlar ile vazife aylık veya ücret tutarlarına göre aynı cetvelin 2 nci sütununda yazılı mevkiin tarife üzerinden bilet parası ve muayyen tarifeli olmıyan nakil vasıtalarıyla seyahat halinde ise 3 numaralı sütununda gösterilen nakil vasıtalarına göre ihtiyar olunan hakiki masraftan terekkübeder.

Ancak Reisi cumhur, Büyük Millet Meclisi Başkanı, Başvekil ve Vekiller, Erkânı Harbiyei Umumiye Reisine vazife seyahatlerinde refakat eden kimseler, bu madde hükmüyle mukayyet olmaksızın bu zevat tarafından tâyin olunacak mevkilerde seyahat edebilirler.

Şehir ve kasabaların Belediye hudutları içinde yol masrafı

MADDE 27. — (48 nci madde şümülüne girenler hariç olmak üzere) şehir ve kasabaların belediye hudutları dâhilinde bir vasıta ile gidilmesi icabeden bir mahalle vazife ile gönderilenlerin yol masrafı; bu mahaller arasında mütat

olan vesaitte göre yapılacak hakiki masraf üzerinden verilir.

Müstacel ve zaruri ahvalde, daire âmirinin tasvibi ile bu mahallere mütat vesaitten gayri vasıtalarla gidilmesi halinde bu vasıta için yapılacak hakiki masraf, yol masrafı olarak ödenir.

Yurt dışında yol masrafı

MADDE 28. — Yurt dışında daimî ve muvakkat vazife seyahatlerinde ekspres ve yataklı vagon ücreti dâhil olmak üzere aylık ve ücret tutarları 475 lira ve daha fazla olanlara birinci mevki, 475 liradan aşağı olanlara da ikinci mevki tren; vapur, uçak bilet parası ile otomobil, araba, kayık ve sair nakil vasıtaları ve hamal ücretleri için ihtiyar olunan hakiki masraflar yol masrafı olarak ödenir.

Bu maddeye göre verilecek yol masrafı muayyen tarifeli nakil vasıtalarıyla seyahatte bu vasıtaların Türkiye'deki aktarmasız hareket mebdinden ve memuriyet merkezi bu mebdede ile hudut arasında bulunanlar için vasıtanın güzergâhında memuriyet merkezine en yakın tevakkuf mahallinden; muayyen tarifeli olmıyan vasıtalarıyla seyahatte yol üstünde hududa en yakın vilâyet veya kaza merkezinden itibaren hesap olunur. Memuriyet merkezinden aktarmasız hareket mebdesine, en yakın tevakkuf mahalline veya hududa en yakın kaza veya vilâyet merkezine kadar olan yolculuklar hakkında bu kanunun yurt içi seyahatlerine ait hükümleri tatbik olunur.

Memur hizmetçileri için yol masrafı

MADDE 29. — Aylık veya ücret tutarları 475 lira veya daha fazla olan memurların kendileriyle veya ailesi efradiyle birlikte yeni memuriyet mahalline seyahat eden bir ve Büyükelçilerin iki hizmetçisi için muayyen tarifeli nakil vasıtalarında üçüncü mevki ve bu mevkide yer bulunmadığı takdirde 2 nci mevki üzerinden yol masrafı verilir.

Parasız ve tenzilli tarife ile seyahatte yol masrafı

MADDE 30. — Birinci maddenin a, b, c bentlerinde yazılı kurumlara ait veya bunlar tarafından kiralanmış nakil vasıtalarında paso veya permi ile veya diğer her hangi bir suret-

le parasız olarak seyahat edenlere yol masrafı verilmez. Tarifeler gereğince bilet ücretlerinde tenzilât yapılması halinde yol masrafı fiilen ödenen ücrete göre hesaplanır.

Hususi vazifeli emniyet mensuplarının yol masrafı

MADDE 31. — Emniyet mensupları merkezden aldıkları hususi vazifenin icabettirdiği her türlü nakil vasıtasından istifade edebilirler. Bunların yol masrafları istifade edilen vasıta-ya göre ihtiyar olunacak masraf üzerinden ödenir.

Bölüm : II

Yevmiyeler

Yurt içinde verilecek yevmiyelerin miktarı ve asgari hadleri

MADDE 32. — Bu kanun gereğince verilecek yurt içi yevmiyelerinin miktarı her sene bütçe kanunları ile tesbit olunur. Ancak bu yevmiyeler :

a) Büyük Millet Meclisi Reisi, Başvekil, vekiller ve mebuslar ile Erkânı Harbiye Umumiye Reisi hariç olmak üzere memur ve hizmetliler için - 6 liradan aşağı düşmemek kaydıyla - aylık veya ücret tutarının % 3 ünden az ve % 6 sından çok;

b) Bu kanuna tâbi kurumlarca mıntaka merkezleri haricine vazife ile gönderilecek alel-ümum müfettiş ve müfettiş muavinleriyle, Maliye Vekâleti hesap uzman ve uzman muavinleri ve vekâletler merkez teşkilâtına dâhil kontrolörler, bankalar yeminli murakıpları senelik hesap tetkiki maksadiyle taşraya gönderilecek Divanı Muhasebat ve Umumi Murakabe Heyeti murakıpları için - 15 liradan aşağı olmamak kaydıyla - aylık veya ücret tutarlarının % 3,5 inden az ve % 7 sinden çok; olamaz.

Memleket dışında yapılacak vazife seyahatlerinde yevmiye

MADDE 33. — Yabancı memleketlerde yapılacak daimî vazife seyahatleri ile muvakkat vazife seyahat ve ikametlerinde memur veya hizmetliye ödenecek yevmiyenin, iç yevmiye-

lerin en çok kaç misli üzerinden verilebileceği her yıl bütçe kanunları ile tesbit olunur.

Gidilecek memlekete, memur ve hizmetlilerin aylık veya ücret tutarlarıyla izam sebeplerine göre bu âzami hadleri aşmamak üzere iç yevmiyelere tatbik olunacak emsaller Maliye Vekâletinin teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetince tâyin olunur.

Hususi ehemmiyeti haiz merasimlere iştirak edeceklerin dış yevmiyeleri

MADDE 34. — Taç giyme ve cenaze merasimleri gibi hususi ehemmiyeti haiz bu merasim dolayısıyla yabancı memleketlere gönderilecek olanlara verilecek yevmiye, İcra Vekilleri Heyeti kararı ile, 33 ncü maddenin 1 nci fıkrası gereğince tâyin olunacak âzami haddin % 50 si nispetinde artırılabilir.

Sevka memur jandarmalara verilecek yevmiye

MADDE 35. — Mahkûm veya mevkûfların sevkına memur edilen veya refakat vazifesiyle mensup olduğu vilâyet mıntakası haricine çıkan jandarma eratına verilecek yevmiye İçişleri ve Maliye vekâletlerince müştereken tesbit olunur.

Kurslara iştirak edenlerin yevmiyesi

MADDE 36. — Mesleki bilgilerini artırmak maksadiyle vazife mahallerinden başka mahallerde açılan kurs veya mekteplere gönderilenlere yatacak yer temin edilip edilemediğine göre verilecek yevmiye, muvakkat vazife ile gönderilen emsallerine verilen yevmiyenin 1/2 sini tecavüz etmemek ve 4 liradan aşağı olmamak üzere, Maliye Vekâleti ve ilgili vekâletçe müştereken tesbit olunur.

Bunlardan işe edilenlerin işe bedlleri yevmiyelerinden mahsup edilir.

Hayati tehlike arzeden hastalıklarla mücadelede yevmiye

MADDE 37. — Bir hastalığın münteşeren hüküm ferma olduğu zamanlarda bu hastalığın insana sirayeti dolayısıyla mücadele tehlike arz ediyorsa bu takdirde bu mücadeleye iştirak eden memur ve hizmetlilerin bu kanuna göre müstahak oldukları yevmiyeyi, ilgili Vekâletin

teklifi ve Maliye Vekâletinin mütalâası üzerine İcra Vekilleri Heyeti iki misline kadar artırmaya salâhiyetlidir.

Belediye hudutları dâhil ve haricindeki seyahatlerde yevmiye

MADDE 38. — Şehir ve kasabaların belediye hudutları dâhilinde resmî bir vazife ile muvakkaten bir tarafa gönderilenlere yevmiye verilmmez. Şehir ve kasaba belediye hudutları haricindeki bir yere aynı sebeple gönderilenlerden buralarda öğle ve akşam yemeği zamanlarından birini geçirenlere 1/3, ikisini geçirenlere 2/3 ve geceyi de geçirenlere tam yevmiye verilir.

Memleket iç ve dışında mücbir veya zatî sebepler ve vahîm hastalıklar yüzünden yola devam edememe halinde yevmiye

MADDE 39. — Aktarma ve karantine beklemek, alınan bir emir üzerine yola devam edememek veya yol kapanmak gibi mücbir sebeplere müstenit tevakkuf günlerinin her biri için yevmiye verilir. Hastalık yüzünden olsa dahi zatî sebeplere dayanan tevakkuf günleri için yevmiye verilmmez. Ancak, âni ve ağır bir hastalık veya şahsi kusurlardan mütevellit olmıyan bir kaza dolayısıyla yola devam etmesinin hayatı için tehlike arzettiği hastane heyeti shhiye raporu ile bulunmıyan yerlerde resmî tabip raporiyle - tebeyyün eden memur ve hizmetlilere yolculuk yapabilecek hale gelinceye kadar yevmiye verilir. Bu hastalıkları dolayısıyla hastanelere yatarak tedavi paraları daireleri tarafından ödenenlere yevmiye verilmmez.

Biletinin yemeksiz olarak alınması mümkün olmıyan vasıtalarda seyahat

MADDE 40. — Biletinin yemeksiz olarak alınması mümkün olmıyan bir vasıta ile seyahat halinde bilet bedeline dâhil yemek bedeli malûm ise bu miktar değil ise bilet bedeline dâhil olan öğle ve akşam yemeklerinin her biri için yevmiyenin % 25 i tenzil olunur.

Kurumlarca temin edilen binalarda yatanların yevmiyelerinden yapılacak tenzilât

MADDE 41. — Muvakkat vazife mahallinde kurumlarca temin edilen ikamete mahsus yer-

lerde veya kara veya deniz nakil vasıtalarında ve ordu evlerinde parasız yatanların bu kanuna göre müstahak oldukları yevmiyelerinin 1/3 ü ve ikamete mahsus olmıyan bu kabıl binalarda aynı suretle ve zaruret saikasıyla yatanların yevmiyelerinin de 1/4 ü tenzil olunur.

Bu ikamet dolayısıyla ücret veya kira alındığı takdirde yukarıki fıkraya göre yapılacak tenzilât ile fiilen ödenen kira miktarı arasındaki fark kesilir.

Muvakkat vazifede yevmiyenin müddete göre azalması ve yevmiye verilebilecek âzami müddet

MADDE 42. — Yurt içinde ve dışında muvakkat bir vazife ile başka bir mahalle gönderilenlere bu kanuna göre verilecek yevmiyeler, bu mahalle varış tarihinden itibaren ilk 90 gün için tam ve mütaakıp müddet için de 2/3 nispetinde ödenir.

Yurt içinde muvakkat vazife mahalline varış tarihinden itibaren bir yıllık devre zarfında aynı yerde, aynı iş için aynı şahsa 180 günden fazla yevmiye verilemez. Muvakkaf vazifede yapılacak inkıtalara bu müddeti veya gündelik nispetini tezyide müessir olamaz.

Yevmiyeleri 32 nci maddenin b fıkrasına göre tesbit edilenlerle 50 nci maddede zikrolunanlar hakkında bu madde hükmü tatbik olunmaz.

Memleket iç ve dışında seyahat günlerinin hesabı

MADDE 43. — Seyahat günlerine ait yevmiyeler, seyahat edilen vasıtanın hareket saatinde gidilecek yere muvasalat saatine kadar geçen her 24 saat için hesap olunur. Bu süreden az devam eden seyahatler bir gün itibar olunur. 2 günlük yevmiye verilebilmesi için seyahatin 24 saatten fazla devam etmiş olması şarttır.

Seyahat müddetinin her 24 saati aşan kesri tam gün sayılır.

Bölüm : III.

Aile masrafı

Aile masrafının miktarı

MADDE 44. — Aile masrafı, aile efradından her biri için memur ve hizmetlilerin işbu kanu-

na göre müstahak oldukları nakil vasıtası ücretinin tamamı ile yevmiyesinin 1/3 ünden tereküp eder.

Ancak, munhasıran otomobil veya araba kiralanması suretiyle gidilmesi mümkün olan yerlere memur veya hizmetli ile birlikte seyahat eden aile efradından dördü için ayrıca nakil vasıtası ücreti ödenmez.

45 nci maddenin son fıkrası hükmü o fıkrada yazılı hallerde aile efradından birisinin yevmiyesi hakkında da uygulanır.

Bölüm : IV

Yer değiştirme masrafı

Yurt içinde yer değiştirme masrafının unsurları ve miktarı

MADDE 45. — Yurt içinde yer değiştirme masrafı beher kilometre veya deniz mili için verilecek miktar ile memur veya hizmetlinin harcıraha müstahak ailesi efradı bulunup bulunmadığına göre ödenecek miktarın yekûnundan teşekkül eder. Beher kilometre veya mil başına verilecek miktar her sene Bütçe kanunlarıyla tesbit olunur. Ancak bir kilometre ve deniz mili başına verilecek para, aylık veya ücret tutarları 475 lira veya daha fazla olan memur ve hizmetlilerin şahısları için 15 kuruşla harcıraha müstahak aile efradından beheri için 5 kuruştan ve daha az aylık ve ücretli olanların şahısları için 10 kuruşla harcıraha müstahak aile efradından her biri için keza 5 kuruştan aşağı olamaz.

Şu kadar ki, yer değiştirme masrafı verilmesini icabettiren yolculuğun bulunulan kaza hududu haricine vâkı olması şartı ile, kilometre ve deniz mili hesabıyla verilecek paranın balığı, harcıraha müstahak aile efradı bulunan memur ve hizmetliler için 45 liradan ve bulunmıyanlar için de 30 liradan dun olamaz.

Yer değiştirme masrafının aile efradı bulunup bulunmadığına ödenecek kısmı, harcıraha müstahak aile efradı bulunmıyan memur ve hizmetliler için bunların bu kanuna göre müstahak buldukları yevmiyenin iki katı ve bulunanlar için de dört katından ibarettir. Ancak yer değiştirme masrafı verilmesini icabettiren seyahat ayını kaza hudutları içinde vâkı olursa bu miktar seyyanen ve yevmiyenin iki katı olarak verilir.

11, 13, 15, 16 ve 17 nci maddelerde yazılı olup aile efradının memur veya hizmetli ile birlikte olmaksızın başka bir mahalle gitmeleri veya bu başka mahalden avdetleri dolayısıyla harcırah verilmesi derpiş edilmiş olan hallerde, aile efradına verilecek yer değiştirme masrafı bunlardan birisinin memur veya hizmetli olarak nazarı itibara alınması sureti ile hesaplanır.

Hesaba esas tutulacak kilometre veya deniz mili

MADDE 46. — Yurt içinde yer değiştirme masrafının hesabında nazarı itibara alınacak kilometre veya deniz mili, iki mahal arasında gidip gelmeye elverişli en kısa kara ve deniz yolu esas tutularak bulunur.

16 ncı maddenin b, c, ve d bentlerinde yazılı hallerde nazarı itibara alınacak kilometre veya deniz mili, askerî şahısların vazife ve aileleri efradının ikamet yerlerinden yeni vazife veya ikamet yerine kadar olan en kısa kara ve deniz yolu mesafelerinin mecmuunun yarısıdır. 24 ncü maddede yazılı halde de bu esas uygulanır.

Dış seyahatlerde yer değiştirme masrafı

MADDE 47. — Bu kanunun yer değiştirme masrafı verilmesini tecviz ettiği hallerde yabancı memleeklere veya bu memleketlerden yurda yapılacak seyahatlerde, işbu kanuna bağlı (2) sayılı cetvelde yazılı miktardaki eşya için ihtiyar olunacak hakiki nakliye masrafları, yer değiştirme masrafı olarak ilgiliye ödenir.

KISIM : IV

Çeşitli hükümler

Belediye hudutları dâhilinde seyyar olarak vazife ifa eden memur ve hizmetlilerin yevmiye ve yol masrafı

MADDE 48. — Belediye hudutları dâhilinde seyyar olarak vazife gören tahsildar, tebliğ memuru, müvezzi, muakkip, mübaşir gibi memur ve hizmetlilere yevmiye ve yol masrafı verilmez. Bu gibilere birinci maddenin a, b, c bentlerinde yazılı kurumlar tarafından işletilen nakil vasıtalarında seyahat için bu kurumlarca fotoğrafı birer kart verilir.

Bu kartların kimlere, hangi mntaka ve va-

sıtalar için ve hangi şartlarla verileceği Ulaştırma, İçişleri ve Maliye vekâletlerince müştereken tesbit olunur.

Belediye hudutları haricinde seyyar olarak vazife görenlerin harcırahı; hayvan satınalma avansı

MADDE 49. — Şehir ve kasabaların belediye hudutları dışında ve muayyen bir vazife sahası dâhilinde seyyar olarak vazife gören müvezzi, muakkip, mübaşir, sağlık memuru, sağlık koruyucusu, köy grup ebesi, mücadele memuru, muhafaza memuru, takip memuru, koruma memuru, tahsil memuru, tahsildar, gezici başöğretmen, öğretmen ve tarım memuru gibi memur ve hizmetlilere yevmiye ve yol masrafı verilmez.

Bu gibilere asıl istihkaklarına ilâveten aylık veya ücret tutarlarının hizmetlilerde ücrete en yakın aylık tutarının % 30 ndan fazla olmamak üzere alâkalı vekâlet ile Maliye Vekâleti arasında tesbit edilecek bir tazminat verilir.

Dairesinin teklifi üzerine mahallî en büyük mülkiye âmirleri bu kabil memur ve hizmetlileri hayvan (at veya katır) beslemeye veya bisiklet almaya mecbur tutabilir. Bu takdirde bunlara, bir senelik tazminat miktarını geçmemek üzere, hayvan veya bisiklet satınalmaya yetecek kadar avans verilebilir. Bu avans, tediyeyi takibeden aydan itibaren alâkalının bu maddeye göre tahakkuk edecek tazminatının her ay yarısı kesilmek suretiyle tahsil olunur.

Fiilen arazi üzerinde çalışanlara verilecek tazminat

MADDE 50. — Aşağıdaki bentlerde gösterilen memur ve hizmetlilere (4 ncü maddenin B fıkrası şümulüne girenler dâhil) şehir ve kasabaların belediye hudutları dışında arazi üzerinde fiilen çalıştıkları günler için aylık veya ücret tutarlarına göre verilmesi lâzımgelen yevmiyenin % 60 ı, tazminat olarak verilir:

1. Harita almak veya harita almaya mütaallik işleri görmek üzere vazife merkezleri haricinde araziye çıkan Harita ve Orman Genel müdürlükleri fen memurlarına;

2. Amenajman, teşcir ve orman sınırlama işlerinde fiilen çalışan orman fen memurlarıyla teknik memurlara ve diğer memur ve hizmetlilere;

3. Toprak üzerinde ve köylerde kadastro

ve tapu tahriri işlerinde ve Tapulama Kanununun tatbikında bilfiil çalışan memur ve hizmetlilerle gezici hâkimlere;

4. Toprak komisyonları reis, âza ve memurlarıyla hizmetlilerine ve bu komisyonların buldukları yerlerde gezici olarak vazifelendirilen hâkim, zabıt kâtibi ve mübaşirlere;

5. Maden arama işlerinde çalışan mühendis jeolog ve prespektörler ve bunlarla beraber çalışması zaruri bulunan diğer memur ve hizmetlilere;

(Orman sınırlama komisyonlarıyla kadastro ve tapu tahriri komisyonlarının memur olmaları âzalarına ve bilirkişilere bu kanunun 8 nci maddesinin birinci fıkrası hükmü dâhilinde yevmiye verilir.)

Misafir ve ziyaretçilere terfik edilenlerin masrafları

MADDE 51. — Devletin misafiri veya ziyaretçisi olarak Türkiye'ye gelecek yabancılara terfik edilen memurlara, memuriyet ve asli sıvıatları ne olursa olsun, refakatin şekil ve vaziyetine göre tanzim edilecek müfredatlı hesap pusulasına istinaden yol, ikamet, yemek, içmek ve teferruatı için ihtiyar ettikleri masraflar ödenerek başkaca harcırah verilmez. Ancak misafir ve ziyaretçilere iltihak etmek veya bunları karşılamak üzere başka mahalle gidenlerle bunlardan ayrılarak eski vazifeleri mevkiine dönenlere bu gidiş ve dönüşleri için işbu kanuna göre müstahak oldukları yol masrafı ve yevmiye verilir.

Harcırahların Harçlar Kanununa göre alanlar

MADDE 52. — 5887 sayılı Harçlar Kanununun 33, 47, 76, 83 ve 125 nci maddelerinde yazılı hallerde alâkadâr hâkim, adalet memuru, tebliğ memuru, akit icrasına giden tapu memuru veya konsolosluk memurlarına işbu kanuna göre ayrıca harcırah verilmez.

Dışişleri Vekâleti memurları ve benzerlerinin takibedecekleri yol

MADDE 53. — Daimî bir vazife ile yabancı memleketlere gönderilecek veya yurda celbolunacak memur ve hizmetlilerin 5 inci madde esasları dâhilinde takip edecekleri yol itibarıyla

vazife mahallerine kaç günde gidip gelecekleri dışişleri ve Maliye vekâletlerince müştereken hazırlanacak bir cetvelle tesbit olunur.

Cenaze nakil masrafları

MADDE 54. — Daimî veya muvakkat bir vazife ile yabancı memleketlerde bulunanlardan bu yerlerde veya yolda vefat edenlerin cenaze teşhiz ve tekfin masrafları ile Hükümet tarafından görülecek lüzuma veya aileleri tarafından vukubulacak talebe istinaden cenazelerinin Türkiye'de her hangi bir mahalle kadar olan nakil masrafları kurumlarınca ödenir.

Yurt içinde daimî veya muvakkat bir vazife ile bir tarafa izam kılınanlardan yolda veya muvakkat vazife mahallinde vefat edenler hakkında da yukarıki fıkra hükmü uygulanır.

Harcırah alabilmek için müracaat müddeti

MADDE 55. — a) Re'sen veya isteği üzerine emekliye ayrılan memur ve hizmetlilerle açıkta kalan ve vekâlet emrine alınan memurlara ve cezaen olmamak üzere kurumlarınca vazifelerine son verilen hizmetlilere vazifelerinden ayrıldıkları,

b) İşten el çektirilmek suretiyle vekâlet emrine alınan memurlardan men'i muhakeme kararı alan veya beraat edenler veyahut haklarındaki takibat afla ortadan kaldırılanlara, haklarında verilen kararın kesbi katiyet ettiği,

c) Memur ve hizmetlilerden vazifede iken vefat edenlerle (4 nci maddenin B fıkrası şümulüne girenler de dâhil olmak üzere) emekliye veya açığa çıktıktan sonra ayrılış tarihi takip eden altı ay içinde vazifeleri mahallinde vefat edenlerin aileleri efradına ölüm hâdisesinin vukuu;

Tarihlerinden itibaren altı ay zarfında müracaat edenlere işbu kanuna göre müstahak oldukları harcırah verilir. Müracaata mâni bir mücbir sebebin vukuu halinde bu müddet mücbir sebebin zâil olduğu tarihten itibaren başlar.

Bu müddetlerin geçmesinden sonra müracaat edilmesi halinde harcırah verilmez.

Harcırahın sureti tediyesi

MADDE 56. — Harcırah hizmetin taallük ettiği kurum bütçesinden ödenir. 52 nci madde hükmü mahfuz kalmak şartıyla, ceza dâvalarında

mezkûr maddede yazılı yol masrafı ve tazminatların, işin ifasından evvel makbuz mukabilinde vezneye yatırılmasına imkân bulunmayan hallerde, bunlar, bilâhara mahkûm olan veya haksız çıkan taraftan tahsil olunmak üzere, evvel emirde Adalet Vekâleti Bütçesinden ödenir. (1631 sayılı Askerî Muhakeme Usul Kanununun 281 nci maddesinin A fıkrası hükmü mahfuzdur.)

Bir dâva ve ihtilâfın tetkiki sırasında, gerek alâkâhılardan birinin talebi ile olsun gerekse kurumun göstereceği lüzuma müstenit bulunsun, tahkik, tetkik, keşif, tebliğ gibi bir muamele için belediye hudutları iç ve dışında bir mahalle gönderilen 52 nci maddede yazılı olanlardan gayri Adalet memurları ile diğer kimselere verilecek harcırah, bilâhara haksız çıkan taraftan istirdat olunmak üzere evvel emirde alâkâhılardan talepte bulunan veya bunu ödemeye razı olandan alınır.

Harcırahın sureti tediye ve mahsubu

MADDE 57. — Harcırah memur ve hizmetlinin gidişinde ve ailenin nakli sırasında peşin olarak verilir. Harcırahın tam miktarının önceden tâyin ve tesbitinin mümkün olmadığı hallerde yetecek miktarda para avans olarak verilir. Harcırahını katî olarak veya avans suretiyle alanlardan zatî sebepler yüzünden daimî veya muvakkat vazife mahallerine 15 gün içinde hareket etmeyenler aldıkları parayı derhal iade etmeye mecburdurlar.

Aile için harcırah itasında ilgililerin verecekleri beyan kâğıtları esas tutulur. Bu beyan kâğıdında harcırahın tahakkuk ettirilebilmesi için lüzumlu malûmat gösterilir.

Daimî memuriyetle bir yere gönderilenler gidecekleri mahalle varış tarihinden ve muvakkat vazife ile gönderilenler de memuriyetleri mahalline dönüş tarihlerinden itibaren bir ay zarfında harcırah beyannamelerini, evrakı müsbiteleri ile birlikte dairesi âmirine tevdi ederler. Memurun kendisinden evvel veya sonra hareket eden ailesi için avans para verildiği takdirde bu bir aylık müddet, ailenin evvel gitmesi halinde memur veya hizmetlinin yeni vazifesi mahalline varış tarihinden ve sonra gitmesi halinde de bunların memur veya hizmetli nezdinde muvasalatları tarihinden itibaren hesap olunur.

Beyannameyi alan daire âmirleri bunu vize ettikten sonra taşrada mahallin en büyük malmemuruna ve merkezde de alâkadar malî mercie vermekle mükelleftirler.

Vâkı masraf verilen avans paradan ziyade ise fazlası tesviye ve az ise farkı re'sen istirdat olunur.

Evrakı müsbite tedariki mümkün olmayan hallerde bu imkânsızlığın sebepleri ile vâkı masrafın hesabı alâkadar tarafından mensup olduğu daire âmirine yazılı olarak bildirilir. İmkânsızlık sebepleri dairesince vârit ve muhik görüldüğü ve masrafın hesabında bir fazlalık bulunmadığı neticesine varıldığı takdirde avans bu hesaba göre mahsup olunur.

Alındıkları tarihten itibaren tahakkuk ettirilecek faizleri de dâhil olmak üzere birinci fıkra gereğince derhal iade edilmeyen paralarla harcırahlarını avans olarak alıp da bu zimmetlerinin mahsubu için muktazi evrakı üçüncü fıkroda yazılı müddetler zarfında teslim etmeyenlerin bu borçları bu evrakı verdikleri zaman harcırah istihkakları ayrıca tahakkuk ettirilip ödenmek üzere aylık, ücret veya kabili haciz sair istihkaklarının yarısı bu borçları tamamen kapanıncaya kadar ve hüküm alınmaya hacet kalmaksızın re'sen istirdat olunmak suretiyle tahsil olunur.

Harcırah itası ve avansların mahsubu muamelelerinde aksi sabit oluncaya kadar memurun beyanına itibar olunur.

Hilâfı hakikat beyanname verenler

MADDE 58. — Bu kanuna göre tahakkuk edecek, istihkakın miktarını artıracak şekilde maddi hatalar hariç - hilâfı hakikat beyanname verenler hakkında, mensup oldukları kurumların inzibat, memurin, müdürler komisyonları gibi salâhiyetli heyet ve makamlarının kararı ile ve işlenen suçun mahiyet ve şumulüne göre rütbe veya sınıf tenzili veya ihraç cezalarından her hangi biri tatbik olunur ve bu gibilerin bu suretle aldıkları fazla harcırah, devlet özel idare ve belediyelerce Tahsili Emval Kanununa göre ve işbu kanuna tâbi diğer kurumlarca da umumî hükümlere tevfiakan tahsil olunur.

Suçlu hakkında idarece ittihaz olunan inzibatî kararlar cezai takibata mâni olmayıp bu gibiler hakkında ayrıca hukuku âmme dâvası ikame ve kanuni takibat icra olunur.

Devlet Denizyolları ve Denizcilik Bankası hakkında eski hükümlerin meriyeti

GEÇİCİ MADDE 1. — Birinci maddenin son fıkrasında zikredilen nizamnameler meriyete girinceye kadar bu hususlardaki eski hüküm ve usullerin tatbikına devam olunur.

Eski hükümlere göre harcırah almış olup da henüz hareket etmemiş veya ailelerini yanlarına celbetmemiş olanlar

MUVAKKAT MADDE 2. — a) Eski hükümlere göre harcırah almış olup da bu kanun

nun meriyeti tarihinde henüz hareket etmemiş olanların harcırahları bu kanun hükümlerine göre hesap ve noksanı varsa ikmal olunur.

b) Bu kanunun meriyeti tarihinde yolda bulunanlardan veya bu tarihten evvel vazife mahallerine muvasalat etmiş oldukları halde aileleri efradını mezkûr tarihten sonra nezdlerine celbedenlerin işbu kanuna göre müstahak oldukları aile ve yer değiştirme masrafları yekûnundan Harcırah Kararnamesine göre ödenmiş bulunan infikâk ve muvasalat yevmiyelerinin tutarı tenzil olunur.

MADDE 59. — Aşağıda yazılı kanunlarla bu kanuna muhalif diğer hükümler kaldırılmıştır.

Kanun veya Kararnamenin tarihi

Numarası

U n v a n ı

3 . 4 . 1333		Memurini Hariciyeye Verilecek Harcırahların Sureti Tesviyesi hakkında Kanun
15 . 5 . 1335		Mülkiye Harcırah Kararnamesi
10 . 11 . 1335		15 Mayıs 1335 tarihli Mülkiye Harcırah Kararnamesinin Mervaddı Muvakkate Fashının Tadili hakkında Kararname
27 . 11 . 1336	44	İşgal Dolayısıyla Terki Mevkie Mecbur Olan Memurin Ve Ailelerine Harcırah Verilmesine dair Kanun
8 . 11 . 1338	273	Hasbellüzum Celp Veya Bir Mahalle İzam Kılınacak İmalâtı Harbiye Sivil Ustalarıyla Levazımatı Umumiye Fabrika Ve Müessesatı Sanatkârlarına Harcırah İtasına dair Kanun
22 . 4 . 1341	646	15 Mayıs 1335 tarihli Mülkiye Harcırah Kararnamesine Müzeyyel Kanun
21 . 11 . 1341	668	Vazifei Memuriyetleri Haricinde Emrazı Sâriyei Hayvaniye Mücadelesine Memur Edilecek Memurini Fenniye Ve Saireye Verilecek Yevmiyeler hakkında Kanun
25 . 1 . 1926	722	Bâzı Kolordular Menatıkındaki Erkân, Ümera Ve Zâbitanın Tebdiline dair Kanun
17 . 2 . 1926	745	15 Mayıs 1335 tarihli Mülkiye Harcırah Kararnamesinin 27 nci Maddesinin 2 nci Fıkrasını Muaddil Kanun
10 . 3 . 1926	778	10 Kasım 1335 tarihli Harcırah Kararnamesinin Birinci Maddesine Müzeyyel Kanun
28 . 4 . 1926	829	Tekaüt Edilenlerle İnfisal Edenlerin Harcırahlarının Müddeti Tesviyesi hakkında Kanun
5 . 2 . 1926	902	Memurini Hariciye Harcırahları Hakkındaki 3 Nisan 1333 tarihli Kanuna Müzeyyel Kanun
28 . 3 . 1927	999	Müfettiş ve Müfettiş Muavinlerinin Yevmiye ve Harcırahlarına dair Kanun
18 . 6 . 1927	1092	Harcırah Kararnamesine Müzeyyel Kanun
29 . 12 . 1927	1185	Harcırah Kararnamesine Müzeyyel 18 . VI . 1927 tarihli ve 1092 numaralı Kanuna Müzeyyel Kanun

Kanun veya Kararname-
menin tarihi

Numarası

U n v a n ı

2 . 6 . 1929	1508	Amenajman ve Teşçir İşlerinde Müstahdem Memurını Fenniyeye Verilecek Yevmiyeler hakkında Kanun
24 . 7 . 1931	1846	15 Mayıs 1335 tarihli Harcırah Kararnamesi ve Müzeyyelâtının Tadili hakkında Kanun
17 . 11 . 1934	2616	Mülkiye Harcırah Kararnamesinin 13 ncü Maddesine Bir Fıkra Eklenmesine dair Kanun
21 . 6 . 1938	3441	Yabancı Memleketlere Gönderilecek Memurların Harcırahları hakkında Kanun
21 . 6 . 1938	3442	15 Mayıs 1335 tarihli Mülkiye Harcırah Kararnamesine ek Kanun
21 . 6 . 1938	3443	Müfettiş ve Müfettiş Muavinlerinin Yevmiye ve Harcırahlarına dair olan 28 Mart tarihli ve 999 sayılı Kanuna ek Kanun
19 . 1 . 1940	3770	Genelkurmay Başkanının Seyahat ve İkamet Yevmiyesi hakkında Kanun
12 . 8 . 1941	4101	Harcırah Kararnamesine ek Kanun
16 . 3 . 1942	4192	Alelûmum Seyyar Küçük Sıhhat Memurlarına Hayvan Yem Bedeli Verilmesine dair Kanun
5 . 8 . 1942	4278	Askerî Kara, Deniz, ve Hava Ateşeleri Maiyetlerine Birer Er Verilmesi hakkında Kanun
5 . 8 . 1942	4279	Yabancı Memleketlere Gönderilecek Memurların Harcırahları hakkındaki 3441 sayılı Kanuna ek Kanun
10 . 8 . 1942	4287	Maliye Atlı Tahsildarlarına Hayvan Yem Bedeli Verilmesi hakkında Kanun
12 . 8 . 1942	4291	Hayvan Sağlık Memurlarına Hayvan Yem Bedeli Verilmesi hakkında Kanun
16 . 12 . 1942	4327	Memur ve Müstahdemlere Verilecek Fevkalâde Zam hakkındaki 4178 sayılı Kanuna ek Kanun
23 . 12 . 1942	4333	P. T. T. Umum Müdürlüğü Süvari Müvezzilerine Hayvan Yem Bedeli Verilmesi hakkında Kanun
31 . 5 . 1946	4909	Subay Ve Askerî Memurlarla Gedikli Erbaşlardan Ve Askerî Kadrolardaki Çeşitli Hizmetlerden Kurslara Gönderileceklerin Gündelikleri hakkında Kanun
22 . 2 . 1948	5190	Tekel Genel Müdürlüğü Atlı Takip Memurlarıyla Atlı Koruma Ve Tahsil Memurlarına Hayvan Yem Bedeli Verilmesi hakkında Kanun

MADDE 60. — Aşağıdaki yazılı kanunların hizalarında gösterilen madde ve fıkralarının harcırah, hayvan mütayaası, hayvan yem bedeli veya bu maksatla zaruri masraf verilmesine mütalâk olan hükümleri kaldırılmıştır.

Tarih	Kanun No.	Unvanı	Madde ve fıkrası
15 . 3 . 1929		İdarei Umumiyei Vilâyat Kanunu	İdarei Umumiyei Vilâyat Kanununun 5048 sayılı Kanunla değişik 116 ncü maddesi

Tarih	Kanun No.	Unvanı	Madde ve fıkrası
22. 4 .1341	657	Harita Müdiriyeti Umumiyesi Kanunu	7 nci maddesi
26. 5 .1926	858	Çekirge Kanunu	7 nci maddesi
7. 6. 1926	912	Ordu, Bahriye ve Jandarma Zâbitan ve Memurini hakkında Kanun	4 ncü maddesi
16. 6. 1927	1076	İhtiyat Zâbitleri ve İhtiyat Askeri Memurları Kanunu	19 neu maddesi
21. 6 .1927	1108	Maaş Kanunu	8 nci maddesinin (B) fıkrası
15. 5 .1930	1613	Büyük Millet Meclisi Âzasının Tahsisat ve Harcırahları hakkında Kanun	3 ncü maddesinin son fıkrası
22. 7 .1931	1843	Maaşatın Tevhit ve Teadülü hakkındaki 1452 ve 1489 sayılı kanunlara müzeyyel Kanun	4 ncü maddesi
6. 6 .1932	2000	1932 senesinden itibaren Tıp Fakültesinden Neşededecek Tabiplerin Mecburi Hizmetlerinin Lağvı ve Leyli Tıp Talebe Yurduna Alınan Tıp Talebesinin Tâbi Olacakları Mecburi Hizmetler hakkında Kanun	2 nci maddesinin 2 ve 3 ncü fıkraları
15.12.1934	2613	Kadastro ve Tapu Tahriri hakkında Kanun	5055 sayılı Kanunla değiştirilen 43 ncü maddesi
15.11.1935	2847	Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme U. Md. Memur ve Müstahdemlerinin Ücretlerine dair Kanun	9 neu maddesi
27. 1 .1936	2897	Hayvanlar Vergisi Kanunu	4 ncü maddesinin son fıkrası
29. 5 .1936	2996	Maliye Vekâleti Teşkilât ve Vazifeleri hakkında Kanun	5655 sayılı Kanunla değiştirilen 21 nci maddesi
2. 8 .1937	3116	Orman Kanunu	5653 sayılı Kanunla değişik 12 nci maddesi
15. 6 .1937	3238	Köy Eğitimcileri Kanunu	4 ncü maddesi
12. 6 .1939	3634	Millî Müdafaa Mükellefiyeti Kanunu	26 nci maddesi
3. 7 .1939	3656	Devlet Memurları Ayılıklarının Tevhit ve Teadülüne dair Kanun	20 nci maddesi
5. 7 .1939	3659	Bankalar ve Devlet Müesseseleri Memurları Ayılıklarının Tevhit ve Teadülü hakkında Kanun	4621 sayılı Kanununun 4 ncü maddesiyle değiştirilen 13 ncü maddesinin B ve J fıkrası
26. 6 .1940	3888	Devlet Memurları Ayılıklarının Tevhit ve Teadülü hakkındaki 3656 sayılı Kanuna ek Kanun	5 nci maddesi

Tarih	Kanun No.	Unvanı	Madde ve fıkrası
18 . 2 . 1940	3944	Gümrük Muhafaza ve Muamele Sınıfı Memurları Teşkilâtı hakkında Kanun	8 nci maddesi
31 . 6 . 1941	4047	Beden Terbiyesine ek Kanun	3 ncü maddesi
20 . 6 . 1942	4274	Köy Okulları ve Enstitüleri Teşkilât Kanunu	43 ncü maddesi
18 . 6 . 1943	4440	Harcırah Kararnamesi ve Müzey-yelâtinin Tadili hakkındaki 1846 sayılı Kanuna bağlı cetvel ile 3135 sayılı Kanunda Değişiklik Yapılması hakkında Kanun	1 nci maddesi
10 . 7 . 1943	4459	Köy Ebeleri ve Köy Sağlık Memurları Teşkilâtı Yapılmasına ve 3017 numaralı Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekâleti Teşkilât ve Memurin Kanununun Bâzı Maddelerinin Değiştirilmesine dair Kanun	1 nci maddesinin 3 ncü bendi
19 . 7 . 1943	4481	Ziraat Vekâleti Teşkilâtının Nakil ve Teknik İşletme Vasıtalarıyla Teçhizine dair Kanun	2 ve 3 ncü maddeleri
6 . 9 . 1943	4487	Seferberlikte ve Fevkalâde Hallerde Askerî Şahısların Ailelerini İcabında Yanlarında Bulundurmalarının Men'i hakkında Kanun	2 ve 3 ncü maddeleri
21 . 6 . 1944	4598	Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanunun Bâzı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bâzı Maddeler Eklenmesi hakkında Kanun	9 ncü maddesi
29 . 3 . 1945	4709	Hesap Uzmanları Kurulu Kurulmasına ve Maliye Vekâleti Merkez ve İller Kadrosunda Bâzı Değişiklikler Yapılması hakkında Kanun	7 nci maddesi
7 . 7 . 1945	4784	Tarım Bakanlığı Toprak İşleri Genel Müdürlüğü Görev ve Kuruluş Kanunu	19 ncü maddesi
29 . 12 . 1946	4988	Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanunda Değişiklik Yapılması hakkında Kanun	2 nci maddesinin 3 ncü bendiyle 6 ncü maddesinin son fıkrası
9 . 6 . 1948	5213	Devlet Havayolları Gn. Md. lüğü Teşkilâtı hakkındaki 3424 sayılı Kanuna ek Kanun	2 nci maddesi

Tarih	Kanun No.	Unvanı	Madde ve fıkrası
26 . 12 . 1949	5479	Köy Enstitüsü Mezunu Öğretmenlerle Köy Sağlık Memurlarının Geçimlerini Düzenlemek Üzere 3803, 4274 ve 4459 sayılı kanunlara ek 5129 sayılı Kanunda Değişiklik Yapılması hakkında Kanun	1 nci maddesinin son fıkrası
1 . 3 . 1950	5572	Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin Adalet Bakanlığı ve Tapu ve Kadastro Umum Müdürlüğü Bölümlerinde Değişiklik Yapılması ve Kadastro Mahkemeleriyle Gezici Mahkemelerin Kaldırılması hakkında Kanun	3 ncü maddesinin 3 ncü fıkrası
16 . 3 . 1950	5602	Tapulama Kanunu	49 ve 50 nci maddeleri
11 . 12 . 1950	5686	Birleşmiş Milletler Emrine Verilmek Üzere Askerî Birlikler Halinde Yabancı Ükelere Gönderilecek Ordu Mensuplarının Aylık ve Ücretleriyle Çeşitli İstihkakları ve Birliğin Sair Masrafları hakkında Kanun	1, 2 ve 3 ncü maddeleri
2 . 7 . 1951	5802	Astsubay Kanunu	9 ncü maddesi

Ek kanunlar

MADDE 61. — Harcırah mevzuu ile alâkâlı hükümler ancak bu kanuna ek olarak çıkacak kanunlarda yer alır.

Devlet Demiryolları ve Denizcilik Bankasının eski hükümlerinin meriyeti

MUVAKKAT MADDE 1. — 1 nei maddenin son fıkrasında zikredilen nizamnameler meriyete irinceye kadar bu hususlardaki eski hüküm ve usullerin tatbikına devam olunur.

Eski hükümlere göre harcırah almış olup da henüz hareket etmemiş veya ailelerini yanlarına celbetmemiş olanlar

MUVAKKAT MADDE 2. — a) Eski hükümlere göre harcırah almış olup da bu kanunun meriyeti tarihinde henüz hareket etmemiş olanların harcırahları bu kanun hükümlerine göre hesap ve noksanı varsa ikmâl olunur.

b) Bu kanunun meriyeti tarihinde yolda bulunanlardan veya bu tarihten evvel vazife mahallerine muvasalat etmiş oldukları halde aileleri efradını mezkûr tarihten sonra nezdlerine celbedenlerin işbu kanuna göre müstahak oldukları

aile ve yer değiştirme masrafları yekûnundan harcırah kararnamesine göre ödenmiş bulunan infikâk ve muvasalat yevmiyelerinin tutarı tenzil olunur.

MADDE 62. — İşbu kanun 1953 tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 63. — Bu kanunu İcra Vekilleri Heyeti yürütür.

Başvekil	Devlet Vekili
A. Menderes	Adalet Vekili
Devlet Vekili	O. Ş. Çiçekdağ
C. Yardımcı	İçişleri Vekili
Millî Savunma Vekili	E. Menderes
K. Yılmaz	Maliye Vekili
Dışişleri Vekili	H. Polatkan
F. Köprülü	Bayındırlık Vekili
Millî Eğitim Vekili	K. Zeytinoglu
R. S. Burçak	Sa. ve So. Y. Vekili
Eko. ve Ticaret Vekili	Dr. E. H. Üstündağ
F. Çelikbaş	Tarım Vekili
G. ve Tekel Vekili	N. Ökmen
E. Kalafat	Çalışma Vekili
Ulaştırma Vekili	H. Erkmen
Y. Üresin	İşletmeler Vekili
	S. Yırcalı

I. Sütun

II. Sütun

III. Sütun

Makam, memuriyet unvanı aylık veya ücret tutarı

Büyük Millet Meclisi Başkanı, Başvekil, vekiller, mebuslar, Erkânı Harbiyei Umumiye Reisi,

Aylık veya ücret tutarları ne olursa olsun müfettiş ve müfettiş muavinleriyle Maliye Vekâleti Hesap uzmanı ve uzman muavinleri ve kontrolörler.

Yukarda yazılı olanlar dışında kalan aylık veya ücret tutarları 475 lira veya daha ziyade olan memur ve hizmetliler.

Aylık veya ücret tutarları 475 liradan aşağı olan memur ve hizmetliler.

Ücretleri 475 liradan aşağı olan hizmetlilerden vazifeleri nazarı itibara alınmak suretiyle İcra Vekilleri Heyetince tesbit edilecek olanlar.

1. Resmî daire ve bunlara bağlı teşekküllerce işletilen otobüsler muayyen tarifeli nakil vasıtası sayılır. Ancak iki mahal arasında hem bu şekilde işletilen otobüsler ve hem de muayyen tarifeli diğer bir nakil vasıtası işlemekte ise memur ve hizmetli bu vasıtalar-dan birini tercih edebilir.

2. Birinci mevkie binmeye hakkı olanlar uçakla seyahat edebilirler. II nci mevkide seyahat edebileceklerin uçakla seyahati dai-relerince lüzum gösterilmesi veya tasvip olunması ile mümkündür.

3. I, II, III. mevki kompartıman ve kamaraları ihtiva eden vasıtaların işlediği hatlarda, ayrıca tek mevkili vasıta da işlemekte ise (Uçak hariç) bu tek mevkili vasıttadan yalnız I ve II nci mevkilere binmeye hakkı olanlar istifade edebilirler.

4. Muayyen tarifeli olmiyan nakil vasıtalarıyla seyahatta (Mûtat ve en ekonomik olan nakil vasıtası) ndan maksat iki mahal ara-sında mûtat olarak aynı zamanda otomobil, otobüs ve araba işlemekte ise otomobil veya otobüsten ucuz olanıdır.

5. Aynı mevkiin muhtelif derecelerini ihtiva eden vasıtalarla seyahatta memur veya hizmetli, yukarıki cetvele göre binebilece-ği mevkiin yer ayırılma zamanında serbest yeri mevcut olan en ehven fiyatlı derecesine ait bileti almaya mecburdur.

6. Harcıraha müstahak kimseler, kendilerine yukarıki cetvele göre müstahak buldukları mevki parasından fazla bir şey öden-memek şartıyla, bu mevkiden daha pahalı sınıf veya mevki ile seyahat edebilirler.

7. Hususi otomobilleriyle seyahat edenlere, müstahak oldukları nakil vasıtası ücreti ile bu vasıtaya göre geçecek günler için ve-rilmesi gereken yevmiyeden fazla bir şey verilmez.

Muayyen tarifeli vesaitle seyahat
(Vapur, tren)

Yataklı vagon masrafı dâhil olduğu hal-de yemeksiz birinci mevki bilet parası
(Ekspres ve kuşet zamları dâhil)

Yemeksiz birinci mevki bilet parası
(Ekspres ve kuşet zamları dâhil)

» » » »

» İkinci mevki (Ekspres ve kuşet
zammı dâhil)

» Üçüncü » 0 0 0

Muayyen tarifeli olmiyan vasıtalarla se-yahat

İhtiyar olunan hakiki yol masrafı

Mûtat ve en ekonomik olan nakil vasıta-larına ait hakiki yol masrafı ve icap ve za-ruret halinde kullanılacak diğer vasıtalara göre hakiki yol masrafı

Mûtat ve en ekonomik olan nakil vasıta-larına ait hakiki yol masrafı

» » » » »

» » » » »

[2] SAYILI CETVEL

Daimî bir memuriyetle yabancı memleketlere veya mezkûr mem-
leketlerde bir yerden diğeri bir yere veya merkeze tâyin ve tahvil
Seyahat eden memurun aylık olunan memurların seyriseri, seyriâdi ve diğeri vasıtalarla nakle-
veya ücret tutarı dillecekleri âzami eşya miktarı

	Memurların seyriseri ile naklede- bilecekleri eşya miktarı (*) kilo	Memurların seyriâdi veya di- ğeri vasıtalarla nakledebilecek- leri eşya miktarı (**)
475 - 1 000	120	200
475 den aşağı	75	150

(*) Uçakla seyahatte memurlar yalnız bilet bedeline dâhil bagaj hakkından istifade ederler. Bu halde seyriseri ve seyriâdi ile yukarıki miktarlarda eşya nakletmek hakkı baki kalır.

(**) Aile efradından her biri için bu sütunda gösterilen miktarın yarısı ilâve olunur. Hizmetçi için eşya nakil masrafı kabul edilmez.

(***) Seyriseri ve seyriâdi birlikte yapılırsa yukarıki miktarlar için ayrı ayrı, bütün eşya S. âdi ile naklolunursa iki sütunun miktarı yekûnu için masraf ödenir.

MALİYE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Harcırah kanunu lâyihası

KISIM : I.

Umumi Hükümler

Kanunun Şumulü

MADDE 1. — Hükümetin teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

Reisicumhurun seyahat masrafı

MADDE 2. — Hükümetin teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

Tarifler

MADDE 3. — Hükümetin teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

Harcıraha müstahak kimseler ve istisnaları

MADDE 4. — Hükümetin teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

Harcırahın unsurları

MADDE 5. — Hükümetin teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

Harcırah hesabında esas tutulacak yol

MADDE 6. — Hükümetin teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

Harcırah hesabında esas tutulacak aylıklar

MADDE 7. — Hükümetin teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

Uhdelerinde resmî bir bazife bulunmayanların harcırahi

MADDE 8. — Uhdelerinde bu kanuna göre harcırah verilmesini icabettirecek bir vazife bulunmayanlardan, bu kanuna tâbi kurumlarca muvakkat bir vazife ile tavzif edilen kimselere verilecek yol masrafı ve yevmiye, bunların bilgi seviyeleri ve faaliyet sahaları ile mahallî şartlar nazarı itibara alınarak 4 ncü dereceye kadar olan memurlardan her hangi birine verilen yol masrafı ve yevmiyeye kıyasen, ilgi-

li dairece takdir olunur. Ancak ilgili vekilin ten-sibi üzerine bu gibi kimselerden icabedenlere 4 ncü dereceden daha yüksek dereceli memurların müstahak bulunduğu yol masrafı ve yevmiye verilebilir.

Mukavele ile istihdam edilip de mukavelede kendilerine verilecek harcırah hakkında hususi hükümler bulunan kimseler hakkında fıkra hükümü tatbik olunmaz.

Daimî vazife harcırahının mebdei

MADDE 9. — Hükümet teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

KISIM : II

Seyahat ve vazifenin mahiyetine göre verilecek harcırah

Yol masrafı, gündelik, aile masrafı ve yer değiştirme masrafının birlikte verilmesini icabettiren haller

MADDE 10. — Hükümet teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

Yevmiye, yol masrafı ve yer değiştirme masrafı verilmesini icabettiren haller

MADDE 11. — Hükümet teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

Daimî veya muvakkat vazife halinde yolda veya vazifeye başlamadan vefat edenlerin harcırahi

MADDE 12. — Hükümetin teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

Yeni memuriyet mahallinde işe başlamadan veya yolda vefat halinde aile harcırahi

MADDE 13. — Hükümetin teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

Muvakkat vazife harcırahi (yol masrafı ve yevmiye)

MADDE 14. — Hükümetin teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

Askerî birliklerde harekâta harcırah

MADDE 15. — Hükümetin teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

Aile ile birlikte oturulması yasak bölgelere geliş, gidişte aile harcırahi

MADDE 16. — Hükümetin teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

Birlik halinde yabancı memleketlere gönderilecek ordu mensuplarının harcırahi

MADDE 17. — Hükümetin teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

Ehliyet tesbiti, imtihan, hava değiştirme ve tedavi için başka yere gönderilenler

MADDE 18. — Hükümetin teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

Hastalara refakat halinde harcırah

MADDE 19. — Hükümetin teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

Yatacak yeri bulunmayan mahallerde muvakkat vazife

MADDE 20. — Hükümetin teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

Vazife mahallini terketmek mecburiyetinde kalanların harcırahi

MADDE 21. — Hükümetin teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

Yurt içi ve dışı spor temalarında harcırah

MADDE 22. — Yurt içinde ve dışında tertibedilen millî ve resmî spor temaları dolayısıyla seyahat edecek sporcu ve idarecilerin bu seyahatlerine ait yol masrafları ile yevmiyeleri kurumlarınca Maliye Vekâletinin mütalâası alındıktan sonra İcra Vekilleri Heyetince tesbit edilecek esaslar dairesinde ödenir.

Müfettiş ve benzerlerinin aile ve yer değiştirme masrafı

MADDE 23. — Hükümet teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

Başka yerde bırakılan aile efradı

MADDE 24. — Hükümet teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

İzamından sarfınazar olunanların harcırahi

MADDE 25. — Hükümet teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

KISIM : III

Harcirahın unsurları

Bölüm : I

Yol masrafı

Yurt içinde yol masrafı

MADDE 26. — Hükümet teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

Şehir ve kasabaların belediye hudutları içinde yol masrafı

MADDE 27. — Hükümetin teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

Yurt dışında yol masrafı

MADDE 28. — Yurt dışında daimî ve muvakkat vazife seyahatlerinde ekspres ve yataklı vagon ücreti dâhil olmak üzere aylık ve ücret tutarları 475 lira ve daha fazla olanlara birinci mevki, 475 liradan aşağı olanlara da ikinci mevki tren, vapur, uçak bilet parası ile otomobil, araba, kayık ve sair nakil vasıtaları ve hamal ücretleri için ihtiyar olunan hakiki masraflar yol masrafı olarak ödenir. Bu kanuna bağlı I sayılı cetvelin 7 numaralı notundaki esaslar dış memleketlerde hususi otomobiliyle seyahat edenler hakkında uygulanır.

Bu maddeye göre verilecek yol masrafı muayyen tarifeli nakil vasıtalarıyla seyahatta bu vasıtaların Türkiye'deki aktarmasız hareket mebdinden ve memuriyet merkezi bu mebd ile hudut arasında bulunanlar için vasıtanın güzergâhında memuriyet merkezine en yakın tevakkuf mahallinden, muayyen tarifeli olmayan nakil vasıtalarıyla seyahatte yol üstünde hududa en yakın vilâyet veya kaza merkezinden

itibaren hesap olunur. Memuriyet merkezinden aktarmasız hareket mebdesine, en yakın tevakkuf mahalline veya hududa en yakın kaza veya vilâyet merkezine kadar olan yolculuklar hakkında bu kanunun yurtiçi seyahatlerine ait hükümler tatbik olunur.

Memur hizmetçileri için yol masrafı

MADDE 29. — Aylık tutarları 475 lira veya daha fazla olan hariciye memurlarının kendileriyle veya ailesi efradiyle birlikte yeni memuriyet mahallerine seyahat eden bir ve Büyükelçilerin iki hizmetçisi için muayyen tarifeli nakil vasıtalarında üçüncü mevki ve bu mevkide yer bulunmadığı takdirde 2 nci mevki üzerinden yol masrafı verilir.

Parasız ve tenzilli tarife ile seyahatta yol masrafı

MADDE 30. — Hükümet teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

Hususi vezifeli emniyet mensuplarının yol masrafı

MADDE 31. — Hükümet teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

Bölüm : II

Yevmiyeler

Yurt içinde verilecek yevmiyelerin miktarı ve asgari hadleri

MADDE 32. — Hükümet teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

Memleket dışında yapılacak vazife seyahatlerinde yevmiye

MADDE 33. — Hükümet teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

Hususi ehemmiyeti haiz merasimlere iştirak edeceklerin dış yevmiyeleri

MADDE 34. — Taç giyme, cenaze ve bu gibi hususi ehemmiyeti haiz merasim dolayısıyla ya-

bancı memleketlere gönderilecek olanlara verilecek yevmiye, İcra Vekilleri Heyeti kararı ile, 33 ncü maddenin 1 nci fıkrası gereğince tâyin olunacak âzami haddin % 50 si nispetinde artırılabilir.

Sevka memur jandarmalara verilecek yevmiye

MADDE 35. — Hükümet teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

Kurslara iştirak edenlerin yevmiyesi

MADDE 36. — Hükümet teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

Hayati tehlike arzeden hastalıklarla mücadelede yevmiye

MADDE 37. — Hükümet teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

Belediye hudutları dâhil ve haricindeki seyahatlerde yevmiye

MADDE 38. — Hükümet teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

Memleket iç ve dışında mücbir veya zati sebepler ve vahim hastalıklar yüzünden yola devam edememe halinde yevmiye

MADDE 39. — Hükümet teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

Biletinin yemeksiz olarak alınması mümkün olmayan vasıtalarda seyahat

MADDE 40. — Hükümet teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

Kurumlarca temin edilen binalarda yatanların yevmiyelerinden yapılacak tenzilât

MADDE 41. — Hükümet teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

Muvakkat vazifede yevmiyenin müddete göre azalması ve yevmiye verilebilecek âzami müddet

MADDE 42. — Hükümet teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

Memleket iç ve dışında seyahat günlerinin hesabı

MADDE 43. — Hükümet teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

Bölüm : III.

Aile Masrafı

Aile masrafının miktarı

MADDE 44. — Hükümet teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

Bölüm : IV.

Yer değiştirme masrafı

Yurt içinde yer değiştirme masrafının unsurları ve miktarı

MADDE 45. — Yurt içinde yer değiştirme masrafı beher kilometre veya deniz mili için verilecek miktar ile memur veya hizmetlinin harcıraha müstehak ailesi efradı bulunup bulunmadığına göre ödenecek miktarın yekûnundan teşekkül eder. Beher kilometre veya mil başına verilecek miktar her sene bütçe kanunları ile tesbit olunur. Ancak bir kilometre ve deniz mili başına verilecek para, aylık veya ücret tutarları 475 lira ve daha fazla olan memur ve hizmetlilerin şahısları için 15 kuruşla harcıraha müstehak aile efradından beheri için 5 kuruştan ve daha az aylık ve ücretli olanların şahısları için 10 kuruşla harcıraha müstehak aile efradından her biri için keza 5 kuruştan aşağı olamaz.

Şu kadar ki, yer değiştirme masrafı verilmesini icabettiren yolculuğun bulunulan kaza hududu haricine vâkı olması şartı ile, kilometre ve deniz mili hesabı ile verilecek paranın balığı, harcıraha müstehak aile efradı bulunan memur ve hizmetliler için 45 liradan ve bulunmayanlar için de 30 liradan aşağı olamaz.

Yer değiştirme masrafının aile efradı bulunup bulunmadığına göre ödenecek kısmı, harcıraha müstehak aile efradı bulunmayan memur ve hizmetliler için bunların bu kanuna göre müstehak buldukları yevmiyenin 2 katı ve bulunanlar için de 4 katından ibarettir. Ancak yer değiştirme masrafı verilmesini icabettiren

seyahat aynı kaza hudutları içinde vâkı olursa bu miktar seyyanen ve yevmiyenin 2 katı olarak verilir.

11, 13, 15, 16 ve 17 nci maddelerde yazılı olup aile efradının memur veya hizmetli ile birlikte olmaksızın başka bir mahalle gitmeleri veya bu başka mahalden avdetleri dolayısıyla harcırah verilmesi derpiş edilmiş olan hallerde, aile efradına verilecek yer değiştirme masrafı bunlardan birinin memur veya hizmetli olarak nazarı itibara alınması sureti ile hesaplanır.

Hesaba esas tutulacak kilometre veya deniz mili

MADDE 46. — Hükümet teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

Dış seyahatlerde yer değiştirme masrafı

MADDE 47. — Hükümet teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

KISIM : IV.

Çeşitli Hükümler

Belediye hudutları dâhilinde seyyar olarak vazife ifa eden memur ve hizmetlilerin yevmiye ve yol masrafı

MADDE 48. — Hükümet teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

Belediye hudutları haricinde seyyar olarak vazife görenlerin harcıraha, hayvan satın alma avansı

MADDE 49. — Şehir ve kasabaların belediye hudutları dışında ve muayyen bir vazife sahası dâhilinde seyyar olarak vazife gören müvezzi, muakkip, mübaşir, sağlık memuru, sağlık koruyucusu, köy grup ebesi, mücadele memuru, muhafaza memuru, takip memuru, koruma memuru, tahsil memuru, tahsildar, gezici başöğretmen, öğretmen ve tarım memuru gibi memur ve hizmetlilere yevmiye ve yol masrafı verilmez.

Bu gibilere asıl istihkaklarına ilâveten aylık veya ücret tutarlarının hizmetlilerde ücrete en yakın aylık tutarının % 30 undan fazla olmamak üzere alâkalı vekâlet ile Maliye Vekâ-

leti arasında tesbit edilecek bir tazminat verilir.

Dairesinin teklifi üzerine mahallî en büyük mülkiye âmirleri bu kabîl memur ve hizmetlileri hayvan (at veya katır) beslemeye veya bisiklet almaya mecbur tutabilir. Bu takdirde bunlara bir senelik tazminat miktarını geçmemek üzere, hayvan veya bisiklet satınalmaya yetecek kadar avans verilebilir. Bunlardan yukarıda yazılı nakil vasıtalarından gayri bir nakil vasıtası almak isteyenler hakkında da aynı hükümler tatbik olunur. Bu avans, tediyeyi takibeden aydan itibaren alâkalının bu maddeye göre tahakkuk edecek tazminatının her ay yarısı kesilmek suretiyle tahsil olunur.

Fiilen arazi üzerinde çalışanlara verilecek tazminat

MADDE 50. — Aşağıdaki bentlerde gösterilen memur ve hizmetlilere (4 neü maddenin B fıkrası şümülüne girenler dâhil) şehir ve kasabaların belediye hudutları dışında arazi üzerinde fiilen çalıştıkları günler için aylık veya ücret tutarlarına göre verilmesi lâzımgelen yevmiyenin % 70 i, tazminat olarak verilir.

1. Harita almak veya harita almaya müteallik işleri görmek üzere vazife merkezleri haricinde araziye çıkan harita ve orman genel müdürlükleri fen memurlarına;

2. Amenajman, teşcir ve orman sınırlama işlerinde fiilen çalışan orman fen memurlariyle teknik memurlara ve diğer memur ve hizmetlilere;

3. Toprak üzerinde ve köylerde kadostro ve tapu tahriri işlerinde ve Tapulama Kanununun tatbikında bilfiil çalışan memur ve hizmetlilerle gezici hâkimlere;

4. Toprak komisyonları reis, âza ve memurlariyle hizmetlilerine ve bu komisyonların buldukları yerlerde gezici olarak vazifelendirilen hâkim, zabıt kâtibi ve mübaşirlere;

5. Maden arama işlerinde çalışan mühendis, jeolog ve prospektörler ve bunlarla beraber çalışması zaruri bulunan diğer memur ve hizmetlilere;

(Orman sınırlama komisyonlariyle kadostro ve tapu tahriri komisyonlarının memur olmayan âzalarına ve bilir kişilere bu kanunun 8 neü maddesinin birinci fıkrası hükmü dâhilinde yevmiye verilir.)

Misafir ve ziyaretçilere terfih edilenlerin masrafları

MADDE 51. — Hükümetin teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

Harcvrahlarını Harçlar Kanununa göre alanlar

MADDE 52. — Hükümetin teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

Dışişleri Vekâleti memurları ve benzerlerinin takibedecekleri yol

MADDE 53. — Hükümetin teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

Cenaze nakil masrafları

MADDE 54. — Hükümetin teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

Harcvrah alabilmek için müracaat müddeti

MADDE 55. — Hükümetin teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

Harcvrahın sureti tediyesi

MADDE 56. — Hükümetin teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

Harcvrahın sureti tediye ve mahsubu

MADDE 57. — Hükümetin teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

Hilâfı hakikat beyanname verenler

MADDE 58. — Bu kanuna göre tahakkuk edecek, istihkâkın miktarını artıracak şekilde - maddi hatalar hariç - hilâfı hakikat beyanname verenler hakkında mensup oldukları kurumların inzıbat, memurin, müdürler komisyonları gibi salâhiyetli heyet ve makamlarının kararı ile ve işlenen suçun mahiyet ve şümülüne göre rütbe veya sınıf tenzili veya ihraç cezalarından her hangi biri tatbik olunur ve bu gibilerin bu suretle aldıkları fazla harcın, Devlet özel idare ve belediyelerce Âmme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkındaki Kanuna göre ve işbu kanuna tâbi diğer kurumlara da umumi hükümlere tevfikân tahsil olunur.

Suçlu hakkında idarece ittihaz olunan inzibatî kararlar cezai takibata mâni olmayıp bu gibiler hakkında ayrıca hukuku âmme dâvası

ikame ve kanuni takibat icra olunur.

MADDE 59. — Hükümetin teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

MADDE 60. — Aşağıdaki yazılı kanunların hizalarında gösterilen madde ve fıkralarının harcah, hayvan mubayaası, hayvan yem bedeli veya bu maksatla zaruri masraf verilmesine mütaallik olan hükümleri kaldırılmıştır.

Tarih	Kanun No.	U n v a n ı	Madde ve fıkrası
15 . 3 . 1329		İdarei Umumiyei Vilâyat Kanunu	İdarei Umumiyei Vilâyat Kanununun 5048 sayılı Kanunla değişik 116 ncı maddesi
22 . 4 . 1341	657	Harita Müdüriyeti Umumiyesi Kanunu	7 ncı maddesi
26 . 5 . 1926	858	Çekirge Kanunu	7 ncı maddesi
7 . 6 . 1926	912	Ordu, Bahriye ve Jandarma Zâbitan ve Memurini hakkında Kanun	4 ncü maddesi
16 . 6 . 1927	1076	İhtiyat Zâbitleri ve İhtiyat Askeri Memurları Kanunu	19 ncü maddesi
21 . 6 . 1927	1108	Maaş Kanunu	8 ncı maddesinin (B) fıkrası
15 . 5 . 1930	1613	Büyük Millet Meclisi Âzasının Tahsisat ve Harcırahları hakkında Kanun	3 ncü maddesinin son fıkrası
22 . 7 . 1931	1843	Maaşatın Tevhit ve Teadülü hakkındaki 1452 ve 1489 sayılı kanunlara müzeyyel Kanun	4 ncü maddesi
6 . 6 . 1932	2000	1932 Senesinden İtibaren Tıp Fakültesinden Neşet Edecek Tabiplerin Mecburi Hizmetlerinin Lâğvı ve Leyli Tıp Talebe Yurduna Alman Tıp Talebesinin Tâbi Olacakları Mecburi Hizmetler hakkında Kanun	2 ncı maddesinin 2 ve 3 ncü fıkraları
15 . 12 . 1934	2613	Kadastro ve Tapu Tahriri hakkında Kanun	5055 sayılı Kanunla değiştirilen 43 ncü maddesi
15 . 11 . 1935	2847	Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme U. Md. Memur ve Müstahdemlerinin Ücretlerine dair Kanun	9 ncü maddesi
27 . 1 . 1936	2897	Hayvanlar Vergisi Kanunu	4 ncü maddesinin son fıkrası
29 . 5 . 1936	2996	Maliye Vekâleti Teşkilât ve Vazifeleri hakkında Kanun	5655 sayılı Kanunla değiştirilen 21 ncı maddesi
2 . 8 . 1937	3116	Orman Kanunu	5653 sayılı Kanunla değişik 12 ncı maddesi
15 . 6 . 1937	3238	Köy Eğitimcileri Kanunu	4 ncü maddesi

Tarih	Kanun No.	U n v a n ı	Madde ve fıkrası
12 . 6 . 1939	3634	Milli Müdafaa Mükellefiyeti Kanunu	26 ncı maddesi
3 . 7 . 1939	3656	Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne dair Kanun	20 nci maddesi
5 . 7 . 1939	3659	Bankalar ve Devlet Müesseseleri Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülü hakkında Kanun	4621 sayılı Kanunun 4 ncü maddesiyle değiştirilen 13 ncü maddesinin B ve J fıkrası
26 . 6 . 1940	3888	Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülü hakkındaki 3656 sayılı Kanuna ek Kanun	5 nci maddesi
18 . 2 . 1940	3944	Gümrük Muhafaza ve Muamele Sınıfı Memurları Teşkilâtı hakkında Kanun	8 nci maddesi
31 . 6 . 1941	4047	Beden Terbiyesi Kanununa ek Kanun	3 ncü maddesi
20 . 6 . 1942	4274	Köy Okulları ve Enstitüleri Teşkilât Kanunu	43 ncü maddesi
18 . 6 . 1943	4440	Harcırah Kararnamesi ve Müzeyelâtinin Tadili hakkındaki 1846 sayılı Kanuna bağlı cetvel ile 3135 sayılı Kanunda Değişiklik Yapılması hakkında Kanun	1 nci maddesi
10 . 7 . 1943	4459	Köy Ebesi ve Köy Sağlık Memurları Teşkilâtı Yapılmasına ve 3017 numaralı Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekâleti Teşkilât ve Memurin Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesine dair Kanun	1 nci maddesinin 3 ncü bendi
19 . 7 . 1943	4481	Ziraat Vekâleti Teşkilâtının Nakil ve Teknik İşletme Vasıtalarıyla Teçhizine dair Kanun	2 ve 3 ncü maddesi
6 . 9 . 1943	4487	Seferberlikte ve Feykalâde Hallerde Askerî Şahısların Ailelerini İcabında Yanlarında Bulundurmalarının Men'i hakkında Kanun	2 ve 3 ncü maddeleri
21 . 6 . 1944	4598	Devlet Memurlarının Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne Dair Olan 3656 sayılı Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi hakkında Kanun	9 ncu maddesi

Tarih	Kanun No.	U n v a n ı	Madde ve fıkrası
29 . 3 . 1945	4709	Hesap Uzmanları Kurulu Kurulmasına ve Maliye Vekâleti Merkez ve İller Kadrosunda Bâzı Değişiklikler Yapılması hakkında Kanun	7 nci maddesi
7 . 7 . 1945	4784	Tarım Bakanlığı Toprak İşleri Genel Müdürlüğü Görev ve Kuruluş Kanunu	19 ncu maddesi
29 . 12 . 1946	4988	Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne Dair Olan 3656 sayılı Kanunda Değişiklik Yapılması hakkında Kanun	2 nci maddesinin 3 ncü bendiyle 6 ncü maddesinin son fıkrası
9 . 6 . 1948	5213	Devlet Havayolları Gn. Md. lüğü Teşkilâtı hakkındaki 3424 sayılı Kanuna ek Kanun	2 nci maddesi
26 . 12 . 1949	5479	Köy Enstitüsü Mezunu Öğretmenlerle Köy Sağlık Memurlarının Geçimlerini Düzenlemek Üzere 3803, 4274 ve 4459 sayılı kanunlara ek 5129 sayılı Kanunda Değişiklik Yapılması hakkında Kanun	1 nci maddesinin son fıkrası
1 . 3 . 1950	5572	Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne Dair Olan 3656 sayılı Kanuna Bağlı (1) Sayılı Cetvelin Adalet Bakanlığı ve Tapu ve Kadastro Umum Müdürlüğü Bölümlerinde Değişiklik Yapılması ve Kadastro Mahkemeleriyle Gezici Mahkemelerin Kaldırılması hakkında Kanun	3 ncü maddesinin 3 ncü fıkrası
16 . 3 . 1950	5602	Tapulama Kanunu	49, 50 nci maddeleri
11 . 12 . 1950	5686	Birleşmiş Milletler Emrine Verilmek Üzere Askerî Birlikler Halinde Yabancı Ülkelere Gönderilecek Ordu Mensuplarının Aylık ve Ücretleriyle Çeşitli İstihkakları ve Birliğin Sair Masrafları hakkında Kanun	1, 2 ve 3 ncü maddeleri
2 . 7 . 1951	5802	Astsubay Kanunu	9 ncu maddesi
1 . 7 . 1953	6091	Tapulama Kanununun Bâzı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına dair Kanun	3 ncü maddesi

Ek kanunlar

MADDE 61. — Hükümetin teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

Devlet Demiryolları ve Denizcilik Bankasının eski hükümlerinin meriyeti

MUVAKKAT MADDE 1. — Hükümetin teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

Eski hükümlere göre harcırah almış olup da henüz hareket etmemiş veya ailelerini yanlarına celbetmemiş olanlar

MUVAKKAT MADDE 2. — Hükümetin teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

MADDE 62. — Bu kanun hükümleri 1 . III . 1954 tarihinden mer'idir.

MADDE 63. — Bu kanun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

[1] SAYILI CETVEL

Aynen kabul edilmiştir.

[2] SAYILI CETVEL

Aynen kabul edilmiştir.

BÜTÇE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİ

Harcırah kanunu lâyihası

KISIM : I

Umumi hükümler

Kanunun şümülü

MADDE 1. — a) Umumi muvazeneye dâhil dairelerle mülhak ve hususi bütçeli idareler (köy bütçeleri hariç) ve bunlara bağlı sabit ve mütedavil sermayeli müesseseler;

b) Hususi kanunlarla kurulmuş banka ve teşekküller; (Denizcilik Bankası Türk Anonim Ortaklığı ile Türkiye Vakıflar Bankası Türk Anonim Ortaklığı hariç);

c) Yukardaki (a) ve (b) fıkralarında yazılı daire, idare, banka, teşekkül ve müesseselerin sermayesinin yarısından fazlasına sahip buldukları teşekkül ve müesseseler;

Tarafından ödenecek harcırah işbu kanun hükümlerine tâbidir.

Reisicumhurun seyahat masrafları

MADDE 2. — Reisicumhurun memleket iç ve dışındaki seyahatleri dolayısıyla vâkı bilcümle masrafları işbu kanun hükümlerine tâbi tutulmaksızın ödenir. (Hükümetin 2 nci maddesi aynen.)

Tarifler

MADDE 3. — İşbu kanunda geçen :

a) Kurum tâbiri : Birinci maddenin(a), (b) ve (c) fıkralarında yazılı daire, idare, banka, teşekkül ve müesseseleri;

b) Memur tâbiri : Barem kanunları hükümlerine tâbi olan aylıklı ve ücretli kimseleri;

c) Hizmetli tâbiri : Barem Kanunu hükümlerine tâbi olmıyan daimî veya muvakkat müstahdemlerle kurumlarda yalnız ödenek veya gündelik mukabili çalışan kimseleri;

d) Aile efradı tâbiri : Memur ve hizmetlinin, harcırah verilmesini gerektiren hâdise sırasında evlilik bağıyla bağlı olduğu eşi ile, yardım etmemesi halinde zarurete düşecek olan usul ve furuu ve erkek ve kız kardeşlerini;

e) Bagaj tâbiri : Memur ve hizmetlinin mensup olduğu kuruma veya şahsına ait olup resmî vazife için istimal olunabilecek eşya ile yolcunun bu seyahati için ihtiyacı bulunan zatî eşyasından mûtat surette taşınması mümkün olanları; ifade eder.

(Hükümetin 3 nci maddesi aynen.)

Harcıraha müstahak kimseler ve istisnaları

MADDE 4. — Bu kanunda zikredilen ahvalde ancak :

1. Birinci maddenin (a), (b) ve (c) fıkralarında yazılı kurumlardan aylık,

ücret, ödenek ve yevmiye alan memur ve hizmetlilerle aileleri efradı ve aynı kurumlarda fahrîyen çalışanlara;

2. Uhdelerinde her hangi resmî bir vazife bulunmamakla beraber kurumlarca muvakkat bir vazife ile tanzif olunanlara;

3. Kadro dolayısıyla açıkta kalan veya vekâlet emrine alınan memurlara ve bunların ailesi efradına;

4. Hizmetlilerden cezaen olmamak üzere vazifelerine son verilenlere ve aileleri efradına;

5. Memur veya hizmetlinin vefatında ailesi efradını, çocuklara terfik olunacak memur ve hizmetlilere;

6. Mahkûm veya mevkuların sevkına memur edilen jandarmalara;

7. Re'sen veya isteği üzerine emekliye ayrılanlara tekrar hizmete alınmaları dolayısıyla kesilmiş olan emekli aylıkları iadeten tahsis olunanlara ve bunların ailesi efradına;

8. Millî ve Resmî spor temasları dolayısıyla seyahat edecek sporcu ve idarecilere;

9. Birlik halinde yabancı memleketlere gönderilecek ordu mensuplarına ve bunların memlekette bırakacakları aile efradına

10. Aile ile birlikte oturulması yasak edilen bölgelerdeki askerî şahısların aileleri efradına;

Harcırah verilir.

Ancak :

Becayış olanlarla işbu kanunda aksine sarahat bulunmadıkça hizmetlilerden hademe, odacı, bekçi, kolcu, evrak dağıtıcı, işçi gibi mahallen temin ve tanzifleri mümkün ve mütat olan kimselere yeni veya açıktan vekâleten tâyin veya nakil veyahut da vazifeye son verilme ve emeklilik hallerinin icabettirdiği seyahatler dolayısıyla ve vefatlarında aileleri efradına;

Harcırah verilmez.

Harcırahın unsurları

MADDE 5. — Harcırah; yol masrafı, yevmiye, aile masrafı ve yer değiştirme masrafını ihtiva eder. İlgili, bu kanun hükümlerine göre bunlardan birine, birkaçına veya tamamına müstahak olabilir.

Harcırah hesabında esas tutulacak yol

MADDE 6. — Harcırah, bu kanunda aksine sarahat bulunmadıkça, gidip gelmeye en müsait ve takibi mütat olan yolun daha az masrafı icabettireni üzerinden verilir.

Bu yol, seyahatte geçen müddete göre memur veya hizmetlinin ve ailesi için ödenmesi lâzımgelen yevmiye ile nakil vasıtası ücretleri yekûnu nazarı itibara alınmak suretiyle memur veya hizmetlinin mensup olduğu dairece tesbit olunur.

Ancak iki mahal arasında hem muayyen tarifeli ve hem de gayrimuayyen tarifeli nakil vasıtası işlemekte ise harcırah muayyen tarifeli nakil vasıtasına göre tahakkuk ettirilir.

Birinci fıkraya göre takibedilmesi lâzımgelen yoldan başka bir yol takibi veya muayyen tarifeli nakil vasıtalarından başka bir vasıta ile seyahat edilmesinin işin icabına göre zaruri bulunması halinde, mütat yol veya muayyen tarifeli nakil vasıtasından başka yol ve vasıtaya ait masrafların kabulü merkezde âmiri ita veya bu durumda olan âmirlerin, taşrada memur veya hizmetlinin mensup olduğu kuru-

mun âmiri itası mevkiinde olan kimsenin veya mahallin en büyük askerî ve mülki âmirinin önceden verilmiş yazılı bir emri bulunmasına bağlıdır.

Harcırah hesabında esas tutulacak aylıklar

MADDE 7. — Harcıraha istihkakta, işgal edilen kadroya ait tutarlar esastır. Ancak kadro aylığı karşılık gösterilmek suretiyle yapılan tâyinlerde müktesep hak olarak alınan aylık veya ücret tutarları nazarı itibara alınır.

Hizmetlilerin harcırahi, aldıkları aylık ücret veya ödeneklerinin, yevmiye ile çalışanların harcırahi da gündeliklerinin 30 mislinin tekabül ettiği en yakın aylık veya ücret tutarı üzerinden hesaplanır. Şu kadar ki, ücretli ve gündelikli olan hizmetlilerin harcırahları, hiçbir suretle 4 ncü derecedeki memurlara verilen miktarı geçemez.

Terfian tâyin edilenlerin harcırahi, yeni vazifelerine yapılan tâyin şekline göre terfi ettikleri derece üzerinden birinci fıkradaki esaslar dairesinde ödenir.

Vekâleten veya muvakkat kaza yetkisi ile başka bir mahalle gönderilenlere, asli vazifelerine ve gönderildikleri vazifenin kadro aylığına göre bu madde hükümlerine tevfikan verilmesi lâımgelen harcahtan fazla olanı ödenir.

Uhdelerinde resmî bir vazife bulunmayanların harcırahi

MADDE 8. — Uhdelerinde bu kanuna göre harcırah verilmesini icabettirecek bir vazife bulunmayanlardan; bu kanuna tâbi kuru olarak muvakkat bir vazife ile tanzif edilen kimselere verilecek yol masrafı ve yevmiye, bunların bilgi seviyeleri ve faaliyet sahaları ile mahallî şartlar nazarı itibara alınarak 4 ncü dereceye kadar olan memurlardan her hangi birine verilen yol masrafı ve yevmiyeye kıyasen, ilgili dairece takdir olunur. Ancak ilgili Vekâletin teklifi ve Maliye Vekâletinin muvafık mütalâası üzerine bu gibi kimselerden icabedenlere 4 ncü dereceden daha yüksek dereceli memurların müstahak bulunduğu yol masrafı ve yevmiye verilebilir.

Mukavele ile istihdam edilip de mukavelede kendilerine verilecek harcırah hakkında hususi hükümler bulunan kimseler hakkında fıkra hükmü tatbik olunmaz.

(Hükümetin 8 nci maddesi aynen.)

Daimî vazife harcırahının mebdeî

MADDE 9. — Daimî vazife harcırahi :

a) İlk defa bir memuriyete tâyin olunanlara tâyinleri sırasında mütemekkin oldukları mahalden;

b) Naklen veya tahvilen başka bir mahalle gönderilenlere, bu tâyinleri sırasında mezunen başka bir mahalde bulunsalar dahi, eski memuriyetleri mahallinden;

c) Muvakkat vazife ile veya vekâleten bir yerde buldukları esnada asli vazife mahalli değişenlere eski memuriyetleri mahallinden;

İtibaren verilir.

KISIM : II

Seyahat ve vazifenin mahiyetine göre verilecek harcırah

Yol masrafı, yevmiye, aile masrafı ve yer değiştirme masrafının birlikte verilmesini icabettiren haller

MADDE 10. — Yol masrafı, yevmiye, aile masrafı ve yer değiştirme masrafı aşağıdaki hallerde verilir :

1. Yurt içinde veya dışındaki daimî bir vazifeye yeniden veya naklen tâyin olunanlarla yabancı memleketlerdeki memuriyet merkezi tebdil olunan ve yahut bu yerlerden yurt içinde diğer bir daimî vazifeye tâyin edilen memur ve hizmetlilere yeni vazife mahallerine kadar;

2. Emekliliğini istiyen veya emekliye sevkolunan memur ve hizmetlilerden (4 ncü maddenin son fıkrasında yazılı hizmetliler dâhil) emekli aylıkları ilk defa bağlananların bu aylıklarını Türkiye dâhilinde, tediye ettirecekleri mahalle kadar emekli aylığı almaya kesbi istihkak etmemiş olan memur ve hizmetliler için de, keza Türkiye dâhilinde ikamet edecekleri yere kadar ve yalnız bir defaya mahsus olmak üzere;

3. Emekli iken Devlet hizmetine alındıktan sonra cezaen olmamak üzere vazifelerine son verilen memur ve hizmetlilerden emekli aylıkları iadeten tahsis edilenlere bu aylıklarını Türkiye dâhilinde tesviye ettirecekleri mahalle kadar;

4. Cezaen olmamak üzere kurumlarınca vazifelerine son verilen hizmetlilerle terhis olunan yedek subay ve yedek askerî memurlara Türkiye dâhilinde ikamet edecekleri yere kadar ve yalnız bir defaya mahsus olmak üzere;

5. Kadro dolayısıyla açıkta kalan veya vekâlet emrine alınan memurlara açık aylıklarını Türkiye dâhilinde tesviye ettirecekleri yere kadar;

6. Asilin vüruduna kadar muvakkaten gönderilmiş olmayıp da vekâlet namı altında asaleten gönderilen ve vekâlet müddeti belli olmayan kumandan ve memurlara vazife mahallerine kadar.

Yol masrafı, yevmiye ve yer değiştirme masrafı verilmesini icabettiren haller

MADDE 11. — Memur ve hizmetlilerden vefat edenlerle emekliye ayrıldıktan veya açığa çıktıktan sonra işlerinden ayrılış tarihinden itibaren altı ay içinde vefat edenlerden 10 ncü maddenin 2 nci bendi mucibince harcırah almamış olanların, bu kanuna göre harcıraha müstehak aile efradından her birine eski memuriyet veya ikamet mahallinden, Türkiye dâhilinde dul ve yetim aylıklarını alacakları ve böyle bir aylığa istihkakı olmayanların ikamet edecekleri mahalle kadar yol masrafı yevmiye ve yer değiştirme masrafı verilir. 44 ve 45 nci maddelerin tatbiki suretiyle hesaplanacak olan bu yevmiye, yol masrafı ve yer değiştirme masrafı, aile efradından olup bu ailenin idaresini deruhde eden kimseye verilir.

Aile inkısam ettiği takdirde yukarıki esaslara göre hesaplanan yevmiye ve yer değiştirme masrafı yekûnu, aile efradı adedine taksim edilerek elde olunacak mebalîğ, yol masrafı ile birlikte, harcırah olarak ilgililere verilir.

Aile efradının hepsi küçüklerden ibaret ise bunlar gidecekleri mahalle kurumlarınca sevkolunur ve yukarıki esaslara göre hesaplanacak harcırahlar küçüklerin seyahati için zarurî bulunan masrafları tediye etmek üzere sevke memur kimseye emaneten tevdi olunur.

4 ncü maddenin son fıkrası şümülüne giren hizmetlilerden vefat edenlerin

dul ve yetim maaşı bağlanan aile efradına da bu madde esasları dâhilinde harcırah verilir.

Daimî veya muvakkat vazife halinde yolda veya vazifeye başlamadan vefat edenlerin harcırahi

MADDE 12. — Daimî veya muvakkat bir vazife ile bir tarafa gönderilenler yolda veya yeni vazife mahallinde işe başlamadan vefat eyledikleri takdirde ölüm mahalline kadar olan harcırahları hesap ve buna peşinen ödenmiş ve istirdadı kısmen veya tamamen imkânsız bulunmuş olan nakil vasıtaları bilet ücretleri ilâve olunur. Bu suretle tahakkuk edecek istihkak, verilmiş olan avanstan ziyade ise fazlası tesviye olunur, noksan ise farkı geri alınmaz. Ancak muvakkat vazife ile yabancı memleketlere gönderilenlerden vefat edenlerin bu suretle uhdelerinde bırakılacak fark, bunların bu kanuna göre müstahak buldukları dış yevmiyelerin on günlüğüne tekabül eden miktarından fazla olamaz.

(Hükümetin 12 nci maddesi aynen.)

Yeni memuriyet mahallinde işe başlamadan veya yolda vefat halinde aile harcırahi

MADDE 13. — Daimî memuriyetle bir mahalle tâyin olunup da yolda veya yeni memuriyet mahallinde işe başlamadan evvel vefat eden memur veya hizmetli ailesini birlikte götürmüş bulunuyorsa, harcıraha müstahak aile efradına ölümün vukubulduğu mahalden itibaren ve ailesini birlikte götürmemiş ise bunlara vefat tarihinde buldukları mahalden itibaren, 11 ve 45 nci maddeler esaslarına göre harcırah verilir.

Muvakkat vazife harcırahi (yol masrafı ve yevmiye)

MADDE 14. — Aşağıda gösterilen memur ve hizmetlilere muvakkat vazife harcırahi olarak yol masrafı ile yevmiye verilir ve hamal (cins ve adedi beyanname gösterilmek suretiyle) bagaj ve ikametgâh veya vazife mahalli ile istasyon, iskele veya durak arasındaki nakil vasıtası masrafları da ayrıca tediye olunur:

1. Birinci maddede yazılı kurumlara ait bir vazifenin ifası maksadiyle muvakkaten yurt içinde veya dışında başka bir yere gönderilenlere;

2. Yeni ve eski memuriyetlerine mütaallik bir meseleden dolayı bu kanuna tâbi kurumlarca açılan bir dâva sebebiyle sanık veya dâvalı olarak (işten el çektilmiş olsun veya olmasın başka bir yere gönderilenlerden lehinde netice hâsıl olanlara);

3. Memuriyet merkezlerinin buldunduğu mahal dışındaki bir vazifeye vekâleten gönderilenlere;

4. Fiilen oturduğu mahalden gayri bir yere açıktan vekâleten gönderilenlere (yalnız gidiş ve dönüşleri için);

5. Muvakkat kaza salâhiyeti ile gönderilenlere.

Askerî birliklerle harekâтта harcırah

MADDE 15. — Kıta halinde ve bir kumanda altında hareket eden askerî birliklere mensup subay ve askerî memurlarla astsubaylara ve sivil memur ve hizmetlilere yol masrafı ve yevmiye verilmez. Ancak bu hareket, kıtanın daimî yer değiştirmesi veya diğer kuruluşa girmesi için olursa bunlara aile ve yer değiştirme masrafı verilir.

Subay, askerî memur ve astsubaylardan bir kıtayı bir yerden diğer muayyen

bir yere götürmeye memur edilip bu vazifesinin hitamında asıl birlikleri mahalline dönenlere yalnız dönüşleri için ve teslim ve tesellüm için birkaç erle başka mahalle gönderilenlere gidiş dönüşleri için yol masrafı ve yevmiye verilir.

Celp ve terhis eratını sevka memur edilen subay ve askerî memur ve astsubaylara gidişlerinde yalnız yevmiye ve dönüşlerinde yol masrafı ve yevmiye verilir.

Aile ile birlikte oturulması yasak bölgelere geliş, gidişte aile harcırahı

MADDE 16. — Seferberlikte veya fevkalâde hallerde aile ile birlikte oturulması yasak edilen bölgelerden çıkarılacak veya yasak olan veya olmıyan bir bölgeden bu nevi bir bölgeye tâyin veya naklolunacak askerî şahısların aile efradı için 45 nci maddenin son fıkrası ile 46 ncı maddenin 2 nci fıkrası hükümleri de nazarı itibara alınmak suretiyle;

a) Aile ile birlikte oturulması yasak edilmiş olan bölgelerden çıkarılacak aile efradına ikamet edecekleri yere kadar;

b) Aile ile birlikte oturulması yasak edilmiş olan yerden yasak edilmiş olmıyan bir yere tâyin edilenlerin aile efradı için bunların (a) fıkrasındaki ikamet yerlerinden yeni vazife mahalline kadar;

c) Aile ile birlikte oturulması yasak edilmiş olan bir yerden yine böyle bir yere tâyin edilenlerin aile efradı için, bunların evvelce oturduğu yerden, ikamet edecekleri yeni mahalle kadar;

d) Aile ile birlikte oturulması yasak olmıyan bir yerden yasak olan bir yere tâyin edilenlerin aile efradı için, eski vazife mahallinden ailenin ikamet edeceği yere kadar;

e) Aile ile birlikte oturulması yasak edilen bölgelerden çıkarılmış olan aile efradının, yasağın ref'i üzerine tekrar yerlerine avdetleri halinde, bunlara (a) fıkrasına göre harcırah verilmiş olan yerden eski yasak yere kadar;

Aile masrafı ile yer değiştirme masrafı verilir.

(Hükümetin 16 ncı maddesi aynen.)

Birlik halinde yabancı memleketlere gönderilecek ordu mensuplarının harcırahı

MADDE 17. — Milletlerarası anlaşmalar gereğince askerî birlikler halinde yabancı ülkelere gönderilecek ordu mensuplarına verilecek harcırahın miktarı İcra Vekilleri Heyetince tesbit olunur.

Yabancı memleketlere gönderilecek bu birliklere mensup subay, askerî ve sivil memur ve hizmetlilerle astsubayların bu durumlarının devamı sırasında harcırah müstahak aileleri efradını Türkiye sınırları dâhilinde ikamet edecekleri bir mahalle kadar gönderenlere bir defaya mahsus olmak üzere 45 nci madde esasları da uygulanmak suretiyle aile masrafı ile yer değiştirme masrafı verilir.

Yabancı memleketlere gönderilen birliklere mensup subay, askerî ve sivil memurlarla hizmetliler ve astsubayların hava değişimi maksadiyle ana vatana gelmelerini icabettiren hallerde bunlara, ailelerinin bulunduğu veya raporlarında yazılı hastalıklarının fennen icabettirdiği mahallere kadar geliş ve dönüşleri için bu kânauna göre yol masrafı ve yevmiye verilir. Aynı maksatla ana vatana gelen ve dönen erlere ödenecek yol masrafları ile yevmiyeler İcra Vekilleri Heyetince tesbit olunur.

Yukarıki fıkra gereğince hastalık icabı başka bir mahalde oturmaları fennen zaruri olan ordu mensuplarının bu mahallere kadar gelecek hracıraha müstahak aile efradına azimet ve avdetleri için yalnız yol masrafı verilir.

Ehliyet tesbiti, imtihan, hava değiştirme ve tedavi için başka yere gönderilenler

MADDE 18. — Memurlardan:

- a) Meslekî kifayetleri veya vazifelerine ait sıhhi ehliyetleri tesbit edilmek üzere;
- b) Kurumlarınca görülecek lüzum üzerine imtihan için;
- c) Hava değiştirme veya kanunları gereğince sağlık müesseselerinde yatarak veya ayakta tedavi maksadiyle;

Başka mahalle gönderilenlere gidiş ve gelişleri için yol masrafı ve meslekî kifayet, sıhhi ehliyet tesbiti ve imtihan ve ayakta tedavi için gönderilenlere ayrıca yevmiye verilmekle beraber ayakta tedavi görenlere ikamet ettikleri yer ile tedavi müessesesi arasındaki mûtat nakil vasıtası ücretleri de ayrıca ödenir. Ancak (a) ve (b) bentlerinde sayılan hallerde (yolda geçen müddetler hariç) bir haftadan fazla yevmiye verilemez.

Muvakkat vazife mahallerinde hastalananlara verilecek yevmiye

MADDE 19. — Muvakkat vazife mahallinde hastalanma sebebiyle vazife ifa edemiyen memur ve hizmetlilere, bu sebeple vazife göremedikleri günlerin en çok yedi gün için yevmiye verilebilir. Hastanede yatırılmak suretiyle tedavi masraflarının kurumlarınca ödenmesi halinde bu günler için yevmiye verilmez.

Hastalara refakat halinde harcırah

MADDE 20. — Hastalıkları icabı 18 nci maddenin (c) bendinde yazılı yerlere bir kimse refakatinde gitmesi lüzumu resmî tabip raporiyle tevsik edilenlere refakat edecek aile efradından birisine yalnız gidiş ve dönüş için ve aile efradından refakat edecek bir kimse bulunmadığı takdirde kurumlarınca terfik olunacak memur veya hizmetliye de bu işin devamı müddetince yevmiye ve yol masrafı verilir.

Yatacak yeri bulunmıyan mahallerde muvakkat vazife

MADDE 21. — Şehir ve kasaba haricinde, yatacak yeri bulunmıyan ve böyle bir yeri bulunan mahalle bir nakil vasıtası ile gidilip gelinmesi zaruri olan yerlere muvakkat vazife ile gönderilenlere, her gün için bu mahalden en yakın köy, kasaba veya şehire kadar gidiş ve geliş mûtat nakil vasıtası ücreti ödenir.

Vazife mahallini terketmek mecburiyetinde kalanların harcırahi

MADDE 22. — Harb zaruretleri dolayısıyla memuriyet mahallerini terketmeye mecbur olan memur ve hizmetlilerden (4 ncü maddenin son fıkrası şümulüne giren hizmetliler dâhil) kurumlarınca gösterilen mahalle veya memuriyet merkezine en yakın vilâyet veya kaza merkezine iltica edenlere o mahallere kadar bu kanun hükümleri dairesinde yol masrafı ve yevmiye verilir. Ancak bunlar bu mahallere aileleri ile birlikte gelmiş iseler kendilerine aile masrafı ile yer değiştirme masrafı da ödenir. Bunların vazife mahallerine avdetlerinde aynı suretle harcırah tesviye olunur.

Yurt içi ve dışı spor temalarında harcırah

MADDE 23. — Yurt içinde ve dışında tertip edilen millî ve resmî spor temaları dolayısıyla seyahat edecek sporcu ve idarecilerin bu seyahatlerine ait yol

masrafları ile yevmiyeleri Maliye Vekâletinin mütalâası alınmak suretiyle İcra Vekilleri Heyetince tesbit edilecek esaslar dairesinde ödenir.

(Hükümetin 22 nci maddesi aynen.)

Müfettiş ve benzerlerinin aile ve yer değiştirme masrafı

MADDE 24. — 32 nci maddenin (b) fıkrası şümulüne girenlerin vazife seyahatlerinde aileleri efradı için harcırah verilmez. Ancak bunlardan bu vazifelere ilk defa tâyin edilenlere veya mıntakaları tebdil olunanlara yeni mıntaka merkezlerine kadar bu kanun hükümlerine göre aile ve yer değiştirme masrafı verilir.

(Hükümetin 23 ncü maddesi aynen.)

Başka yerde bırakılan aile efradı

MADDE 25. — Memur veya hizmetli tarafından tâyin veya naklolunduğu mahalle götürülmiyerek ikamet maksadiyle ve topluca bu mahalden başka bir yere gönderilen aile efradı için - yeni memuriyet mahalline kadar hesaplanacak harcırahı tecavüz etmemek ve bilâhara bu mahalle celplerinde bir şey verilmemek şartıyla, - bu yerlere kadar ve mütaakıp tâyin ve nakillerde de - memur veya hizmetlinin bulunduğu yerden yeni vazife mahalline kadar hesaplanacak miktarı tecavüz etmemek kaydiyle - aile efradının bulunduğu yerden yeni memuriyet mahalline kadar harcırah verilir.

(Hükümetin 24 ncü maddesi aynen.)

İzamından sarfınazar olunanların harcırahları

MADDE 26. — Daimî veya muvakkat vazife ile bir tarafa izamları takarrür ettikten sonra gönderilmelerinden sarfınazar edilenler harcırah almamış ve hareket etmemiş oldukları takdirde kendilerine bir şey verilmez.

Ancak daimî vazife ile bir tarafa gönderilmeleri takarrür edip de harcırahları ödendikten sonra izamlarından sarfınazar olunanlara - bu kanuna göre müstahak oldukları yer değiştirme masrafını tecavüz etmemek şartıyla - harcırah hesabına esas tutulan aylık veya ücretleri tutarının 1/4 ü nispetinde bir tazminat verilmekle beraber peşinen ödenmiş ve istirdadı kısmen veya tamamen imkânsız bulunmuş olan tren, vapur, tayyare bileti ücretleri gibi yol masrafları da bu tazminata ilâve olunur.

Harcırahlarına mahsuben para ödenmiş olup da muvakkat vazife ile bir tarafa gönderilmelerinden sarfınazar edilmiş olanlara, yalnız peşinen ödenmiş ve istirdadı kısmen veya tamamen imkânsız bulunmuş olan bilet ücretleri ödenir.

Hareket ettikten sonra izamından sarfınazar olunanlara, gönderilmelerinden, sarfınazar olduğuna dair emrin kendilerine tebliğ edildiği mahalle ve oradan da asıl vazife mahallerine veya başka bir mahalle tâyin veya izam kılınmakta iseler bu son mahalle kadar hesap olunacak harcırahları kendilerine tesviye olunur ve istirdadı kısmen veya tamamen imkânsız bulunmuş olan bilet ücretleri de yol masrafına ilâve olunur.

(Hükümetin 25 nci maddesi aynen.)

KISIM : III

Harcırahın unsurları

Bölüm : I

Yol masrafı

Yurt içinde yol masrafı

MADDE 27. — Yurt içinde yol masrafı, muayyen tarifeli nakil vasıtaları ile seyahatte, bu kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin birinci sütununda yazılı makam ve sıfatlar ile vazife aylık veya ücret tutarlarına göre aynı cetvelin ikinci sütununda yazılı mevkiin tarife üzerinden bilet parası ve muayyen tarifeli olmayan nakil vasıtalarıyla seyahat halinde ise 3 numaralı sütunda gösterilen nakil vasıtalarına göre ihtiyar olunan hakiki masraftan terekkübeder.

Ancak Reisisicumhur, Büyük Millet Meclisi Reisi, Başvekil, vekiller ve Erkânı Harbiyei Umumiye Reisine vazife seyahatlerinde refakat eden kimseler, bu madde hükmiyle mukayyet olmaksızın bu zevat tarafından tâyin olunacak mevkilerde seyahat edebilirler.

Şehir ve kasabaların belediye hudutları içinde yol masrafı

MADDE 28. — (48 nci madde şümülüne girenler hariç olmak üzere) şehir ve kasabaların belediye hudutları dâhilinde bir vasıta ile gidilmesi icabeden bir mahalle vazife ile gönderilenlerin yol masrafı; bu mahaller arasında mûtat olan vesaitte göre yapılacak hakiki masraf üzerinden verilir.

Müstacel ve zaruri ahvalde, daire âmirinin tasvibi ile bu mahallere mûtat vesaitten gayri vasıtalarla gidilmesi halinde bu vasıta için yapılacak hakiki masraf, yol masrafı olarak ödenir.

(Hükümetin 27 nci maddesi aynen.)

Yurt dışında yol masrafı

MADDE 29. — Yurt dışında daimî ve muvakkat vazife seyahatlerinde ekis-pres ve yataklı vagon ücreti dâhil olmak üzere aylık ve ücret tutarları 475 lira ve daha fazla olanlara birinci mevki, 475 liradan aşağı olanlara da ikinci mevki tren, vapur ve uçak bilet parası ile otomobil, araba, kayık ve sair nakil vasıtaları ve hamal ücretleri için ihtiyar olunan hakiki masraflar yol masrafı olarak ödenir. Bu kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin 7 numaralı notundaki esaslar dış memleketlerde hususi otomobiliyle seyahat edenler hakkında da uygulanır.

Bu maddeye göre verilecek yol masrafı muayyen tarifeli nakil vasıtalarıyla seyahatta bu vasıtaların Türkiye'deki aktarmasız hareket mebdinden ve memuriyet merkezi bu mebd ile hudut arasında bulunanlar için vasıtanın güzergâhında memuriyet merkezine en yakın tavakkuf mahallinden; muayyen tarifeli olmayan nakil vasıtalarıyla seyahatte yol üstünde hududa en yakın vilâyet veya kaza merkezinden itibaren hesap olunur. Memuriyet merkezinden aktarmasız hareket mebdine, en yakın tavakkuf mahallineveya hududa en yakın kaza veya vilâyet merkezine kadar olan yolculuklar hakkında bu kanunun yurt içi seyahatlerine ait hükümleri tatbik olunur.

Biletinin yemeksiz olarak alınması mümkün olmayan vasıtalarda seyahat

MADDE 30. — Biletinin yemeksiz olarak alınması mümkün olmayan bir vasıta ile seyahat halinde bilet bedeline dâhil yemek bedeli de yol masrafı olarak kabul olunur.

Parasız ve tenzilli tarife ile seyahatte ve yol masrafı

MADDE 31. — Birinci maddenin a, b, c bentlerinde yazılı kurumlara ait veya bunlar tarafından kiralanmış nakil vasıtalarında paso veya permi ile veya diğer her hangi bir suretle parasız olarak seyahat edenlere yol masrafı verilmez. Tarifeler gereğince bilet ücretlerinde tenzilâtı yapılması halinde yol masrafı fiilen ödenen ücrete göre hesaplanır.

(Hükümetin 30 ncu maddesi aynen.)

Hususi vazifeli emniyet mensuplarının yol masrafı

MADDE 32. — Emniyet mensupları merkezden aldıkları hususi vazifenin icabettirdiği her türlü nakil vasıtasından istifade ederler. Bunların yol masrafları istifade edilen vasıtaya göre ihtiyar olunacak masraf üzerinden ödenir.

Bölüm : II

Yevmiyeler

Yurt içinde verilecek yevmiyelerin miktarı ve asgari hadleri

MADDE 33. — Bu kanun gereğince verilecek yurt içi yevmiyelerinin miktarı her sene bütçe kanunları ile tesbit olunur. Ancak bu yevmiyeler :

a) Büyük Millet Meclisi Reisi, Başvekil, vekiller ve mebuslar ile Erkânı harbiye Umumiye Reisi hariç olmak üzere memur ve hizmetliler için - 6 liradan aşağı düşmemek kaydıyla - aylık veya ücret tutarının % 3 ünden az ve % 6 sından çok;

b) Bu kanuna tâbi kurumlarca mıntaka merkezleri haricine vazife ile gönderilecek alelûmum müfettiş ve müfettiş muavinleriyle Maliye Vekâleti hesap uzman ve uzman muavinleri ve vekâletler merkez teşkilâtına dâhil kontrolörler, bankalar yeminli murakıpları senelik hesap tetkiki maksadıyla taşraya gönderilecek Divanı Muhasebat murakıp ve muavinleriyle Başvekâlet Umumi Murakabe Heyeti uzman ve uzman muavinleri için - 15 liradan aşağı olmamak kaydıyla - aylık veya ücret tutarlarının % 3, 5 inden az ve % 7 sinden çok;

Olamaz.

Memleket dışında yapılacak vazife seyahatlerinde yevmiye

MADDE 34. — Yabancı memleketlerde yapılacak daimî vazife seyahatleri ile muvakkat vazife seyahat ve ikametlerinde memur veya hizmetliye ödenecek yevmiyenin, iç yevmiyelerin en çok kaç misli üzerinden verilebileceği her yıl bütçe kanunları ile tesbit olunur.

Gidilecek memlekete, memur ve hizmetlilerin aylık veya ücret tutarlarıyla izam sebeplerine göre bu âzami hadleri aşmamak üzere iç yevmiyelere tatbik olunacak emsaller Maliye Vekâletinin teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetince tâyin olunur.

(Hükümetin 33 ncu maddesi aynen.)

Hususi ehemmiyeti haiz merasimlere iştirak edeceklerin dış yevmiyeleri

MADDE 35. — Taç giyme ve cenaze merasimleri gibi hususi ehemmiyeti haiz bir merasim dolayısıyla yabancı memleketlere gönderilecek olanlara verilecek yevmiye, İcra Vekilleri Heyeti kararıyla, 33 ncü maddenin birinci fıkrası gereğince tâyin olunacak âzami haddin % 50 si nispetinde artırılabilir.

Sevka memur jandarmalara verilecek yevmiye

MADDE 36. — Mahkûm veya mevkûfların sevkına memur edilen veya refakat vazifesiyle mensup olduğu vilâyet mıntakası haricine çıkan jandarma eratına verilecek yevmiye İçişleri ve Maliye vekâletlerince müştereken tesbit olunur.

Kurslara iştirak edenlerin yevmiyesi

MADDE 37. — Meşlekî bilgilerini artırmak maksadiyle vazife mahallerinden başka mahallerde açılan kurs veya mekteplere gönderilenlere yatacak yer temin edilip edilemediğine göre verilecek yevmiye, muvakkat vazife ile gönderilen emsallerine verilen yevmiyenin 1/2 sini tecavüz etmemek ve 4 liradan aşağı olmamak üzere, Maliye Vekâleti ve ilgili vekâletçe müştereken tesbit olunur.

Bunlardan iase edilenlerin iase bedelleri yevmiyelerinden mahsup edilir.

(Hükümetin 36 ncı maddesi aynen.)

Hayatı tehlike arzeden hastalıklarla mücadelede yevmiye

MADDE 38. — Bir hastalığın müntesiren hükümlerinde olduğu zamanlarda bu hastalığın insana sirayeti dolayısıyla mücadele tehlike arz ediyorsa bu takdirde bu mücadeleye iştirak eden memur ve hizmetlilerin bu kanuna göre müstahak oldukları yevmiyeyi, ilgili vekâletin teklifi ve Maliye Vekâletinin mütalâası üzerine İcra Vekilleri Heyeti iki misline kadar artırmaya salâhiyetlidir.

(Hükümetin 37 ncı maddesi aynen.)

Belediye hudutları dâhil ve haricindeki seyahatlerde yevmiye

MADDE 39. — Şehir ve kasabaların belediye hudutları dâhilinde resmî bir vazife ile muvakkaten bir tarafa gönderilenlere yevmiye verilmez. Şehir ve kasaba belediye hudutları haricindeki bir yere aynı sebeple gönderilenlerden buralarda öğle ve akşam yemeği zamanlarından birini geçirenlere 1/3, ikisini geçirenlere 2/3 ve geceyi de geçirenlere tam yevmiye verilir.

(Hükümetin 38 ncı maddesi aynen.)

Memleket iç ve dışında mücbir veya zatî sebepler ve vahîm hastalıklar yüzünden yola devam edememe halinde yevmiye

MADDE 40. — Aktarma ve karantine beklemek, alınan bir emir üzerine yola devam edememek veya yol kapanmak gibi mücbir sebeplere müstenit tevakkuf günlerinin her biri için yevmiye verilir. Hastalık yüzünden olsa dahi zatî sebeplere dayanan tevakkuf günleri için yevmiye verilmez. Ancak, âni ve ağır bir hastalık veya şahsi kusurlardan mütevellit olmıyan bir kaza dolayısıyla yola devam etmesinin hayatı için tehlike arzettiği hastane heyeti sıhhiye raporu ile - bulunmıyan yerlerde resmî tabip raporiyle - tebeyyün eden memur ve hizmetlilere yolculuk yapabilecek hale gelinceye kadar yevmiye verilir. Bu hastalıkları dolayısıyla has-

tanelere yatarak tedavi paraları daireleri tarafından ödenenlere yevmiye verilmez.
(Hükümetin 39 ncu maddesi aynen.)

Kurumlarca temin edilen binalarda yatanların yevmiyelerinden yapılacak tenzilât

MADDE 41. — Muvakkat vazife mahallinde kurumlarca temin edilen ikamete mahsus yerlerde veya kara veya deniz nakil vasıtalarında ve ordu evlerinde parasız yatanların bu kanuna göre müstahak oldukları yevmiyelerinin 1/3 ü tenzil olunur.

Bu ikamet dolayısıyla ücret veya kira alındığı takdirde yukarıki fıkraya göre yapılacak tenzilât ile fiilen ödenen kira miktarı arasındaki fark kesilir.

Muvakkat vazifede yevmiyenin müddete göre azalması ve yevmiye verilebilecek âzami müddet

MADDE 42. — Yurt içinde ve dışında muvakkat bir vazife ile başka bir mahalle gönderilenlere bu kanuna göre verilecek yevmiyeler, bu mahalle varış tarihinden itibaren ilk 90 gün için tam ve mütaakıp müddet için de 2/3 nispetinde ödenir.

Yurt içinde muvakkat vazife mahalline varış tarihinden itibaren bir yıllık devre zarfında aynı yerde, aynı iş için aynı şahsa 180 günden fazla yevmiye verilemez. Muvakkat vazifede yapılacak inkıtalara bu müddeti veya gündelik nispetini tezyide müessir olamaz.

Yevmiyeleri 32 nci maddenin (b) fıkrasına göre tesbit edilenlerle 50 nci maddede zikrolunanlar ve etiüd ve inşaat maksadiyle arazi üzerinde bilfiil çalışan yüksek mühendis, mühendis, jeolog, fen memuru, desinatör, topoğraf ve bunlarla birlikte çalışması zaruri bulunan diğer memur ve hizmetliler hakkında bu madde hükmü tatbik olunmaz.

Memleket iç ve dışında seyahat günlerinin hesabı

MADDE 43. — Seyahat günlerine ait yevmiyeler, seyahat edilen vasıtanın hareket saatinden gidilecek yere muvasalât saatine kadar geçen her 24 saat için hesap olunur. Bu süreden az devam eden seyahatler bir gün itibar olunur.

Seyahat müddetinin her 24 saati aşan kesir tam gün sayılır.

Bölüm : III.

Aile masrafı

Aile masrafının miktarı

MADDE 44. — Aile masrafı, aile efradından her biri için memur ve hizmetlilerin işbu kanuna göre müstahak oldukları nakil vasıtası ücretinin tamamı ile yevmiyesinin yarısından terekübeder.

Ancak, munhasıran otomobil veya araba kiralanması suretiyle gidilmesi mümkün olan yerlere memur veya hizmetli ile birlikte seyahat eden aile efradından dördü için ayrıca nakil vasıtası ücreti ödenmez.

45 nci maddenin son fıkrası hükmü ofıkırada yazılı hallerde aile efradından birisinin yevmiyesi hakkında da uygulanır.

Bölüm : IV.

Yer değiştirme masrafı

Yurt içinde yer değiştirme masrafının unsurları ve miktarı

MADDE 45. — Yurt içinde yer değiştirme masrafı beher kilometre veya deniz mili için verilecek miktar ile memur veya hizmetlinin harcıraha müstahak ailesi efradı bulunup bulunmadığına göre ödenecek miktarın yekûnundan teşekkül eder. Beher kilometre veya mil başına verilecek miktar her sene bütçe kanunlarıyla tesbit olunur. Ancak bir kilometre ve deniz mili başına verilecek para, aylık veya ücret tutarları 475 lira veya daha fazla olan memur ve hizmetlilerin şahısları için 20 kuruşla harcıraha müstehak aile efradından beheri için 5 kuruştan ve daha az aylık ve ücretli olanların şahısları için 15 kuruşla harcıraha müstehak aile efradından her biri için keza beş kuruştan aşığı olamaz.

Şu kadar ki, yer değiştirme masrafı verilmesini icabettiren yolculuğun bulunulan kaza hududu haricine vâkı olması şartıyla, kilometre ve deniz mili hesabıyla verilecek paranın balığı, harcıraha müstehak aile efradı bulunan memur ve hizmetliler için 45 liradan ve bulunmıyanlar için de 30 liradan dun olamaz.

Yer değiştirme masrafının aile efradı bulunup bulunmadığına ödenecek kısmı, harcıraha müstehak aile efradı bulunmıyan memur ve hizmetliler için bunların bu kanuna göre müstehak buldukları yevmiyenin iki katı ve bulunanlar için de dört katından ibarettir. Ancak yer değiştirme masrafı verilmesini icabettiren seyahat aynı kaza hudutları içinde vâkı olursa bu miktar seyyanen ve yevmiyenin iki katı olarak verilir.

11, 13, 15, 16 ve 17 nci maddelerde yazılı olup aile efradının memur veya hizmetli ile birlikte olmaksızın başka bir mahalle gitmeleri veya bu başka mahalden avdetleri dolayısıyla harcırah verilmesi derpiş edilmiş olan hallerde, aile efradına verilecek yer değiştirme masrafı bunlardan birisinin memur veya hizmetli olarak nazarı itibara alınması suretiyle hesaplanır.

Hesaba esas tutulacak kilometre veya deniz mili

MADDE 46. — Yurt içinde değiştirme masrafının hesabında nazarı itibara alınacak kilometre veya deniz mili, iki mahal arasında gidip gelmeye elverişli en kısa kara ve deniz yolu esas tutularak bulunur.

16 ncı maddenin b, c, ve d bentlerinde yazılı hallerde nazarı itibara alınacak kilometre veya deniz mili, askerî şahısların vazife ve aileleri efradının ikamet yerlerinden yeni vazife veya ikamet yerine kadar olan en kısa kara ve deniz yolu mesafelerinin mecmuunun yarısıdır. 24 ncü maddede yazılı halde de bu esas uygulanır.

(Hükümetin 46 ncı maddesi aynen.)

Dış seyahatlerde yer değiştirme masrafı

MADDE 47. — Bu kanunun yer değiştirme masrafı verilmesini teviz ettiği hallerde yabancı memleketlere veya bu memleketlerden yurda yapılacak seyahatlerde, işbu kanuna bağlı (2) sayılı cetvelde yazılı miktardaki eşya için ihtiyar olunacak hakiki nakliye masrafları, yer değiştirme masrafı olarak ilgiliye ödenir.

(Hükümetin 47 ncı maddesi aynen.)

KISIM : IV

Çeşitli hükümler

Belediye hudutları dâhilinde seyyar olarak vazife ifa eden memur ve hizmetlilerin yevmiye ve yol masrafı

MADDE 48. — Belediye hudutları dâhilinde seyyar olarak vazife gören tahsildar, tebliğ memuru, müvezzi, muakkip, mübaşir gibi memur ve hizmetlilere yevmiye ve yol masrafı verilmez. Bu gibilere birinci maddenin a, b, c bentlerinde yazılı kurumlar tarafından işletilen nakil vasıtalarında seyahat için bu kurumlarca fotoğraflı birer kart verilir.

Bu kartların kimlere, hangi muntaka ve vasıtalar için ve hangi şartlarla verileceği Ulaştırma, İşleri ve Maliye vekâletlerince müştereken tesbit olunur.

(Hükümetin 48 nci maddesi aynen.)

Belediye hudutları haricinde seyyar olarak vazife görenlerin harcirahı; hayvan satılma avansı

MADDE 49. — Şehir ve kasabaların belediye hudutları dışında ve muayyen bir vazife sahası dâhilinde seyyar olarak vazife gören müvezzi, muakkip, mübaşir, sağlık memuru, sağlık koruyucusu, köy grup ebesi, mücadele memuru, muhafaza memuru, takip memuru, koruma memuru, tahsil memuru, tahsildar, gezici başöğretmen, öğretmen ve tarım memuru gibi memur ve hizmetlilere yevmiye ve yol masrafı verilmez.

Bu gibilere asıl istihkaklarına ilâveten aylık veya ücret tutarlarının hizmetlilerde ücrete en yakın aylık tutarının % 30 undan fazla olmamak üzere alâkalı vekâlet ile Maliye Vekâleti arasında tesbit edilecek bir tazminat verilir.

Dairesinin teklifi üzerine mahallî en büyük mülkiye âmirleri bu kabîl memur ve hizmetlileri hayvan (at veya katır) beslemeye veya bisiklet almaya mecbur tutabilir. Bu takdirde bunlara, bir senelik tazminat miktarını geçmemek üzere, hayvan veya bisiklet satınalmaya yetecek kadar avans verilebilir. Bu avans, tediye takibeden aydan itibaren alâkalının bu maddeye göre tahakkuk edecek tazminatının her ay yarısı kesilmek suretiyle tahsil olunur.

(Hükümetin 49 ncu maddesi aynen.)

Fiilen arazi üzerinde çalışanlara verilek tazminat

MADDE 50. — Aşağıdaki bentlerde gösterilen memur ve hizmetlilerden (4 nci maddenin son fıkrası şümulüne girenler dâhil) 1, 2, 3, ve 5 numaralı bentlerde yazılı olanlara her türlü arazi üzerinde fiilen çalıştıkları günler için ve 4 numaralı bendinde yazılı olanlara da Ankara dışında görevle geçirdikleri günler için derece ve vazifelerinin mahiyetine göre her yıl Bütçe Kanununa bağlı bir cetvel ile tesbit edilecek miktarlarda yevmiveler tazminat olarak verilir.

1. Harita almak veya harita almaya mütaallik işleri görmek üzere araziye çıkan Harita ve Orman Umum müdürlükleri fen memurlarına;

2. Amenajman, teşcir ve orman sınırlama işlerinde fiilen çalışan orman fen memurları ile teknik memurlara ve diğer memur ve hizmetlilere;

3. Toprak üzerinde ve köylerde kadaströ ve tapu tahriri işlerinde ve Tapulama Kanununun tatbikında bilfiil çalışan memur ve hizmetlilerle gezici hâkimlere;

4. Toprak komisyonları reis, âza ve memurlarıyla tâyinleri merkezden yapılan

hizmetlilerine ve bu komisyonların buldukları yerlerde gezici olarak vazifelendirilen hâkim, zabıt kâtibi ve mübaşirlere; (6092 sayılı Kanunun birinci maddesinin son fıkrası gereğince teşkil olunan komisyonların memur olan âzaları dâhil);

5. Maden arama işlerinde çalışan mühendis jeolog prospektörler ve bunlarla beraber çalışması zaruri bulunan diğer memur ve hizmetlilere;

(Orman sınırlama komisyonlarıyla kadastro ve tapu tahriri komisyonlarının memur olmıyan âzalarına ve bilir kişilere bu kanunun 8 nci maddesinin birinci fıkrası hükmü dâhilinde yevmiye verilir.)

Misafir ve ziyaretçilere terfik edilenlerin masrafları

MADDE 51. — Devletin misafiri veya ziyaretçisi olarak Türkiye'ye gelecek yabancılar terfik edilen memurlara, memuriyet ve asli sıfatları ne olursa olsun, refakatin şekil ve vaziyetine göre tanzim edilecek müfredatlı hesap pusulasına istinaden yol, ikamet, yemek, içmek ve teferruatı için ihtiyar ettikleri masraflar ödenecek başkaca harcırah verilmez. Ancak misafir ve ziyaretçilere iltihak etmek veya bunları karşılamak üzere başka mahalle gidenlerle bunlardan ayrılarak eski vazifeleri mevkiine dönenlere bu gidiş ve dönüşleri için işbu kanuna göre müstahak oldukları yol masrafı ve yevmiye verilir.

(Hükümetin 51 nci maddesi aynen.)

Harcırahlarını Harçlar Kanununa göre alanlar

MADDE 52. — 5887 sayılı Harçlar Kanununun 33, 47, 76, 83 ve 125 nci maddelerinde yazılı hallerde alâkadar hâkim, adalet memuru, tebliğ memuru, akit icrasına giden tapu memuru veya konsolosluk memurlarına işbu kanuna göre ayrıca harcırah verilmez.

(Hükümetin 52 nci maddesi aynen.)

MADDE 53. — Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları ve Havayolları gibi ulaştırma hizmeti ifa eden müesseselerin memur ve hizmetlilerine verilecek harcırah, işbu kanun ile tesbit edilmiş bulunan miktarları aşmamak ve kanunun umumi esasları dışına çıkmamak şartıyla, Maliye ve Ulaştırma Vekâletlerince, müesseselerin hususiyetlerine göre nizamnamelerle tesbit olunur.

Dışişleri Vekâleti memurları ve benzerlerinin takibedecekleri yol

MADDE 54. — Daimî bir vazife ile yabancı memleketlere gönderilecek veya yurda celbolunacak memur ve hizmetlilerin 6 nci madde esasları dâhilinde takibedecekleri yol itibariyle vazife mahallerine kaç günde gidip gelecekleri Dışişleri ve Maliye Vekâletlerince müştereken hazırlanacak bir cetvelle tesbit olunur.

Cenaze nakil masrafları

MADDE 55. — Daimî veya muvakkat bir vazife ile yabancı memleketlerde bulunanlardan bu yerlerde veya yolda vefat edenlerin cenaze teçhiz ve tekfin masrafları ile Hükümet tarafından görülecek lüzuma veya aileleri tarafından vukubulacak talebe istinaden cenazelerinin Türkiye'de her hangi bir mahalle kadar olan nakil masrafları kurumlarınca ödenir.

Yurt içinde daimî veya muvakkat bir vazife ile bir tarafa izam kılınanlardan

yolda veya muvakkat vazife mahallinde vefat edenler hakkında da yukarıki fıkra hükmü uygulanır.

(Hükümetin 54 ncü maddesi aynen.)

Harcırah alabilmek için müracaat müddeti

MADDE 56. — a) Re'sen veya isteği üzerine emekliye ayrılan memur ve hizmetlilerle açıkta kalan ve Vekâlet emrine alınan memurlara ve cezaen olmak üzere kurumlarınca vazifelerine sonverilen hizmetlilere vazifelerinden ayrıldıkları;

b) İşten el çektirilmek suretiyle Vekâlet emrine alınan memurlardan men'i muhakeme kararı alan veya beraet edenler veyahut haklarındaki takibat afla ortadan kaldırılanlara, haklarında verilen kararın kesbi katiyen ettiği;

c) Memur ve hizmetlilerden vefat edenlerle (4 ncü maddenin son fıkrası şümulüne giren hizmetliler de dâhil olmak üzere) emekliye veya açığa çıktıktan sonra ayrılış tarihi takibeden 6 ay içinde vefat edenlerin aileleri efradına ölüm hâdisesinin vukuu;

Tarihlerinden itibaren 6 ay zarfında müracaat edenlere işbu kanuna göre müstehak oldukları harcırah verilir. Müracaata mâni bir müebir sebebin vukuu halinde bu müddet müebir sebebin zâil olduğu tarihten itibaren başlar.

Bu müddetlerin geçmesinden sonra müracaat edilmesi halinde harcırah verilmez.

Harcırahın sureti tediyesi

MADDE 57. — Harcırah hizmetin taallûk ettiği kurum bütçesinden ödenir. 52 ncü madde hükmü mahfuz kalmak şartıyla, ceza dâvalarında mezkûr maddede yazılı yol masrafı ve tazminatların, işin ifasından evvel makbuz mukabilinde vezneye yatırılmasına imkân bulunmayan hallerde, bunlar, bilâhara mahkûm olan veya haksız çıkan taraftan tahsil olunmak üzere, evvel emirde Adalet Vekâleti Bütçesinden ödenir. (1631 sayılı Askerî Muhakeme Usul Kanununun 281 ncü maddesinin (A) fıkrası hükmü mahfuzdur.)

Bir dâva ve ihtilâfın tetkiki sırasında, gerek alâkalılardan birinin talebi ile olsun gerekse kurumun göstereceği lüzuma müstenit bulunsun, tahkik, tetkik, keşif, tebliğ gibi bir muamele için belediye hudutları iç ve dışında bir mahalle gönderilen 52 ncü maddede yazılı olanlardan gayri Adalet memurları ile diğer kimselere verilecek harcırah, bilâhara haksız çıkan taraftan istirdat olunmak üzere evvel emirde alâkalılardan talepte bulunan veya bunu ödemeye razı olandan alınır.

(Hükümetin 56 ncü maddesi aynen.)

MADDE 58. — 15 . II . 1937 tarihli ve 3135 sayılı Kanun mucibince verilecek harcırah miktarı, her sene bütçe kanunlarıyla tesbit olunur. Ancak, bu miktar senelik ödenek yekûnunun % 40 ından aşağı ve % 50 sinden fazla olamaz.

Harcırahın sureti tediyeye ve mahsubu

MADDE 59. — Harcırah memur ve hizmetlinin gidişinde ve ailenin nakli sırasında peşin olarak verilir. Harcırahın tam miktarının önceden tâyin ve tesbitinin mümkün olmadığı hallerde yetecek miktarda para avans olarak verilir. Harcırahını katî olarak veya avans suretiyle alanlardan zatî sebepler yüzünden daimî veya muvakkat vazife mahallerine 15 gün içinde hareket etmeyenler aldıkları parayı derhal iade etmeye mecburdurlar.

Aile için harcırah itasında ilgilerinin verecekleri beyan kâğıtları esas tutulur.

Bu beyan kâğıdında harcırahın tahakkuk ettirilebilmesi için lüzumlu malûmat gösterilir.

Daimî memuriyetle bir yere gönderilenler gidecekleri mahalle varış tarihinden ve muvakkat vazife ile gönderilenler de memuriyetleri mahalline dönüş tarihlerinden itibaren bir ay zarfında harcırah beyannamelerini, evrakı müsbitelele ile birlikte dairesi âmirine tevdi ederler. Memurun kendisinden evvel veya sonra hareket eden ailesi için avans para verildiği takdirde bu bir aylık müddet, ailenin evvel gitmesi halinde memur veya hizmetlinin yeni vazifesi mahalline varış tarihinden ve sonra gitmesi halinde de bunların memur veya hizmetli nezdinde muvasalataları tarihinden itibaren hesap olunur.

Beyannameyi alan daire âmirleri bunu vize ettikten sonra taşrada mahallin en büyük mal memuruna ve merkezde de alâkadar malî mercie vermekle mükelleftirler.

Vâkı masraf verilen avans paradan ziyade ise fazlası tesviye ve az ise farkı re'sen istirdat olunur.

Evrakı müsbite tedariki mümkün olmıyan hallerde bu imkânsızlığın sebepleri ile vâkı masrafın hesabı alâkadar tarafından mensup olduğu daire âmirine yazılı olarak bildirilir. İmkânsızlık sebepleri dairesince vârit ve muhik görüldüğü ve masrafın hesabında bir fazlalık bulunmadığı neticesine varıldığı takdirde avans bu hesaba göre mahsup olunur.

Alındıkları tarihten itibaren tahakkuk ettirilecek faizleri de dâhil olmak üzere birinci fıkra gereğince derhal iade edilmıyen paralarla harcırahlarını avans olarak alıp da bu zimmetlerinin mahsubu için muktazi evrakı üçüncü fıkrada yazılı müddetler zarfında teslim etmiyenlerin bu borçları bu evrakı verdikleri zaman harcırah istihkakları ayrıca tahakkuk ettirilip ödenmek üzere aylık, ücret veya kabili haciz sair istihkaklarının yarısı bu borçları tamamen kapanıncaya kadar ve hüküm alınmaya hacet kalmaksızın re'sen istirdat olunmak suretiyle tahsil olunur.

Harcırah itası ve avansların mahsubu muamelelerinde aksi sabit oluncaya kadar memurun beyanına itibar olunur.

(Hükümetin 57 nci maddesi aynen.)

Hilâfı hakikat beyanname verenler

MADDE 60. — Bu kanuna göre tahakkuk edecek, istihkakın miktarını artıracak şekilde - maddi hatalar hariç - hilâfı hakikat beyanname verenler hakkında mensup oldukları kurumların inzıbat, memurin, müdürler komisyonları gibi salâhiyetli heyet ve makamlarının kararı ile ve işlenen suçun mahiyet ve şümulüne göre rütbe veya sınıf tenzili veya ihraç cezalarından her hangi biri tatbik olunur ve bu gibilerin bu suretle aldıkları fazla harcırah, Devlet özel idare ve belediyelerce Âmme Alacaklarının Tahsil Usulü Kanununa göre ve işbu kanuna tâbi diğer kurumlarca da umumi hükümlere tevfikân tahsil olunur.

Suçlu hakkında idarece ittihaz olunan inzıbatı kararlar cezai takibata mâni olmayıp bu gibiler hakkında ayrıca hukuku âmme dâvası ikame ve kanuni takibat iera olunur.

MADDE 61. — Bu kanuna göre ödenecek istihkaklar borç için haczedilemez.

MADDE 62. — Aşağıda yazılı kanunlarla bu kanuna muhalif diğer hükümler kaldırılmıştır.

Kanun veya Kararname- nin tarihi	Numarası	U n v a n ı
3 . 4 . 1333		Memurini Hariciyeye Verilecek Harcırahların Sureti Tesviyesi hakkında Kanun
15 . 5 . 1335		Mülkiye Harcırah Kararnamesi
10 . 11 . 1335		15 Mayıs 1335 tarihli Mülkiye Harcırah Kararnamesinin Mevaddı Muvakkate Fashının Tadili hakkında Kararname
27 . 11 . 1336	44	İşgal Dolayısıyla Terki Mevkie Mecbur Olan Memurin Ve Ailelerine Harcırah Verilmesine dair Kanun
8 . 11 . 1338	273	Hasbellüzum Celp Veya Bir Mahalle İzam Kılınacak İmalâtı Harbiye Sivil Ustalarıyla Levazımatı Umumiye Fabrika Ve Müessesatı Sanatkârlarına Harcırah İtasına dair Kanun
22 . 4 . 1341	646	15 Mayıs 1335 tarihli Mülkiye Harcırah Kararnamesine Müzeyyel Kanun
21 . 11 . 1341	668	Vazifei Memuriyetleri Haricinde Emrazı Sâriyei Hayvaniye Mücadelesine Memur Edilecek Memurini Fenniye Ve Saireye Verilecek Yevmiyeler hakkında Kanun
25 . 1 . 1926	722	Bâzı Kolordular Menatıkındaki Erkân, Ümera Ve Zâbitanın Tebdiline dair Kanun
17 . 2 . 1926	745	15 Mayıs 1335 tarihli Mülkiye Harcırah Kararnamesinin 27 nci Maddesinin 2 nci Fıkrasını Muaddil Kanun
10 . 3 . 1926	778	10 Kasım 1335 tarihli Harcırah Kararnamesinin Birinci Maddesine Müzeyyel Kanun
28 . 4 . 1926	829	Tekaüt Edilenlerle İnfisal Edenlerin Harcırahlarının Müddeti Tesviyesi hakkında Kanun
5 . 2 . 1926	902	Memurini Hariciye Harcırahları Hakkındaki 3 Nisan 1333 tarihli Kanuna Müzeyyel Kanun
28 . 3 . 1927	999	Müfettiş ve Müfettiş Muavinlerinin Yevmiye ve Harcırahlarına dair Kanun
18 . 6 . 1927	1092	Harcırah Kararnamesine Müzeyyel Kanun
29 . 12 . 1927	1185	Harcırah Kararnamesine Müzeyyel 18 . VI . 1927 tarihli ve 1092 numaralı Kanuna Müzeyyel Kanun
2 . 6 . 1929	1508	Amenajman ve Teşcir İşlerinde Müstahdem Memurini Fenniye Verilecek Yevmiyeler hakkında Kanun
24 . 7 . 1931	1846	15 Mayıs 1335 tarihli Harcırah Kararnamesi ve Müzeyyelâtının Tadili hakkında Kanun
17 . 11 . 1934	2616	Mülkiye Harcırah Kararnamesinin 13 ncü Maddesine Bir Fıkra Eklenmesine dair Kanun
21 . 6 . 1938	3441	Yabancı Memleketlere Gönderilecek Memurların Harcırahları hakkında Kanun
21 . 6 . 1938	3442	15 Mayıs 1335 tarihli Mülkiye Harcırah Kararnamesine ek Kanun

Kanun veya Kararname- nin tarihi	Numarası	Unvanı
21 . 6 . 1938	3443	Müfettiş ve Müfettiş Muavinlerinin Yevmiye ve Harcırahlarına dair olan 28 Mart tarihli ve 999 sayılı Kanuna ek Kanun
19 . 1 . 1940	3770	Genelkurmay Başkanının Seyahat ve İkamet Yevmiyesi hakkında Kanun
12 . 8 . 1941	4101	Harcırah Kararnameğine ek Kanun
16 . 3 . 1942	4192	Alelûmum Seyyar Küçük Sıhhat Memurlarına Hayvan Yem Bedeli Verilmesine dair Kanun
5 . 8 . 1942	4278	Askerî Kara, Deniz, ve Hava Ataşeleri Maiyetlerine Birer Er Verilmesi hakkında Kanun
5 . 8 . 1942	4279	Yabancı Memleketlere Gönderilecek Memurların Harcırahları hakkındaki 3441 sayılı Kanuna ek Kanun
10 . 8 . 1942	4287	Maliye Atlı Tahsildarlarına Hayvan Yem Bedeli Verilmesi hakkında Kanun
12 . 8 . 1942	4291	Hayvan Sağlık Memurlarına Hayvan Yem Bedeli Verilmesi hakkında Kanun
16 . 12 . 1942	4327	Memur ve Müstahdemlere Verilecek Fevkalâde Zam hakkındaki 4178 sayılı Kanuna ek Kanun
23 . 12 . 1942	4333	P. T. T. Umum Müdürlüğü Süvari Müvezzilerine Hayvan Yem Bedeli Verilmesi hakkında Kanun
18 . 6 . 1943	4440	1846 ve 3135 sayılı kanunlarda Değişiklik Yapılması hakkında Kanun
31 . 5 . 1946	4909	Subay Ve Askerî Memurlarla Gedikli Erbaşlardan Ve Askerî Kadrolardaki Çeşitli Hizmetlilerden Kurslara Gönderileceklerin Gündelikleri hakkında Kanun
22 . 12 . 1947	5143	3135 ve 4440 sayılı kanunlara Ek Kanun
22 . 2 . 1948	5190	Tekel Genel Müdürlüğü Atlı Takip Memurlariyle Atlı Koruma Ve Tahsil Memurlarına Hayvan Yem Bedeli Verilmesi hakkında Kanun

MADDE 63. — Aşağıda yazılı kanunların hizalarında gösterilen madde ve fıkralarının harcırah, hayvan mubayaası, hayvan yem bedeli veya bu maksatla zaruri masraf verilmesine mütaallik olan hükümleri kaldırılmıştır.

Tarih	Kanun No.	Unvanı	Madde ve fıkrası
15 . 3 . 1329		İdarei Umumiyei Vilâyat Kanunu	İdarei Umumiyei Vilâyat Kanununun 5048 sayılı Kanunla değişik 116 nci maddesi
22 . 4 . 1341	657	Harita Müdüriyeti Umumiyesi Kanunu	7 nci maddesi
26 . 5 . 1926	858	Çekirge Kanunu	7 nci maddesi
7 . 6 . 1926	912	Ordu, Bahriye ve Jandarma Zâbitan ve Memurini hakkında Kanun	4 ncü maddesi

Tarih	Kanun No.	Unvanı	Madde ve fıkrası
16. 6. 1927	1076	İhtiyat Zâbitleri ve İhtiyat Askerî Memurları Kanunu	19 neu maddesi
21. 6. 1927	1108	Maaş Kanunu	8 nci maddesinin (B) fıkrası
15. 5. 1930	1613	Büyük Millet Meclisi Âzasının Tahsisat ve Harcırahları hakkında Kanun	3 ncü maddesinin son fıkrası
22. 7. 1931	1843	Maaşatın Tevhit ve Teadülü hakkındaki 1452 ve 1489 sayılı kanunlara müzeyyel Kanun	4 ncü maddesi
6. 6. 1932	2000	1932 senesinden itibaren Tıp Fakültesinden Neşededecek Tabiplerin Mecburi Hizmetlerinin Lağvı ve Leyli Tıp Talebe Yurduna Alınan Tıp Talebesinin Tâbi Olacakları Mecburi Hizmetler hakkında Kanun	2 nci maddesinin 2 ve 3 ncü fıkraları
15. 12. 1934	2613	Kadastro ve Tapu Tahriri hakkında Kanun	5055 sayılı Kanunla değiştirilen 43 ncü maddesi
15. 11. 1935	2847	Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme U. Md. Memur ve Müstahdemlerinin Ücretlerine dair Kanun	9 neu maddesi
27. 1. 1936	2897	Hayvanlar Vergisi Kanunu	4 ncü maddesinin son fıkrası
29. 5. 1936	2996	Maliye Vekâleti Teşkilât ve Vazifeleri hakkında Kanun	5655 sayılı Kanunla değiştirilen 21 nci maddesi
8. 2. 1937	3116	Orman Kanunu	5653 sayılı Kanunla değişik 12 nci maddesi
15. 6. 1937	3238	Köy Eğitmenleri Kanunu	4 ncü maddesi
12. 6. 1939	3634	Millî Müdafaa Mükellefiyeti Kanunu	26 nci maddesi
3. 7. 1939	3656	Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne dair Kanun	20 nci maddesi
5. 7. 1939	3659	Bankalar ve Devlet Müesseseleri Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülü hakkında Kanun	4621 sayılı Kanunun 4 ncü maddesiyle değiştirilen 13 ncü maddesinin B ve J fıkrası
26. 6. 1940	3888	Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülü hakkındaki 3656 sayılı Kanuna ek Kanun	5 nci maddesi
18. 2. 1940	3944	Gümrük Muhafaza ve Muamele Sınıfı Memurları Teşkilâtı hakkında Kanun	8 nci maddesi
31. 6. 1941	4047	Beden Terbiyesine ek Kanun	3 ncü maddesi
20. 6. 1942	4274	Köy Okulları ve Enstitüleri Teşkilât Kanunu	43 ncü maddesi

Tarih	Kanun No.	Unvanı	Madde ve fıkrası
18. 6 .1943	4440	Harcırah Kararnamesi ve Müzey-yelâtinin Tadili hakkındaki 1846 sayılı Kanuna bağılı cetvel ile 3135 sayılı Kanunda Değişiklik Yapılması hakkında Kanun	1 nci maddesi
10. 7 .1943	4459	Köy Ebeleri ve Köy Sağlık Memurları Teşkilâtı Yapılmasına ve 3017 numaralı Sihat ve İctimai Muavenet Vekâleti Teşkilât ve Memurin Kanununun Bâzı Maddelerinin Değiştirilmesine dair Kanun	1 nci maddesinin 3 ncü bendi
19. 7 .1943	4481	Ziraat Vekâleti Teşkilâtının Nakil ve Teknik İşletme Vasıtalarıyla Teçhizine dair Kanun	2 ve 3 ncü maddeleri
6. 9 .1943	4487	Seferberlikte ve Fevkalâde Hallerde Askeri Şahısların Ailelerini İcabında Yanlarında Bulundurmalarının Men'i hakkında Kanun	2 ve 3 ncü maddeleri
21. 6 .1944	4598	Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanunun Bâzı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bâzı Maddeler Eklenmesi hakkında Kanun	9 ncu maddesi
29. 3 .1945	4709	Hesap Uzmanları Kurulu Kurulmasına ve Maliye Vekâleti Merkez ve İller Kadrosunda Bâzı Değişiklikler Yapılması hakkında Kanun	7 nci maddesi
7. 7 .1945	4784	Tarım Bakanlığı Toprak İşleri Genel Müdürlüğü Görev ve Kuruluş Kanunu	19 ncu maddesi
29. 12 .1946	4988	Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanunda Değişiklik Yapılması hakkında Kanun	2 nci maddesinin 3 ncü bendiyle 6 ncı maddesinin son fıkrası
9. 6 .1948	5213	Devlet Havayolları Gn. Md. lüğü Teşkilâtı hakkındaki 3424 sayılı Kanuna ek Kanun	2 nci maddesi
26. 12 .1949	5479	Köy Enstitüsü Mezunu Öğretmenlerle Köy Sağlık Memurlarının Geçimlerini Düzenlemek Üzere 3803, 4274 ve 4459 sayılı kanunlara ek 5129 sayılı Kanunda Değişiklik Yapılması hakkında Kanun	1 nci maddesinin son fıkrası

Tarih	Kanun No.	Unvanı	Madde ve fıkrası
1 . 3 . 1950	5572	Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin Adalet Bakanlığı ve Tapu ve Kadastro Umum Müdürlüğü Bölümlerinde Değişiklik Yapılması ve Kadastro Mahkemeleriyle Gezici Mahkemelerin Kaldırılması hakkında Kanun	3 ncü maddesinin 3 ncü fıkrası
16 . 3 . 1950	5602	Tapulama Kanunu	49 ve 50 nci maddeleri
11 . 12 . 1950	5686	Birleşmiş Milletler Emrine Verilmek Üzere Askerî Birlikler Halinde Yabancı Ükelere Gönderilecek Ordu Mensuplarının Aylık ve Ücretleriyle Çeşitli İstihkakları ve Birliğin Sair Masrafları hakkında Kanun	1, 2 ve 3 ncü maddeleri
2 . 7 . 1951	5802	Astsubay Kanunu	9 ncü maddesi
1 . 7 . 1953	6091	5602 sayılı Kanuna Ek Kanun	3 ncü maddesi

Ek kanunlar

MADDE 64. — Harcırah mevzuu ile alâkalı hükümler ancak bu kanuna ek olarak çıkacak kanunlarda yer alır.
(Hükümetin 61 nci maddesi aynen.)

Devlet Demiryolları ve Denizcilik Bankasının eski hükümlerinin meriyeti

MUVAKKAT MADDE 1. — 53 ncü maddede zikredilen nizamnameler meriyete girinceye kadar bu hususlardaki eski hüküm ve usullerin tatbikına devam olunur .

Eski hükümlere göre harcırah almış olup da henüz hareket etmemiş veya ailelerini yanlarına celbetmemiş olanlar

MUVAKKAT MADDE 2. — a) Eski hükümlere göre harcırah almış olup da bu kanunun meriyeti tarihinde henüz hareket etmemiş olanların harcırahları bu kanun hükümlerine göre hesap ve noksanı varsa ikmal olunur.

b) Bu kanunun meriyeti tarihinde yolda bulunanlardan veya bu tarihten evvel vazife mahallerine muvasalat etmiş oldukları halde aileleri efradını mezkûr tarihten sonra nezdlerine celbedenlerin işbu kanuna göre müstahak oldukları aile ve yer değiştirme masrafları yekûnundan Harcırah Kararnamesine göre ödenmiş bulunan infikâk ve muvasalât yevmiyelerinin tutarı tenzil olunur.

(Hükümetin muvakkat 2 nci maddesi aynen.)

MADDE 65. — Bu kanun 1 Mart 1954 tarihinden itibaren mer'idir.

MADDE 66. — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

I. Sütun

II. Sütun

III. Sütun

Makam, memuriyet unvanı aylık veya ücret tutarı

Büyük Millet Meclisi Başkanı, Başvekil, vekiller, mebuslar, Erkânı Harbiyei Umumiye Reisi,

Aylık veya ücret tutarları ne olursa olsun 32 nci maddenin (B) fıkrasına dâhil olanlar

Yukarda yazılı olanlar dışında kalan aylık veya ücret tutarları 475 lira veya daha ziyade olan memur ve hizmetliler.

Aylık veya ücret tutarları 475 liradan aşağı olan memur ve hizmetliler.

Ücretleri 475 liradan aşağı olan hizmetlilerden vazifeleri nazarı itibara alınmak suretiyle İcra Vekilleri Heyetince tesbit edilecek olanlar.

1. Resmî daire ve bunlara bağlı teşekküllerce işletilen otobüsler muayyen tarifeli nakil vasıtası sayılır. Aneak iki mahal arasında hem bu şekilde işletilen otobüsler ve hem de muayyen tarifeli diğer bir nakil vasıtası işlemekte ise memur ve hizmetli bu vasıtalarından birini tercih edebilir.

2. Birinci mevkie binmeye hakkı olanlar uçakla seyahat edebilirler. II nci mevkide seyahat edebileceklerin uçakla seyahati dailerince lüzum gösterilmesi veya tasvip olunması ile mümkündür.

3. I, II, III. mevki kompartıman ve kamaraları ihtiva eden vasıtaların işlediği hatlarda, ayrıca tek mevkili vasıta da işlemekte ise (Uçak hariç) bu tek mevkili vasıttan yalnız I ve II nci mevkilere binmeye hakkı olanlar istifade edebilirler.

4. Muayyen tarifeli olmyan nakil vasıtalarıyla seyahatta (Mütat ve en ekonomik olan nakil vasıtası) ndan maksat iki mahal arasında mütat olarak aynı zamanda otomobil, otobüs ve araba işlemekte ise otomobil veya otobüsten ucuz olanıdır.

5. Aynı mevkiin muhtelif derecelerini ihtiva eden vasıtalarla seyahatta memur veya hizmetli, yukarıki cetvele göre binebileceği mevkiin yer ayrılma zamanında serbest yeri mevcut olan en ehven fiyatlı derecesine ait bileti almaya mecburdur.

6. Harcıraha müstahak kimseler, kendilerine yukarıki cetvele göre müstahak buldukları mevki parasından fazla bir şey ödememek şartıyla, bu mevkiden daha pahalı sınıf veya mevki ile seyahat edebilirler.

7. Hususi otomobilleriyle seyahat edenlere, müstahak oldukları nakil vasıtası ücreti ile bu vasıtaya göre geçecek günler için verilmesi gereken yevmiyeden fazla bir şey verilmez.

Muayyen tarifeli vesaitle seyahat (Vapur, tren)

Yataklı vagon masrafı dâhil olduğu halde yemeksiz birinci mevki bilet parası (Ekspres ve kuşet zamları dâhil)

Yemeksiz birinci mevki bilet parası (Ekspres ve kuşet zamları dâhil)

» » » »

» İkinci mevki (Ekspres ve kuşet zammı dâhil)

» Üçüncü » » » »

Muayyen tarifeli olmyan vasıtalarla seyahat

İhtiyar olunan hakiki yol masrafı

Mütat ve en ekonomik olan nakil vasıtalarına ait hakiki yol masrafı ve icap ve zaruret halinde kullanılacak diğer vasıtalara göre hakiki yol masrafı

Mütat ve en ekonomik olan nakil vasıtalarına ait hakiki yol masrafı

» » » » »

» » » » »

[2] SAYILI CETVEL

Seyahat eden memurun aylık veya ücret tutarı Daimi bir memuriyetle yabancı memleketlere veya mezkûr memleketlerde bir yerden diğeri bir yere veya merkeze tâyin ve tahvil olunan memurların seyriseri, seyriâdi ve diğeri vasıtalarla nakledecekleri âzami eşya miktarı

	Memurların seyriseri ile nakledebilecekleri eşya miktarı (*) kilo	Memurların seyriâdi veya diğeri vasıtalarla nakledebilecekleri eşya miktarı (**)
475 - 1 000	120	200
475 ten aşağı	75	150

(*) Uçakla seyahatte memurlar yalnız bilet bedeline dâhil bagaj hakkından istifade ederler. Bu halde seyriseri ve seyriâdi ile yukarıki miktarlarda eşya nakletmek hakkı baki kalır.

(**) Seyriseri ve seyriâdi birlikte yapılırsa yukarıki miktarlar için ayrı ayrı, bütün eşya S. âdi ile naklolunursa iki sütunun miktarı yekûnu için masraf ödenir.